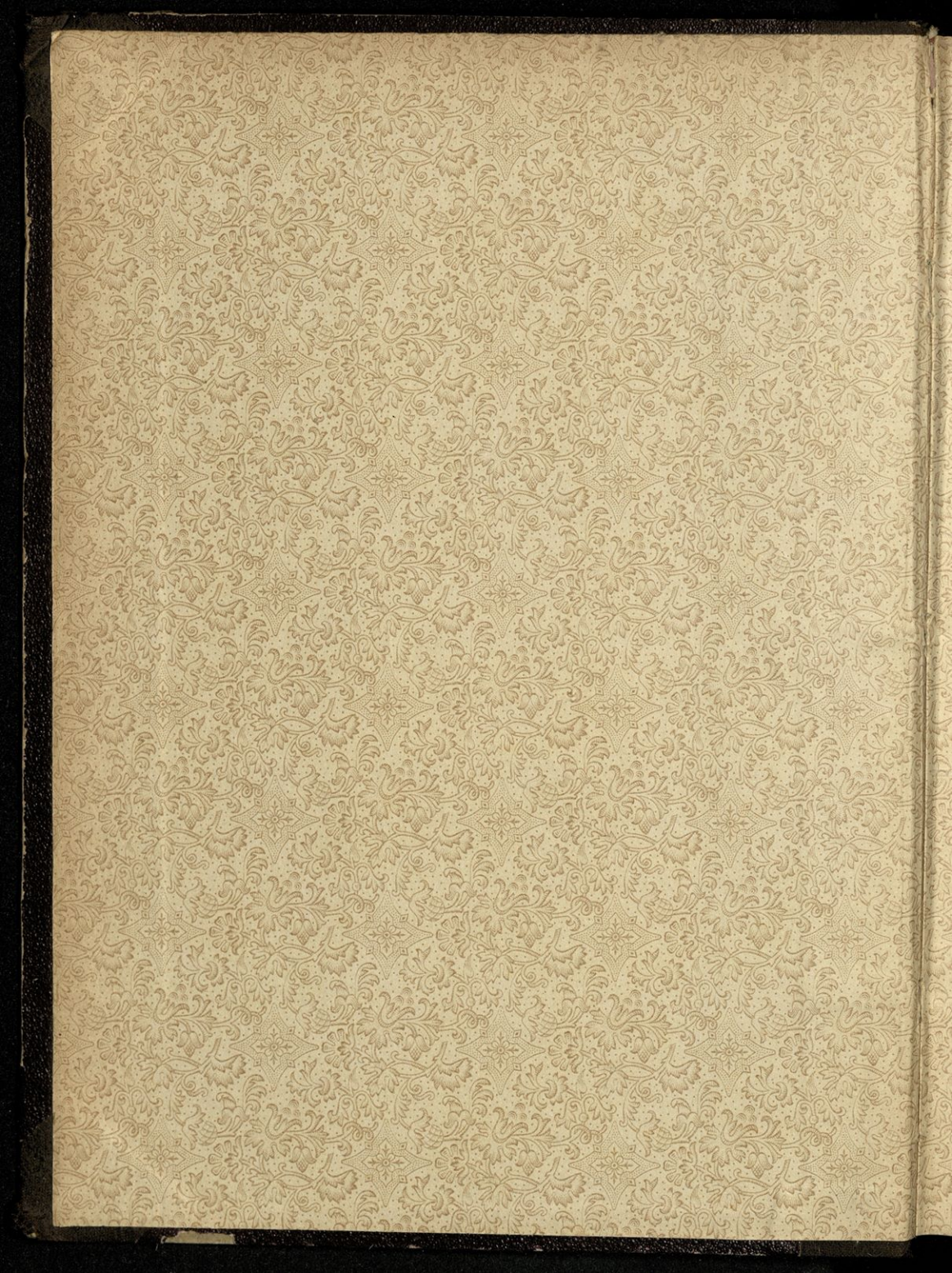

45732

1-2

Sodražajšč
Sava 1885.

ŽIVLJENJE

preblažene Device in Matere

MARIJE

in njenega prečistega ženina svetega

JOŽEFA.

Popisal

Janez Volčič,

duhoven ljubljanske škofije.

Izdala in založila

Družba sv. Mohora v Celovcu.

IV. snopič.

I del: str. 1-864.

Z dovoljenjem visokočastitega Kerskega knezoškofijstva.

1885.

Natisnila tiskarnica družbe sv. Mohora v Celovcu.

6V82

ŽIVLJENJE

preblažene Device in Matere MARIE

in njenega prečistega ženina svetega

^{Jožef}
JOŽEFA.

Popisal

J a n e z V o l č i č,

duhoven ljubljanske škofije.

Izdala in založila

Družba sv. Mohora v Celovcu.

Drugi del.

Z dovoljenjem visokočastitega Kerškega knezoškofijstva.

1885.

Tiskala tiskarna družbe sv. Mohora v Celovcu.

KAZALO.

	Stran
1. Častimo Marijo	1
2. Bog sam hoče, da Marijo častimo	10
3. Kako naj Marijo častimo	12
4. Pravo čiščenje Matere Božje je znamenje — je zagotovilo zveličanja .	14
5. Od nekdanj Marijo častijo	20
6. Vse umetnije častijo preblašeno Devico Marijo	27
7. Čiščenje Matere Božje se množi .	31

I. Marijini prazniki.

Marijini prazniki	36
1. Praznik čistega spočetja Device Marije	38
2. Praznik rojstva Device Marije .	44
3. God darovanja preblašene Device Marije v tempeljnu	46
4. God zaročenja preblašene Device Marije	47
5. Praznik oznanenja Device Marije	49
6. God obiskovanja Device Marije .	51
7. God pričakovanja poroda preblašene Device Marije	54
8. Praznik očiščenja Device Marije	55
9. God žalostne Matere Božje . .	56
10. Praznik vnebovzetja Matere Božje	59
11. God Matere Božje Karmelske ali Škapulirske	62
12. God Marije Snežnice	62
13. God rožnivenke Matere Božje .	64
14. God presladkega Imena preblašene Device Marije	66
15. God „Marije pomagaj“	66

	Stran
16. God varstva Marije Device . . .	69
17. God Marijinega serca	71
18. God Marije Device „rešenje jetnikov“	73
19. God sedem radosti Matere Božje	74
20. God prenešenja svete hišice preblašene Device Marije v Loreto	75
21. God deviške čistosti naše ljube Gospe	76
22. God materinstva naše ljube Gospe	78
23. Še nekatere cerkvene pobožnosti na čast Materi Božji	81
1. Lavretanske litanije	81
2. Marijine procesije	81
3. Angeljsko čiščenje	82
4. „Salve regina“ — Čiščena kraljica	85
5. „Spomni se“	87
6. Sveti rožnivenec	88
7. Zlata krona	93
8. Svetinica čistega spočetja preblašene Device Marije	95
9. Častna straža preljubi Materi Božji	98
10. Devetdnevnic na čast Materi Božji	99

II. Marijine bratovščine.

Marijine bratovščine	103
1. Bratovščina Marijinega pasa ali Marijine tolažbe	104
2. Bratovščina svetega rožnegavenca	107
3. Bratovščina svetega škapulirja .	109

4. Bratovščina sedem žalosti Matere Božje	112
5. Škapulir neomadežanega spočetja	113
6. Bratovščina „Marije pomagaj“	115
7. Bratovščina Marijinega oznanenja	116
8. Bratovščina Marijinega serca	117
9. Bratovščina naše ljube Gospe „Kraljice angeljev“	122
10. Bratovščina naše ljube Gospe presvetega serca	125

III. Marijini redovi.

Marijini redovi	128
1. Benediktinci	130
2. Kartuzijani	132

3. Karmeliti	134
4. Red naše ljube Gospe v odrešenje jetnikov	135
5. Dominikani	137
6. Frančiškani	140
7. Služabniki Marijini	143
8. Jezuiti	147
9. Ligvorjani	148
10. Red neomadežanega spočetja Device Marije	152
11. Red obiskovanja Device Marije	154
12. Red naše ljube Gospe	156
13. Še nekateri redovi Materi Božji posvečeni	156
Sklep	162

VII.

Češčenje

Devíce in Matere Marije.

Marijini prazniki, bratovščine in redovi.

„Vkoreninila sem se med častitim ljudstvom, katero je del mojega Boga in njegov delež; in v družbi svetnikov je moje stanovanje.“
(Sirah. 24, 16.)

1. Častimo Marijo.

Sveta Veronika Julijana je bila še čisto majhno dete, pa je vsaki dan dalje časa se radovala pred podobo ljube Matere Božje, ki je imela svoje nebeško Dete v naročji. Z otroško priprostostjo je prinašala Božjemu Detetu, kar je dobrega ali lepega imela. Z njim se je v svoji nedolžnosti pogovarjala, kakor s svojim prelubeznjivim bratcem. Skazovanje tolike priserčne ljubezni je mali Jezusček premilo povračeval. Na naročje presrečnega otroka je stopil in se z malo Veroniko radoval. Neki dan pravi nebeško Dete: „Veronika, jaz te prav rad imam; nikoli nobenemu drugemu svojega serca ne daj; le mene samega ljubi.“ Nato Veronika urno odgovori: „Ljubi moj Jezus, jaz te iz celega serca ljubim; le uči me, kako naj vedno živim.“ Božje Dete se ozre na svojo Mater Marijo, in kazaje na Veroniko pravi: „Vodi ti to-le naše ljubo dete!“ Marija svojemu Sinu obljubi, da hoče to dete posebno varovati. Svetnica sama poterjuje, da je mogočno varstvo Matere Božje velikokrat skusila.

O srečna Veronika! Kdo bi si take sreče ne želel? Kdo bi ne bil rad ljubljene Matere Božje? Ljubimo tudi mi Jezusa; darujmo tudi mi Mariji in Jezusu vse, kar lepega in dobrega imamo, kakor mala Veronika. Da se bomo tudi mi Mariji prikupili, da bo tudi nas varovala in vodila po pravi poti v sveti raj, moramo jo tudi mi lepo častiti. In da jo bomo spodobno častili, moramo si k sercu vzeti: *kako imenitna in kako ljubeznjiva Mati je Marija.*

Najpoprej naj omenim, naj se nihče ne boji, da bi v češčenju Matere Božje predaleč zašel. Sveta cerkev je češčenju preblazene Device Marije postavila mejo, ktere katoliški kristjan prestopiti ne more in ne sme. Ta meja je verska resnica, da Marija je stvar in ne Bog; toraj ji Božjega češčenja skazovati ne moremo in ne smemo. Marija je stvar; vsegamogočna roka Božja jo je vstvarila. Pa ljuba kerščanska duša! to si dobro zapomni, Marija je čisto posebna, prečudna stvar. Vsegamogočni jo je v svoji modrosti od vekomaj izvolil in odločil, da se ona djansko vdeleži odrešenja zagrešenega človeškega rodu. Ta večni sklep

Božji je včlovečenje Sinu Božjega, Gospoda našega in Zveličarja Jezusa Kristusa iz Marije Device. V spolnenje tega sklepa je vsegamogočni Bog Marijo prelepo vstvaril, jo madeža vsega greha obvaroval in jo s polnostjo vseh milosti ozaljšal. Ta prečudni sklep Božji se je spolnil tisti trenutek, ko je veliki angelj Gabriel Mariji oznanil, da bo Sinu Najvišega spočela in rodila, in ko je ona izrekla: *Fiat!* — *Naj se zgodi!* — In Jezus, Sin Božji je postal človek in Marija je postala *Mati Božja*.

Marija je Mati Božja! Nebeški poslanec jo je tako imenoval, ko je rekel: „Sveto, ktero bo rojeno iz tebe, bo imenovano *Sin Božji*,“ (Luk. 1, 35.) Tudi od svetega Duha razsvetljena Elizabeta jo je tako imenovala, ko je Mariji rekla: „Od kodi to meni, da pride *Mati mojega Gospoda* k meni?“ (Luk. 1, 43.) Marija sama imenuje Jezusa *svojega Sina*. (Luk. 2, 48.) In apostoli jo ljubeznivo imenujejo *Mater Jezusovo*. (Jan. 2, 1, 3.; Ap. dj. 1, 14.)

Marija je Mati Božja, porodnica Božja! Tako jo je sveta cerkev od začetka imenovala. Ko so jej krivoverci hoteli vzeti ta najviši prečastni naslov, vzdignili so se vsi cerkveni učeniki ter so izobčili iz svete cerkve sovražnike preblašene Device.

Marija je Mati Božja! to je najviša čast, ktere se stvar vdeležiti zamore. In kdo je Marijo tako visoko povzdignil, kdo ji je to neizmerno čast skazal? Kdo drugi, kakor Bog sam! Sveti Pavl piše, da poterjen je le tisti, kterelega Bog hvali. (II. Kor. 10, 18.) Kako imenitna, poterjena je preblašena Devica, ker hvala, ktero ji Bog daje, je v tem, da je bila zmed vseh pozemeljskih hčer, kot edina in najbolj popolnoma zbrana in odločena, postati *Mati edinorojenega Sinu Božjega*. Ta čast je najviša stopnja,

ktero vstvarjeno bitje kdaj doseči zamore, in tukaj na zemlji ne bomo nikdar dobili mere, s ktero bi to visokost premeriti mogli. Da je bila Marija k toliki visokosti povzdignjena, bilo je potreba moči Najvišjega, in le roka Vsegamogočnega jo je tej časti spodobno ozaljšati zamogla.

Ko je trojedini Bog umerljivo Devico v Mater Zveličarja sveta odbral in povzdignil, obsul jo je nebeški Oče s tolikim bogastvom popolnosti, kakor se je taki časti spodobila, in Sin, večna modrost Božja, ko jo je v svojo Mater izvolil, podelil ji je toliko modrosti, kolikor je bilo potrebno, da je bila spodobna primera med Sinom in Materjo, to je v enaki neskončnosti, milosti in popolnosti, kakor pravi sv. Bonaventura; tako, kakor je Devica podelila Kristusu, da je postal človek, tako je podelil Kristus Materi, da je nekako Božja postala. In sveti Duh, ki je pri včlovečenju Kristusovem Marijo z vso polnostjo obsenčil, podelil ji je tolike zaklade svetosti, da je bila vredna, v svojem naročji sprejeti Najsvetejšega vseh svetih. Po izreku velikega angelja je bila Marija zares tako milosti polna, da je bila vredna, postati *Mati Božja*. Ker je po včlovečenju Sinu Božjega vse svoje žive dni ravno te milosti z natančnim sodelovanjem vsaki dan le še množila, moramo spoznati, da konec svojega življenja je dosegla tako veličastno stopnjo popolnosti, da je nikakor ne moremo meriti, ampak le občudovati.

Le Marija, ki je moč Najvišjega v sebi čutila, zamogla bi meriti visokost in globokost in širokost te stopnje; pa še Marija, pravi sveti Avguštin, ki je besedo Božjo v svojem naročju spočela, ne more te skrivnosti na tanko in popolnoma dopovedati. Kdo bo toraj razumel čast Matere Božje?

Rihard od sv. Lorenca, eden najpriserčnejših častilcev Matere Božje, pravi: „Koliko čast Marija ima, vé le On, ki ji je to čast dal; to le Stvarnik sam spozna; druga stvar tega ne razume.“

Zato jo sveti cerkveni učniki tako visoko povzdigujejo. Sveti Bonaventura pravi: „Bog bi lahko vstvaril veči svet, prostornejša nebesa; ni mu pa mogoče, da bi povzdignil katero stvar viši, kakor da jo izvoli v svojo mater.“ „Da je preblažena Devica Mati Božja, preseže vso visokost, ki se za Bogom izgovoriti ali misliti zamore,“ pravi sv. Epifanij. Sveti Tomaž iz Vilanove piše: „Vso svetost in imenitnost Marijino zadostno opišemo, ako o njej s svetim evangelijem rečemo: „Ona je, od ktere je rojen Jezus. Mati neskončnega se vdeleži nekake neskončnosti.“ In sveti Tomaž Akvinski pravi: „Ker je Marija, preblažena Devica, Mati Božja, prejema nekako neskončno čast iz neskončne dobrote, ki je Bog sam.“ Sveti Bazilij kliče: „Ako bi od tebe, presveta Devica, govoril še tako primerno in slavno, vendar nikdar resnice ne bom prestopil, in jezik ne bo nikdar velikosti tvoje slave dopovedal.“

Ker ima toraj Marija, preblažena Devica, tako nerazumljivo čast nad vsa vstvarjena bitja, tako visoko stopnjo popolnosti, in jo ravno zato najbolj sveti in učeni možje tako visoko časté, hvalijo in slavijo, homo li mi reveži s svojo ubogo hvalo predaleč segli? Ona je edina; in bo vekomaj edina; kar je Bog njej storil, ne bo nikomur več storil. Ona je krona, ona je kinč človeškega rodu. Po njej in v njej se je človeštvo z Bogom osebno sklenilo. — Ravno to je neusahljivi studenec naše priserčne ljubezni, našega največega češčenja preblažene Device Marije.

Marija pa ni le Mati Božja. *Marija je tudi Mati naša.* Kako radi imenujemo

mi Marijo svojo Mater! In to po vsej pravici. Ker je Mati Odrešenika, je tudi Mati vseh otrok tega Odrešenika. Prerok Izaija imenuje Abrahamovo ženo Saro mater vseh Judov (51, 2.), ker je rodila Izaka, čigar nasledniki so bili Judje. Ravno tako smemo reči, da je presveta Devica z Zveličarjem vse kerščansko ljudstvo pod svojim srcem nosila. Sveti Bernardin pravi: „Tisti trenutek, ko je privolila postati Mati Božja, je tudi privolila, da je postala Mati vseh otrok večnega zveličanja, ter je že takrat nas vse pod svojim srcem nosila.“

Pač bolj po pravici imenujemo Marijo Mater živih, kakor Evo. Ona je spočela Jezusa, življenje naših duš, ter je to življenje v njem in z njim podelila vsem svojim duhovnim otrokom. Zato jo počasti sveti German s temi besedami: „O Devica, ti si dosegla čast, ki preseže vso posvetno slavo; ti si rodila celo kerščansko ljudstvo v edinem Sinu, ki je bil iz tebe izšel, ter si storila, da vsi, ki so tvoji bratje po natori, so postali tudi bratje edinorojenega Sinu Božjega.“ In tako so iz tega preblaženega telesa z Jezusom vred izšli očaki in preroki, apostoli in mučeniki, spoznavalci in device; vse, kar zdaj Boga v nebesih hvali, in ga bo vso večnost hvalilo, je sad preblaženega Marijinega telesa, pravi pobožen častilec Matere Božje. (Poire.)

Marija je zares Mati vseh otrok, vseh udov Jezusa Kristusa, ker je s svojo ljubeznijo k našemu duhovnemu prerojenju pripomogla, ker je z neizrečenimi bolečinami nas k novemu življenju milosti Božje prerodila. To veliko delo je Marija na gori Kalvariji pod križem svojega Božjega Sina in z njim doveršila. Takrat smo mi njeni otroci, otroci njenih maternih bolečin postali. Nikdar nobena

devica ni postala mati s tolikimi bolečinami, kakor Marija naša Mati.

Podajmo se v duhu na Kalvarijo. Kaj vidimo tam? Na križu visi v prestrašnem smertnem boju Jezus, Sin Božji. Poleg križa pa stojé njegova Mati in sestra njegove Matere, Marija Kleofa in Marija Magdalena. S križa doli vidi Jezus svojo Mater, in učenca, katerega je ljubil, ter reče svoji materi: „Žena glej, tvoj sin!“ In učencu: „Glej, tvoja mati!“ (Jan. 19, 25, 26.)

Poglejmo in premislimo nekoliko to prečudno prigodbo, ktero nam tako priprosto popiše sveti Janez, ki je sam zraven bil.

Poleg križa svojega preljubljenega Sina stoji Marija, njegova Mati. Ona stoji, da bi nebeskemu Očetu s svojim Sinom opravila veliki dar. Kedar so njenemu Božjemu Sinu čast in ljubezen skazovali, ko je tri leta učil, je sveti evangelisti ne omenijo. Pri križanju pa, ko njegovi učenci vsi obupljivo bežijo in v veri omahujejo, ko samo njegov ljubljenec Marijo boječe spremlja, tu je Marija, ta stoji poleg križa. Ona edina se vdeleži terpljenja svojega Sina, in čuti vso neskončnost njegovih muk in britkosti. Ona z njim terpi in to vse za nas. Za to njeno neizmerno terpljenje prerok Jeremija nima nobene druge besede, kakor morje. „Velika, kakor morje, je tvoja potertost.“ (2, 13.) Kolikor je moč, pomislimo to morje potertosti naše ljube Matere Marije.

Marija je bila Mati. Pa kakšna Mati? in kakšnega Sinu? Oh, ona je najbolj popolnoma, najbolj čista, najbolj zvesta, najbolj priserčna Mati — Mati najlepšega, najbolj ljubeznivega Sina. Z neskončno ljubeznijo je ljubila svojega Sina. In tako neskončna je bila tudi njena bolečina; tako neizmerno je bilo njeno sočutje.

Marija je bila Mati; pa bila je Mati Božja. Marija je ljubila Boga v svojem Sinu, in svojega Sina v Bogu. Materna in Božja ljubezen ste se v njej nasprotno prešinjavali, da je najpopolnša ljubezen v njej nastala. S to ljubeznijo moramo meriti njeno bolečino.

Marija je bila Mati; pa bila je Mati Odrešenika, klavnega daru, ki je bil darovan za naše grehe. Poleg križa je stala sočutna in soodrešilna Mati. Ona je priskerbela, pripravila, dala Odrešeniku telo, da je za nas terpeti, klavni dar biti zamogel; On pa je njej dal soterpečo natoro, da je vse bolečine z njim vred občutiti zamogla. Visokost Matere našega Odrešenika je velikost njenih bolečin pod križem. Marija, najljubeznivejša vseh mater, terpi vse natorne bolečine, ko vidi najljubeznivejšega vseh sinov v pregroznih, neznanjskih bolečinah umirati. Tisti meč bolečin, ki je serce njenega Sina zadal, je prebodel tudi njeno dušo.

Marija je bila Mati; pa je bila Mati polna milosti. Milost Božja stori človeka bolj občutljivega; pa ga stori tudi pravnejšega, bolečine prenašati. Kako neizmerno velika je bila tedaj bolečina Marijina, ko je v luči milosti Božje še le prav spoznala, da njen Sin, vzrok vseh njenih bolečin, je večna resnica in večna lepota!

Marija je bila Mati; pa bila je Mati Sinu Božjega. Kar je pri terpljenju in pri smrti Jezusovi občutila Marijina duša, moralo je biti enako temu, kar se je godilo v njeni duši pri včlovečenju Gospodovem. Kakor je pri včlovečenju prišla čez njo večna ljubezen in jo je obsenčila moč Najvišega, da je postala blažena med ženami; tako je pri skrivnosti na Kalvariji ravno ta ljubezen, pa ravno ta moč ji dala bolečino, ki je bila tako nadčloveška, kakor je bila nadčloveška njena materna čast. Ko je Sinu Božjega

spočela, je zapela „Magnificat“ — moja duša povelečuje Gospoda! Ta „Magnificat“ njenega veselja je nekaka mera njene bolečine v pesmi „Stabat Mater dolorosa“ — žalostna je Mati stala pod križem.

Neizmerne, kakor morje, so bile njene bolečine. Kakor morje s svojo globočino in s svojo širjavo preseže vse vode, tako presežejo bolečine preblazene Device vse druge bolečine. Po pravici pod križem s prerokom zakliče: „O, vi vsi, ki memo greste po potu, pomislite in glejte, če je kaka bolečina, kakor bolečina moja? (Jer. 1, 12.) In ves svet je spoznal ta klic, in Marijo imenuje žalostno Mater. Te neizmerne bolečine je terpela zavoljo nas in za nas, vsa prevzeta od terpljenja svojega Sina, ter je z njim občutila vse njegove britkosti.

Dva altarja sta bila na gori mertvaških glav. Križ našega Zveličarja, na katerem je bilo nedolžno Jagnje za nas zaklano; in pa neomadežano serce njegove preblazene Matere, na katerem je v ognju ljubezni drugi dar gorel za nas. Njen dar, ki se je z Jezusovim veršil v istem trenutku, bil je ravno tako pomenljiv, kakor dar našega Odrešenika. Neki pobožen mož pravi: Volja Kristusova in volja Marijina ste bili ena volja in njuni dar en dar. Obadva sta Bogu en dar darovala. Kristus v kervi svojega mesa; Marija v kervi svojega serca. In s kakošno serčnostjo je Marija ta dar opravila! V navalu neznanega terpljenja, ko je kri njenega preljubljenega Sina iz vseh njegovih ran tekla, med preklinjevanjem nečloveških rabeljnov, pri črni nehvaležnosti judovskega ljudstva, pri obupnosti njegovih učencev, pri joku pobožnih žen, pri zadnjem klicu umirajočega, pri potresu cele zemlje, pri zmešnjavi in pri zdihoivanju cele nature — stoji Marija poleg križa; ona ne omahne, ona ne omedli; ker vedela je, pravi sv. Ambrož,

da v ranah in v smrti svojega Sina je ozdravljenje, je odrešenje celega sveta; ker vedela je, da zadnji cilj in konec njenega materništva mora biti pod križem, kjer nas je milosti in nebeškemu življenju rodila ter smo postali otroci njenih bolečin.

Zato je previdnost Božja Marijo poklicala pod križ. Tukaj Mati daruje svojega, resničnega, pravega Sina, ter ga da v smert, da bi ljudje življenje imeli. To je pomen njene bolečine pod križem in njene serčnosti, s katero je poleg križa stala.

Da nas je Marija na gori Kalvariji poleg križa v bolečinah prerodila, da je tukaj naša Mati postala, to nam spričujejo besede našega Božjega Zveličarja samega. Jezus je videl svojo ljubo Mater poleg križa stati; on je videl njeno nadčloveško sočutje, njeno popolno privočenje v njegovo terpljenje za zveličanje sveta, njeno materno sodelovanje z njegovim neskončnim darom; in poleg križa stoječi je rekel: „Žena, glej tvoj sin!“ On je ne pokliče z ljubeznivim imenom „Mati“, ampak „Žena“ ji pravi. In v tej Jezusovi besedi „Žena“ je velika skrivnost. Jezus govori tu, kot Zveličar sveta; toraj ne svoji Materi, ampak vsemu svetu. On je prišel, da reši ves svet; toraj naj tudi ves svet sliši in ve, da je prišla ura, ko se bo spolnila sodba, katero je Bog v raju izrekel čez začetnika naše velike reve. „Sovraštvo bom naredil med teboj in med ženo, in med tvojim zarodom in njenim zarodom; ona ti bo glavo sterla, in ti boš njeno peto zalezoval.“ (I. Mojz. 3, 15.)

Ves svet naj toraj sliši in ve, da ta „Žena“ zdaj poleg križa stoji, da bo z njim vred stari kači glavo sterla, nas večnega pogubljenja rešila, in bo nam življenje dala. Ves svet naj sliši in vé,

da ta „Žena“ je Mati živih, je Eva nove zaveze.

V besedah: „Žena, glej tvoj sin!“ in „Sin, glej tvoja mati!“ Jezus ni mislil, da bi bila Marija Janezu Mati, in da bi bil Janez Marijin sin; on je tudi vse kaj višega, imenitnejšega imel pred očmi. Da bi bil Janez oskerbnik Mariji, ni bilo bistveno potrebno; saj po svojem vstajenju bi bil Gospod lahko sam za njo skerbel in jo varoval; potem bi jo bil lahko seboj v nebesa vzel. In Janezu tudi ni bilo treba matere, ker njegova mati je še živela, ter je križanje od daleč gledala. (Mat. 27, 56.) Zato Jezus ni rekel svoji Materi: Poglej ga, kakor da bi bil tvoj sin! in Janezu: Poglej jo, kakor da bila tvoja mati! Ampak On je rekel: „Glej, tvoj sin! Glej, tvoja Mati!“ Jezus je tu pred očmi imel vse s svojo kervijo odrešene; ti so otroci, ktere je v Janezu in z njim svoji Materi dal; ti so otroci, ktere je svoji Materi na serce položil. Ona nam je Mati in mi smo njeni otroci. To je imeniten del Jezusovega testamenta, ktere ga je On na križu storil in nam zapustil.

Še od ene strani premislimo te Jezusove besede: „Žena, glej tvoj Sin!“ in „Glej, tvoja Mati!“

Ko je naš mili Jezus na Golgati na križu visel, so vsi apostoli bežali in se poskrili; čeda, ktero si je dobri pastir odbral, je bila razkropljena; edini Janez je Marijo do križa spremil, le on sam je še vero ohranil, on sam je toraj nadomestoval celo cerkev, ktero je Jezus postavil, s svojo kervijo si v neomadežano nevesto opral in očistil. Z besedo: „Glej, tvoj Sin!“ je v Janezu in z njim vse otrôke svoje svete cerkve izročil svoji preblaženi Materi. Marija je naša Mati in mi smo njeni otroci. Jezus nas ni hotel zapustiti sirote. Tisti trenutek, ko

se je Sin Božji svojemu nebeškemu Očetu za nas na sv. križu daroval, nas je Oče nebeški za svoje otroke sprejel, in dal nam je Jezus tudi Mater. — Imamo toraj Boga Očeta, Marijo pa Mater! —

In take Matere bi mi na vso moč ne ljubili, ne častili? Zamoremo li v svoji ljubezni, v svoji hvaležnosti, in v svojem češčenju predaleč iti proti taki Materi, ktera nam je v tolikih bolečinah življenje dala, in po kateri je Bog sam naš brat in naš Oče biti hotel? Kar je nek-daj pobožni Tobija svojemu sinu rekel, to nebeški Oče z veliko večjo pravico vsakemu zmed nas kliče: „Spoštuj svojo mater vse dni svojega življenja; zakaj spominjati se moraš, kakošne in kolike nevarnosti je zavoljo tebe terpela.“ (Tob. 4, 3, 4.)

Zakaj bi mi te prečudne in tako lepe Matere ne častili, ne ljubili, ker nas ona tako neizmerno ljubi? O kaj vse dobra mati misli in čuti za svoje ljubljene otroke? Vzrok njene materne ljubezni je v bolečinah, ktere ona s svojimi otroci ima. Ktera mati pa je več bolečin s svojimi otroci preterpela, kakor Marija, naša prečeščena Mati? Njene neskončne bolečine so mera njene ljubezni do nas. — Še drugi vzrok njene ljubezni do nas je pa v njeni nedopovedljivi ljubezni do Boga. Saj kdor Boga ljubi, ljubi tudi bližnjega. In kolikor bolj kdo Boga ljubi, toliko bolj ljubi tudi svojega bližnjega. Zato so svetniki toliko iz ljubezni do svojega bližnjega storili; celo svoje življenje so zanj dali. Kdo pa je kedaj koga bolj ljubil, kakor Marija? Njeno serce je od prvega terpljenja v najpopolnši ljubezni do Boga gorelo, ona je svojega prelubeznivega Sina, življenje svojega življenja za nas v smert dala. Zato pravi sveti Alfonz Ligvori: „Ako bi zbral ljubezen, ktero imajo vse matere do svojih otrok, ktero imajo vsi zakonski med

seboj, in katero imajo vsi svetniki in angelji, vsa ta ljubezen skupaj ne bi dosegla ljubezni, katero Marija do ene duše zmed nas ima.“

Še en vzrok njene neizmerne ljubezni do nas je v neskončni ljubezni njenega Božjega Sina, s katero On ljubi vse ljudi, posebno pa še nas, ki smo udje njegove svete cerkve. Ko jo je Jezus na križu viseč nam v Mater odločil, zavezal jo je tudi, da nas je objela s tisto neskončno ljubeznijo, s katero je bila ona tisti trenutek do Jezusa prenapolnjena; takrat je na Kalvariji občutila toliko skrivnostno bolečino materne ljubezni, da se bolečine vseh maternih src z njo meriti ne morejo. Jezus je, na križu umirajoč, odperl svoje v ljubezni goreče serce in je spustil nebeški žarek te svoje premile in neskončne ljubezni do ljudi, ki se je na Marijo poleg križa stoječo razlil, jo obdal, prevzel in napolnil, da je bila tudi ona, kolikor je to mogoče, v tistem plamenu presvete ljubezni, ki je ravno kar njenemu Božjemu Sinu življenje vzela. — Kar sveti Janez od sebe pripoveduje, da je Marijo tisti trenutek k sebi vzel, za svojo sprejel, to velja veliko bolj od Marije, ki nas je vse, kot svoje preserčno ljubljene otroke, v svoje predrago posestvo sprejela.

Kot Božja Mati je s svojim Božjim Sinom občutila vse bolečine, ter je spoznala visoko ceno, s katero nas je Jezus odrešil, kakor nihče drugi ne. Ona pozna neskončno veliko vrednost vsake duše, ki je oblita z nedolžno, presveto kervijo njenega Sina, ki je namočena tako tudi z njeno serčno kervijo. Mar nas ne bo objela z vso ljubeznijo? Mar bi ne imela priserčnih želja, da bi kri njenega Sina za nas zgubljena ne bila?

In tudi to vemo, da je nosila pod svojim srcem Njega, ki se nam ljubezen imenuje, ki nas je ljubil z večno

ljubeznijo, z ljubeznijo do smrti. Mar se ni njeno serce v tej ljubezni vse vnelo?

To ljubezen do nas, katero je v včlovečenju Božjega Sina spočela, katero je pod križem v vsi polnosti dosegla, je Marija, naša prečeščena Mati, seboj v nebesa vzela, in tam na sedežu ljubezni je tako vneta za nas, da žarki njene materne ljubezni tečejo na zemljo, da bi serca vseh ljudi s presladko močjo na svoje presveto materno serce potegnili.

Marija po besedah sv. Rajmunda stoji pred Božjim sedežem in neprenehoma poklada naše molitve in prošnje pred obličje Božjega veličastva, ker je naša srednica, naša priprošnica pri svojem Sinu, kakor je Sin naš srednik pri Očetu. Ona se pri Sinu in pri Očetu z vso materno skerbjo poteguje za naše zveličanje. In kakor Kristus Očetu neprenehoma kaže svoje rane, tako Marija neprenehoma kaže svoje z bolečinami prebodeno serce, da ga nagibuje k usmiljenju do nas. Zato jo sveto pismo imenuje „vzhajajočo zarjo“, „lepo kot luno“, „izvoljeno kot solnce“. Marija, pravi papež Inocenc III., je luna tistim otrokom, ki v noči pregreh tavajo, zarja njim, ki v luči milosti vstajajo in solnce njim, ki po dnevu čednosti in svetosti hodijo. Zato jo sveta cerkev imenuje dobrotljivo, milostljivo, sladko Devico. Kakor sveti Bernard lepo pravi, je dobrotljiva tistim svojim otrokom, ki jo najbolj potrebujejo; milostljiva njim, ki jo kličejo; sladka njim, ki jo ljubijo. Dobrotljiva je spokornikom, milostljiva napredovalnim; in sladka popolnim. Dobrotljiva je, ko nas hudega rešuje; milostljiva, ko nas z milostjo obdaruje; in sladka, ko se nam sama sebe daruje.

Najboljša Mati pa je Marija najbolj revnim, najbolj nesrečnim, najbolj zaničljivim, to je grešnikom. Na te je njeno materno serce najbolj navezano,

le-ti jo najbolj skerbijo. Saj je bila odločena in postavljena nam v Mater tisti trenutek, ko nam je njen Božji Sin sam največi dokaz svojega usmiljenja do grešnikov s svojo smertjo dal. Ravno grešniki so predragi otroci njenih neizmernih bolečin. Pod križem jih je prejela tisti trenutek, ko se je Bog posebno razodel, da je Bog milosti in sprave; zato je Marija „Mati milosti“. Zato jo sveta cerkev vedno pozdravlja: Češčena Marija, Mati milosti! Ona je Mati, ki je celo svoje serce revi svojih otrok dala in posvetila, ki je ljubeznjiva in mila vsem; najbolj mila pa ubogim grešnikom. Prav uči Rihard od svetega Lovrenca, ako bi Marija posebno ne skerbela za najbolj revne svoje otroke, za grešnike, ne bi zaslužila tega preblagega imena: „Mati milosti!“ Saj bi ne bila ne Mati, ne usmiljena. Mati bi ne bila, ker mati se ne odverne od reve in boleznij svojih otrok, ampak ima toliko več sočutje ž njimi, kolikor bolj nesrečni so, in kolikor bolj njeno pomoč potrebujejo. Ona bi ne bila milostljiva, ker milost in usmiljenje se skaže najložej tam, kjer je največa revščina, največe uboštvo. V največi revščini pa je grešnik, katerega tudi sveto pismo imenuje, da je reven in ubožen. (Ps. 69, 6.) Zato Marija grešnikov ne more zavreči, dokler se imenuje „Mati milosti.“

Kje je Mati, ki sliši jok in zdihovalje svojega otroka, pa ni prevzeta priserčne ljubezni do njega? Do Marije pa ima ime „Mati“ še večjo moč. Ona se pri pogledu grešnika spomni na Golgato; spomni se neizmerne ljubezni, katero je Jezus na križu pokazal; spomni se, kako je njen umirajoči Sin na svojih prebledenih ustnicah vse še ostale zbral in je njej vse verne v otroke izročil z milim glasom, ki je prišel iz dna njegovega Božjega serca. Ti presladki, pa

tudi pregrenki spomini obudijo v njenem maternem sercu vso tisto blagodušno ljubezen, katero je pod križem občutila. Njeno premilo serce se odpre nam, svojim otrokom, katere je tisti trenutek kot otroke svojih bolečin prejela in v polnosti svoje goreče ljubezni zakliče: „Otročiči so, katere mi je Bog dal!“ (I. Mojz. 33, 5.)

Zato ima prav sveti Bernard, ki terdi, da še nikdar ni bilo slišati, da bi kdo zapuščen, neuslišan bil, ki se je k tej usmiljeni Materi zatekel, njo pomoči prosil.

Marija je naša mogočna priprošnica; saj ima največo čast pri Bogu. Ona je kraljica angeljev in svetnikov, ker je Mati Najvišega. Ona preseže vse v čednosti in v zasluženju in v popolni svetosti kraljuje nad vsemi kori zveličanih duhov v veličastvu trojedinega Boga. Kaj bi toraj pri Bogu ne premogla? Kakor velika je njena čast, tako velika je tudi moč njene priprošnje. Ona je rodila Njega, čigar velikost nima meje. Ona imenuje v nebesih svojega Sina njega, ki je ves svet iz nič vstvaril, in ki bi lahko še milijone svetov napravil. Ona imenuje svojega Sina njega, čigar sedež so nebesa in podnožje mu zemlja. Marija imenuje svojega Sina njega, čigar vsegamogočnost napolnuje nebo in zemljo; in ta vsegamogočni, Božji Sin imenuje Marijo svojo Mater, in tej svoji Materi je bil tu na zemlji pokoren. Mar bo zdaj, ko jo je Gospod tako povelčal, jo na tako visoko stopnjo svoje slave povzdignil, zastonj prosila? mar je ne bo poslušal in uslišal? Mar bi on, ki je dal zapoved: „Spoštuj očeta in mater“ in ki je to zapoved na zemlji na tanko spolnoval, zdaj to zapoved v nebesih pozabil. Tega nikakor ne. Priprošnja njena pri Gospodu in Zveličarju ne bo nikoli zastonj; saj je njena prošnja — prošnja

materna. Zato pravijo cerkveni učenci, da vsi svetniki v nebesih z vsemi svojimi prošnjami ne premorejo toliko, kolikor Marija sama.

Marija je milost našla pri Gospodu, ko je še tu na zemlji bila; mar bi zdaj v nebesih nobene milosti več ne našla? O vselej bo Marija milost našla, pravi sveti Bernard; ako želimo milost, iščimo jo po Mariji, kar ona išče, vselej najde; nikoli ne bo zastonj prosila. In ravno ta učenik nam kaže Marijo, kakor velik vodotoč, ki je napravljen iz nebes do zemlje, da po njem z vso obilnostjo zajemamo živo vodo milosti Božjih. On jo imenuje zakladnico milosti Božje, in pravi, da to prednost ima Marija edina in sploh. Edina, ker le ona ima to veljavo; sploh pa, ker jej je Bog to prednost dal, da deli njegove darove vsem, ki milost Božjo potrebujejo, da jo po njenih rokah prejemajo.

O kako dobro, kako tolažilno je za nas, grešne ljudi, ki smo v tolikih nevarnostih in v tolikih potrebah, da imamo tam v nebesih pri sedežu Božjem Mater, ki je tudi Mati Božja, ki je ljubezen, dobrota in milost sama. Res je Jezus nam vse, on je ljubezen, on je naš Oče, naš brat, naš zdravnik, naš Odrešenik, on je zvesti in mogočni srednik med nami in med Bogom; ali v njem vidimo in častimo veličastvo Božje, pa tudi svojega pravičnega sodnika! Kako se mu hočemo bližati v spominu svoje zgrešenosti, da bi se ne tresli in ne bali? — Marija pa nima nič, kar bi nas plašilo. Njeno materno serce je prenapolnjeno z ljubeznijo, z dobroto in milostjo. S svojo častjo nadomestuje našo nevrednost, in našo vredno in nevredno molitev podpira s svojo Bogu vselej dopadljivo priprošnjo, ki je po besedah svetega Bernarda vsegamogočna, ker je vselej uslišana. In sveti Bonaventura

zakliče: „Zares je veliko usmiljenje našega Boga, kateri, da bi se v strahu pred Božjim sodnikom od njega ne odvernili, nam je dal svojo lastno Mater v priprošnico in srednico milosti svoje; ki je bogata vsem, kateri jo kličejo; ki pomaga vsem, ker moč ima; in pomagati hoče vsem, ker je usmiljena Mati; in tudi pomaga vsem, ki z otroškim zupanjem k njej zdihujejo, in ktero sveta cerkev nam v tolažbo in veselje imenuje: Pribežališče grešnikov, zdravje bolnikov, tolažnico žalostnih, pomoč kristijanov.“ —

Zakaj bi toraj Marije ne ljubili? zakaj bi je posebno ne častili? Saj nam je ljubezen do prečeščene Gospodove Matere prirojena; saj smo jo z maternom hrano dobili. Ko smo na maternem naročju iz njenih preljubih ust slišali presladko ime „Jezus“, smo slišali tudi presladko ime „Marija“.

Perva molitev, ktero nas je dobra, pobožna mati učila, in smo jo za njo jecljali, je bila „Oče naš“ in „Češčena si Marija“. Ko nas je ljuba mati učila od Očeta nebeškega, nam je tudi pripovedovala od Matere Božje Marije. Dobro dete se ne vleče, da ne bi Materi Božji se priporočilo s „Češčena si Marija“. In ko zjutranje molitve opravlja, zopet našo ljubo Gospo pozdravi z angeljevim češčenjem.

Tako raste ljubezen in češčenje Matere Božje s pobožnim otrokom. Ono vidi v hišnem kotu zraven podobe križanega Jezusa tudi podobo Matere Božje, pred ktero oče in mati z njim molita. Ono vidi v cerkvi altar, na katerem se blišči podoba naše češčene nebeške Matere, pred ktero verno ljudstvo pobožno moli. Nedorodno dete gre rado k mali kapelici na polju ali pod košato lipo, in zaljša in venča podobo ljube Matere Božje s premilim Detetom, in s sladkim

čutilom veselo prepeva svojo priprosto pesmico naši ljubi Gospej v čast.

Ljubezen in češčenje Matere Božje je nam pravovernim kristijanom prirojeno. Pravi katoliški kristijan ve in čuti, da Mati Odrašenikova je tudi njemu Mati. Ta otroška ljubezen do Matere Božje, to posebno češčenje preblazene Device Marije ima svoj začetek v pravi veri; to je sad prave vere.

O zato ljubimo in častimo Marijo; saj je ona Mati Božja; saj je ona Mati naša in mogočna srednica naša.

2. Bog sam hoče, da Marijo častimo.

Blaženi so solnčni žarki, ki našo zemljo razsvetlujejo in ogrevajo; blažen, dobrodelen je pohlevni dež, ki suho zemljo napoji in poživí; ali veliko bolj blažene in koristne so dobrote in darovi, ki neprenehoma tečejo iz milostnega sedeža nebeške kraljice v to solzno dolino, in ogrevajo naša merzla in bolna serca. Vedno bedí in čuje njeno skerbno materno oko nad sveto katoliško cerkvijo in nad vsako dušo kerščansko. Njeno milo materno serce je vedno pripravljeno pomagati; njena pričujočnost v nebesih je vedna, glasna, osebna in delavna priprošnja vsem Adamovim otrokom. Kdo bi vendar ne bil hvaležen za vse velike in mnogotere milosti in dobrote, ki nam tako obilno deli naša nebeška Mati? Kdo bi vanjo ne zaupal? Kdo bi je ne ljubil? Kdo bi je ne častil?

Naš Gospod, Jezus Kristus, sam nam je zgled zapustil, da presveto Devico častimo. Najviši nam djansko dokazuje, da mu je všeč in ljubo častljivo in zaupljivo nagnenje naše in spodobno češčenje Matere Božje. Vprašaj nepreštete verste grešnikov, katerim je Marija spreo-

bernenje sprosila, vprašaj stotine terpečih, žalostnih, raznoverstno nesrečnih, ki je nebeška Mati potolažila, varovala in rešila. Vprašaj toliko stotin pobožnih romarjev, ki leto za letom po vseh katoliških deželah, že veliko stoletij, posebno še v naših časih, romajo v veličastne tempeljne, ki je ljubezen pobožnih častilcev nebeški kraljici na čast postavila. Vprašaj jih, zakaj veliko ur, cele dneve daleč gredo, in se nobenega truda ne bojé, da le pridejo pred čudodelne podobe naše ljube Gospe. Vprašaj vse te, kaj jih vendar vleče v Marijina svetišča? zakaj se preblazeni Materi toliko izročujejo? zakaj jo toliko častijo? Vsi ti bodo odgovorili, da vse obsegajoča, neskončno velika ljubezen njenega materne serca in neizmerna moč njene priprošnje jih k nebeški kraljici vodi in žene. Poglej mične slike po obokih in po stenah Marijinih tempeljnov; pregledaj neštetilne obljubne podobe, razobešene zraven čudodelnih podob; preštevaj berglje, križe, verige in druga znamenja; odpri in prebiraj bukve, v katerih so popisane prečudne milosti, ki so pobožni častilci po Mariji prejeli.

Od kod, da se vsi katoliški kristijani, po celi zemlji, vsa stoletja, v vseh svojih dušnih in telesnih potrebah zatekajo k preblazeni Materi Božji? Vedna in povsodi storjena skušnja nas uči, da usmiljeni Bog dopadljivo sprejme in rad usliši naše prošnje, ki so naše mogočne priprošnice, naša nebeška Mati, pred njegov sedež polaga. Ako bi naše klicanje in naše češčenje preblazene Device ne bilo po presveti volji Božji, Bog bi takih prošenj ne uslišal. Ako bi toraj kdo mislil, da češčenje Matere Božje ni Bogu dopadljivo, bi Božjemu veličastvu prestrašno, bogokletno očital, da podpera neverstvo in malikovanje, ker naše, Mariji izročene prošnje usliši.

Saj ravno s češčenjem Matere Božje povzdiguje in povečuje čast in slavo Božjo. „Nebesa pripovedujejo Božjo slavo, in delo njegovih rok oznanjuje nebes“, prepeva kraljevi prerok. (Ps. 18, 1.) Nebesa, to je, stanovanje Božje, je Marija; ona pripoveduje Božjo slavo; ona je nebes, na katerem se sveti Božje Solnce pravice v včlovečenju; ona zares kaže in oznanjuje dela rok svojega Stvarnika. Marija je čisto ogledalo, ki vse prednosti, vse češčenje na začetek, na Boga zavračuje.

S preroškim pogledom je ponižna dekla Gospodova gledala svoje prihodnje prečastno stanje v kerščanski cerkvi, ter je vneta pela: „Glej, odsihmal me bodo srečno imenovali vsi narodi!“ Ali te slave, tega češčenja ponižna dekla ne pripisuje sebi, ampak le Najvišemu, ko poje: „Zakaj velike reči mi je storil On, ki je mogočen in sveto njegovo „Ime“. (Luk. 1, 48, 49.)

In zakaj mi to ponižno deklo, to stvar Božjo toliko častimo, tako visoko slavimo! Zato, ker jo je Bog s toliko milostjo napolnil, ker jo je Bog s toliko častjo obdal; ker nam Bog ravno po njej najimenitniše darove svoje milosti deli. Bogu samemu toraj velja naše češčenje preblazene Matere Božje. Bodo li Boga resnično častili, kateri Marijo zaničujejo? Ne zadene li Sina zaničevanje, ktereга Materi storé? Ako naš Zveličar vse, karkoli najslabšemu človeku storimo, sprejme tako, kakor bi njemu storili, mar ne bo ravno tako sprejel češčenja in ljubezni, ali zasramovanja in merzlote, katero skazujemo njegovi Materi?

Kakor je Božji Sin postavljen v padec in vstajenje mnogim, in v znamenje, kteremu se bo nasprotovalo (Luk. 2, 34.); tako je imela in jih še ima tudi Mati njegova vedno vnete častilce in tudi nasprotnike. Kteri pa so si boljshi del zvolili?

Ako pregledujemo zgodbo kerščanske cerkve ali življenje pravovernih, bomo lahko zapazili, da so bili časi, bile dežele, bile družbe, v kterih je češčenje Matere Božje visoko stopnjo doseglo, in takrat in tam je najbolj veselo in najlepše cvetela živa vera, resnična ljubezen; takrat in tam je bilo najti sveto življenje — kerščanska serčnost. V teh bukvah, ako je volja Božja in mi ljuba Mati Božja pomaga, bom naštel še celo versto vnetih častilcev Matere Božje, raznih časov in vsakoverstnih stanov. Kdor njihovo življenje, njihovo preblago djanje premišluje, mora jih občudovati in visoko častiti. Največi svetniki, toraj ljudje, ki so v Božjih očeh zares veliki, so bili naj bolj vnети častilci Matere Božje.

Nesrečnim, zaslepljenim, ki ne marajo za Marijino češčenje, ki nočejo Marijinih altarjev, ne molijo „Češčenja si Marija“, ne rožnega venca, tem ne manjka le vsa milota in dobrotelnost, ki je v češčenju preblazene Device; oni kmalo zapadejo v merzloto, v duhovno hiranje, kakor nas zgodovina žalostno uči. Manjka jim prave rodovitnosti. Podobni so hiši, kjer ni mile, rodovitne zaveze ljubeče matere. Tudi v katoliški cerkvi so bili žalostni kraji, kjer se je opustilo češčenje Matere Božje, so se zatirale bratovščine, se je opustilo romanje, se je zanemaril sveti rožnivenec, in so opešale druge pobožnosti na čast Materi Božji. Je pa mar potem bolj cvetelo resnično častenje Božje? So li ljudje bolj pobožno in bolj pogosto prejemale svete zakramente? Se je li služba Božja bolj spodbudno obhajala? — Mar niso najpobožniši kristjani tudi najzvestejši častilci Marijini? Vsak lahko po sebi sodi, da je najbolj na tanjko spolnoval vse Božje zapovedi, da je živel najbolj mirno, pa tudi najsvetejši, kedar je z otroško ljubeznijo

častil preblaženo Devico in Mater Božjo Marijo.

Častimo toraj Marijo; ker je tako volja Božja in ker je to češčenje tudi nam v veliko korist.

3. Kako Marijo častimo?

V prvih bukvah je bilo razloženo, kako moramo Marijo častiti, in kako je ne smemo častiti? Pomislimo tukaj še nekoliko: Kakšno češčenje se Materi Božji spodobi?

Pri odrešenju človeškega rodu ima posebni delež Marija, brez madeža izvirnega greha spočeta Devica, katero je Vsegamogočni izmed vseh družih stvari povzdignil k toliki časti, kakoršne nihče drugi nima. Zato se jej spodobi posebno, le njej sami pristojno češčenje. Da pa vemo, kakšno posebno češčenje je le Materi Božji pristojno, moramo si živo k sercu vzeti: Pervič, da Mariji se ne spodobi tista stopnja češčenja, ki je pristojna le Bogu samemu. Drugič moramo preblaženo Devico častiti, kakor katoliška cerkev sploh vse svetnike časti. Tretjič pa pomislimo, da se Marija, kraljica vseh svetnikov, zavoljo njene posebno visoke časti spodobi še posebno češčenje, kakoršnega drugim svetnikom ne skazujemo.

Pervič. Mi Mariji ne skazujemo Božjega češčenja. — *Mi Marije ne molimo.* Neskončno visoko nad vse stvari povzdignjen je Stvarnik nebes in zemlje. V primeri z njegovo svetostjo je vsa človeška popolnost, tudi popolnost prečiste Device Marije — le sama reva — le sama pena. Mi vsi moramo pred njegovim neskončnim veličastvom v vsi ponižnosti iz dna svojega serca s kraljevim prerokom zdihovati: „Kaj je človek, da se ga spominjaš; ali sin človekov, da ga obiskuješ? (Ps. 8, 5.) Njemu toraj samemu „kralju večnosti, neumerljivemu,

nevidnemu, samemu Bogu bodi čast in slava vekomaj! Amen.“ (I. Tim. 1, 17.) Čast in slava, češčenje, katero Bogu samemu skazujemo, in se le njemu samemu spodobi, imenujemo molitev.

Sveti Tomaž, ta angeljski učenik, pravi, da molitev je djanje čednosti, djanje Božjega češčenja, s katerim oziroma na Božjo visokost in na njegovo neskončno veličastvo in oziroma na svojo podložnost proti njemu — se Bogu podveržemo, njemu vdamo, in to tudi pokažemo. V tem nauku tirja sveti Tomaž štiri reči, ki so potrebne, da Bogu spodobno češčenje skazemo, da ga molimo. Pervič, naš um mora pripoznati visokost in imenitnost Boga samega; nasproti pa tudi revo in nizkost vsega vstvarjenega. Drugič mora človek imeti resnično sodbo, v kateri spozna, da je spodobno, Bogu spoštovanje in češčenje skazovati, ker je tako svet in njegovo veličastvo tako veliko; in ker je nasproti pa stvar njegova tako revna in njemu podložna. Tretjič mora imeti privoljenje, prostovoljno dopadanje, Bogu, ki je neskončno imeniten in posebno popolen, podložen in pokoren biti in ostati. Četrtič mora biti pa še spričevanje ali znamenje, s katerim razodenemo, da se prostovoljno Bogu podveržemo, in da v vsem njemu podložni biti hočemo. To pokažemo, če pokleknemo, če se pred njega veržemo; ali tudi, če le znotranje to občutimo.

To nas pa uči, da molitev je djanje vere, katero se le edino in samo Bogu spodobi, in sicer zato, ker on sam je večni, on sam neodvisni, on sam popolno bitje, on je Gospod, Stvarnik in ohranitelj vseh reči in sam v sebi neskončno srečen. Toraj tudi Mariji je Bog Gospod, Stvarnik, Odrešenik in ohranitelj. Češčenje toraj, katero Mariji skazujemo, velja prednostim, ktere je od Boga prejela, velja

njeni izvolitvi v Božjo Mater, kar jej je Bog odločil, velja njenemu zasluženju, katero si je s pomočjo Božje milosti pridobila.

Drugič. *Kakor druge svetnike častimo, častiti moramo tudi Marijo.* Resnica je, da smemo moliti le Boga samega, Gospoda nebes in zemlje; pa nam ni prepovedano, častiti svetnike, ki so zvesti služabniki in prijatelji Božji.

Rimski katekizem ta nauk v tej-le priliki pojasni: Če tudi kralj zapove, da se nihče ne sme kralja delati, da si nihče ne sme kraljeve časti prilastovati; vendar hoče isti kralj, da se njegovi služabniki v časti imajo! — Sveti možje, ki so edinega Boga molili, so kraljem posebno čiščenje skazovali. Ako pa visoko častimo kralje, po katerih Bog svet vlada; mar ne bomo še večje časti skazovali nebeškim duhovom, ktere si je Bog v svoje služabnike odločil in katerih se poslužuje pri vladanji svoje svete cerkve in kateri nas po Božji naredbi vsaki dan dušnih in telesnih nevarnosti varujejo? O da; toliko večje čiščenje jim bomo skazovali, kolikor ti zveličani duhovi sami vse pozemelske kralje v časti presežejo. Svetniki nas ljubijo. V tej svoji ljubezni prosijo za kraje in dežele, kakor jim je Bog odločil; oni prosijo tudi za nje, ktere jim je Večni v varstvo odbral. Oni naše molitve in naša zdihovanja pred sedež Božje milosti nosijo.

Res je, da je en srednik, Kristus Gospod, ki nas je s svojo kervjo z nebeškim Očetom spravil, in nikdar ne jenja za nas prositi, kar je „enkrat v svetišče šel in je večno odrešenje našel.“ (Hebr. 9, 12.) Zato pa nam ni zabranjeno, da bi ne smeli k ljubezni Božjih svetnikov v svojih stiskah se zatekati. Ako bi mi ne smeli se zanašati na pomoč svetnikov, ker imamo enega srednika, enega priprošnika, Jezusa Kristusa; bi gotovo

sveti apostelj ne bil še živih kristjanov tako priserčno prosil, da naj mu pomagajo s svojo priprošnjo pri Bogu. Saj bi priprošnja živih čast in slavo Kristusovo še bolj temnila, kakor priprošnja nebeških svetnikov.

Tedaj smemo častiti in na pomoč klicati svetnike po nauku svete katoliške cerkve. Tega nauka se je držala sveta cerkev vsa stoletja ter ga je zagovarjala in terdila zoper vse napade svojih sovražnikov. Iz tega nauka teče pravovernim najbogatejši studenec milosti Božje in svete tolažbe.

Bi li preblazena Devica in Mati Božja Marija ne imela deleža na čiščenju, ktereга na svoj veliki prid skazujemo vsem drugim svetnikom? Ker je verska resnica, da svetnike častiti smemo in jih častimo, potem se to čiščenje spodobi v prvi versti tistim, ki so najbolj gotovo v tej sveti družbi, in kateri so druge presegli v ljubezni, v svetosti in v popolnosti milosti Božjih. In zdaj, o duša moja! zdaj se vzdigni na perutih svete vere in prehodi vsa stanovanja nebeških prebivalcev, pa išči in išči dušo, ki bi bila bližej sedeža Božjega, kakor je ona, milosti polna, ktereј je velike reči storil On, ki je mogočen in sveto njegovo ime? Kdo bi je toreј ne častil? kdo bi se ne priporočal njej, ki je veliko bližej sedeža Božjega, kakor drugi izvoljeni in svetniki Božji?

Tretjič pa se spodobi Materi Božji še posebno čiščenje.

Boga samega molimo; svetnike častimo; preblazeni Devici in Materi Božji pa se spodobi posebno, izredno čiščenje. To čiščenje je med čiščenjem Boga samega in čiščenjem njegovih svetnikov. To čiščenje je nižje kakor čiščenje Boga, pa višje kakor čiščenje svetnikov. Učeni ga imenujejo „hyperdulia“. — Vsaka pobožna verna duša to spozna, da mo-

ramo Marijo više častiti, kakor druge svetnike, ker jo je Bog sam tako visoko povzdignil. Zmed nepreštete verste cerkvenih učenikov, ki čast in slavo Matere Božje povzdigujejo, naj omenim in zapišem le besede imenitnega Tesaloniškega škofa Izidora, ki popisuje veličastvo Marijino nad vse druge stvari, in tako-le piše: „Brez vsega dokazovanja terdim, da preblažena Devica ima sprednosti, ki naš um presežejo in jih človeški jezik dopovedati ne more. Nad vse druge stvari je povzdignjena, in vsak lahko sprevidi, da je ona, bolj kakor vse druge stvari skupaj, sama zmožna, da človeka pripelje k spoznanju Božjega veličastva. In ako bi od začetka ne bilo angeljev, ne nebes, ne zvezdnega neba, ne zemlje, ne vodá in morja, bili bi ljudje le s prikaznijo te neprimerljive Device same lahko k spoznanju Božjih lastnosti dospeli; zlasti zato, ker vse, tudi najimenitniše stvari, primerjene s kraljico, ki nam je rodila kralja vseh kraljev in nam vsem podala najvišje dobro, pred njo toliko otemnijo, da nobena misel tega ne doseže. Po prečisti Devici Mariji dovelj spoznamo Božje veličastvo, ni treba drugih ustvarjenih reči. Rekel bi pa, da druge reči so ravno zato vstvarjene, da je prav razvidno, kako posebno in kako visoko se Marija nad vse te stvari odlikuje; ali da bi se bolje izrekel: vse druge stvari so zato, da se v njih Božje djanje po Mariji razodeva. Tako je ona prečastita čudež vseh čudežev; in nič zmed vsega, kar je, razun Boga, ni veličastnejši, kakor je ona.“ (S. Deip. praes. n. 36.)

Ker je toraj preblažena Devica visoko povzdignjena nad vsa vstvarjena bitja, tudi nad najsvetejša; ker je Bogu samemu najbližej, da njene časti in slave nobena druga stvar ne doseže; mar se ne spodobi, da je naše češčenje tudi primerjeno tej posebni prednosti? Ne bo

se li naše češčenje strinjalo s hvaležnostjo, katero smo njej posebej dolžni, da nam je rodila Odrešenika našega?“ Se mar ne bo vjemalo naše češčenje z velikimi dobrotami našega Zveličarja in s posebnimi milosti, ktere na njeno mogočno priprošnjo od Boga prejemamo?“ O to češčenje naj bo vsaki kerščanski duši prelepo, presladko, priserčno, prečastno in blagosno delo!

Bodi mi toraj pozdravljena in visoko češčena, o Marija, milosti polna, svetejša, kot vsi svetniki, veličastnejša, kot Kerubim, častitljivejša kot vse stvari! O prečista, o prelepa, o presladka, vse časti in vsega češčenja najbolj vredna, ti zaklad nedolžnosti, kinč svetosti, ki nato v vsega vstvarjenja visoko presežeš, varuj nas in vodi nas s svojo Bogu naj-dopadljivejšo in zavoljo svoje materne časti najbolj mogočno priprošnjo po pravi poti k svojemu Sinu, Gospodu našemu. Amen.

4. Pravo češčenje Matere Božje je znamenje — je zagotovilo zveličanja.

To je vesela, neizrečeno lepa beseda: „Če bom Marijo prav častil, bom zveličan.“ Naj to nekoliko bolj obširno razložim!

Tudi najbolj pobožnega človeka nekako pretrese resnobna misel: Bom li zveličan, ali bom na vekomaj pogubljen? Mi bodo nebesa v presrečno domovino, ali mi bo pekel v prestrašno ječo? Pri tej preimenitni misli se mi zdi, je serce podobno na širokem in vihnem morju ziblajoči se barki, ki v ponočni temoti ne ve, kateri val jo bo pripeljal srečno na suho, ali kateri jo bo pogreznil nesrečno v globočino morja. O da bi se jej prikazala zvezdica, ki bi jej kazala srečno pot, da se reši! Ta bi jej dajala moč, da bi se na zburjenih valovih srečno

vojskovala in bi svojo pot nadaljevala v zaupanju, da se bo rešila! In glej, o duša kerščanska! na nevarnem morju tega življenja nam sije in prijazno miglja taka premila zvezdica — v pobožnem češčenju preblazene Device in Matere Marije. Ta zvezdica nas srečno pripelje v gotovo zavetje, na naš pravi dom — v sveta nebesa. Ni to nikakoršna presiljava: Pobožno češčenje Matere Božje je znamenje zveličanja.

Da bo pa to naše češčenje Matere Božje pobožno, je potrebno le dvoje. Pervič mora to naše češčenje biti ljubeznivo, to je, vedna vaja spoštovanja in ljubezni; kakor se ljubeznivo dete proti svoji preljubljeni materi obnaša. Pobožnost le za trenutek, od ktere serce nič ne ve, je puhla.

Sveti Tomaž Kempčan je, še majhno dete, menda zavoljo šole, nekoliko opuščal češčenje, s katerim je preblazeno Devico navadno častil. Sanjalo se mu pa je, da je bil v šoli z drugimi učenci. Preblazena Devica stopi v šolo in se raduje z drugimi šolarji. Tomaž hrepeneče pričakuje, kdaj bo tudi on toliko srečen. Mati Božja pa stopi predenj in mu pravi: Kaj pričakuješ od mene, ki si svoje češčenje opustil; ti mojega božanja ne zaslužiš. Te sanje so mu bile koristno svarilo, da je vse svoje življenje Marijo pobožno častil.

Drugič more biti naše češčenje preblazene Device resnično. Ko je nekdanj velik grešnik k Mariji klical: Skaži se, da si naša Mati! mu je preblazena Devica odgovorila: Skaži se, da si moj sin! — Ne le nedolžni in pravični, tudi grešniki so lahko resnični častilci Matere Božje. Ali grešniki, ki grehu služijo, kot svojemu ljubljenu gospodu, so mu radi podložni, so njegove sužnosti vesele; dokler le-tí v svoji hudobni volji ostanejo, pač ne morejo se zanašati, da bi

bili gotovi svojega zveličanja, če tudi po nekoliko časté Mater Božjo. Vendar jim je po tem češčenju odprta pot, da pridejo k spoznanju. Ako vidimo včasih velike grešnike, ki se zadnjo uro spreobernejo, zapazimo, da so pri svoji zgrešnosti vendar kako pobožno vajo do Marije imeli. — Nekteri pa služijo grehu, kakor pristudnemu trinogu, nekako prisiljeni ter vedno želijo in si prizadevajo, da bi težek jarm odvergli, in se poslužujejo pobožnih vaj, da bi se iz svojega žalostnega stanu izkopali, ter stegujejo svojo roko proti Mariji z milo prošnjo, da bi jim ona pomagala, da bi izlezli iz mlakuže, v katero so zabredli; če se tudi med tem z drugo roko še kaj omadežajo. Ti ne smejo obupati, in da bodo resnični častilci Matere Božje, naj bodo v češčenju svojem stanovitni in na priprošnjo Marijino se bodo rešili.

Tako ljubeznivo in resnično češčenje preblazene Device Marije je prelepo znamenje večnega zveličanja.

Pervi dokaz tega veselega nauka imamo že v predpodobah svetega pisma. Cerkveni učenci te podobe radi na presveto Devico obračajo, da tako dokazujejo eno ali drugo imenitno sprednost Matere Božje.

Perva podoba naj bo pozemeljski raj ali paradiz. Učeni Bazilij iz Seleveije pravi: „Marija je prelepo cveteči raj devišstva, v katerem je zasajeno drevo življenja, ki vsem zveličanski sad rodi. Iz njega izvira studenec evangelijski, na štiri kraje tekoč, ki obliva pravoverne s potoki Božjih milosti.“ Ali kakor drugi pravijo: Marija je vedno cveteč raj čistosti, v katerem je zasajeno drevo življenja, ki vsem sad zveličanja daje.

Drugi cerkveni učenci pravijo, da Kristus naš Gospod, nam je za zgubljeni raj dal nov, prečuden in preljubezniv raj, ko je svojo lastno Mater nam v

mater dal. V Kristusu prerojeni človek nima le posvečujoče milosti Božje, v kateri je bil Adam vstvarjen; on ima tudi v Mariji pozemeljski raj, v katerem tečejo vse milosti, v katerem stoji drevo življenja; dokler človek tega blaženega zavetja ne zapusti, je zagotovljen, da v milosti Božji živi, da bo zveličanje dosegel.

Evthij Jeruzalemski piše: Marija je barka, širja, dalja in mogočnejša, kakor je bila barka Noetova. Noetova barka je bila barka živih; Marija je barka življenja; una je bila barka trohljivih živih stvari, ta je barka netrohljivega življenja. Una je nosila Noeta, ta Stvarnika Noetovega. Una je imela tri razdelke; ta je obsegla vso polnost presvete Trojice; ker sveti Duh je prišel v njo in je prebival v njej. Najvikši, Bog Oče, jo je obseščil, in Sin je v njej stanoval. In škof Janez Aretinski jo imenuje barko življenja tistim, ki bodo rešeni.

Po nauku svetih očetov imajo toraj oni, ki so v predragi barki preblazene Device, najlepšo zastavo svojega zveličanja, kakor so varni in svojega rešenja gotovi bili, kateri so se podali v Noetovo barko, akoravno so se valovi prestrašnega potopa od vseh strani v nje zaletavali.

Sveti Bernardin pravi: Marija je lestvica Jakobova, ki seže s svojim verhom gori do nebes in pelje do nebes; po njej angelji gori in doli hodijo, ker po Mariji nebeški duhovi nam v varstvo doli hodijo in po njej sveti ljudje v nebeško slavo pridejo.

V teh podobah nam kažejo cerkveni učeniški veliko in veselo resnico, da se pobožni častilci Marijini z njeno pomočjo večno zveličajo.

Ko učeni kardinal Hugo razlaga besede modrega Siraha: „V družbi svetnikov je moje stanovanje“ (24, 16.) pravi, da Marija svetnike zbira, da se njih

število ne zmanjša; Kristusa zadržuje, da grešnikov ne pogubi; hudobne duhove odvraca, da ne škodujejo; čednosti varuje, da se ne zgubijo; zasluge shranjuje, da ne zginejo. Kdor je toraj pri preblazeni Devici s svojim pobožnim češčenjem, pri njem prebiva ona s svojim varstvom v zveličanje njegovo. „Kdor mene posluša, ne bo osramoten.“ (30.) To je, kdor dela po Božjem navdihnenju, katero na mojo priprošnjo prijema, ne bo osramoten z večno sramoto pogubljenih. „In kateri v meni delajo, ne grešijo.“ (30.) To je, kdor veliko pobožnega v mojo čast stori, ne greši; ker na mojo priprošnjo bo dobil potrebno pomoč, da se greha obvaruje, ali če je v grehu, da iz njega urno vstane. „Kteri mene pojasnujejo, bodo večno veselje imeli.“ (31.) To je, kateri mojo čast in slavo razširjajo, njih v nevarnostih tega življenja ne bom zapustila, marveč jih bom v večno življenje pripeljala.

Ti in še mnogo drugih cerkvenih učnikov nam zadosti jasno spričujejo, da pravo češčenje Matere Božje je posebno zagotovilo našega večnega zveličanja.

Drugi dokaz te presvete resnice imamo v samem češčenju preblazene Device; ker ravno s tem češčenjem se prizadevamo za vse, kar nam je v naše zveličanje potrebno. „To pa je večno življenje, da spoznajo Tebe, samega pravega Boga, in Jezusa Kristusa, ktereга si poslal,“ pravi Gospod. Vera je kal zveličanskemu gledanju, v katerem je življenje slave in zveličanja. Vera rodi upanje; upanje prinese ljubezen; ljubezen pa se pokaže v dobrih delih, s kterimi dobimo večno življenje. Ravno češčenje preblazene Device Marije pa pelje k živi veri. Saj, ako Marijo častim, se spominjam nehote največih skrivnosti odrešenja. Kdor Mater časti, bo gotovo

tudi njenega Sina častil. Kdor Marijo časti, jo večkrat kliče, in pobožno obhaja praznike, kateri so njej posvečeni; in ravno to mu pomaga, da si z njeno pomočjo svoje zveličanje zagotavlja. Sveti Avguštín uči, da stanovitnost do konca zadobimo, ako vsaki dan za njo prosimo. Ravno to dela pobožni častivec Marijin, ko vsaki dan večkrat ponavlja: Sveta Marija, Mati Božja, prosi za nas zdaj in našo smertno uro! — In sveti German pravi: „Kakor je dihanje znamenje življenja, tako je tvoje presveto ime, o Marija! na ustnicah tvojih častivcev vselej, povsodi in na vsako stran ne le znamenje veselja in pomoči, ampak ono tudi veselje in pomoč daje.“

Drugi nasledek tega češčenja je pogostno prejemanje svetih zakramentov. V praznikih preblazene Device Marije pobožnega častivca njenega nekako sveta moč vleče k angeljski mizi; ker on dobro ve, da svoje nebeške Gospe ne more bolj počastiti, kakor da se vdeleži presvete hrane, katero je ona sama iz svojega deviškega mesa pripravila. „Kdor je moje meso in pije mojo kri, ostane v meni in jaz v njem.“ Marija nam je to večerjo pripravila, pravi Izidor iz Tesalonike. Če nas toraj njen Sin k tej večerji vabi in nas s svojim mesom hrani, in je vesel, ako nam ta večerja tekne: moramo za to dobroto tudi Materi hvaležni biti; ker tudi ona je docvetela v sad človeštvu, da se je Bog njenega mesa vdeležil in otroke svoje Matere ž njim hrani.

Kako bi si zamogli drugače razložiti, da pobožne častivce preblazene Device ob njenih praznikih neka čudna moč vleče k mizi Gospodovi; kakor tudi dopadenje, katero Marija z nami ima, ko nas vidi pri svetem Obhajilu, in veliko hvaležnost, katero smo tudi njej dolžni za ta veliki dar, ktereга nam je sicer

neskončna ljubezen Božjega serca dala, pri katerem ima pa tudi preblazena Devica svoj velik delež.

Še drugi dokaz imamo v Mariji sami; zato ker je Marija Mati Božja tudi Mati naša. Sveti Bernard pravi: „Ona je milosti polna, pa le še milost najde. . . Zato iz dna svojega serca, iz vse svoje duše in z resničnimi željami Marijo častimo. To je volja Njega, ki hoče, da vse po Mariji dobimo in imamo; to je volja Njegova, pa nam v blagor. Ker z vsem in v vsem za nas skerbi, tolaži našo maloserečnost, oživlja našo vero, vterjuje naše upanje in vredi našo omahljivost. Pred Očeta se bojiš, že pred njegovim glasom bežiš. Glej, dal ti je Jezusa srednika. Kaj vsega ne bo dosegel pri takem Očetu tak Sin? Tvoj brat je, tvoje meso je; v vsem, razun greha, je skušan, da ti je usmiljen. Tega brata ti je Marija dala. Pa morebiti se bojiš v njem Božjega veličastva; če je tudi človek postal, je vendar le Bog. Hočeš li priprošnika pri njem? Oberni se na Marijo! Brez premisleka rečem: Tudi ona bo iz spoštovanja uslišana. Ona je lestvica grešnikom, ona je vse zaupanje moje, ona je podstava vse zanesljivosti moje. Ali bi mar zamogel odreči Sin kako prošnjo svoji Materi? Tega ne. „Invenisti gratiam!“ — milost si našla pri Bogu. In ona tudi zdaj vselej milost najde. Ravno milosti pa mi potrebujemo. Saj milost edina nas zveliča. Kaj bi neki družega pozeleli? Išimo toraj milosti, išimo jo pa po Mariji; ker ona najde, kar išče.“ Tako sveti Bernard. — Marija je toraj polna milosti v naše zveličanje. Mar bi svojo pomoč odreči zamogla njim, ki se njej s posebnim češčenjem bližajo?

Se ve da ljubezen in češčenje Matere Božje ni gotovo pismo in zapečateni zastava našega rešenja; ker neovergljivo

gotov svojega zveličanja tukaj na zemlji ni nihče. Vendar je pravo in tolažljivo znamenje. Bo li mogočna Devica zapustila njega, ki jej je v resničnem češčenju ves vdan? Edini pomislek, ktereга o tem imeti zamoremo, je na naši strani; namreč strah, je li naše češčenje resnično ali le puhlo? To bomo pa spoznali, ako opazujemo, če to naše češčenje preblazene Device greh in nagnenje k grehu v nas manjša; ali nasproti greh našo ljubezen do Marije slabi in mori. Pobožno češčenje Matere Božje natorno slabi nagnenje k grehu; zato se grešnik prej ali slej spokori, če je v pravem češčenju stanovit, in on doseže pripomočke, s kterimi si zamore pod plaščem svoje zveste in mogočne Matere zagotoviti svoje zveličanje. Zato piše sveti Bonaventura: „Saj si ti, o Marija! Gospa in kraljica; saj si ti Mati našega plačila, to je, Jezusa Kristusa, ki je plačilo dobrim in zveličanim. Mar nisi ti, ki nas tako visoko povzdignjene želiš? Mar nisi ti neizmerno več, mar ne skerbíš za naš blagor veliko bolj, kakor naša telesna mati? Ako nas toraj zveličane imeti hočeš — in to res hočeš — kdo bi ti braniti mogel? Naj toraj zaupajo v te, ki poznajo tvoje ime; saj ti jih ne zapustiš, kteri tebe, o Gospa! iščejo. Kteri v tebe zaupajo, bodo gotovo moč dosegli, bodo peruti urne postojne imeli, da bodo ferčali in ne bodo se vtrudili, bodo hiteli in ne bodo omagali. Kdo bi ne zaupal v te, ki tudi obupljivim pomagaš? Zakaj bi ne dosegli, česar prosimo, ki smo odrešeni s kervjo tvojega edinega Sina? Na te naj se zanese, kdor je obupljiv; in zaupljivo naj se k tebi zateče, kdorkoli omaguje.“ — Tako zaupanje priporočujejo cerkveni učeniki pobožnim častivcem Matere Božje, ter nas opominjajo, da naj zagotovljenje svojega zveličanja v njene materne roke

položimo; saj je ona premogočna, zato nas bo zveličala.

Tukaj moramo še nekoliko ponoviti, na kaj se naslanja tako velika moč Matere Božje, ali kje je izvirek njene materne moči? Marija zajema svojo moč v pravici zasluženja in v pravici svoje službe.

Marija si je pridobila pri Božjem usmiljenju dvojno zasluženje. Pervič pri včlovečenju Kristusovem; drugič pri njegovem terpljenju. Pomislimo prvo. Sveti Tomaž pravi, da si zamoremo po svojih človeških zaumenih dognano usmiljenje misliti, je treba dveh reči. Ena je kakor telo, in je v tem, da ptujo nadlogo polajšamo ali odverremo. Obernimo to na Boga. On je imel neizmero moč, da ptujo nadlogo polajša, odverne; ni pa imel zmožnosti, da bi to nadlogo čutil; ker Bogu terpljenje ni mogoče. Prišla je pa Marija, ter je Besedo Božjo s človeškim mesom oblekla in jo storila terpljenja zmožno in sočutno. Toraj je po pravici, ko je Marija Kristusu podelila svoje sočutje, da je Kristus tudi njej prepustil svoje moči, da nesrečnim pomaga. Zato učeni Izidor iz Tesalonike, ko premišljuje angeljeve besede: „Gospod je s teboj“, pravi: „S teboj bo on, zavoljo bliščeče lepote tvoje Božje duše žarke svoje nerazumljive Božje natore izlival nad ljudi; zavoljo prezale lepote tvoje čednosti se bo prikazal obdan s tvojo podobo, ktero je neizmerno ljubil, in s tvojo neomadežano kervjo zedinjen, bo v tebi, zavoljo tebe, s tvojo podobo v sebi skoraj pozabil, da je Bog, ter bo postal, kar poprej nikdar ni bil. In tako bo po Božje in na posebni način v radodarnosti s teboj se poganjal, ter ti v svoji milosti na novo v dar dal, kar je sam v svojem bitji kot stvarnik.“

In učeni German kliče preblazeni Devici: „Vzemi toraj dolžno pismo, v

kterem so zapisani naši grehi, in raztergaj ga s svojimi nedolžnimi rokami, na katerih si kot Mati nosila njega, ki nosi ves svet v svoji roki; saj zato si ga nosila, da bi dolg človeškega rodu poravnal bil. Stori toraj iz sebe rojenega Boga tudi nam milostljivega in osvobodi ga dolžnosti, katero do tebe ima. Ker on se ozira na posojilo, katero si mu ti dala, namreč na meso, katero je skrivnostno iz tebe na se vzel, ter ti je tako dolžan zahvalo, ki preseže vsako drugo zahvalo. O vesoljna Gospa, pelji toraj v nebeško kraljestvo vse, ki so tebi vdani in v tebe, pravo in resnično Mater Božjo, verujejo in svoja serca v tej veri posvečujejo in svoje jezike s tem imenom očiščujejo in za Bogom v te vse svoje zaupanje stavijo.“ —

To je toraj prva zasluga Marijina, da je Besedi svoje meso dala, ter je tako Sina Božjega sočutnega storila. Drugo zasluženje njeno pa si je pridobila v terpljenji. Pri britkem terpljenji svojega Božjega Sina na gori Kalvariji Marija ni bila le samo priča poleg križa stoječa; ona je bila v resnici tudi so-delavna. To pa tako, da je velikodušno na čast nebeškemu Očetu in v zveličanje človeškega rodú svojega Edinorojenega darovala, in je tako svojo voljo popolnoma z voljo nebeškega Očeta sklenila. Sveti Bonaventura pravi: „Kakor je Bog Oče svet tako ljubil, da je svojega edinorojenega Sina dal, tako je tudi Marija svet ljubila, ter je svojega edinorojenega Sina dala.“ In sveti Bernard pravi: „Da je hlapec rešen, sta svojega Sina dala.“

Kakor je toraj Marija z svojo voljo v ta Božji dar v naše zveličanje privolila, tako se je vdeležila razdelitve zasluženja tega velicega daru in zakladi Božjega usmiljenja so bili v njene roke položeni. —

Pa tudi v pravici njene službe je zagotovljena moč Matere Božje. Na gori Kalvariji je postala Mati pravovernih, ter je s tem zadobila pravico do ljubezni naše, ker je naša oskerbnica, naša besednica. Kdor Marijo najde, najde vse dobro; ker ona ljubi tiste, kateri njo ljubijo; ona njim streže, kateri njej služijo; ona svoje služabnike spravi s svojim razžaljenim prečeščenim Sinom. Velikrat reši materno usmiljenje, kar pravica njenega Sina pogubiti zamore. Naše zveličanje je v njenih rokah in za svojim Sinom je ona Gospa vseh vstvarjenih reči in poveljčala bo svoje služabnike v prihodnjem življenji, ki jo v tem življenji častijo.

Poslušajmo še in ubogajmo svetega Bernarda, ki tako lepo uči: „Prikazala se nam je toraj zvezda iz Jakoba, čigar žarki vso zemljo razsvetlujejo, čigar bliščoba nebesa žaljša in pekel prešinja, ki naša serca ogreva, čednost goji in greh pokonča. Ona je veličastna zvezda, ki sveti na širokem morji, bliščeča s zasluženjem, razsvetljajoča s svojim zgledom. O, če te v valovih te zemlje nevihta sem ter tje meče, ne odverni svojih oči od bliščobe te zvezde, da te razburjeni valovi ne požrejo. Ako se nevihta skušnjav vzdiguje, ako si na breg britkosti veržen; ozri se na to zvezdo, in zakliči Marijo. Ko te valovi napuha, častilakomnosti, obrekovanja, natolcevanja sem ter tje mečejo; ozri se na to zvezdo, in zakliči Marijo. Ko jeza, lakomnost, meseno poželenje čolnicek tvojega serca napada; ozri se na Marijo. Ko te teža tvojih grehov plaši, te huda vest grize, te strah pred sodbo navdaja, te prepada žalosti ali obupnosti pogrezuje; misli na Marijo. V nevarnostih, v stiskah, v dvomih misli na Marijo, kliči Marijo. Ona naj bo vedno na tvojih ustnicah, vedno v tvojem serci; in da boš pomoči njene

priprošnje gotov, ne bodi nezvest zgledu njenega življenja. Ako za njo hodiš, ne boš zašel; ako na njo misliš, ne boš se motil; ako te ona varuje, ne boš se bal; ako te ona vodi, ne boš se utrudil; ako ti je ona mila, boš srečno v zavetje prišel.“

Ako je toraj po predpodobah svetega pisma, po natori pobožnosti same, po namenu, katerega je Bog imel, ko je preblazeno Devico s toliko milostjo obdaril, in po pravicah, ktere Marija zato ima, da za svoje častivce prosi — ako je toraj po vsem tem gotovo, da njeni pobožni častivci prelepo in preslavno znamenje zveličanja imajo, kdo bi se iz tega serca ne posvetil službi, češčenju in ljubezni naše ljube Matere Marije? Zato vidimo, da so vsi svetniki to češčenje imeli kot najboljšo hrano, kot najbolj gotovo pomoč in kot najbolj drago veselje v tem revnem življenju na zemlji. In zares spodbudno je brati, ne le kako so govorili in pisali, ampak tudi razne vaje, kako so Marijo častili in ljubili, kako so vanjo zaupali celo svoje življenje, zlasti še svojo zadnjo uro.

5. Od nekdanj Marijo častijo.

Današnje dni se češčenje Matere Božje prelepo in zares slavno razcveta. Slehern človek se lahko sam prepriča, kako se pravoverni kristjani Marijinih praznikov veselijo, kako v njej posvečenih dnevih njene altarje kinčajo. Koliko veličastnih cerkev je v njeno čast zidanih! Kako lepo se množijo bratovščine, ktere Marijino češčenje širijo! Kako vneti pridigarji njeno slavo oznanujejo, pobožni pevci njeno čast prepevajo, kako skerbni pisavci njeno lepoto opisujejo! — Pobožni častivec ljube Matere Božje, ki vse to vidi in premišluje, se nehote vpraša: Je li to češčenje preblazene Device vedno bilo v katoliški cerkvi?

Nasprotniki naši, sovražniki vsega dobrega in sovražniki Marijini in njenega češčenja v svoji zaslepljenosti pravijo, da to Marijino češčenje je sad nezdrave, prenapete pobožnosti temnih časov srednjega veka. Oni nam očitajo, da s tem prevelikim češčenjem Marije in s takimi zunajnostmi je bila popačena čista in priprosta evangeljska resnica. Se ve da nam tega dokazati ne morejo. Nasproti pa je kaj lahko dokazati, da češčenje preblazene Device Marije je bilo v sveti cerkvi od nekdanj in da se do današnjih časov vedno lepše razcveta. Vse to nam kažejo Marijini prazniki, Marijina Božja pota in Marijini posebni častivci; kar želim še v teh bukvah popisati.

Saj so verni Mater Gospodovo že častili, ko je še tu na zemlji bivala. Tega se prepričamo, če le neliko življenje Matere Božje pomislimo. Kakor smo v prvih bukvah brali, je bila Marija že visoko češčena, še preden je bila rojena. Kako so jo preroki povzdigovali! Kako je bila v predpodobah stare zaveze češčena! — Marijo so častili njeni pobožni starši; sprejeli so jo kot poseben dar in kot zastavo milosti Božje. — Visoko jo je častil sveti Jožef, ki jo je s častitljivo ljubeznijo ljubil in je bil priča njenega svetega življenja. — Marijo je počastil veliki angelj Gabrijel, ki je prinesel pozdravljenje Najvišega, ter jo je imenoval milosti polno in Mater Božjo. — Elizabeta, njena teta, razsvetljena po svetem Duhu, jo imenuje Mater Gospodovo. — Napovedovalec Gospodov, sveti Janez Kerstnik, jo je počastil, da je še v maternem telesu o njeni pričujočnosti poskočil. — Marijo so častili aposteljni; bila jim je središče, serce in zaveza, ko so v Jeruzalemu čakali svetega Duha. — Ponižna dekla Gospodova, razsvetljena in napolnjena s svetim Duhom, je bila sama prepričana, da jo bodo pravoverni

do konca sveta častili in ljubili. V svoji sveti pesmi pri obiskovanji Elizabete je izrekla imenitno prerokovanje: „*Glej! odsihmal me bodo srečno imenovali vsi narodi.*“ (Luk. 1, 48.)

Kako lepa je bila Marijina smert, kako častljivo je bilo njeno vnebovzetje, to smo brali v prvih bukvah. Apostelj in prvi verni so žalovali po njej; češčenje pa do Jezusove Matere se je množilo v njihovih srcih. Dokler je na zemlji bila, kot ponižna nevesta Božja, ni posebnega češčenja pripustila. Zdaj pa v svetih nebesih, kot kraljica nebes in zemlje kronana, je prevzela zaslužen prostor na altarji očitnega češčenja.

Njej v čast so pozidali mnogo veličastnih cerkvá. Znana je že v prvih časih imenitna cerkev Matere Božje v Efezu, v kateri je bil tretji splošni cerkveni zbor leta 431, na katerem so z rimskim papežem zedinjeni škofje slavo in čast preblazene Device tako izverstno zagovarjali (kar bo še omenjeno). — Rimsko mesto ima nad osemdeset Marijinih cerkvá. Iz starodavnih časov je cerkev „Marija velika“ imenovana najimenitnejša; zidana je bila v času papeža Liberija, ki je umerl 366. Najstarejša je sveta Marija v Kozmedinu, katero je postavil papež Dionizij, ki je vladal sveto cerkev od leta 259 do 269. Sveti Avgustin je v tej cerkvi učil. V osmem stoletju so semkaj pribežali na Jutrovem pregnani gerški kristjani ter so seboj prinesli staro podobo Matere Božje, katero so postavili v to cerkev. Papež Hadrijan, ki je umerl 795, je prenovil to Marijino svetišče. Čudodelna Marijina podoba in več družih starih podob v tem tempelju kaže, da so že v prvih krščanskih časih preblazeno Devico Marijo v njenih podobah častili.

V prestolnem mestu Carigradu je bilo že zgodaj več Marijinih cerkev. Ce-

sarica sveta Pulherija (umerla 453) je postavila lepo cerkev na čast Materi Božji. Tej cerkvi je cesar Leon I. daroval imenitno svetinjo Matere Božje, njeno častito oglasnico (humeralo), katero so v velikih stiskah v slovesnih procesijah nosili. Po zgledu svete Pulherije so tudi drugi cesarji postavili več cerkev v čast Materi Božji v tem mestu. V začetku šestega stoletja je patrijarh, sveti Saba v Palestini, postavil tempelj na čast preblazeni Devici. Po spričevanji pisavca Evagrija je ta čas v Antiohiji bilo več Marijinih cerkev. Cesar Justinijan je zidal lepo cerkev Mariji na čast v Jeruzalemu; drugo pa v Kartagi. V osmem stoletju je bilo po Nemškem že več Marijinih cerkev, kar bolj obširno popišem pri opisovanji „Marijinih Božjih potov.“

Da so že v prvih časih pravoverni podobe Matere Božje častili, nam spričujejo „katakombe“. — „Katakombe“ so dolgi podzemeljski, na vse kraje segajoči rovi pod Rimskim mestom, v katere so prvi kristjani za časa preganjanja bežali, da so na skrivnem sveto službo Božjo obhajali, in kamor so trupla mučnikov spravljali.

Sveta groza obdaja človeka, ko hodi po ozkih, temnih potih in vidi na obeh straneh, kakor v predalih, toliko grobov, v katerih počiva še brezštevilno svetinj spoznovalcev in mučnikov prvih časov krščanstva. Veliko veliko teh svetih ostankov so že vzdignili, ter po cerkvah vesolnega sveta razpostavili pravovernim v češčenje in v spomin posnemanja teh prijateljev Božjih. Ko sem na svojem romanji v sveto mesto obiskal dvoje takih podzemeljskih svetišč, kjer pa nikjer do konca nismo prišli, me je posebno ginil grob, v katerem je ležala prelepa nevesta Jezusova, sveta Neža; precej zraven so nam kazali grob njene, ravno tako lepe tovaršice, svete Emericijane. —

Podajva se, ljuba kerščanska duša! saj v duhu v eno takih podzemeljskih svetišče pod Rimskim mestom, in videla bova tam neovergljive spominke, da so že prvi kristjani ljubo Mater Božjo očitno in posebno pobožno častili. S svetim spoštovanjem stopiva v skrivnostno svetišče, v „katakombe“ svete Priscile. To podzemeljsko svetišče je po spričevanju zvedenih učenjakov najstarejše med vsemi „katakombami“, ter sega že v prvo stoletje svete vere.

Precej pri vhodu, katerega imenujejo „gerško kapelo“, je na oboku zares imenitna podoba Matere Božje. Presveta Devica ima svojega Božjega Sina na kolenih in prejema darove treh modrih. O, to je kaj veličasten pogled! To podobo občudujejo vsi učeni in umetniki. V njej vidimo čisto priserčnost, ljubeznjivo gibčnost in milobo, kakoršna se nahaja le na podobah najbolj izurjenih umetnikov. Serce vernega kristjana pa se veselo raduje, ko vidi v tej starodavni pa tako lepi podobi nedvomljiv dokaz, da so preblaženo Devico in Mater Marijo že prvi kristjani častili. — Nekoliko naprej v tem podzemeljskem svetem kraju je zopet druga podoba, in sicer najstarejša podoba oznanenja preblaženi Devici. Sveta Devica sedi na veličastnem sedežu, in angelj, v podobi mladenča brez perut, jej daje skrivnostno naznanilo.

Ne daleč od tod naprej je zopet druga podoba Matere Božje. Mati Božja z Božjim Detetom na naročji ima gosto nabrano spodnjo obleko ter je s plaščem ogernjena. Na glavi ima po šegi zarochenih ali Bogu posvečenih devic čisto lahno nezavezani peči podobno ogrinjalo. Nad njo je vpodobljena zvezda Betlehemska. Tej podobi na desno je podoba preroka Izaija, ki je prerokoval: „Glejte, Devica bo spočela in Sinu rodila!“ (7, 14.) Učenjaki terdijo, da ta podoba je nare-

jena med drugo polovico prvega in med prvo polovico drugega stoletja. Toraj morebiti že, ko so še nekteri aposteljni živeli.

Druge stare podobe nam kažejo Marijo stoječo s povzdignjenimi rokami, kot milosti polno Mater ljudi. In teh podob iz prvih stoletij je prav mnogo. Ako si pred oči svoje duše postavimo tiste hude čase, ko so pravoverne kristjane neusmiljeno preganjali, lahko si mislimo, koliko molitve, koliko zdihljejev, koliko obljub je bilo storjenih pred temi podobami prelube Matere Božje.

Še nekaj mikavnega naj opomnim, kar so našli v „katakombah“ in kar nam spričuje, da so prvi kristjani Mater Božjo priserčno častili. Našli so v teh starih podzemeljskih svetiščih do štiri sto ostankov okroženih kelhov ali podolgastih posodic, vse v zlatu vdelenih. Na dnu teh posodic je umetnik vterdil zlato ploščico, v katero je podobe in napise vrezal. Da je bilo to drago delo zavarovano, je umetnik vlil čeznj steklen pokrovček. Iz teh posodic so pili pravoverni pri svojih bratovskih večerjeh, ktere so obhajali pri družbinskih godovih, zlasti o praznikih častitih svetnikov. Te podobe imajo večidel podobo ljube Matere Božje s povzdignjenimi rokami, kakor prošeče, ter imajo tudi napis: Marija. Nekatere teh podob imajo okoli glave veličasten obsij; to je sprednost, katero so umetniki v začetku le podobam Kristusovim dajali; v tretjem stoletju pa tudi Marijinim, v petem in šestem stoletju pa tudi že podobam drugih svetnikov. Po teh tako ozaljšanih podobah pač lahko sodimo, da so prvi kristjani Mater Božjo posebno, veliko bolj kot angelje in druge svetnike častili.

Po napisih, s kterimi so grobovi svetih po vseh katakombah ozaljšani, tudi vemo, da so že v prvih časih

kerščanstva novorojenim ali tudi odrasčenim kerščenim posebno radi presladko ime „Marija“ dajali.

Ti sveti podzemeljski kraji pod velikim Rimskim mestom nam tedaj zadostno spričujejo, da so že prvi kristjani našo ljubo Mater in preblazeno Device Marijo posebno častili.

Imenitno spričevanje, da kristjani od nekđaj preblazeno Device Marijo posebno častijo, imamo v apostolski veri. V tej kratki molitvi za resnico spoznamo najimenitniše resnice naše svete katoliške vere. V tem spoznanji od Boga razodetih resnic očitno zaterjujemo, da verujemo, da Jezus Kristus je *spočet od svetega Duha, rojen iz Marije Device*. S temi besedami so v vseh časih kerščanstva, od apostelnov do današnjega dne, vsi kristjani vsake starosti in vseh jezikov, spoznali, terdili in zoper vse sovražne napade zagovarjali imenitno čast Marije, kot prečiste deviške Matere Božje.

Vselej toraj, kedar izgovorimo tretji člen apostolske vere: „*Spočet od svetega Duha, rojen iz Marije Device*“, veseli spoznajmo veličastne sprednosti svoje velike in mogočne priprošnice, preblazene Device in Matere Marije.

Sveta katoliška cerkev v dnevnicah preblazene Device Marije večkrat izreče preimenitne besede: „Veseli se, o Devica Marija; ker zaterla si sama vse krive vere na celi zemlji!“ Marija je zaterla vse krive vere na celi zemlji, ker je v prečeščenem sadu svojega telesa dala svetu pravo pot, resnico in življenje. Potem je Marija zaterla vse krive vere po celem svetu s svojo priprošnjo pri sedeži Božjem, s svojim varstvom Kristusove cerkve in po zaupanji, ki so ga stavili v to brambo svete resnice vsi, ki so kdaj v veri omahovali, pa so se k njej zatekli.

Krivoverci vseh časov so se zaganjali skorej vselej zoper Božjo ali zoper človeško natoro Jezusa Kristusa, ki je resnični Sin preblazene Device Marije. Nihče pa ne more napasti ktere koli natore Kristusove, da bi ob enem ne kratil tudi posebne časti Marijine, ki je v tem, da je deviška Mati Božja. Vsi napadi na njenega Božjega Sina tudi njo zadevajo. Ker je pa čast, devišstvo, materinstvo, neomadežano spočetje, ker je ves veličasten stan, ktere ga Marija pri odrešenji in posvečenji človeškega rodu ima, zoper vse napade zmagovalen ostal ter je tako splošna lastnina svete katoliške vere, je tako zmagovalka temote in laži ona, ki je stari kači glavo sterla.

In ravno to sveto resnico spričujejo tudi cerkveni učenci že prvih kerščanskih časov.

Sveti Justin, ki je umrl leta 166, razlaga kaj lepo imenitne besede svetega evangelja, ktere je izrekla neka žena zmed množice, ko je Gospodovo Mater počastila: „Blagor telesu, katero je tebe nosilo, in persim, ki so te dojile.“ Sin Božji pa je rekel: „Veliko bolj blagor tistim, kateri Božjo besedo poslušajo in jo ohranijo!“ (Luk. 11, 27, 28.) Ta cerkveni učenik uči, da je Jezus svojo ljubo Mater ravno s temi besedami visoko počastil. V svojih bukvah (ad Orthodox. c. 136) on tako-le piše: „S temi besedami Gospod svoji Materi ne jemlje njej spodobne časti, on le pokaže, po kateri materni pravici je Devica najbolj blagrovana; če je namreč Gospodu brat, sestra in mati, kdor njegovo besedo posluša in spolnuje, je bilo to vse pri njegovi Materi. Zato je njegova Mati tudi s hvalo ravno te materne pravice blagrovana; ker Božjo besedo poslušati in jo ohraniti, je lastnost čednosti in čistega duha, ki je ves v premišljevanji Božjem vtopljen. Ker Bog ni izvolil

navadne žene, ki bi bila Mati Božja, ampak ker je odbral tisto, ki je v svoji čednosti vse žene presegla; zato je po pravici hotel, da njegova Mati je bila blagrovana zavoljo tiste čednosti, s katero je te časti vredna postala, da je Devica — Mati bila. Da se pa Kristus nikdar nespodobno ali nepokorno do svojih staršev ni obnašal, vemo, kar sveti evangelist Lukež od njega pričuje, da je iz Jeruzalema šel nazaj ž njima ter je bil njima pokoren.“ Tako že sveti Justin piše od Matere Božje.

Sveti Irenej, mučenik in škof Lionski, ki je umerl leta 202 in je bil učenec apostolskega učenca svetega Polikarpa, je v učenih bukvah vse krivovere svojega časa overgel. V teh bukvah (Haeres. lib. 3. c. 19.) z versko natančnostjo opisuje čast in sprednost Marije Device, ko jo primeri prvi materi Evi. On pravi: „Kakor je Eva bila z besedo angelja temote oslepljena, ter se je z nepokorščino od Boga ločila; tako je angelj luči Mariji oznanil, da bo v svojem naročji Boga nosila, ako mu bo pokorna. Kakor je satan Evo nalagal, da je Boga zapustila; tako je angelj Marijo nagovoril, da je Bogu bila vdana; in tako je postala tudi srednica Evi.“ In zopet: „Kakor je ves človeški rod po devici (po Evi pred grehom) smerti zapadel; tako ga je zopet Devica rešila, ker pokorščina te je nepokorščino une prevzdignila in popravila. Slednjič kakor je bil greh prvega človeka s terpljenjem Sinu Božjega zatert, tako je priprostost golobice (Marije) zvijačo kače premagala, da smo rešeni vezi, v ktere smo bili vkovani.“

In če tudi preblaženo Devico Marijo današnje dni njeni vneti častivci še tako visoko povzdigujejo, skoraj pa ni mogoče, da bi jo opisovali in častili lepše in bolj vneto, kakor je pisal (Homil. ap. mit.) sveti Janez Zlatoust, škof Konstan-

tinopolski, ki je umerl leta 407. V svojih pridigah opisuje sprednosti Marijine in svoje poslušavce spodbuja k zaupanju do nje s tako gorečnostjo in s tako močjo, kakor jo premorejo le zlata usta. On kliče obilni množici: „Ne bogate ali premožne žene si ni izvolil Sin Najvišega v svojo Mater, ampak Devico, ktere duša je bila z vsemi čednostmi ozaljšana. Ker je sveta Devica Marija neomadežano in čisto ohranila svojo nedolžnost in svoje devištvo, je zaslužila, da je v svojem naročji spočela Kristusa, Gospoda našega. Zatekajmo se toraj k tej presveti Devici in Materi Božji ter se vdeležujmo sadu njene priprošnje. O vi vsi, ki hočete devištvo ohraniti, tecite k Materi našega Gospoda!“

„Resnično, predragi moji!“ pravi še sveti Janez Zlatoust, velik čudež je preblažena Devica Marija! Kaj je večjega, kaj je imenitnejšega med stvarmi, kakor je ona? Ona preseže v resnični visokosti nebo in zemljo. Kaj je svetejšega, kot ona? Ne preroki, ne aposteljni, ne mučeniki, ne angelji, ne Kerubim ne Serafim — med vsemi vidnimi in nevidnimi stvarmi ne najdeš nič večjega, nič velečastnejšega. Hočeš mar vedeti, koliko višej je ta Devica, kakor vse nebeške moči? Glej, ti vsi stojé pred sedežem Božjim v strahu in trepetu, ter zakrivajo svoje obličje; ona pa se bliža prosto sedežu Božjemu in daruje človeški rod Njemu, ktereга je rodila. Po njej zadbimo tudi odpuščenje grehov.

Bodi toraj pozdravljena, Mati in Devica! ti naša nebesa, naš sedež, ti kinč, ti slava, ti zavetje naše svete cerkve! Neprenehoma prosi za nas Jezusa, svojega Sina, Gospoda našega, da po tebi milost zadobimo na dan sodbe! Amen.“

O kako zares lepo povzdiguje ta sveti mož preblaženo Devico in Mater Marijo!

Se ve da je sveta cerkev tudi že v prvih časih o češčenji Matere Božje vso modrost in zmernost priporočevala. In to je bilo jako potrebno; ker iz neverstva spreobrnjeni kristjani so bili v nevarnosti, da bi veličastne podobe deviške Matere Božje za spako kakega malika ne imeli.

Zgodilo se je v četrtem stoletji, da so v Arabiji res bile nekatere ženske (koleride), ktere so Marijo prenapeto častile, ter jej neke posvečene kruhe darovale. Sveti Epifanij, škof na otoku Cipru, ki je umerl leta 403, se je s sveto vmeno vzdignil zoper to napačno prisiljeno češčenje presvete Device. V svoji razpravi (ad haeres. I. III.) tako-le piše: „V tej od malikovalstva tako otrovani pobožnosti vidimo prav satansko delo. Telo Marijino je bilo tempelj svetosti; to je res. Ali ona ni bila Bog. Akoravno še tako odbrana in še tako veličastna, je vendar le žena enacega bitja ko vsaka druga; če so tudi neskončno velike sprednosti, ktere njeno dušo in njeno telo posebno žaljšajo. Ker je pa temu tako, kako je zvita stara kača te duše v zmoto zavlekla? S kakšnimi zvižčami jih je preslepiti mogla? Marijo le častimo; Očeta, Sina in svetega Duha molimo! Zapoved, ktero je Bog našim prvim staršem dal, da naj ne jesta sadu drevesa, ni storila, da bi hudo samo v drevesu bilo; ampak drevo je le dalo uzrok k pregrehi prelomljenja. Nihče naj toraj ne vživa od tega novega sadu zmote, kteremu je Marija povod dala. Kakor občudovanja vredno je bilo drevo, pa ni bilo vstvarjeno zato, da bi njegov sad jesti smeli; tako tudi Marije moliti ne smemo; če tudi je še tako veličastna, tako sveta in vse časti vredna.“

Kako nespametno je toraj očitanje krivovercev, kakor da bi katoliška cerkev Materi Božji — božje češčenje skazovala; ker vsi cerkveni učeniki od nekđaj za-

metujejo tako malikovanje. Majhni otroci, nekoliko podučeni v svetih resnicah vedo, da mi Marije nikdar ne molimo, ampak da jo le častimo.

Da bi bili Mariji preveliko češčenje, preveliko čast skazovali, to se je malokdaj zgodilo. Večkrat pa se je peklenska kača zvijala zoper Marijo ter je hotla pčiti njo, ki jej je glavo sterla. Ali kedar-koli je bila čast in slava Matere Božje napadena, vselej se je vzdignil ves katoliški svet in vsako katoliško serce se je zanimalo, kakor da bi šlo za njegovo lastno zadevo.

Naj tu omenim le slavne zmage deviške Matere Božje v petem stoletji.

Bil je leta 427 za Konstantinopolskega patrijarha ali velikega škofa zvoljen mašnik Nestorij. Bil je zgovoren in s svojimi pridgami si je pridobil precejšno veljavo. Na videz je bil celo pobožen, ker je ostro in samotno živel. Ali na svojo zgovornost in zunanjo svetost je bil neizmerno ponosen. Prevzetnemu se pa Bog vstavlja.

Po krivem razumenji Božje in — človeške natore v eni osebi Jezusa Kristusa je ta Nestorij zabredel v misel, da Mati Jezusova ni in se ne sme imenovati „Božja porodnica“, ampak le „porodnica Kristusova“ ali „porodnica človeka“. Nek novo posvečeni mašnik, Anastazij z imenom, se je prvi prederznil, da je to krivo vero zbranim vernim iz pridižnice očitno razglasil. Ta poprej še nikdar slišani napad na katoliško vero in na čast Matere Božje je vsa serca vznemiril. Vse je bilo osupnjeno, britko vžaljeno.

Takratni papež Celestin in Aleksandrijski škof, sveti Ciril, sta se urno in z vso resnobo vstavila tej Nestorijevi krivoveri. Dolgo so poskušali in delali na to, da bi zaslepljenega patrijarha in še majhno število njegovih priveržencev podučili in k resnici nazaj pripeljali. Ko

pa to prizadevanje nič ni zdalo, so papež in škofje sklenili, to novo krivovero na občnem zboru očitno in slovesno preklicati.

Odloženo je bilo zato mesto Efez, kjer je preblažena Devica Marija pri svetem Janezu zadnja leta preživela, in kjer je bil njej na čast veličasten tempelj postavljen. Katoliški škofje so se zbrali 22. rožnika 431. leta. Vse mesto je bilo veselo v nadi gotove zmage Matere Božje ter je v hvalnih pesmih očitno prepevalo slavo Marijino.

Častiti zbor cerkvenih očetov je z vso resnobo pretresoval to imenitno zadevo. Tudi verno ljudstvo se je djansko vdeležilo. Vse delo je počivalo, vse prodajalnice so bile zaperte, celo navadne skerbi in potrebe so bile odložene. Neštevilna množica je celi dan od zgodnega jutra stala pred zaperto cerkvijo, v kateri so se cerkveni poglavarji posvetovali.

Že je noč nastopila, ko se vrata velicega Marijinega svetišča odprejo. Sveta tihota nastane. En škof stopi iz cerkve in bere s častitim, resnobnim glasom sklep izbabenja in zaverženja nesrečnega Nestorija, njegove krive vere in njegovih priveržencev. Na to zaženejo veseli glas tisočere množice in pridruži se tudi slovesno zvonjenje celega mesta. Slišijo se le hvalne pesmi vsegamogočnemu Bogu; drugi pa slavijo ponižno deklo Gospodovo. Vsi veseli kličejo: Sveta Marija, Mati Božja, prosi za nas! — Od takrat je ta prošnja pri „Česčena si Marija“ splošna postala. — Vse hiše, vsa pota, celo mesto je bilo namah razsvetljeno, škofje so z bakljami in vso mogočo slovesnostjo v njihova stanovanja spremili.

Celo noč je verno ljudstvo v Marijini cerkvi prečulo, glasno je v molitvah in v pesmih Boga molilo in Marijo, Božjo porodnico, častilo. Na vse zgodaj

drugo jutro je bilo veliko svetišče Marijino napolnjeno s pobožnimi častivci, ki so združeni s škofi zahvalno daritev obhajali. Sveti Ciril, najimenitniši pridigar tistega časa, je v svetovnetem govoru predrago Mater Božjo spodobno počastil. Ker se te zmage tudi mi, kot dobri Marijini otroci veselimo, naj zapišem le začetek te imenitne pridige svetega Cirila, Aleksandrijskega škofa. Ta častivec Marijini pravi: „Na vaših obrazih berem veselje, s katerim ste se v pobožnosti in v ljubezni do presvete Device in Matere Marije na tem kraju zbrali. Če so tudi zdaj premagane težave me hudo potlačile, mi pa pogled toliko svetih in častitih očetov prežene vse megle te žalosti. Prišel je zdaj čas, ko se nam spolnujejo premile besede kraljevega preroka, ki pravi: „Glej, kako dobro in kako prijetno je, ako bratje skupaj prebivajo!“ (ps. 132, 1.) Čast, hvala in slava naj ti vedno bo, o presveta, prečeščena Trojica, ki si nas v tej cerkvi preblažene Device zbrala! In ti, o Marija, Mati Božja! bodi vedno česčena! Ti si predragi biser celemu svetu; ti si posvečena luč, ki nikdar ne ugasne; ti si krona devištva, žeslo prave vere, nerazderljiv tempelj, preljubo stanovanje Njemu, ki ga noben kraj ne obseže; ti si Mati in Devica! V svojem deviškem telesu si zaklenila Njega, ki je neizmeren in nerazumljiv. Po tebi bo moljena in poveljučana presveta Trojica. Po tebi so napolnjena nebesa z radostjo, angelji in arhangelji z veseljem. Po tebi so hudobni duhovi razkropljeni, po tebi je naš padec poravnán in nebeška vrata so ljudem odpertá. S tvojim posredovanjem so prišli zaslepljeni neverniki k spoznanju resnice in po veri k milosti svetega kersta. S tvojo pomočjo je oznanovan sveti evangelij in po tebi je sveta cerkev po vsi zemlji razširjena.“

Ves katoliški svet se je vdeležil te radosti v Efezu. Ko je častiti starček, papež Celestin, zvedel to veselo oznanilo, točil je solze svetega veselja in je z evangelskim Simeonom prosil Gospoda, naj pusti svojega služabnika zdaj v miru, ker njegove oči so videle zveličanje, katero je Bog svetu dal v tej zmagi svete vere in ljube Matere Božje.

Vsa stoletja in v vseh katoliških sereh do današnjega dne živi in odmeva ta vesela resnica, da Marija je res Božja Porodnica.

6. Vse umetnije častijo preblaženo Devico Marijo.

Resnična umetnija ima to nalogo, da vzvišeno misel v lepi, prijazni, spodbudljivi podobi pokaže. Čeznatorno Božje z natornim človeškim skleniti, to je delo umetnije. Kaj pa bi človeški duh dobiti zamogel, da bi Božja in človeška lepota bolj ljubeznjivo zedinjena bila, kakor je to v preblaženi Devici in Materi Mariji? Zares je Marija najbolj primerna, da se po njej resnična umetnija razodeva in kaže. Kerščanska umetnija je tudi svoje storila, ter je v vseh svojih oddelkih preblaženo Devico Marijo visoko počastila.

Da bi opisal vsa dela kerščanske umetnije v službi Matere Božje, to ni mogoče, če bi napisal tudi mnogo debelih bukev. Zadosti naj bo, da omenim, da najlepši umetniški spominki so posvečeni Marijinemu češčenju, da kerščanska umetnija je od starodavnih časov sem s posebno ljubeznijo pospeševala češčenje ponižne Nazareške Device in da najimennitniši umetniki so priserčno ljubili Mater Božjo.

Poglejmo najpoprej stavbeno umetnost. Perva misel in namen vsake kerščanske cerkve je, da je stanovanje Naj-

višemu; zato jo imenujemo hišo Božjo. Najbolj resnična in najbolj pripravna predpodoba vsaki katoliški cerkvi je Nazareška hišica, v kateri je stanoval Zveličar v skriti ponižnosti in v radovoljni pokorščini do Marije in Jožefa. S tem je pa že odkazano stanje, katero se v vsaki katoliški cerkvi visoko častiti Materi Božji spodobi. Ona je kraljica, ona je delivka Božjih milosti, ona je skerbna Mati, ona je duša celi hiši.

Vsaka umetno zidana cerkev, s svojo prelepo opravo, s svojimi visokimi stolpi, nas spominja na Božje mesto, na nebesa. In kakor se v deželi zveličanih vsi izvoljeni okoli svoje Matere in kraljice zbirajo; tako naj se zatekamo tudi mi, njeni še vojskovalni in terpeči otroci, pod varstvo svoje dobre Matere, da si ž njeno pomočjo tudi mi krono zmage pridobimo. Zato so pravoverni kristjani v svoji djanški, radodarni ljubezni od začetka sem toliko veličastnih tempeljnov postavili in jih preblaženi Devici posvetili. Kdo bi mogel naštetati vse cerkve Marijine po širokem svetu? Vse Marijina Božja pota, ki bodo v teh bukvah popisana, kaj so družega, kakor spominki stavbene umetnije, v raznih časih po vsi zemlji na čast preblaženi Devici postavljeni? Ako popotujemo po deželah, kjer sveta vera lepo cveti, vidimo, da najlepši, s posebno vnemo in z največimi lepotijami okinčani tempeljni so posvečeni preblaženi Devici Mariji. Ako prehodimo tudi kraje, v katerih je peklenska sila in nesrečna krivovera lepo setev kerščanske vere pokončala, kjer ljudje kot zgubljene ovce brez pastirja v žalostni temoti zdihujejo; tudi tam se veličastno pa resnobno svarilno iz razvalin nekdanjega verskega življenja še vzdigujejo prezali tempeljni, nekdam postavljeni na čast Gospodovi ponižni dekli, v katerih so pravoverni njene podobe častili, njej v slavo svete pesmi prepevali.

Menda je ni katoliške cerkve, ki bi ne imela altarja, posvečenega naši ljubi Gospej. Koliko kapelic je pri cestah in očitnih potih, v samotnih tih krajih in po priljubljenih gričih, ki povsodi oznanjujejo slavo dobrotne Matere Božje, in kažejo otroško ljubezen pravovernih do preblažene Device Marije!

Po pravici lahko rečemo, da najimnitniše stavbe po katoliškem svetu so posvečene presveti dekli Gospodovi. Res, da stavijo v sedanjih, za sveto vero toliko merzlih časih razne velikanske hiše in palače; pa vse te vendar ne dosežejo lepote in krasote Marijinih svetišč.

Bolj pa, kakor stavba, je pripravno kiparstvo in slikarija, da vzorno ali mišljeno lepoto v podobi pred oči postavi. Ta veliko ložej notranjo misel, vneto željo umetnikovo unanje izrazi in pristojno razgerne. Ko pa neverski podobarji svetno lepoto v svojih podobah večidel nevarno in nespodobno razpostavljajo, nam kaže kerščanska slikarija z nebes vzeto in nebesom posvečeno lepoto v zares prelepih, spodbudljivih podobah. Tudi za to umetnijo je zopet preblažena Devica in Mati Marija nedosegljiv, najljubeznivejši predmet. Veličastvo in ponižnost, priprostost in visokost, devištvo in materno čast, natorno lepoto in nebeško posvečenje, svetost in priljudnost — vse to umetnija pokaže v edini podobi Matere Božje. Iz peščenega kamna in iz najdražje kovine, iz lesa in slonove kosti so od nekdaj prečudno ljubeznjive podobe Matere Božje delali. Razne prigodke njenega prelepega življenja, zlasti nebeški Zveličar kot majhno Dete na njenih rokah, ali njegovo presveto Telo na njenem naročji, so stoteri in stoteri umetniki v krasne podobe vdolbili. Kje je katoliška cerkev, ki bi ne imela ene ali več takih Marijinih podob? Na prostih mestnih tergih, na visocih

stebrih, na velikanskih piramidah in umetnih vodotokih, po hišnih stenah in v sobah, v duplini samotnega drevesa in na sternih pečinah te gleda ljubeznjivo in prijazno podoba Matere Božje.

Posebno veljavo imajo čudodelne podobe Matere Božje, ki so že od nekdaj v Marijinih cerkvah, ktere verno ljudstvo visoko časti in ktere zavoljo prečudnih prigodeb na široko slavé. Te čudodelne podobe so neovergljiv dokaz, da se Božja Mati rada poslužuje tega sredstva, da svojo materno ljubezen prosečim skazuje in Božje darove deli; ker se verno serce po taki mili podobi živo spominja preblažene Device v nebesih, ter je napolnjeno s terdnim zaupanjem na njeno pomoč. Mnogo tacič čudodelnih podob preljuje Matere Božje bodem opisoval pri njenih Božjih potih.

Nam nerazumljiva skrivnost Božjega usmiljenja in moči preblažene Device je, ko premišljujemo Marijine čudodelne podobe in se vprašamo: Zakaj je ta podoba čudodelna, druga pa ni? — Po nerazumljivih Božjih sklepih morebiti tudi kaj pripomore umetnik sam, ki podobo dela, ako je pobožnega duha, v sveti ljubezni vnet in ima priserčno željo, da bi podobo napravil kolikor mogoče lepo in v večji počesčenje ljube Matere Božje.

Zgodovinski popisi nam pripovedujejo, kako so nekteri podobarji svoje izvrstne kipe bolj iz ljubezni, kakor pa za plačilo izdelavali, ter so v svetem premišljevanji se vtopili v presveto podobo, da so jo, če tudi nedosegljivo, vendar kolikor moč res spodobno izdelali.

Mična je prigodba starega umetnika, ki je napravil slavnoznano podobo Matere Božje tam gori na Nemškem blizu Danciga v malem mestu, ki mu še zdaj „Marienburg“ — Marijino mesto pravijo. Tam je imel nemški vitežki red svoj veliki grad s spodobno cerkvijo, preblaženi

Devici posvečeno. Tukaj je navadno stanoval sprednik tega nekdanj zares imenitnega Marijinega reda. Pobožni vitezi so Marijo Devico posebno častili; zato je bilo dostojno, da si napravijo prezalo podobo Matere Božje v svoji velikanski cerkvi.

Star umetnik je dobil nalogo, naj bi to podobo napravil. Kakor je bil velik umetnik, tako je bil tudi zares pobožen. Veliki sprednik je želel veliko in lepo podobo Matere Božje, ter obljubil za plačilo, če je treba toliko zlata, kakor težka bo kamnita podoba. Stari umetnik pa zahteva le, da mu dopustijo toliko časa za delo, da bo podoba njemu samemu všeč; če bi bilo treba tudi več let.

Starček se pa ni precej lotil tega dela. Več dni je pobožno molil. Priserčno je zdihoval k ljubi Materi Božji, naj mu ona naznani in ga uči, kako naj bi njeno podobo napravil. In njegovi duši se je podoba presladke Matere Božje tako živo vcepila, da je bil tega čez vse vesel.

Zdaj si poišče najlepši in najdražji kamen in vzame dleta, pile in kladvo, ter se loti svojega dela. Ko tako dolbi in obsekuje kamen, pa pri udarcih težkega kladva neprenehoma ponavlja: „Mati milostna, — prosim te lepo, naj podoba ta — čudodelna bo!“ Tako dolbi in pili, da se s časom iz terdega kamna prikaže prelepa podoba naše ljube Gospe v dolgi, lepo nabrani obleki, z dolgimi lasmi, s premilim Božjim Detetom na naročji. Vedno pa ponavlja pobožni umetnik: „Mati milostna, — prosim te lepo, — naj podoba ta — čudodelna bo!“

Čez leto in dan pride veliki prednik, da vidi, koliko je delo že dognano. Ne more se zadosti prečuditi veličastvu in ljubeznjivosti, ki sije iz prelepe podobe. „Kdaj bomo lepo podobo slovesno v cerkev prenesli?“ vpraša sprednik. „O še dolgo, dolgo podoba ne bo zgotovljena,

pravi starček. O da bi jo mogel tako napraviti, kakor jo v svoji duši vidim!“ In le še je delal cele mesce, celo več let. Pa vedno je zraven molil: „Mati milostna, — prosim te lepo, — naj podoba ta — čudodelna bo!“

In slednjič je zdihnil: „Dopolnjeno je!“ Verže se na kolena in zdihne: „Češčena si Marija!“

Zdaj pa naj bi se pobožni umetnik ločil od svoje preljubljene podobe, katero je izdelal ne le iz terdega kamna, ampak tudi iz duše svoje? Bilo mu je, kakor da bi se tergal en del njegovega serca, da bi ga proč odnesli. Priserčno je molil pred svojo podobo, ki je veličastno in premilo stala na malem altarcčku njegove delavnice, v sredi dišečih cvetlic in prižganih sveč. In le še je molil umetnik: „Mati milostna, — prosim te lepo, — naj podoba ta — čudodelna bo!“

In zdelo se mu je, kakor da bi predraga podoba smehljaje mu prikimala. Starček se raduje te obljube in le še moli. Potem se polahkoma spusti na stablo; roke mu omahnejo; oči se zaprejo. Z glavo naslonjeno na altareček, ga zjutraj dobijo pred podobo — mertvega. In podoba je bila čudodelna njemu prvemu, ker je njegovo dušo med delom že v nebesa vabila k presladki Materi Božji.

Bila je pa tudi čudodelna mnogim romarjem, ki so v velikih trumah hodili na Božjo pot v „Marijino mesto.“

Veliko bolj prosta kot kiparstvo je slikarija. Vbogljava barva zamore napraviti podobo bolj duhovito, bolj živo, kakor nevkretna terdina kamnita. Kolikor ljubeznjivejši je vzor podobe, toliko bolj njej pristoji ta sprednost. Najljubeznjivejši vzor pa je deviška Mati Božja; zlasti še oziroma svojega Sina in Odrešenika Jezusa Kristusa. Kakor je ta

prelepa umetnija zares veliko pripomogla v večji češčenje naše ljube Gospe; je pa nasprotno ravno preblažena Devica Marija in sveta ljubezen pobožnih umetnikov do nje še več pripomogla, da se je slikarstvo toliko razvilo in tako visoko stopnjo doseglo. V raznih slikarskih šolah so najbolj umetne podobe, ktere nam preblaženo Devico in Mater Marijo kažejo. Če premišljujemo podobe najjimenitnejših slikarjev, kakor so bili Angelik Fiesolo, Mihael Angelo, Perugino, Murilo in drugi umetniki, moramo skoraj da res misliti, da čeznatorne podobe so imeli pred očmi, ali da jih je vodila neka čeznatorna moč.

Četertega rožnika leta 1877 sem bil v Florenci na Laškem v prelepi cerkvi „Anunciata“ — Oznanenja Devici Mariji, kjer je prekrasna podoba, od ktere bi človek zares mislil (kar tudi pravijo), da je niso človeške roke, ampak da so jo angelji slikali. Ko je leta 1254 blaženi Bonfilij, začetnik reda „Marijinih služabnikov“, začel zidati samostan in cerkev na čast preblaženi Devici Mariji, je ponižnemu menihu Bartolomeju bilo naročeno, naj napravi lepo podobo „Oznanenja Devici Mariji“. Pobožni menih, ktere ga je v slikarstvu le sam Rafael prekosil, je že napravil angelja in tudi podobo preblažene Device, samo Marijinega obraza še ni naredil. Tega se ni upal lotiti, ker nebeške čistosti in milobe, čeznatorne ljubeznjivosti preblažene Device v podobiti ni mogel. Večkrat je vse pripravil; že je hotel pričeti, pa je svoj šopek zopet na stran djal. Že je sklenil, da podobe ne bo dodelal. Še enkrat poskusi, da bi se v duhu zbral in bi v molitvi pravo zadel. Zdajci ga zaspanec prevzame. Ko pa se prebudi, vidi v veliko začudenje neizrečeno ljubeznjivo obličje preblažene Device. „Čudež, čudež!“ zavpije. Bonifilij in njegovi tovarši prihitijo in stermijo nad prečudno podobo ter vsi terdijo:

Ne človeška roka, ampak angelji so naslikali to podobo.

Najbolj pa slavijo podobe Matere Božje, ktere je slikal mladi Rafael Sancio. Leta 1483 v Urbini na Laškem rojen, je še le osem let star že delal prelepe podobe. Najjimenitnejša podoba Matere Božje tega pervaka je Sikstinska Mati Božja. Preblažena Devica je v sveti bliščobi v oblakih s svojim nebeškim Detetom na naročji. Sveti papež Sikst in sveta Barbara klečita pred Marijo in spodaj gledata dva mala angelja. Ta pobožni mladenec je napravil veliko prelepih podob Matere Božje. Umerl je še le 37 let star veliki petek leta 1520, ravno na svoj rojstni dan. —

Ako vsakoverstne umetnije širijo čast Device Marije; mar bi tudi godba vesela Marijine časti ne pela. Saj njena nebeška podoba in prava, sveta ljubezen do nje sili pobožno serce, da v umetnih napevih nebeško kraljico slavi. Godba zamore čutila sveto vnete duše celo takrat razodeti, ko tega beseda in jezik ne premoreta. Zato je godba in petje pri vseh narodih posebno spodbudilo pri službi Božji.

In kaj bi zamoglo pobožno in verno serce bolj ganiti in dušo s svetimi čutili hvaležnosti, veselja, čudenja, sočutja, zapljlivosti in otroške vdanosti bolj napolniti, kakor ljuba Mati Božja, ki ima premilo nebeško Dete na svojih maternih rokah, ali ki pod križem svojega umirajočega Sina stoji. Zato so pa tudi najpriserčnejši, najginljivejši oni napevi, ki slavijo včlovečeno besedo Božjo in deviško Mater njegovo. Menda ga ni kerščanskega umetnika v godbi, ki bi svojih zmožnosti ne bil posvetil v službo sveti cerkvi in večji počesčenje Matere Božje.

V slavnih napevih so v vseh jezikih kerščanski narodi vsa stoletja preblaženo Mater Božjo častili.

Prelepo pesem „Magnificat“, katero je Gospodova dekla, napolnjena s svetim Duhom, sama zapela, so pobožni verni že v prvih časih kerščanstva, v njeno čast prepevali. Že od starodavnih časov imamo pesmi, predglasja, odpeve in razne prelepe napeve za Marijine praznike.

Kako radi verni Slovenci prepevamo Marijine pesmi, ni mi treba posebej opisovati. Saj slišimo slavo Marijino prepevati ne le o praznikih njenih, ne le v cerkvah pri službi Božji, ampak čast naše ljube Gospe se razlega po vseh hribih in dolinah naše ljube domovine. Plevce na polji, predice v hiši, pastirji na paši, romarji na svojih Božjih potih, vsi pobožni radi slavijo preblaženo Devico in nebeško kraljico. Saj se celó dobi Marijin častivec, ki nedolžno tičico navadi, da prepeva in žvižga napeve Mariji posvečenih pesem. Kdo ne pozna premilih in priserčnih napevov, katere nam je napravil toliko slavni, pokojni stolni zakristan, č. g. Gregor Rihar? Njegovi napevi bodo slavo Matere Božje povzdigovali, mislim, do konca sveta.

Morebiti pa nobena umetnija po kerščanstvu ni tako visoke stopnje dosegla, kakor pesništvo. Najviše so se povzdignili pobožni pesniki, kedar so opevali milobo, čistost in visokost, devištvo in materinstvo, veselje in žalost Božje porodnice in naše prelube Gospe, Marije Device.

Že v prvih časih kerščanstva imamo lepo število svetih pesnikov, ki so čast in slavo preblažene Device Marije z vso vnemo prepevali. Sveti Efrem, sveti Gregor Nacijanski, sveti Janez Damaščan, sveti papež Damaz, sveti Ambrož, sveti Avguštin so s svojimi prelepimi pesmi slavili presladko Mater Božjo.

Kdo ne pozna otroško milih pesem toliko vnetega častivca Matere Božje,

svetega Alfonza Ligvorija? Kdo bi naštel pesmi, katere so v naših časih pobožni Marijini častivci zložili? —

Preblaženo Devico in Mater Marijo častijo vse verste kerščanske umetnije vsa stoletja prav posebno. Ravno prava in resnična umetnija vernemu sercu razodeva in kaže bogate zaklade čednosti in neskončne moči nebeške kraljice, Božje in naše Matere. — O duša kerščanska! kakor veš in znaš, časti tudi ti ljubo Mater Božjo, da jo boš enkrat tudi tam v nebesih v družbi angeljev in svetnikov, častila in ž njo vekomaj se veselila.

7. Češčenje Matere Božje se množi.

Da se češčenje naše ljube Gospe današnje čase res množi, tega pač nihče tajiti ne more. Kako obilno se vdeležujejo verni kristjani raznoterih pobožnosti, ki se opravljajo na čast Materi Božji! Bogati in revni z otroško ljubeznijo kinčajo altarje naše ljube Gospe! Obilno in radi se zbirajo kristjani okoli pridiznice, iz katerih se z vneto besedo oznanjuje slava preblažene Device Marije, iz katerih se čast Marijina povikšuje in zaupanje v njeno mogočno priprošnjo v srcih vterjuje!

Kdo zamore prešteti katoliške kristjane, ne le priprostega, ampak tudi visocega stanu, ki z otroškim zaupanjem blagoslovljeno svetinico Matere Božje na svojem sercu nosijo. Vojaki, vojvode nosijo Marijino svetinico, kakor častno znamenje, na svojih persih v zaupanju na Marijino pomoč. Ako so v vojski ranjeni, izdihnejo poljubovaje Marijine podobice svojo dušo. Mornarji se podajajo na nevarno morje v zaupanju na Marijo, svitlo morsko zvezdo. Na milijone takih blagoslovljenih svetinic je med pravovernimi kristjani v vseh delih cele zemlje. Samo Bogu je znano, koliko

milijonkrat Marijini častiveci vsaki dan nebeško Mater počastijo s prelepim zdihljem: „O Marija, brez madeža spočeta, prosi za nas, ki k tebi pribežimo!“

Veliko tisoč in tisoč jih je, ki si v posebno čast štejejo, da nosijo znamenje Marijine obleke, sveti škapulir, ktereга s pobožnostjo prejmejo iz rok mašnika starodavnega karmelskega reda, ter postanejo udje toliko razširjene bratovščine, ki ima zapisane med svoje ude papeže in cesarje, škofo in kneze, bogate in revne brez števila.

Rožnivenec, znamenje pravovernega kristjana in pravega služabnika Matere Božje, je povsod v rokah pobožnih kristjanov, in na tisoče je zbranih, ki ga vsaki dan molijo, ter živi venec prelepih duhovnih cvetlic nebeški kraljici v čast neprenehomapletajo.

Odkar je pobožen, za zveličanje sebi izročeni ovčic skerbni dušni pastir svojo v neverstvo in v mnogotere strasti zavozljano faro presvetemu Marijinemu sercu priporočil, ter je vse pobožne častivce tega premilega serca v bratovščino zedinil, se je ta bratovščina urno razširila po vsem kerščanskem svetu, da šteje na milijone udov. In brezštevila, prečudna spreobrnjenja so sad zaupljiva molitve k Mariji, ki je pribežališče grešnikov.

Ni ga menda služabnika Marijinega, ki bi preblaženi Devici v čast sabote še posebej ne posvetil. Sicer je bilo to posvečenje že v starih časih v navadi. Nekteri ga pripisujejo ustnemu izročilu, da je Marija sabotni dan bila rojena in v nebesa vzeta. Drugi stavijo začetek tega v čudež, ki se je v Konstantinopolji več sabot ponavljal. V cerkvi Matere Božje je bila namreč prelepa Marijina podoba, ki je bila navadno s svilnatim pregrinjalom zagernjena. To pregrinjalo se je pa vsaki petek na večer samo vz-

dignilo in po zraku viselo do sabotnega večera, ko se je zopet nazaj spustilo in podobo zagernilo. — Sveti Bernard pa pravi, da Marijo posebno v saboto častimo zato, ker je vsa kerščanska vera le v Marijinem serci bila veliko saboto, ko so vsi drugi omahovali.

Komu ni znano, kako lepo častimo preblaženo Devico Marijo v adventu? Z adventom pričnemo cerkveno leto. Vsako Marijino dete mora razveseliti, da se cerkveno leto začne s posebnim češčenjem preljubljene nebeške kraljice.

„Advent“ se pravi prihod, in nas opominja na prihod Jezusa Kristusa, našega Zveličarja, po Mariji Devici. V štirih adventnih tednih se spominja sveta cerkev tistih štiritisu let, ki so pretekli pred prihodom Jezusa Kristusa po njegovem včlovečenju. Ves ta dolgi in britki čas nas opominja na priserčno hrepenenje po obljubljenem Mesiju. Odkar je Bog našim prvim staršem rekel, ko je zapeljivo kačo obsodil: „Sovraštvo bom naredil med teboj in med ženo . . . ona ti bo glavo sterla“; (Mojz. 3, 15.) je pričakoval ves zgrešni svet Device, ktera bo spočela in Sinu rodila, kateremu bo ime Emanuel. Tako posvečujemo sveti adventni čas ne le včlovečenemu Sinu Božjemu, ampak tudi njegovi preblaženi Materi.

Da sveti adventni čas obhajamo v duhu naše katoliške cerkve, veselimo se, da je bila Marija k toliki časti Matere Božje izvoljena, pa smo tudi njej hvaležni, da je v to privolila.

„*Rosite Ga nebesa od zgoraj, in oblaki dežite pravičnega; odpre naj se zemlja, in naj rodi Zveličarja!*“ (Iz. 45, 8.) S temi premilimi besedami se začnejo „zornice“ v adventnem času. Kako lepo se razodeva kerščanska ljubezen, ki vse stori, da bi slovesno počastili njo, ki nam je rodila in dala Zveličarja sveta! Na vse zgodaj se obhaja slovesna služba

Božja. Zunaj je še nočna temota, podoba noči in temote duhovne, v kateri je bilo neodrešeno človeštvo pred Kristusom; v cerkvi pa se sveti Marijin altar in njena prelepa podoba v neštevilnih lučicah, ki nas opominjajo na milosti polno, prelepo dušo Božje porodnice, pa tudi na luč svete vere in na milost, ktera nam je po Marijinem Sinu došla.

O kako lepo, zares nebeško veselo je videti, kako si pravoverni in zvesti častivci Matere Božje pritergajo zjutranje spanje, da toliko priljubljene „zornice“ obhajajo.

Kako lepo, kako priserčno mило častijo današnje dni verni katoličani preblazeno Devico Marijo v toliko priljubljenih „Šmarnicah!“ Med Slovenci se je to češčenje Matere Božje pričelo pred dobro tridesetimi leti. V Rimskem mestu je že sveti Filip Neri, ki je umrl 26. dan Marijinega mesca leta 1595, vpeljal to prelepo pobožnost. Ta sveti mož je bil poseben prijatelj mladosti. S žalostjo pa je videl, da so ravno ta mesec, ki je najlepši čas celega leta, imeli spomladanske veselice, pri katerih je marsiktera ljubeznjiva cvetlica nedolžne mladosti vsahnila in se pogubila. In kdo bi te prelepe cvetlice nedolžne mladosti bolj gotovo obvaroval in ohranil, kakor Mati vseh vernih, Marija, preblazena Devica? To ljubo mladost je sveti mož vsaki dan priserčno priporočeval mogočni nebeški kraljici. On je pa tudi veliko mladenčev in devic, ki so ga poznali in visoko častili, napeljeval, da so v teh nevarnih dneh se zbirali pod podobami in pri altarjih ljube Matere Božje, ter so pri njej varstvo in veselje iskali. Na prijazno besedo svetega Filipa je mnogo nepokvarjenih, mladih kristjanov hitelo v Marijina svetišča, kjer so molili, svete pesmi prepevali, vence pletli ter tako pod Marijinim varstvom svojo dušo obvarovali strupa gerde zapeljivosti.

Zdaj je ta pobožnost razširjena po vsem katoliškem svetu. Po velikih mestih in tam po Indijanskih samotah; v revnih, iz bičja spletenih kočah ubozega ribiča, in v velikanskih palačah kraljev in cesarjev; majhno dete, pri roki svoje matere, ki še komaj „Češčena si Marija“ izgovarjati more, in sivi starček, na robu svojega groba, ki v svojo zadnjo podporo rožnivenec v velih rokah ima: povsodi častijo pobožni verni Marijo celi najlepši mesec v letu.

Ker se je ta lepa pobožnost v svetem mestu pričela, naj nekoliko omenim, kako pobožni Rimljani nebeško kraljico ta mesec častijo, kar sem nekaj sam videl o svojem popotovanji v Rim leta 1877. V Rimu je že v začetku Marijinega meseca tako toplo, da so dišeče cvetlice v najlepšem cvetu. Rimljani znajo kaj umetno svoje prelepe, marmornate altarje kinčati. Velike, svilnate preproge razpnejo od verha altarja po celi cerkvi na obeh straneh, ktere z raznimi cveticami ozaljšajo; razpostavijo in pobarvajo mnogo prezalnih svečnikov, na katerih gori toliko sveč, da jih skoraj ni mogoče prešteti. Altar Matere Božje je ves v lučicah.

Ko vse v lučicah mergoli, molijo najprej sveti rožnivenec, potem je kratko premišljevanje ali pridiga, ktero ima vse dni celega mesca eden in ravno tisti mašnik. Po nauku priporoči pridigar obilni množici Marijinih častivcev kako čednost ali duhovno vajo za tisti dan posebej, ktero imenujejo „fioretto“, to je cvetlica preblazeni Devici darovana. Sledí priserčno izročilo Materi Božji in slednjič še kratek izdihljaj, ktereга naj Marijini otroci čez dan večkrat ponavljajo. Zdaj molijo še nekaj „Češčena si Marija“ za spreobnjenje terdovratnih grešnikov in krivovercev. Potem pride škof tiste cerkve ali njegov namestnik z drugo,

duhovščino, ter izpostavi presveto Rešnje Telo in vse ljudstvo poje po latinsko litanije Matere Božje. Služba Božja se konča z blagoslovom, ko vsa množica odpoje „Tantum ergo“.

Da se pa tudi ubogi, delavni ljudje lahko vdeležijo te lepe pobožnosti, obhajajo „Marijine Šmarnice“ v večih cerkvah tudi na večer po solnčnem zahodu. (Neki večer smo rimski romarji, grede iz velikanske cerkve svetega Petra, stopili v bližnjo cerkev, kjer so ravno „Marijine Šmarnice“ imeli. Napolnjena cerkev je bila vsa v miglajočih lučicah. Mladi pridigar je z vso vnemo slavil Mater Božjo in ljudstvo se je zares spodbudljivo lepo obnašalo.)

Sedajne dni vsi pobožni kristjani po širokem svetu nebeško kraljico ta njej posvečeni mesec, ki ga radi „Marijin mesec“ imenujemo, posebno priserčno častijo; da se res lepo spolnuje prerokovanje Gospodove dekle, katero je izrekla v svoji veličastni pesmi, ko je obiskala svojo teto Elizabeto: *„Odsihmal me bodo srečno imenovali vsi narodi.“* (Luk. 2, 48.)

O koliko je pa še tudi pobožnih hiš, v katerih napravijo mali altarček z Marijino podobo, katero nedolžni otroci in tudi odrasčeni častivci Marijini lepo okinčajo, pred njo domače vsaki večer zbirajo in tako obhajajo domače „Marijine Šmarnice“. O blagor taki hiši! Marija, nebeška kraljica, bo vse obilno poplačala.

Ker je ta pobožnost med Slovenci tako splošna postala, mislim da bo vseh vsem Marijinim častivcem, ako tu na kratko omenim, kako naj bi obhajali priljubljene „Marijine Šmarnice“?

1. Daruj vsaki dan, ves Marijini mesec, vse svoje delo in opravilo deviški Materi Božji, in po njej Božjemu Sinu. In če storiš to še posebej za uboge duše v vicah, bo še bolje. Prizadevaj

si pa, da vse, kar je le mogoče, na tanko storiš.

2. Ako ti je le mogoče, bodi vsaki dan pri sveti maši in pri očitno opravljenih „Marijinih Šmarnicah“. Skleni se pa z vsemi vernimi celega sveta in zedini svojo pobožnost s svetimi vajami vseh Marijinih častivcev v večje počeščenje preblazene Device in Matere Marije.

3. Moli, ako je le mogoče, vsaki dan sveti rožnivenec, ali združeno s svojo hišo, ali sam za se.

4. Prični in končaj „Marijine Šmarnice“ s sprejemo svetih zakramentov. Saj enkrat gotovo prejmi ta mesec sveto Obhajilo.

5. Prizadevaj si, da ta mesec gotovo odložiš kako napako, ki jo nad seboj imaš in s katero morebiti največkrat Boga in Marijo razžalíš; prizadevaj si posebno za čednost, tvojemu navadnemu grehu nasprotno. Glej in skerbi, da boš prečisti Materi Božji s čistostjo svojega serca zares dopadel.

6. Beri ali premišluj vsaki dan življenje ali katero čednost preblazene Device Marije.

7. Tudi druge vnemaj in napeljuj jih, kolikor premoreš, da bodo Marijo ta mesec še posebno častili.

8. Večkrat moli kako „Češčeno si Marijo“ za spreobrenenje terdovratnih grešnikov, ali morebiti za ktereга posebej; pa skerbi, da sam ne žališ z nobenim grehom Jezusa in njegove preblazene Matere.

9. Ako hočeš to celi mesec bolj na tanko spolnovati, dobro je, te in enake sklepe zapisati na listek; pa ta listek deni pred podobo Matere Božje, katero v svoji hiši imaš, da se na to bolj gotovo vsaki dan spomniš.

Že sveti Oče papež Pij VII. je leta 1815 podelil za vsaki dan tri sto odpustkov in enkrat v mesecu pod navedenimi

pogoji popolnoma odpustek vsem pravovernim, ki „Marijine Šmarnice“ obhajajo, kakor je sploh zdaj navada. Tudi še več drugih odpustkov se s to pobožnostjo lahko vdeležimo, kakor je to bolj na tanko popisano v mnogoterih bukvicah, ki so za „Marijine Šmarnice“ spisane.

To naj slehernega častivca Matere Božje spodbuja in vnema, da se vsako leto vdeleži te priserčne pobožnosti in da po svoji moči tudi pripomore, da se v njegovi farni cerkvi slovesno obhajajo prelepe „Marijine Šmarnice“. —

Zraven teh pobožnosti, ktere sem tu v kratkem naštel, je pa še veliko drugega veselega, kar nam spričuje, da se današnje čase zares množi češčenje Matere Božje.

Po vsem kerščanskem svetu vstajajo nove družbe, ki skerbijo in se poganjajo za spreobrenenje nevernikov, za hrano in postrežbo bolnih in revnih, za odgojo mladosti, za povzdigo ali ponovljenje kerščanskega življenja, ali tudi za razvijanje resnične in kerščanske umetnije; večidel vse te družbe si volijo Marijo v svojo varhinja ter stavijo svoje zaupanje v njeno veliko pomoč, ter jo ravno s tem in zato posebno očitno častijo.

Za blagor ljudi in za zveličanje neumerjočih duš vneti misijonarji po Abisinskih gorovjih, po vročih Afrikanskih puščavah, po otokih širokega morja, po Kineških rodovitnih planjavah, po Amerikanskih prvotnih lesovih, med divjimi rodovi postavljajo naši ljubi Gospej v čast priprosto leseno kapelico, denejo na revni altarček podobo preblažene Device Marije, in začudeni hitijo divjaki in zaslepjeni malikovalci k sveti Materi Božji. Njihova terda serca se omehčajo na prijazno besedo Božjega poslanca; Marija jim izprosi luč svete vere; nehotе pokleknejo pred podobo nebeške kraljice in prosijo svetega kersta, ter prepevajo

hvalne in slavne pesmi v čast preblaženi Devici, ki jih je s svojo materno ljubeznijo k spoznanju prave vere pripe-ljala.

Pomislimo še, kako pobožni pisavci Marijo Devico častijo. Skoraj vsaki mesec redno izhajajo novi spisi v raznih jezikih, ki češčenje naše ljube Gospe povzdigujejo; ki njeno lepoto opisujejo, njeno moč in dobroto hvalijo, otroško zaupanje na njeno mogočno priprošnjo množijo in njene prelepe čednosti v posnemanje priporočajo. Koliko pripomorejo v večje počeščenje Matere Božje katoliški časopisi, ki nam vsaki teden razglasujejo toliko prečudnih prigodb, ktere nam spričujejo, da Marija, naša ljuba Gospa presvetega Serca, v vseh človeških britkostih urno pomaga s svojo mogočno priprošnjo, z materno ljubeznijo pravovernim kristjanom!

Tudi umetnija današnje dni ne počiva. Tudi umetnija si prizadeva, da spodobno počasti nebeško kraljico. Slikarji in podobarji se urijo, da v raznih podobah nam pred oči stavijo slavo in čast, ljubeznjivost in moč nebeške kraljice, ter ž njimi zaljšajo cerkvene altarje, hišne stene in molitvene bukvice pravovernim. Novi altarji, nove kapele, nove cerkve se stavijo na čast naši ljubi Gospej, in zastarele umetne podobe se snažijo in prenavljajo. Med tem, ko priprosto ljudstvo ob potih in stezah, po gričih in ravninah postavlja revno znamenje ljube Matere Božje pod senco košate lipe, ter ga s poljskimi cveticami zaljša, da se memogredoči odkrivajo in prekrižajo ali tudi Marijo z eno „Češčena si Marija“ pozdravijo; zidajo se po katoliških mestih veličastni Marijini tempeljni in se vzdigujejo na očitnih tergi visoki stebri, katerih krona je prelepa podoba Matere Božje.

Kako pesniki in pevci Marijino slavo na novo oznanujejo in njeno češčenje

množijo, slišimo po vseh kerščanskih cerkvah, in po vseh vernih hišah. — O da bi še jaz kaj pripomogel k večjemu češčenju naše ljube Matere Božje! — Razširjanje in množenje Marijinega češčenja se mi zdi podobno zidanju velikanskega tempeljna na čast nebeski kraljici, ki ga

njeni častivci stavijo in ga bodo nadaljevali do konca sveta. — O da bi saj en kamenček k temu zidanju pridjati zamogel, da bi saj nekoliko tega slavnega dela deležen postal! — O Marija, ne zaverzi te moje priserčne želje! — Sveti Jožef, prosí za me!

I. Marijini prazniki.

Milost si našla pri Bogu!“ (Luk. 1, 30.) Tako je angelj Gospodov pozdravil preblazeno Devico in Mater našega Odrešenika. Zakaj bi ne bila Bogu čez vse dopadla ona, ki je bila tako pohlevna, tako nedolžna, tako pobožna? Ker sveti Bog čednost ljubi, čednost časti in plačuje, zato je Marijo iz samote povzdignil in jo visoko počastil. „Marija je bila časti in plačila vredna, zato jo je Gospod počastil in poplačal;“ pravi nek pobožen Marijin častivec.

„Marija je bila časti in plačila vredna“; saj je bila pohlevna Devica. Nihče ni samote toliko ljubil, nihče ni bil v samoti tako srečen, kakor preblazena Devica. V samoti je bila toliko rada; pa ona ni bila nikdar sama; Gospod je bil zmeraj z njo. Tako jo je angelj Gabrijel pozdravil: „Gospod je s teboj!“ Svet ima toliko nevarnosti. Kdor pa nevarnost išče, v nevarnosti pade. Na stotine jih na tihem obžaluje svojo zgubljeno čast in zapravljeno srečo. Človek ne more med svet, da bi svoje

svetosti ne skalil; on se ne more z zunajnim ukvarjati, da bi notrajnega ne zgubil; on ne more z ljudmi biti, da bi v eni ali drugi stvari drugačen ne postal. Marsikoga bi sramota ne pokrivala, ako bi bil samoto ljubil. Ravno to je dobro spoznala preblazena Devica Marija. Zato je bila najbolj vesela, najbolj srečna v tistem zavetju Jeruzalemskega tempeljna in v revni Nazareški hišici. Ker tedaj sveta in nečimernosti njegove ni marala, imela je dopadenje Božje ter je v svoji neomadežani nedolžnosti z Bogom občevala.

„Marija je bila časti in plačila vredna“; saj je bila čista, nedolžna Devica. Nobena nespametna misel, nobena nespodobna želja ni kalila njene prelepe duše. Nobena pregrešna beseda ni omadežala njenega jezika. Nobeno nečastno djanje je ni oskrunilo. Njeno vedenje je označevalo njeno nedolžnost. Kteri jezik bi dopovedal tvojo veljavo? Ktero pero bi dopisalo tvojo lepoto, o presveta Devica? Kjer je prava nedolžnost, tam je mir, sveti raj. Ali svet ne pozna ne lepote, ne veljave preimenitne nedolžnosti. Svet

živi gerdej sladnosti. Pogrezuje se v strast, ki milo rudečico iz nedolžnih lic prežene, zdravje podkoplje in dušo omami, da za kaj višega, za Božje več ni spretna. O, tako slepa ni bila preblazena Devica Marija. Spoznala je srečo nedolžnosti, spoznala je blaženost čistega serca; in čista, nedolžna, kot angelček, je živela pred Bogom. Nobenega madeža ni bilo na njej.

„Marija je bila časti in plačila vredna“; ker je bila pobožna Devica. Povsodi je čutila Božjo pričujočnost. Njeno serce je le po Bogu hrepenelo. Njeno oko je v vseh rečeh videlo vsegamogočnost in modrost Božjo. Božjo ljubezen povikšati, to je bilo njeno veselje; njegovo voljo spolnovati, njeno poželjenje. „Dekla sem Gospodova, meni se zgodi po njegovi besedi!“ to je bilo vodilo njenemu preblazenemu sercu. Vsak srečen izid je spoznala kot dobroto Božje očetovske roke, in vsa ponižna se je podverгла pozemeljskim nadlogam, spoznavši, da je tako volja Božja, in da je vse prav, kar Bog stori. Bogu služiti, je bila njena edina želja, njemu dopasti, je bilo njeno edino hrepenenje. Svet je Boga, svojega ediniga Gospoda, pozabil, svoje serce so ljudje navezali na zemljo in njeno nečimernost. Marija pa, pobožna Devica, se je oklenila Boga, je zau-pala njegovi besedi, se zanašala na njegove obljube in v Bogu je vse imela. Boga se je držala, in tako je bilo njeno veselje stanovitno. In ravno to je bilo že obilno plačilo njene čednosti in njene pobožnosti. Vsegamogočni pa jo je še obilniše poplašal.

Gospod Bog jo je poplašal in počastil, ko jo je izvolil Mater svojemu edinorojenemu Sinu, Zveličarju našemu. Ako je moder sin veselje svoji materi, kakor pravi modri Sirah (6, 10.), kolika čast, koliko veselje je bilo Mariji, ko je

bila Mati Njega, ki je modrost sama, ki je bil luč v razsvetljenje nevernikom, in čast Izraelu! Velikost njene sreče je spoznala Elizabeta, ko je Mariji rekla: „Blažena si med ženami! Od kod meni ta čast, da me obišče Mati mojega Gospoda?“ Velikost Marijine sreče je spoznala evangelijska žena, ki je modrost Božjega Sina občudovala in je zmed množice glas zagnala: „*Blagor telesu, ki je tebe nosilo; in blagor persim, ki so te dojile!*“ Velikost svoje sreče je Marija sama spoznala; zato je v hvalni pesmi zapela: „Odsihmal me bodo srečno imenovali vsi narodi!“

Gospod jo je počastil in poplašal, ker je spolnil njeno prerokovanje, da jo res srečno imenujejo vsi narodi. Njen spomin se ne bo zgubil, njeno češčenje ne bo jenjalo. Sveta vera se je razširila po vsem svetu. Vsako koleno, ki se pripoguje Jezusu Kristusu, časti tudi Marijo, Mater njegovo. Vsaki jezik, ki kliče: „Jezus, Sin Božji, usmili se me!“ tudi kliče: „*Blagor telesu, ki te je nosilo; blagor persim, ki so te dojile!*“

Bog jo je počastil in poplašal, ko jo je v svoje nebeško veselje vzel. Ta zemlja čednosti ne more poplašati. Le v nebesih je dostojno plačilo. In tam v nebesih je zdaj Marija. Tam gleda moč, modrost in ljubezen Božjo. Tam moli pota previdnosti Božje, ter spozna vse njene večne sklepe. Tam je zdaj pri njenem Sinu, ki usliši vse njene prošnje in vlada, vodi in varuje sveto cerkev na zemlji. Zdaj je kraljica vsem izvoljenim, ki so se Boga bali in ga molili. Tam je povzdignjena in vživa zveličanje, ktereга nobeno človeško oko ni videlo, nobeno človeško uho ni slišalo in nobeno človeško serce ni občutilo. Njeno plačilo v nebesih je veliko.

Ker je bila zares časti in plačila vredna, zato jo je Bog počastil in poplašal.

In Gospod Bog časti in plačuje svojo izvoljeno Mater ne le v nebesih z večnim veseljem, on jo časti in povečuje tudi tukaj na zemlji po njenih praznikih, po njenih bratovščinah, v njenih redovih.

Poglejmo in pomislimo nekoliko praznike in godove — dneve nebeški kraljici posvečene, da jo tudi mi po Božji volji in njegovi sveti naredbi toliko pri-serčneje častimo!

1. Praznik čistega spočetja Device Marije.

„Pridite, poslušajte vsi, ki se Boga bojite, ter bom pripovedovala, koliko je (Gospod) storil moji duši!“ (Ps. 65, 16.) Tako nam z Davidom kliče preblazena Devica Marija.

Od začetka sveta ni bila ta solzna dolina priča toliko srečnega, toliko veslega trenutka, kakor je bil dan, ko je sveta Ana postala mati tistej, koja bo po Božji obljudi kači glavo sterla. Novo, blaženi sad rodívno solnce je vshajalo. V duhu veselja, upanja in prenovljenja so spomin Marijinega spočetja pravoverni kristjani že v prvih časih praznovali. Sled tega praznika imamo že v petem stoletju. Sveti Saba, opat Palestinski, ki je živel okoli leta 480, nam je zapisal cerkvene praznike, ktere so kristjani že takrat obhajali. On piše, da devetega grudna je spočetje Matere Božje. Škof iz Nikomedije, Jurij, ki je živel začetkom sedmega stoletja, pravi, da že po stari navadi obhajajo praznik spočetja Matere Božje. Sveti Andrej iz Krete, tudi v sedmem stoletju, pravi v svoji hvalni pesmi: „Danes praznujemo, sveta Ana! tvoje spočetje; ker si, poprej nerodovitna, spočela v svojem telesu njo, ki je Neizmerne-ga v sebi imela.“ Po teh pričah so na Jutrovem že v petem in sedmem stoletju obhajali presrečni dan, ko je

sveta Ana bila spočela preblazeno dete Marijo.

Pa tudi v zapadnih deželah so že zgodaj imeli ta praznik. Sveti Ildefonz, škof Toledanski, ki je živel v sedmem stoletju, ga je po Španskem vpeljal. Na Neapolitanskem so ga obhajali deveto stoletje. Po Angleškem ga je vpeljal sveti Anzelm, škof kanterburški, v začetku enajstega stoletja; od tam se je razširil po Francoskem.

Po naših domačih krajih ga je vpeljal oglejski patriarh Friderik, ki je bil od leta 902 do 921 tudi po Slovenskem višji pastir.

Papež Sikst IV. je 1. sušca 1476 vsem pravovernim kristjanom zapovedal, naj obhajajo praznik Marijinega čistega spočetja. Tisto zimo je padel velik sneg po Rimskih okrajinah. Naenkrat pa se je sneg stopil in nastala je grozovita povodenj, ki je napravila neizmerno veliko škodo. Ta povodenj pa je bila še le začetek prestrašne šibe Božje. Morilna kuga je nastala po velikem Rimskem mestu. V malo dneh je bilo sveto mesto prazno in zapuščeno. Kar ni pobrala kuga, je zbežalo. Da bi pravični Bog le-te šibe rešil Rim in druge kerščanske kraje, zapovedal je papež vesoljnemu svetu, naj se obhaja praznik čistega spočetja Božje Porodnice, da bi ona s svojo mogočno priprošnjo odvernica to prestrašno hudo šibo, ter je to praznovanje z odpustki obdaroval.

Da bi ta praznik še bolj slovesno obhajali, je leta 1667 zapovedal papež Klemen IX., da naj se pri sveti maši in pri duhovnih molitvah celih osem dni po tem prazniku nekaj molitev tega dneva pridene, ter je vsem, ki bodo to osmino pobožno obhajali, dodelil ravno tiste odpustke, ktere sta papeža Urban IV. in Martin V. praznovalcem osmine svetega Rešnjega Telesa podelila.

Vendar pa ta praznik takrat še ni bil zapovedan praznik. Po Avstrijskem so ga že leta 1629 začeli slovesno obhajati po želji cesarja Ferdinanda II. zavoljo srečnih zmag zoper sovražnike. Da so ga po Kranjskem slovesno obhajali, se je posebno prizadeval Ljubljanski škof Tomaž Kren, ki je vladal od leta 1598 do 1630. Za vesoljno kersčanstvo pa je ta praznik zapovedan bil še le leta 1706, ko je vladal vesoljno cerkev papež Klemen XI.

Temu prazniku in vsem Marijinim godovom krono postaviti pa je bilo od Božje previdnosti odločeno Marijinemu papežu, nepozabljivemu svetemu Očetu, Piju IX. Ker je praznik čistega spočetja Device Marije najlepši praznik Matere Božje in praznik čistih, nedolžnih duš, naj od tega slavnega dneva nebeske kraljice malo več zapišem.

Osmi dan grudna 1854. je bil za Rimsko mesto vesel, čist, kakor lep spomladanski dan. Celi Rim je bil na nogah. Zgodaj je bilo po vsem svetem mestu vse nenavadno praznično. Od vseh strani je ljudstvo sulo v velikansko cerkev svetega Petra, in sicer v tolikih trumah, da se ne ve, je-li bila kedaj toliko množica ljudi v veličastnem tempelju.

Ko je vidni poglavar svete katoliške cerkve, sveti Oče Pij IX. pred stolom svetega Petra na svojem vzvišenem sedežu sedel, obdan od prečastitega zbora škofov, nadškofov in kardinalov svete cerkve, katerih je bilo pet sto zbranih iz vseh krajev sveta, tudi iz najdaljših pokrajin Amerike, Kine in Avstralije; in ko je bil prebran sveti evangelij latinski in gerški — stopijo dekan kardinalskega zbora, najstarejši latinski nadškof in nadškofa gerški in armenski pred namestnika Jezusa Kristusa, da ga v imenu cele katoliške cerkve prosijo, naj bi splošne prošnje milostno uslišal, naj bi priserč-

nim željam vseh stoletij priterdil in milo hrepenenje vseh pravovernih zadovoljil ter preblaženo Devico v njenem spočetju brezmadežno slovesno razglasil. — V tem trenutku so se nebesa radovala in zemlja se je veselila.

Sveti Oče Pij IX., po pravici Marijin papež imenovani, z neizmernim veseljem sprejmejo vesoljno željo svete cerkve. Ali preden izrekó nezmotljivo sodbo, veržejo se z vso duhovščino na kolena, ter prosijo svetega Duha za potrebno razsvetljenje. Odločeno je bilo, naj šentpeterski izurjeni pevci nadaljujejo pričeto pesem „Veni Creator“ — „Pridi sveti Duh“. Ali čudno! vsa nepreštetá množica pobožnih vernih, ki je velikansko cerkev napolnjevala, se združi s pevci in s posebno vnemo, z največo navdušenostjo poje prelepo pesem. Na obrazih vseh pričujočih se je bralo presunjeno, pazljivo pričakovanje, katero je približanje toliko slovesnega trenutka v vseh srcih napravilo. Ko so pevci umolknili, nastane sveta tihota po vseh napolnjenih prostorih največe cerkve na vsej zemlji. Sveti Oče Pij se vzdignejo in z vidno navdušenostjo, z njim prečudno danim velikim glasom izrekó nezmotljivo versko resnico:

„V čast presveti Trojici, Očetu, Sinu in svetemu Duhu; v moči Jezusa Kristusa, svetih aposteljnov Petra in Pavla in v svoji veljavi spoznamo, sklenemo in prisodimo, da je razodeta resnica, da je preblažena Devica Marija po posebni pravici in po posebni milosti Božji, oziroma na zasluženje Jezusa Kristusa, Odrešenika človeškega rodu, v prvem trenutku svojega spočetja bila vsega madeža izvirnega greha obvarovana.“

Ta slovesni izrek svetega Očeta Pija IX. je prežlahtni in predragi sad, ki je dozorel na drevesu svete vere, katerega je zasadil v Božjem vertu edinorojeni Sin Boga Očeta. Ta zreli, presladki sad

vzame naslednik pervaka apostoljskega, svetega Petra, obdan od cerkvenih vladarjev vesoljnega sveta, s tega svetega drevesa ter ga med slovesno službo Božjo, v cerkvi svetega Petra, 8. grudna 1854 vsemu katoliškemu svetu v duhovno hrano poda, ko sam, vso cerkev vladajoči sveti Duh po njem določi in naznani, da je verska resnica, da je preblažena Devica in Božja Porodnica Marija brez vsega madeža izvirnega greha spočeta.

Kdo bi se ne veselil te velike, te posebne časti, katero je ta dan prejela naša nebeška kraljica in Mati Marija?

Kaj pa je ta verska resnica: Marija je brez madeža izvirnega greha spočeta?

Že leta 1854., še preden je bila ta prelepa resnica slovesno oznanjena, sem v „Zgodnji Danici“ to imenitno sprednost naše ljube nebeške Matere Marije za prosto ljudstvo nekoliko opisal. Upam, da bom vstregel vsem častivcem preblažene Device, ako tudi na tem mestu bolj na tanko to sveto resnico pojasnim.

Kedar govorimo o čistem spočetju Device Marije, ne mislimo na to, da je presveta Devica svojega Božjega Sina Jezusa Kristusa neomadežana, brez vsega greha spočela. Ker je včlovečenje Jezusa Kristusa v prečistem naročju presvete Device se zgodilo z močjo svetega Duha, in je toraj včlovečenje Sinu Božjega lastno, neposrednje delo Božje, se od nikakoršnega greha ali omadežanja Matere Božje govoriti ne more.

O neomadežanem spočetju Device Marije tudi ne mislimo, kakor da bi bila presveta Devica (enako svetemu Janezu Kerstniku) v naročju svoje Matere posvečena in brez izvirnega greha rojena. Sveti Janez je bil brez izvirnega greha rojen; pa do trenutka njegovega prečudnega posvečenja v maternem telesu je bil z izvirnim grehom omadežan. V neomadežanem spočetju Marijinem ne poznamo

očiščenja ali posvečenja še le po njenem spočetju.

In ko govorimo o neomadežanem spočetju Device Marije, ne moremo in ne smemo misliti, kakor da bi bila Marija spočeta brez človeškega očeta, kakor je bil le Jezus spočet.

Kaj je toraj neomadežano spočetje Device Marije?

Neomadežano spočetje Device Marije je tisti presrečni trenutek, ko je Vsegamogočni vstvaril Marijino sveto dušo in jo vsega, tudi izvirnega greha prosto združil s telesno klico; da ni bilo potreba je pozneje očistiti izvirnega greha, ker ga nikoli imela ni. Neomadežano spočetje Device Marije je tisti presrečni trenutek, ko je Bog čisto življenje dal njej, ktera nam je Boga samega kot človeka rodila; je tisti trenutek, ko je neskončno sveti sam sebi pripravil prelepo in čisto posodo, v kateri je kot človeško dete devet mescev prebival, iz ktere je hotel vzeti človeško meso in kri, svoje pravo človeško telo.

To je pomen neomadežanega spočetja Device Marije. Zdaj le še pomislimo, kako? in zakaj? je bila Marija brez madeža izvirnega greha spočeta.

Da bomo to Marijino prednost, samo njej edini podeljeno, bolje spoznali, pomislimo srečni stan naših prvih staršev pred storjenim grehom.

Naše prve starše je neskončno dobrotljivi, vsegamogočni Bog v prvem trenutku njihovega vstvarjenja s pravo, resnično svetostjo in pravičnostjo ozaljšal in napolnil. Je li pa bilo potrebno, je li bilo v bistvu človeške nature, da sta bila že v vstvarjenji obdana, napolnjena z resnično svetostjo in pravičnostjo? — Ako bi bila ta svetost in pravica, pri vstvarjenji dana, k bistvu človeške nature potrebna; potem bi bila z grehom, s kte-

rim je svetost in pravica zgubljena, razdjana tudi človeška natora, ali popolnoma spremenjena; in tako bi bil človek z grehom jenjal biti človek; kar se pa ni zgodilo. Toraj je bila pri vstvarjenji človeka podeljena svetost in pravica zgolj in čisti dar milosti Božje. Pa, če bi človek s prvotno svetostjo ne bil obdan, kaj potem? Mar bi bil človek iz rok svojega Stvarnika omadežan živeti začel? Kaj tacega ne more in ne sme nihče terditi. Človek, ki ga je neskončno sveti Bog vstvaril, je moral na svoji duši brez madeža biti. Saj Bog s svojo roko ne more z grešnim madežem obdane stvari vstvariti. Saj je pisano: „*In Bog je pogledal vse, kar je bil naredil, in bilo je prav dobro.*“ (I. Mojz. 1, 31.) Ravno tako pa tudi ni bilo potrebno, da je Bog v trenutku stvarjenja človeka z resnično svetostjo in pravico ozaljšal. Da je dete res očeta otrok, ni potreba, da dobi že koj v prvem trenutku svojega življenja odločno premoženje. Zadosti je, da je dete po očetu spočeto in mu rojeno. Da je človek jel biti in postal otrok Božji (v splošnem pomenu), trebalo je le vstvarjenja, ne pa tudi z vstvarjenjem že dane dote resnične svetosti in pravice. Ako bi človek v vstvarjenji ne bil prejel resnične svetosti in pravice, bila bi njegova dolžnost, da se, čist in brez madeža vstvarjen, podperan z Božjo pomočjo, sam prizadeva za resnično svetost in pravico. Ker je pa v svetosti in pravici že vstvarjen bil, bila je njegova dolžnost toliko lažje, namreč ostati v posestvu te preimnitne dote.

Ali, kaj se je zgodilo? Namesto, da bi bil človek to prebogato doto, to predrago imetje ohranil, zapravljal ga je; in zdaj ni imel le nič, ampak, kakor s zapravljenjem vsacega premoženja zaslužimo tudi kazen, je nastopil zdaj dolg, resničen dolg — dolg storjen zoper voljo

Očetovo, — dolg, ki je otroka od Očeta pahnil — nastopil je greh.

Kdor očetovsko premoženje zapravi, ga zamore s trudom zopet nadomestiti; ali zgubljenega, zadeganega očetovskega premoženja ne more nikoli in nikomur zapustiti, ker ga sam več nima. Tako tudi naši prvi starši nam, svojim naslednikom prvotnega premoženja, prve svetosti in pravice, zapustiti niso mogli; zapustili so nam pa pomanjkanje, potrebo njegovo; in ker je to pomanjkanje zoper voljo Božjo, toraj njemu zoperno, je tudi pregrešno v nas naslednikih.

Ako po teh besedah spoznamo, da prvotna svetost in pravica je bila zgoli in čisti dar Božji; moramo tudi spoznati, da pomanjkanje tega daru na človeški duši mora biti Bogu vedno nedopadljivo, ker je to pomanjkanje, zguba tega daru, zoper njegovo voljo bilo. In s tem nam je bistvo izvirnega greha razumljivo, in tako tudi moramo podedovanje greha razumeti.

Izvirni greh je toraj: Pomanjkanje prvotne svetosti in pravice na duši, katero svetost in pravico je Bog človeški duši podelil; in sicer pomanjkanje prvotne svetosti in pravice zoper voljo vsegamogočnega Boga, ki je če tudi potreba ni bila, v svoji ljubezni do človeka človeško dušo s svetostjo in pravico ozaljšal. — Ker toraj neskončno sveti Bog po prvem grehu naših staršev na vsaki človeški duši (pred svetim kerstom) to pomanjkanje zoper svojo voljo vidi, ker ga duša zoper njegovo voljo ima; vidimo in moramo spoznati, da smo po natori otroci jeze, in da izvirni greh je tudi naš izvirni greh, ker pred kerstom imamo vsi nad seboj nekaj, kar je zoper voljo Božjo.

In zdaj vprašamo: Podedova li vsaki človek, brez vse izjeme, ta dolg, to pomanjkanje, ta greh? Ali, z drugo besedo: Je li, ko je enkrat ta greh

storjen — je li Bogu nemogoče, mar Bog ne more tudi še zdaj ktereга Adamovih otrok s prvotno svetostjo in pravico precej v začetku njegovega življenja, v spočetji ozaljšati in obdarovati? Kdo bi se podstopil, kaj tacega terditi? Kakor mili Bog človeški duši pri svetem kerstu pravico in svetost podeli, kakor je že pred rojstvom svetega Janeza posvetil; tako zamore, če hoče, človeško dušo že pri spočetji izvirnega greha obvarovati in s svetostjo in pravico ozaljšati. Jaz pravim: On to zamore. In on to stori, kedar spozna, da je to po naredbi njegove previdnosti v zveličanje zagrešenega človeštva potrebno. V svoji neskončni milosti pa je Bog sklenil človeštvo rešiti po dveh novih starših, ki pod prekletstvom greha nikdar biti ne smeta. Ta dva nova človeka pa morata, ne le vsega greha prosta biti in prosta ostati; ona dva morata imeti tudi resnično svetost in pravico, da nista slabeja, kakor sta bila Adam in Eva. In kdo sta ta dva nova človeka?

Jezus, Sin Božji, češčen na vekomaj — in Marija, preblažena Devica.

Ako bi pri Jezusu na kaki greh mislili, bilo bi bogokletstvo.

Ker je pa tudi Marija izvirnega greha izvzeta, ni li krivica drugim ljudem? Gotovo ne. Saj vemo, da ni bilo potrebno, da je Bog prvotno svetost in pravico človeku dodelil. Ker je toraj Marija, prosta izvirnega greha, v prvem trenutku svojega spočetja, ozaljšana s svetostjo in pravico, bila je le gola milost, in nikakoršna zasluga, le gola milost, njej podeljena, oziroma na prihodnjega Zveličarja, ki je vse pomilostil in odršil. Njegova milost je izvirnega greha rešila druge po rojstvu v svetem kerstu, Marijo pa že prvi trenutek njenega spočetja.

Da je bila preblažena Devica obvarovana izvirnega greha, imamo odgovor na vprašanje „zakaj“? v oziru na prihodnjega Zveličarja in v prosti volji Božji. „Kako“? pa ima svoj odgovor v nezasluženi milosti Božji.

Da je Marija brez madeža izvirnega greha spočeta, je verska resnica.

Zakaj je pa ta preimenitna, rekli bi prva prednost Božje Matere Marije še le v naših časih v versko resnico povzdignjena? Tako bi lahko marsikdo vprašal. Zakaj je neskončno modri Bog tako dolgo čakal, da se verska resnica o tej veliki prednosti nebeške kraljice ni že poprej odločila?

Gospod Bog je to storil zato, da je preblažena Devica Marija toliko bolj poveljučana.

Marija sama je to v nekem razodenji sveti Brigiti naznanila, ko je rekla: „Res je, da sem brez izvirnega greha spočeta. Bog pa hoče, da njegovi prijatelji v pobožnosti dvomijo nad mojim spočetjem, in da sleherni svojo vnemo pokaže, da se v odločenem času resnica očitno razodene.“

Bog sam je toraj sklenil, naj se duh njegovih zvestih služabnikov veliko stoletij trudi s premišljevanjem te skrivnosti, kar je čast njegove Matere le množilo. To mora biti tudi edini uzrok, da nam sveto pismo od Marije tako malo pove. Saj nikjer ne beremo, da bi bil njen Božji Sin kdaj o njej ljudstvu kaj govoril, ali da bi jo bil še celo kaj pohvalil. Ali vendar je drugim ljudem večkrat spodobno hvalo dajal. Kako je hvalil in povzdigoval svojega napovedovalca, svetega Janeza! Pohvalil je vdovo zavoljo ubogih vinarjev in cestninarja zavoljo njegove ponižne molitve. Hvalil je očitno grešnico Magdaleno kot zgled pokore. Hvalil je stanovitnost kanaanske žene, vero stotnikovo, odkritoserčnost

Natanaelovo. Nikdar, nikjer pa ne slišimo ni besedice v pohvalo svoji preblaženi Materi. Še celo, ko je nekdanja dobra žena zmed množice povzdignila svoj glas in je zaklicala: „Blagor telesu, ki je tebe nosilo!“ je Gospod urno v besedo segel in misli zbranega ljudstva od svoje Matere odvernili na vse blažene, „ki besedo Božjo poslušajo in jo v svojem srcu ohranijo.“

Čemu in zakaj tako? Ni li hotel vedeti sprednosti svoje Matere? Mar je ni ljubil? Morebiti se je bal, da bi s hvalo njena ponižnost v nevarnost prišla? O gotovo ne. Njegovo obnašanje je imelo drug vzrok. In sicer kakšnega? Le zato se je Gospod tako obnašal, da bi mi toliko bolj priserčno premišljevali Marijo, njegovo preblaženo Mater in njeno lepoto in imenitnost toliko bolj preiskovali, kolikor manj gotovega in zanesljivega od nje vemo. Tako je vse, kar današnje dni gotovega in zanesljivega vemo in verujemo od Marije, dolgo časa bilo še bolj neznano in negotovo, kakor njeno neomadežano spočetje. Vse je bilo po učenih šolah na tanko preiskano, v bukvah mnogotero opisano, v mnogih cerkvenih zborih z veliko skerbjo pregledano, da je slednjič obveljalo. — Saj nima Marija imenitnejšega naslova, kakor je priimek „Mati Božja“. In vendar tudi ta visoki naslov več stoletij ni bil verska resnica. Še le cerkveni zbor v Efezu ga je v versko resnico povzdignil. Tudi njeno neomadežano devištvo je bilo napadeno, dokler ga najbolj učeni in najboljši učeni niso preiskali in ga poterdili. In tako so se sčasoma vse njene velike prednosti razglasile v njeno večjo čast; ker je videla, da v njeno službo dela toliko bistrh glav, njej posveti toliko moči, spiše toliko bukev ter jej daruje toliko težavnih, bistrournih premišljevanj. Ravno tako se je godilo s preimenitno

sprednostjo njenega neomadežanega spočetja. Najbistrejši duhovi so nad osemnajst stoletij vse svoje moči v to obračali, ter so zato dokaze iskali in veliko pridigali in cele bukve pisali.

Iz vseh krajev vesoljnega sveta so prihajali poslanci v Rimsko mesto, ktere so pošiljali mogočni kralji, učeni cerkveni poglavarji in celi narodi. Visoke hribe so prehodili, široko morje prevozili, da bi zvedeli in spoznali skrivnostni začetek preblažene Device Marije, da bi učenika vsega kerščanstva, svetega Očeta rimskega papeža s prošnjami nagnili, da on, ki je nezmotljiv v verskih resnicah, izreče slovesno, je li Marijino spočetje enako drugim pregrešnim ljudem, ali je prečudno, neomadežano?

Ako to prevdarimo, bomo spoznali namen Božji, da nam je iz svetega pisma tako malo znanega od njegove prečeščene Matere, in še posebej, da je tako nedoločena bila verska resnica o neomadežanosti Marijinega spočetja. Zraven so si verni častivci služili toliko večji zaslužnje z vnemo, s katero so preiskovali čast neomadežano spočete Matere Božje, ter so to njeno preimenitno prednost od vseh strani pojasnovali. Dokler ta resnica ni bila dognana, slovesno cerkveno spoznana, ni bil nihče zavezan, jo spoznati. Ker so pa bili Marijini častivci pri vsem tem za njo toliko vneti, velja jim v tem beseda svetega Hieronima: „Večjo hvalo zaslužiš, ako daš, kar nisi dolžan; kakor pa, ako daš, kar moraš dati.“

Slednjič je nastopil čas, da je za dolgo preiskavo prišla popolna gotovost. Vsi so imeli zadostno priliko, da so pokazali svojo vnemo za čast neomadežane Božje Porodnice; in zaslišal se je veseli glas iz Vatikana, ki je oznanil vsemu svetu veselo resnico, kar je Marija sama, že pet sto let poprej sveti Brigiti razodela:

„Resnica je, da sem brez madeža izvirnega greha spočeta!“ (Po Segneri.)

Sveta vera nas tedaj uči, kaj imenitnega, kaj posebnega, kaj prečudnega je Vsegamogočni storil njej, ki jo je izvolil Mater svojemu edinorojenemu Sinu.

Zdihnimo tudi mi, kakor pozdravlja sveta cerkev z besedami svetega Germana preblaženo Devico Marijo v praznik njene čistega spočetja: Bodi pozdravljena Marija, milosti polna, svetejša, kot vsi svetniki, bolj veličastna, kot Serafim, bolj častita, kot vse stvari! . . . O presveta, ti vsega češčenja najbolj vredna, ti zaklad nedolžnosti, ti kinč svetosti, ki si natoro vseh stvari visoko presegla, vodi in pripelji nas s svojo najbolj dopadljivo, zavoljo svoje materne časti najbolj veljavno priprošnjo k svojemu Sinu, Gospodu našemu! — Češčeno bodi neomadežano spočetje Device Marije! — Marija, brez madeža izvirnega greha spočeta, prosi za nas!

2. Praznik rojstva Device Marije.

Svet obhaja godove, rojstne dneve velikih imenitnih mož in žen. Tudi sveta cerkev obhaja rojstne dneve tistih, ki so vsemu človeškemu rodu največ blagra prinesli. Ona obhaja tri rojstne dneve: Rojstvo svetega Janeza Kerstnika, ki je bil že v maternem telesu posvečen, ki je obljubljenega Odrešenika napovedal in mu pot pripravljaj; rojstvo preblažene Device Marije, ki je bila Mati Zveličarja sveta; in rojstvo Jezusa Kristusa, v katerem so blagoslovljeni vsi rodovi zemlje.

Sveti Peter Damijan pravi: „Rojstvo Marijino je začetek odrešenja človeškega rodu, je začetek vseh praznikov nove zaveze.“ In sveta cerkev poje v praznik Marijinega rojstva: „Tvoje rojstvo o Devica in Božja Porodnica! je vsemu svetu veselje prineslo; ker iz tebe je

izšlo solnce pravice, Kristus naš Bog, ki je odvzel prekletstvo in prinesel blagoslov, ki je smert premagal in nam dal večno življenje.“

Kdaj so pravoverni kristjani začeli praznovati spomin Marijinega rojstva, ni za gotovo znano. Stara pripovedka iz trinajstega stoletja nam pripoveduje, da je bil mož čistega življenja, ki je zapustil vse posvetno in se je podal v samoto, ter več let pobožno živel. Ko pa je prišel osmi dan kimovca, je več let zaporedoma slišal prečudno angeljsko petje. Vesel je bil tega petja; pa vendar mu je bitko bilo, da ga je slišal le samo ta dan in ni vedel, kaj da pomeni. Prosil je toraj Boga, naj mu milostno razodene, kaj to čudno petje pomeni? In glej! angelj Božji mu naznani, da ta dan je bila rojena Mati Božja, in zato se veseli ves angeljski zbor in prepeva slavo svoji nebeški kraljici. Naroči mu še angelj, naj razodene to nebeško praznovanje sveti cerkvi, da združena z angeljskimi kori ta dan Marijino slavo prepeva. Pobožni samotarec je to razodenje sporočil rimskemu papežu, ki je po svetu cerkvenih učencev vpeljal ta praznik.

Pobožna nuna Katarina Emerih pripoveduje v svojem čudnem razodenju začetek tega praznika tako le: „Dve sto in petdeset let po smerti preblažene Device in Matere Marije sem videla pobožnega moža hoditi po sveti deželi. Ta je skerbno poiskal in počastil vse kraje, ki so kaj pomenljivega z Jezusovim življenjem imeli. Videla sem, da tega svetega moža vodi neka višja moč. Na nekterih krajih je več dni ostal in je v molitvi in premišljevanji užival posebne notranje sladkosti in imel veliko razodenj. — Ta sveti mož je več let zaporedoma v noči med 7. in 8. kimovcem čutil veliko veselje v natori ter slišal ljubeznjivo petje na višavi. In ko je dolgo pobožno molil, mu je angelj

v spanji razodel, da ta noč je rojstna noč preblažene Device Marije. — To prikazen je imel na popotovanji na Karmelsko goro. Tudi mu je bilo razodeto, da tam na gori v votlini preroka Elija je zazidana kapela v čast Marijini Materi in da naj oboje to razodenje tam bivajočim puščavnikom pove. Videla sem, da po tem naznanilu so leta 250 osmega kimovca ti puščavniki prvi obhajali rojstni dan preblažene Device Marije. Od tod pa se je razširilo to praznovanje po vsem kerščanskem svetu.

Prikazen preblažene Device Marije pa mi je danes med drugim tudi rekla: Kdor danes 7. kimovca popoldne dvakrat moli „Češćena si Marija“ v pobožnosti in v ljubezni na čast njenemu devetmesečnemu bivanju v maternem naročji in na čast njenemu rojstvu in to pobožnost devet dni zaporedoma opravlja; on ponudi angeljem vsaki dan devet cvetlic v lepi šopek, ktereга Marija v nebesih prejme ter ga presveti Trojici daruje, njemu pa posebno milost sprosi.“

Koliko vere ta pripovedka zasluži, naj vsak sam presodi. Toliko pa je gotovo, da ni znan noben drug uzrok, zakaj spomin Marijinega rojstva ravno ta dan obhajamo. Veliki učenjak in sveti škof Antonin pravi: „Tvoje rojstvo, o Božja Porodnica je veselje prineslo celemu svetu; in ko so angelji to čisto stvar zagledali, zagnali so veliko radost, in to se v nebesih še vsako leto ponavlja, kakor je Bog onemu puščavniku razodel.“

Gotovih naznanil toraj nimamo, kdaj so po vsem kerščanskem svetu ta praznik obhajali. To je znano, da so pravoverni že v prvih stoletjih slovesno obhajali rojstni dan svetega Janeza Kerstnika. Potem soditi, so gotovo tudi paznovali rojstni dan preblažene Device Marije, s katero se je prikazala jutranja zarja zvelečanja zagrešnemu človeštvu. Splošna

misel je, da so na jutrovm po vesoljnem cerkvenem zboru v Efezu okoli leta 431 že imeli ta praznik. Imamo imenitno pridigo, ktero je na praznik Marijinega rojstva imel sveti Proklus, Carigrajski patrijarh, ki je bil učenec svetega Kri-zostoma in je umerl leta 447.

Tudi v zapadnih deželah imamo že zgodaj sled tega praznika. Za časa papeža sv. Leona, ki je slavno vladal sveto cerkev od leta 440. do 461. ima to godovanje že svojo sveto mašo. Sveti Ildefonz, škof v Toledi na Španskem, ki je živel v sredi sedmega stoletja, omeni že ta praznik. On pravi: „V katoliški cerkvi ne obhajamo rojstnega dneva nobenega družega svetnika, kakor samo rojstvo našega Božjega Zveličarja Jezusa Kristusa in njegove ljube Matere Marije in pa svetega Janeza Kerstnika.“ Iz tega stoletja imamo tudi pridigo svetega Andreja iz Krete, ktero je imel na ta praznik. Vendar takrat še ni bil vesoljneje cerkvi zapovedan.

Enajsto stoletje pa je bilo to praznovanje že splošno. Sveti Peter Damijan pravi: „Rojstvo preblažene Božje Porodnice Marije napravlja človeku posebno in nenavadno veselje. Po pravici se danes ves svet v nezmerni radosti veseli, po pravici vsa sveta cerkev danes pri zibelu Božje Porodnice hvalne pesmi prepeva. O le veselimo in radujmo se v Gospodu ta dan, v katerem obhajamo god Marijinega rojstnega dneva, ki je začetek vsem drugim našim godovom.“

Za gotovo pa je znano, kaj je cerkev napotilo, da je začela ta praznik z osmino obhajati. Sto in osemdeseti papež Gregor IX. se je zvesto potegoval za cerkvene pravice in se je zato s cesarjem Friderikom II. boril. V sredi tega prepira je papež umerl leta 1241. Ko se zberejo kardinali, da bi volili novega poglavarja sveti cerkvi, bil je cesar Friderik

s svojo vojsko na Laškem. Pri tej britkosti obljubijo kardinali, da bodo praznovanje Marijinega rojstva povzdignili, da ga bodo celo osmino obhajali, ako bo na mogočno priprošnjo preblažene Device Marije cerkev kmalo dobila svojega papeža. Ta obljuba je bila uslišana. Urno je bil izvoljen pobožni in učen kardinal Gottfried, ki si je pridjal ime Celestin IV. Ali Bog ga je že čez 14 dni k sebi poklical, in on te obljube ni mogel spolniti. Ko je bil pa kmalo potem izvoljen papež Inocencij IV., je hitro to obljubo spolnil. Vpeljava osmine temu prazniku je vsem kristjanom nov dokaz, kako prav in zveličansko je, da zaupljivo kličemo na pomoč deviško Mater Božjo v vseh britkosti in težavah svete katoliške cerkve.

O presveta Devica, od vekomaj izvoljena Mati Božja! ko se veselimo tvojega rojstva, te ponižno počastimo in iz globočine svojega serca k tebi zdihujemo, da nam sprosiš to milost, da sveta cerkev vživa sveti mir in da so naša serca napolnjena s tvojo ljubeznjivostjo in sladkostjo, da enkrat tebi v nebesih z angelji slavo pevamo. Amen.

3. God darovanja preblažene Device Marije v tempelju.

Sveti mučenik Evodij, škof Antijohijski, ki je živel v času Matere Božje, piše, da so preblaženo Device Marijo, ko je še le tri leta stara bila, njeni starši v Jeruzalemski tempelj pripeljali, ter so jo Gospodu darovali in da je 11 let v tempelju Bogu služila.

Sveti Hieronim, ki je več let živel pri Betlehemskehi jaslicah, in kjer je med ljudstvom v dobrem spominu bila Mati Božja, ravno tako pripoveduje.

Kdaj je začela sveta cerkev ta god obhajati, ni gotovo. Vendar hočejo ta dan pobožni Marijini častivci svojo nebeško

kraljico posebno počastiti, da obhajajo spomin, ko so jo njeni sveti starši v tempelju Bogu darovali, pa tudi spomin, da se je ona sama vsa Bogu posvetila.

Tudi ta praznik so na Jutrovem poprej obhajali. Gerki so ga imenovali „vpeljanje preblažene Device v tempelj“. Arabci so mu rekli „vpeljanje naše Gospe v tempelj“. — Drugi Nicejski zbor leta 787 govori od čistosti Marijine ter omenja tega godovanja, ki je bilo že leta 730 v Konstantinopolu slovesno obhajano. Ko je pa cesar Emanuel Komnen začel leta 1143 vladati, je zapovedal, da se je ta praznik prištel drugim državnim praznikom, in tako so ga po vsem velikem cesarstvu praznovali. Ta praznik je bil toraj na Jutrovem že do 400 let v navadi, preden kaj gotovega vemo o njem v zapadnih deželah. Neki francoski zlahtnik Filip Majcierski je bil poslanec francoskega kralja, ter je nekaj časa na Ciperskem otoku bival; bil je priča, kako slovesno so ta praznik obhajali ondotni kristjani. To godovanje mu je jako dopadlo in ko na Francosko nazaj pride, ga opiše svojemu kralju Karolu V. ter ga pregovori, da vpelje to praznovanje po svojem kraljestvu. Papež Gregor XI., ki je takrat v Avignonu bival, je rad v to privolil ter ga sam v svojem mestu slovesno obhajal. To je bilo leta 1374. Iz Nemškega je prosil vojvoda Vilhelm papeža Pija II., naj bi s svojo veljavo poterdil ta praznik, kterege so le nekteri obhajali. Ko je pa Pij II. med tem umerl, je še le njegov naslednik Pavl II. leta 1464 to prošnjo uslišal.

Ko so pa o času papeža Pija V. zavoljo nekterih razvad hudo silili na to, da je bilo več praznikov zatrtih, bil je odpravljen tudi praznik Marijinega darovanja. Toda le za malo časa. Jezuit oče Franc Turrieu je prav veliko pripomogel k ponovljenju tega Marijinega

praznika. On je z vso vnetostjo se vzdigoval zoper vse zadržke, ki so to praznovanje opoverali. V mnogih spisih je dokazal, da je bila Marija res v Jeruzalemskem tempelju. Papež Sikst V. je ukazal vse to na tanko preiskati in leta 1585 je zapovedal, „naj se od starih časov sem z veliko častjo praznovani god „darovanja preblažene Device Marije“ prišteje drugim Marijinim praznikom, in ako so ga kje opustili, naj ga zopet vpeljejo in obhajajo.“ — Še le potem je bil ta praznik po vsem kerščanskem svetu obhajen.

V mnogih hišah, kjer so se pobožni mladenči pripravljali na sveti duhovski stan, imajo ta praznik prelepo navado. V spomin, da se je ta dan preblažena Devica Marija s prihodom v tempelj vsa Bogu darovala in v njegovo službo posvetila, ponovijo ti mladenči svoj sklep in svojo obljubo, da hočejo Bogu v njegovem svetišči kot zvesti mašniki služiti. Pri očitni službi Božji pride sleherni, oblečen v belo obleko, koretelj, z gorečo svečo v roki, pred altar in glasno izreče prelepe besede kraljevega pevca: „Gospod je del moje dedovine. Ti si, ki mi boš dal nazaj moj delež. Vervi so mi sprelepo padle; zakaj moj delež mi je veličasten.“ (Ps. 15, 5, 6.) Zares veličasten delež, visok poklic je poklic mašnikov. Pa ne mašniki, ne le menihi in nune, ampak vsi verni so v službo Božjo poklicani. Zato naj se vsi kristjani ta dan z mlado Devico Marijo nebeškemu Očetu darujejo in posvetijo; saj zares veličasten je naš delež — Bog sam.

Sveta cerkev obhaja ta spomin Marijinega darovanja 21. listopada.

Sveti Alfonz Ligvori zdihuje ta dan k svoji ljubljeni Materi Mariji tako le: „O Marija, ti presveto ljubljeno Dete Božje, ti prosiš za vse; prosi še za me. V svojih otročjih letih že si se vso po-

svetila ljubezni svojega Boga; o sprosi mi to milost, da saj te prihodnje dneve Bogu živim. Danes se po tvojem zgledu popolnoma odpovem vsem stvarim in se posvetim v ljubezni svojemu Bogu. Tudi tebi se darujem, o moja kraljica! od danes za naprej hočem biti tvoj služabnik. Vzemi me za svojega hlapca in sprosi mi to milost, da zvest ostanem tvojemu Sinu in tebi, da te bom enkrat tam v nebesih vso dolgo večnost ljubil in hvalil.“ Amen.

4. God zaročenja preblažene Device Marije.

V petnajstem stoletju so začeli obhajati spomin zaročenja ali poroke preblažene Device Marije z Jožefom, katerega sveto pismo „pravičnega“ imenuje. Na Francoskem v mestu Kartres, ne daleč od Pariza, je takrat živel mašnik, ki je posebno častil prelubo Devico Marijo in njenega čistega ženina, svetega Jožefa. Pred svojo smertjo je naročil, naj na dan njegovega ločenja iz tega sveta vsako leto opravijo sveto mašo na čast svetemu Jožefu. Duhovni tiste cerkve se po njegovi smerti snidejo, da se zmenijo, kako? in kaj? bi storili, da se volja pokojnega častivca preblažene Device in njenega ženina svetega Jožefa spolni; posvetujejo se z modrim možem, ki je bil kancler ali pečatnik Pariške višje šole, ki mu je bilo Gerzon ime, visoko učen in zares pobožen mož. Ta učenjak je prav veliko pripomogel k razširjenju češčenja svetega Jožefa. In on je nasvetoval, naj bi vpeljali godovanje poroke Marijine s svetim Jožefom. Poslali so prošnjo do rimskega papeža, ki je rad v to godovanje privolil. Pobožni Gerzon je sam zložil molitve, ktere naj bi se pri tej službi Božji opravljale. V škofiji Kartres so odslej vsako leto redno

obhajali to godovanje. Kmaló so se zato praznovanje oglasili tudi drugi kraji in zlasti pobožne družbe. Papež Pavl III. je v šestnajstem stoletji privolil redovom svetega Frančiška, da so ta praznik obhajali. In papež Benedikt XIII. je leta 1725 ga razširil po vsem kerščanskem svetu.

To godovanje obhajamo 23. prosinca povsodi večjidel bolj na tihem. Na Laškem pa v mestu Perugia se ta praznik obhaja z veliko slovesnostjo. V veliki cerkvi tega mesta je posebna kapela, posvečena Marijini poroki. Nad altarjem te kapele je v zidu za železno ograjo shranjena posebna svetinja: Matere Božje perstan, ktereга je sveti Jožef pri poroki svoji preblaženi nevesti dal. Le enkrat v letu ga pokažejo veliki množici, ki se k temu godovanju zbere. Ta perstan ni zlat ne srebern; je le narejen iz kamna, ki mu „oniks“ pravijo. Visi pa na svilnati niti v zlati monštranci. Učeni terdijo, da pri Judih so bili res v navadi perstani, napravljeni iz lepíh in žlahtnih kamnov.

Stari pisavci pripovedujejo, da je Marija o svoji smerti ta perstan izročila svetemu Janezu. Sveti Janez pa ga je pozneje Rimski kerščanski srenji zapustil. Kristjani so temu perstanu posebno češčenje skazovali, da so neverniki mislili, da v njem je skrita neka posebna moč. Ukradli so ga in ga cesarju prinesli. Neka žlahtnica cesarjeva pa, ki je kristjana bila, je s tem zakladom pobegnila v malo mesto Kluzium. Tukaj pa je prejela krono mučencev in mašnik Marko jo je pokopal s perstanom vred, da bi ta zaklad pred sovražniki obvaroval. Nad tri sto let ni nihče več vedel kaj o tem perstanu. Okoli leta osem sto pa so našli grob in na njem v kamen vdobljeni napis: „Tu počiva mučenica Mustiola s perstanom Marijinim.“ Se ve da

so perstan z veliko radostjo vsega vernega ljudstva slovesno prenesli v cerkev, ter ga v očitno češčenje postavili. Ta predraga Marijina svetinja je bila v Kluziumu do leta 1473. Tisto leto ga je pa ponoči neki frančiškanski brat ukradel ter ga v Perugia prinesel, kjer ga hranijo še do današnjega dne.

Marsikje imajo lepo navado, da pobožne neveste svoje vence, ki so jih pri poroki imele, prinesejo na altar Matere Božje, v znamenje, da se v svojem stanu Mariji posebno priporočijo. To je lepo. Tudi mi danes, na god Marijine poroke, podajmo svoji ljubljeni nebeški Materi venček, spleten iz cvetlic, ki naj nikdar ne vsahnejo. Najlepši venček, Mariji najbolj všeč, bo, ako spletemo vanj belo lilijo čistosti in nedolžnosti, ki vsem čednostim lepoto daje; potem pridenimo višnjevo vijolico ponižnosti, ki vsem čednostim podpora daje; in še pridenimo rudečo, lepo dišečo vertnico svete ljubezni, ki vsem čednostim pravo veljavo daje. Ako mi te duhovne cvetlice še ovijemo z zelenjem terdnega zaupanja, ki se v priserčni molitvi razodeva in mi ta venček naši ljubi Gospej v spomin njene poroke podamo, lahko smo zagotovljeni, da nam bo Marija v dan našega ženitovanja z nebeškim Jagnjetom vernila in podala veliko lepši, veliko bolj žlahtni venec ter nas bo peljala v veselje Gospodovo.

Ta dan pa tudi svetega Jožefa ne smemo pozabiti. On je čisti ženin najčistejše Device, ki ga je Bog izvolil in postavil varha Marijini čistosti. Gotovo ga bomo lepo in njemu dopadljivo počastili, ako ga izvolimo varha svojemu stanu primerjeni čistosti; to morebiti s tem pokažemo, da na ta god vzamemo pas svetega Jožefa ter ga za naprej vedno nosimo. Njegova mogočna priprošnja nam bo jako koristna, bo naše dušne

sovražnike odpodila v življenji, zlasti še smertno uro.

Češčena mi bodi, o Marija, Mati prelepe čistosti! Češčen mi bodi tudi ti, o sveti Jožef, presrečni ženin najlepše neveste! O Marija, o Jožef, prelepi zgled čistosti, usmilita se nas ubogih grešnikov, ki v tej solzni dolini skušnjav in nevarnosti nismo nikdar zadosti zavarovani, da bi svoje duše ne omadežali, in prosita za nas, da pridemo enkrat na nebeško ženinino v sveti raj! Amen.

5. Praznik oznanjenja Devici Mariji.

Ko je preteklo celih štiritisoč let stare zaveze in je prišel presrečni, tako težko pričakovani čas, da se spolnijo obljube, ktere je Vsegamogočni Izraelovim otrokom dajal; — ko je bila od vekomaj izvoljena preblažena Devica Marija zadosti ozaljšana in je po mislih pobožnih učenjakov dopolnila štirinajsto leto, pride veliki angelj Gabrijel, od Boga poslan, k njej v Nazaret, ter jo prelepo pozdravi in jej naznani, da bo ona Mati obljubljenega Mesija. — „In Beseda je meso postala.“ —

Ta praznik je najprej praznik Gospodov, ker je Gospod ta dan v prečistem naročji preblažene Device meso, na se vzel, ker je ta dan svojo Božjo natoro z našo človeško natoro ogernil, danes Bog in človek, naš brat postal in je s svojim včlovečenjem svojo neskončno ljubezen do nas pokazal.

Je pa ta dan tudi praznik in sicer najimenitniši praznik naše ljube Gospe, preblažene Device Marije; ker ta dan jo je obsenčila moč Najvišega tisti trenutek, ko je na angeljevo pozdravljenje v svoji presveti vdanosti izrekla premile, za ves človeški rod toliko pomenljive besede: „Zgodi se mi po tvoji besedi!“ Ker tisti trenutek je v svojem prečistem naročji,

brez vsega omadežanja svoje deviške čistosti, spočela Najsvetejšega, Sinu Božjega — Jezus je postal človek v njej in Marija je bila Mati Božja.

V prvih časih so cerkveni učениki ta dan posebno včlovečenje Jezusa Kristusa premišljevali. Ker je pa Božični dan posebej posvečen včlovečenju in rojstvu Gospodovemu, odločen je ta praznik spominu, da je Marija postala Mati Božja.

Zares je ta dan praznik naše ljube Gospe in sicer najslavesniši izmed vseh Marijinih praznikov; ker danes jo je Vsegamogočni zmied vseh stvari v nebesih in na zemlji najvišej povzdignil ter jej naklonil čast, kakoršne ni prejela nobena druga stvar in je nikdar prejela ne bo. In to je čast Matere Božje. Sveti Bonaventura pravi, da Bog bi lahko vstvaril še bolj popolne angelje, bogatejše zemlje kot je naša, lepša nebesa; pa večje Matere, kot je Mati Božja, ne more vstvariti.

To počastenje, katero je današnji praznik Mariji došlo, seže do zadnje meje vsegamogočnosti Božje. Vse druge Marijine prednosti, vsa čast in veličastvo njeno, je v tem počastenji. Višej je bila povzdignjena današnji dan, kakor takrat, ko jo je Bog v nebesa vzel, jo kraljico nebes in zemlje kronal in nad vse angeljske kore na svojo desnico jo postavil.

Kdaj in kako so začeli ta praznik slovesno obhajati, se ne da za gotovo določiti. Učeni možje mislijo, da že apostelnji so ga vpeljali. Gotovo je že Marija z všo pobožnostjo vsako leto obhajala dan, ko je Bog njej in vsemu človeškemu rodu največjo dobroto in milost skazal. Tudi apostelnji, ko so zapazili, s koliko hvaležnostjo Marija ta dan obhaja, so sveto Božjo Porodnico posnemali, in kamorkoli so prišli in Jezusovo vero

učili, so tudi priporočevali, naj verni ta dan praznujejo. In tako je godovanje po vsi kerščanski cerkvi se razširilo; vendar z raznimi imeni. Eni so ga imenovali „spočetje Kristusa“, „naznanilo Kristusa“, „naznanilo Gospoda“, „začetek odrešenja“, „praznik veselega oznanila“. Vsa ta imena pa naznanujejo le eno, in to je, da ta dan obhajamo spomin velike in presrečne skrivnosti včlovečenja Jezusa Kristusa v Mariji, prečisti Devici.

Že sveti Atanazij ga leta 340 prišteva velikim, vsakoletnim praznikom. Cerkveni zbor v Toledi, leta 656, pravi, da oznanjenje Devici Mariji je poseben praznik Matere Božje, znan že od starodavnih časov.

Ta za nas grešnike toliko imenitni praznik obhaja sveta katoliška cerkev 25. sušca. Pa ne le ta dan, ampak vsaki dan nas zvonovi naše svete cerkve kličejo in opominjajo na presrečni trenutek, v katerem je angelj Gabrijel že blizu pred 19. stoletji ponižni Devici v Nazareški hišici to veselo naznanilo prinesel. Vsaki dan trikrat nas opominja zvon na to skrivnost Božje ljubezni.

Ta lepa navada „angelskega češčenja“ pa ni bila na enkrat vpeljana. Le sčasoma je prišla v navado po vesoljnem kerščanskem svetu. Leta 1327 je zapovedal papež Janez XXII. s posebno okrožnico, da naj pravoverni pri večernem zvonjenji, ki je bilo takrat že sploh v navadi, Marijo Devico pozdravljajo s trikratno „Češčeno si Marijo“, in da bi kristjane bolj spodbudil k temu pozdravljenju, jim je podelil za vsakratno to molitev deset dni odpustka.

Eno in štirideset let pozneje sta dva cerkvena zbora v Lavauks in Besiers ustanovila navado, da so kristjani tudi o solnčnem vzhodu prečisto Devico Marijo pozdravljali s trikratno „Češčeno si Marijo“; za to je bilo dano 20 dni od-

pustka. Lep in spomina vreden pa je začetek tega zvonjenja opoldne. Ko so leta 1456 Turki mesto Beligrad oblegali in ga hudo stiskali, pa ga vendar niso še premagali, sklenil je turški vojskovodja mesto z nasokom vzeti. Dvajset ur so se neprenehoma bojevali, in kerščanski brambovci v mestu so bili že tako utrujeni in so tako maloserčni postali, da so se že mislili udati in mesto neusmiljenemu Turku prepustiti. Sveti Janez Kapistran pa, pobožen in serčen duhoven iz reda svetega Frančiška, stopi s križem v roki pred kerščanske vojake in oplašene mestjane in v pričo vseh glasno zdihuje k preblaženi Devici Mariji, ter prosi: „O mogočna nebeška kraljica! boš li svoje otroke prepustila nevernikom, ki tvojega Božjega Sina zaničujejo, da se bodo zaničljivo posmehovali in vpili: Kje je zdaj Bog kristjanov?“ Tako je sveti menih priserčno molil in bitke solze so mu tekale po obrazu. Kristjani pa so bili na to tako navdušeni, da so s prav junško serčnostjo se vergli nad Turke, ki so že v mesto tiščali, ter so jih veliko tisoč pokončali, druge pa v beg zapodili. To nepričakovano in slavno zmago so pripisovali le Božji pomoči in priprosnji preblažene Device Marije. Ko je papež Kalikst o tej zmagi zvedel, zapovedal je, naj se po vseh kerščanskih cerkvah Bogu in preblaženi Devici dolžna zahvala opravlja. V vedni spomin na to veliko dobroto in v vsakdanjo spodbudo, da naj kristjani v sleherni dušni in telesni potrebi k Božji Materi zaupljivo se zatekajo, ter jo pomoči prosijo, je zapovedal ravno ta papež, da naj med drugo in tretjo uro popoldne zvoni in da naj kristjani takrat z angeljevim češčenjem nebeško kraljico pozdravljajo; ker o tem času so bili kristjani Turke pri Belemgradu premagali. Pozneje pa so to zvonjenje na opoldne prestavili. Od takrat odmeva enaki

klic iz veličastnih zvonikov, kakor iz majhne kapelice samotnega kraja. (Tako piše Filotea leta 1858.)

Papež Benedikt XIV. je dovolil pod navadnimi pogoji vsaki mesec en dan popolni odpustek pravovernim kristjanom, kateri vsaki dan molijo trikrat angeljsko češčenje, ko jih sveta cerkev sè zvonenjem k temu opominja; 100 dni pa za vsakratno angeljsko češčenje. Vendar se mora ta molitev, razun nedelj in veliko-nočnega časa, klečé opraviti. (20. mal. travna 1742.)

Da bi preblaženo Devico Marijo, našo ljubo Gospo, ne le ta njeni preslavni praznik spodobno častili; ampak da bi jo z angeljskim češčenjem vsaki dan slavili in se njeni prošnji po otroško priporočevali; spominjajmo se pri tej molitvi vselej, kako spoštljivo je Gospodov angelj Marijo pozdravil, kako ljubeznivo in častno jo je Elizabeta pozdravila. Saj smo vsi katoliški kristjani od mladosti navajeni, da vsaki dan molimo to lepo molitev. Ali kakor je en sam zlati denar več vreden, kakor polna pest kuprenih soldov, tako je z molitvijo. Ako „Češčena si Marijo“ hitro, nepremišljeno, brez vse pobožnosti tudi velikrat zmoliš, so to le kupreni soldi. Z naprej naj bo pa vsaka „Češčena si Marija“ zlat cekin. To je, molimo vsako „Češčena si Marijo“, pa tudi druge molitve počasi, s premislekom, s priserčno pobožnostjo in s trdnim zaupanjem. To zamore marsikomu nakloniti srečno življenje in večno zveličanje.

O Gospod, prosimo te, vlij svojo milost v naša serca, da bomo, ker smo po angeljevem oznanenju včlovečenje Kristusa, tvojega Sina spoznali, po njegovem terpljenju in križu srečno vstajenje dosegli. — Češčena si Marija!

6. God obiskovanja Device Marije.

Sveta cerkev obhaja ta dan spomin, ko je preblažena Devica Marija svojo priletno teto Elizabeto obiskala in pa spomin čudnih reči, ki so se takrat v malem mestu Hebron godile. Ona obhaja spomin razodenja, s katerim je Elizabeta čast Matere Božje spoznala in razodela; spomin posvečenja Janeza Kerstnika v maternem telesu in spomin veličastne pesmi „Magnificat“, ktero je preblažena Devica Marija zapela.

Tu imamo tri posebno velike skrivnosti, ki so začetek češčenja preblazene Device Marije, začetek zaupanja in klicanja na njeno materno moč in ljubezen do nas.

Elizabeta, sveta žena svetega duhovna Caharija, je spoznala veliko čast Matere Božje; ona je perva, ki to neizmerno veliko čast Marijino očitno razglasi zagrešenemu svetu. — Sveti Janez prejme na pozdravilo Marijino milost svetega Duha; ter je posvečen. In ta trenutek je Mati Božja nastopila in pričela svojo visoko službo, zakladnice milosti Božjih. Od tega trenutka imajo pravoverni pravico, njo, delivko Božjih darov, na pomoč klicati. — Marija zapoje hvalno pesem, in sveti Duh govori iz njenih ust, da jo bodo odslej vsi narodi blagrovali, slavili in častili in zato imajo verni pravico in dolžnost Božjo Mater slaviti in častiti.

Elizabeta je bila po pozdravljenji Matere Božje s svetim Duhom napolnjena in po njegovem razsvetljenji je spoznala brez vsega družega razodenja, da Marija nosi pod svojim srcem Sinu Božjega; vsa vneta, kakor sama iz sebe, zažene glas: „Blažena si med ženami in blažen je sad tvojega telesa! In od kod to meni, da pride Mati mojega Gospoda k meni?“ (Luk. 1, 42, 43.) S temi besedami „Mati mojega Gospoda“ — Mati

mojega Boga — izreče Elizabeta, ali bolj prav, sveti Duh sam, preblazeni Devici najvišjo stopnjo, in v tem ima svoj začetek in je opravičeno vse češčenje, vsa hvala in čast, karkoli jo mi Materi Božji skazujemo.

Tisti trenutek, ko je Elizabeta slišala Marijino pozdravljenje, je njeno dete poskočilo od veselja v njenem telesu (Luk. 1, 44.) Vsi cerkveni učeniki spoznajo in terdijo, da je Jezus takrat svetega Janeza po glasu svoje častite Matere očistil izvirnega greha, da je bil takrat posvečen in je postal otrok Božji in dedič nebeškega kraljestva. Kdo pa je to prvo milost, ta prvi sad odrešenja svetemu Janezu naklonil in preskerbel? To je storil glas Marijin. Tisti trenutek, ko je prišel glas Marijinega pozdravljenja do ušes Elizabetinih, je usmiljenje Marijinega Božjega Sina očistilo svetega Janeza izvirnega greha. Beseda Matere Božje je bila odloček očiščenja. To očiščevanje je bilo sicer delo Gospodovo; ali vzrok tega dela in prilastilo je prišlo od njegove Matere. Marija je prinesla prostost, milost in ljubezen z vezmi izvirnega greha oklenjenemu zdaj srečnemu Janezu.

Sveti Alfonz Ligvori pravi: „Če so toraj prvi sadovi odrešenja po Marijinih rokah ljudem dospeli; če je Marija vodotok, po katerem so, sveti Janez Kerstnik posvečujočo milost Božjo, njegova mati Elizabeta svetega Duha, njegov oče Caharija dar prerokovanja prejeli — in ti darovi, kolikor je znano, so bili prvi, ktere je včlovečena Beseda na zemlji delila — smemo po pravici verovati, da je Bog že takrat izvolil Marijo v tisti splošni vodotok, po katerem naj nam tečejo vse druge milosti, ktere nam Gospod deliti hoče. Ako je pa Marija, kakor pravi sveti Albert, zakladnica Jezusa Kristusa, in je, kakor pravi sveti Ber-

nardin, delivka vseh milosti, potem imamo mi pravico, klicati jo na pomoč; potem moramo, ako hočemo kako milost prejeti, k tej zakladnici, k tej delivki se obrniti in zateči; ker to je volja Božja, od ktereга vse dobro imamo, da vse milosti po Marijinih rokah prejmemo.“

Ta dan je Marija, blažena med ženami, prvič slišala iz ust od svetega Duha razsvetljene Elizabete najvišji, najimenitniši naslov „Mati Božja“. In takrat se je ona „Mati Gospodova“ prvič poslužila svoje visoke službe, da je bila delivka milosti Božjih. Zavoljo te neskončno imenitne časti z neznanim ster-menjem prevzeta, ob enem pa vtopljenava v svojo resnično ponižnost, razlije svojo dušo v tisti zares nebeški hvalni pesmi, ktere visokosti nihče ne doseže, ktere globokosti nihče ne premeri, ktere pomena nihče popolnoma razložiti ni v stanu; v tisti hvalni pesmi, ktero nek pobožen učenjak imenuje pesem veličastnega materinstva, ženitovansko pesem svetega Duha in pesem večne Besede pri svojem vходу v Marijo. —

Spomin teh imenitnih skrivnosti obhaja sveta cerkev 2. dan malega serpana. Okoli srede 13. stoletja so že praznovali ta spomin, kakor omenja Manski cerkveni zbor leta 1247. Prvi in posebni častivec Marijinega obiskovanja so bili ponižni bratje svetega Frančiška v Asisi. Ko so leta 1263 imeli predniki tega reda svoj zbor, je veliki učenik in posebni častivec Matere Božje, sveti Bonaventura priporočil in naročil, da so Frančiškani po vseh svojih samostanih obhajali spomin Marijinega obiskovanja. Sčasoma se je to godovanje razširilo po vsi katoliški cerkvi.

K večjemu razširjenju tega praznika je pripomogla prav zares prežalostna pri-godba. In to je bila velika cerkvena razpertija štirinajstega stoletja. Čudna

previdnost Božja je pripustila, da je bil zraven pravega papeža se vsilil še en papež, ki je več krajev za seboj, na svojo stran potegnil, in tako nemir in veliko zbeganje napravil. V teh žalostnih dneh so mnogi pobožni možje bili navdani te misli, da je volja Božja, da naj pravoverni Marijo na pomoč kličejo, naj bi ona s svojo mogočno priprošnjo pri Bogu sprosila, da bi bilo konec te žalostne razpertije; in naj zato po vsem kerščanskem svetu obhajajo spomin Marijinega obiskovanja. Papež Urban VI. je naročil učenemu kardinalu, da naj za ta praznik primerjene duhovne molitve zloži; sam je hotel s posebnim pismom vsem pravovernim naročiti, kako naj ta spomin obhajajo. Ali smert ga je prehitela. Njegov naslednik Bonifacij IX. je bil tudi velik častivec Matere Božje. S pismom 9. listopada 1389 je zapovedal, naj se praznik Marijinega obiskovanja z veseljem petjem in s priserčno radostjo obhaja. Na cerkvenem zboru v Florenci, kjer se je gerška cerkev z latinsko zedinila, je tudi gerška sprejela ta praznik. Tako je bil praznik Marijinega obiskovanja zares praznik miru in sprave; mir je prinesel zapadni cerkvi in znamenje sprave je bil med jutrovimi in večernimi deželami.

Še današnje dni je to lastnost ohranil. Druzega malega serpana 1849 so prišli francoski vojaki v Rimsko mesto, ter so mir napravili. Znana je žalostna zgodba tistih dni. Nepozabljivi papež Pij IX. je precej v začetku svojega papeževanja svojim podložnim iz prave ljubezni stanje veliko zboljšal. Vse je bilo neizrečeno veselo. Ali vse dobro ima na zemlji svoje nasprotnike. Nesrečni puntarji so sklenili, ravno dobroto svetega Očeta v zlo obrniti. Ljudstvo so podkupovali in šuntali, naj tirja še več sprememb, tudi tacih, katerih sveti Oče niso privoliti

mogli. Postapači, katerih nikjer ne manjka, so dražili kolikor in kakor so mogli in znali k sovraštvu do papeža. Tako daleč je prišlo, da Pij IX. so v nevarnosti bili, da bi jih kdo ne umoril. Skrivej so bežali iz Rima v Gaeto. V Rim pa so prilomastili prekucuhi. Bili so strašni dnevi. Menihe so spodili, cerkve so ropali, svete posode in zvonove se topili, svetinje, celo presveto hostijo so skrunili, veliko mašnikov so polovili, jih mučili in celo pomorili. Zoper to divjanje je Francoska poslala svoje vojake, ki so na god Marijinega obiskovanja 1849 v Rim dospeli, in večno mesto je bilo rešeno. Strinjanje te srečne prigodbe s praznikom so sveti Oče spoznali za poseben pomen. Ko so se prihodnjo spomlad v splošno veselje v mesto vernili, zapovedali so s posebnim pismom, naj se god Marijinega obiskovanja bolj slovesno obhaja v zahvalo Bogu in preblazeni Devici za oproščenje večnega mesta, ki se je ravno ta praznik zgodilo.

Sveti Alfonz Ligvori je imel lepo navado, da je svojim prijateljem, ali skoraj kdor je k njemu prišel, dal kako podobico Matere Božje; ter mu je priporočal, naj se k Mariji zateče v vseh svojih potrebah, in na njo stavi vse zaupanje svoje. Tudi mi ubogajmo svet velicega častivca Matere Božje in gotovo ne bomo osramoteni.

Danes pa s cerkveno molitvijo zdihnimo: Prosimo te, o Gospod! daj svojim služabnikom dar svoje nebeške milosti, da nam, katerim je iz preblazene Device Marije rojen začetnik zveličanja, praznovanje njenega obiskovanja mir pomnoži. Po Kristusu Jezusu, Gospodu našem. Amen.

7. God pričakovanja poroda preblazene Marije Device.

Premili, neskončno usmiljeni Bog je našim prvim staršem, ko sta nesrečni greh v raji storila, neizmerno tolažljivo obljubo dal, da bo njima in vsemu človeškemu rodu Odrešenika poslal. Ta Odrešenik bo rojen iz žene, koja bo kači glavo sterla. Ko je pravični Bog zvito kačo preklel, rekel jej je, (prav za prav satanu, ki je Evo zapeljal): „*Sovraštvo bom naredil med teboj in med ženo, med tvojim in njenim žarodom; ona ti bo glavo sterla, in ti boš njeno peto zalezovala.*“ (I. Moj. 3, 15.)

Naši prvi starši so toraj vedeli, da bo prišla žena, ki bo s spočetjem in z rojstvom svojega Deteta, moč vraga in njegove derhali uničila in človeka njegovega jarma rešila. To tolažljivo obljubo so naši prvi starši iz raja seboj vzeli in jo svojim otrokom pripovedovali.

Pozneje je usmiljeni Bog to obljubo večkrat po starih očakih ponovil; preroki so jo oznanovali judovskemu ljudstvu, ktero si je Bog odbral, da je to preimenitno obljubo ohranilo in drugim ljudstvom oznanovalo. Blizo osem sto let pred prihodom obljubljenega Mesija je prerok Izaija judovskemu kralju Ahacu zares imenitne besede rekel: „Glejte, Devica bo spočela, in Sinu rodila, in njegovo ime se bo imenovalo Emanuel (Bog z nami).“ (7, 14.)

To neomadežano Devico, ki naj rodi Emanuela — Bog z nami —, so Judje hrepeneče in željno pričakovali. Ktera pa bo ta presrečno izvoljena Devica, tega nihče ni vedel, ker ni bilo to nikomur razodeto. Ko pa je dotekel čas, v kterem naj pride Zveličar sveta, bila je uboga, ponižna Devica v Nazaretu, Marija, izvoljena, da je obljubo neskončno usmiljenega Boga spolnila in Zveličarja spočela

in rodila. Ona je tista žena, ki bo stari kači glavo sterla, ker iz nje bo izšel premagovalec satana in vse njegove moči. Mariji je bila obljuba Božja dobro znana. Ko je v Jeruzalemskem tempelju bila, je v svetih bukvah brala to obljubo; in z vsemi pravičnimi je priserčno hrepnela, da bi se ta obljuba že skoraj spolnila. Željno je zdihovala z Izaijem prerokom: „*Rosite Ga nebesa od zgoraj, in oblaki, dežite pravičnega; odpre naj se zemlja in naj rodi Zveličarja!*“ (45, 8.) Vedno je blagrovala tisto, ki bo to presveto Dete rodila. Želela je, biti najponižnejša dekla Gospodovi materi. V svoji ponižnosti pač ni nikdar mislila, da bi ona bila ta presrečna mati. Zato se je prestrašila, ko je angelj Gabrijel prišel in jej oznanil, da bo ona mati Zveličarjeva, in da ga bo od svetega Duha spočela.

Ako je pa Marija po prihodu Zveličarjevem tako hrepnela, kako veliko, kako priserčno je bilo njeno hrepenenje, da bi skoraj videla njegovo obličje, še le potem, ko jo je moč Najvišjega obsenčila in je v svojem naročji spočela Emanuela — Boga z nami —, in je reči zamogla: Jaz sem tista presrečna Mati, jaz ga nosim pod svojim srcem! Kako silno je njeno deviško serce hrepnelo po tisti presrečni uri, ko bo presveto obličje svojega Božjega Deteta videti, ko ga bo s svojimi rokami objeti, na svoje serce pritisniti in mu z materno ljubeznijo postreči zamogla!

Ko je že v tempelju v vednem hrepenenju po spolnitvi te obljube živela, s koliko gorečo vnemo je pričakovala Zveličarja svetá še le zdaj, ko je bila izvoljena, presrečna Mati njegova!

To pričakovanje, to Marijino hrepenenje po rojstvu Zveličarja sveta je spomin godovanja, ktero so na Španskem pričeli obhajati. Na Španskem so po sklepu cerkvenega zbora v Toledi 18. grudna

obhajali spomin oznanenja Devici Mariji. Ko so pa po navadi splošnega praznovanja ta praznik tudi po Španskem obhajali 25. sušca; so pa 18. grudna obhajali spomin pričakovanja Marijinega poroda; kar je papež Gregor XIII. leta 1573 potrdil. In drugi papeži so to godovanje tudi drugim škofijam privolili. Dandanes po vesoljni cerkvi vsi pravoverni 18. grudna obhajajo spomin pričakovanja Marijinega poroda.

Sveta Gera je imela pobožno navado, da je osem dni pred rojstvom Jezusa Kristusa vsaki dan zmolila 35krat „Češćena si Marija“, v spomin tistih dve sto in osemdeset dni, ktere je Jezus Kristus, naš Zveličar, pod prečistim srcem svoje deviške Matere prebival.

Kdor devet dni pred svetim dnevom ktere koli molitve opravi, da ž njimi Božje Dete Jezusa počasti, zadobi vsaki dan tri sto dni odpusta; enkrat pa med to devetdnevno popolnoma odpustek, ako prejme vredno svete zakramente, in moli v namen svetega Očeta. Ti odpustki se tudi lahko dušam v vicah darujejo. Ta devetdnevna se zamore še enkrat med letom ponoviti in ravno ti odpustki se zamorejo pridobiti. (Pij VII. 1815 in Pij VIII. 1830.)

Sveta cerkev moli ta dan: O Bog, ki si hotel, da je tvoj Sin po angeljevem oznanenju v telesu presvete Device Marije meso naše vzel; dodeli nam, ki te ponižno prosimo, to milost, da bomo, ker jo resnično Mater Božjo spoznamo, po njeni priprošnji pri tebi pomoč dosegli. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

8. Praznik očišćevanja Marije Device.

Postava stare zaveze je velela, da vsi pervorojeni sinovi so Bogu posvečeni in da se morajo odkupiti. (III. Mojz. 13,

2, 13.) Po ravno tej postavi je bila pa tudi mati, ktera je sinu rodila, štirideset dni po porodu nečista; to je: teh štirideset dni ni smela ne v tempelj hoditi, pa tudi v nobeno očitno družbo ne. Ko so ti dnevi pretekli, šla je v tempeljn dvor in je ondi darovala enoletno jagnje, ali pa, če je bila ubožna, dve gerlici ali dva mlada goloba. Po tej daritvi je bila čista spoznana.

Marijo ta zapoved nikakor ni vezala; ker bila je čista, neomadežana Devica. Sveti Bernard pravi: „Bogu se je spodobilo tako rojstvo, po katerem je bil le od Device rojen, in tak porod se je spodobil Devici, da je le Boga porodila.“ To je bila volja Božja, da je Neomadežani izišel iz neomadežane, da nas je rešil madežev. „Spodobilo se je, pravi sveti Avguštin, da je Bog bil od Device rojen, ko je hotel človek postati. On je svoji Materi dodelil, da ni jenjala Devica biti, ko je porodila.“ Ako bi kdo vprašal, kako je to mogoče, mu z angeljem odgovorim: „Pri Bogu ni nemogoča nobena reč.“ (Luk. 1, 37.) „Nikdar poprej ni bilo; pa nikdar več ne bo, da je Devica rodila in da je Mati Devica ostala,“ pravi sveti Hijeronim.

Vendar je Marija, če tudi neomadežana Devica pred porodom, v porodu in po porodu, to zapoved stare zaveze spolnila, da nam je prelepi zgled ponižnosti in pokorščine zapustila. Sveti evangelist Lukež nam lepo popisuje, kako je Marija Jezusa v tempelj prinesla in zapovedani dar opravila, in kako sta nad njim Siameon in Ana se radovala.

Praznik očišćevanja Marije Device sveta cerkev že veliko sto let obhaja. Vendar pred petim stoletjem ni najti nobenega gotovega sledu tega praznovanja. Gotovo pa je, da so ga v Jeruzalemu najprej praznovali; in že to za časa kalcedonskega zbora, ki je bil 451. Scita-

polski Ciril namreč piše, da je neka pobožna gospa, Irelia po imenu, z gorečimi svečami obhajala spomin, ko sta Simeon in Ana v tempelj k Jezusu prišla. To praznovanje so kmalo še drugi obhajali.

Ko je leta 541 v Carigradu nesrečna kuga razsajala in je veliko ljudi pobrala, ukazal je cesar Justinijan, naj se po gerških cerkvah 2. svečana obhaja praznik „srečevanja“; tako imenovan, ker je ta dan Simeon z Jezusom se srečal ali sešel.

V zahodu so ta praznik že poprej obhajali. Imenitni zgodovinar, kardinal Baroni, piše, da je to godovanje v Rimu vpeljal papež Gelazij I. leta 494. In to se je tako zgodilo: Neverni Rimljani so si privojskovali in podvergli skoraj vse takrat znana ljudstva in narode. Vsako leto so ti podložni narodi morali Rimljanom svoje davke odrajtovati. In sicer so jih meseca svečana v Rim prinesli s posebnim spremstvom. To je bilo za veliko mesto, se ve da, čas veselja in radovanja. Da bi neverni Rimljani zato svoje malike hvalili, pa po svoji misli davke in mesto zavoljo ptujcev očistili, imeli so zares ajdovsko očiščevanje, katero so „luperkalije“ imenovali. V ponočnem času so v celih trumah po mestu divjali in z gorečimi bakljami in svečami nespodobno okoli noreli. Da bi se kristjani teh nespodobnosti ne vdeleževali, zavkazal je papež Gelazij, da so vsako leto, 2. svečana, v spomin Marijinega očiščevanja, napravili slovesno procesijo, v kateri so s prižganimi svečami šli v eno, preblazeni Device posvečeno cerkev.

Ker sveta cerkev ta praznik blagoslovi sveče, za službo Božjo odločene, in jih v procesiji prižge, se ta praznik tudi „Svečnica“ imenuje. Kaj te blagoslovljene sveče pomenijo, nas učijo molitve,

ktere mašnik pri blagoslovu moli: Gospod, Jezus Kristus! ti prava luč, ki razsvetliš slehernega človeka, dodeli tem svečam svoj blagoslov in posveti jih v svoji vsegamogočnosti. Kakor sveče, prižgane, s svojo lučjo preženejo ponočno temoto, tako naj sveti Duh naša serca razsvetli, in naj nas večne slepote za zmiraj obvaruje, da vidimo in spoznamo to, kar je tebi dopadljivo in nam koristno, da bomo enkrat tebe, večno luč, v celi bliščobi gledali.

Enkrat nam je mašnik pri svetem kerstu podal gorečo svečo v roko in nam rekel: „Sprejmi to gorečo svečo; ohrani svojo kerstno obljubo neomadežano; derži zapovedi Božje, da, ko bo Gospod na ženitovanje prišel, mu zamoreš nasproti iti z vsemi svetniki v nebeško prebivališče in vživaš večno življenje na vse večne čase!“ O da bi nikdar ne pozabili tega! Kedar vidimo gorečo svečo, ki nas spomni Jezusa, ki je prava luč, se spomnimo Marije Device, ki nam je to luč na svet prinesla in bodimo tudi mi enaki luči, ki vedno proti nebu puhti in sama sebe povžije. Tako naj naše serce proti nebu v sveti ljubezni gori, da se ne bomo bali pri goreči sveči, katero nam bodo podali našo smretno uro, ki nas bo spomnila, da gremo sè živo vero, s terdnim zaupanjem in z gorečo ljubeznijo Jezusu Kristusu naproti in se ž njim vso večnost zedinimo in ga vekomaj molimo in vživa mo.

9. God žalostne Matere Božje.

God Matere Božje sedem žalosti nas spomni na neskončno velike bolečine, ktere je naša preluba Mati Marija v svojem presvetem sercu tukaj na zemlji občutila, in jih v Božjo voljo vdana voljno preterpela ter je kraljica mučenikov postala.

Sedmere žalosti, ktere nam sveta cerkev ta Mariji posvečeni dan pred oči naše duše stavi in jih nam v premišljevanje priporoča, so te: 1. Prerokovanje starčka Simeona; 2. Beg v Egipt; 3. Zguba dvanajstletnega Deteta Jezusa; 4. Srečanje Jezusa s križem obloženega; 5. Njegovo križanje; 6. Snemanje s križa; 7. Položenje Jezusa v grob. — Nekteri pa premišlujejo tele bolečine preblazene Matere Božje: 1. Ko je Kristus od svoje Matere se poslovil; 2. Ko je bil s ternjem kronan; 3. Ko so ga na križ pribijali; 4. Ko so mu jesiha ponudili; 5. Ko je zaklical: Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil? 6. Ko je umerl; 7. Ko je mertev na njenem naročji ležal.

Zavoljo teh sedmerih bolečin, ktere so njeno neomadežano materno serce prebadale, nam podobarji napravljajo podobno žalostne Matere Božje pod križem s sedmerim mečem v persih, po besedah starčka Simeona, ki je rekel: „In tvojo lastno dušo bo meč presunil.“ (Luk. 2, 35.) Ako pa nam sveta cerkev le sedem žalosti Božje Matere v premišljevanje odkazuje, nam stori to zato, ker vseh bolečin, vseh žalosti in britkosti Marijinih razumeti ne moremo, ker so neskončne. Na njene bolečine obrača sveta cerkev besede preroka Jeremija, ki pravi: „*O vi, ki memo greste po potu, pomislite in glejte, če je kaka bolečina, kakor bolečina moja? — Komu te bom primeril, in komu te bom pripodobil, jeruzalemska hči? . . . Velika namreč, kakor morje, je tvoja potertost: kdo te bo ozdravil?*“ (Žal. pes. 1, 2.)

Marijino ljubezen opisujejo cerkveni učeniki kot ljubezen, ktere velika voda pogasiti ne more. Tako opisujejo tudi žalost in bolečine Matere Božje. Sveti Anzelm pravi: „Vsa grozovitost, ktero so mučeniki na svojih telesih prestali, je

bila majhna v oziru grozovitosti Marijinih žalosti.“ Sveti Bernardin pravi: „Tako velika je bila bolečina preblazene Device Marije, ako bi bila razdeljena med vse terpljenja zmožne stvari, da bi na mah vse te stvari pomerle.“ Žalostno Mater Božjo pod križem premišljeva, zakliče sveti Bonaventura: „O Devica, tvoj Sin je terpel na telesu, ti si terpela v svojem sercu. Vse posamezne rane, ki so bile po vseh udih njegovega telesa razširjene, so se v tvoji duši strinjale. O presladko serce ljubezni, ko te pogledam, ne vidim več serca, ampak vidim brezno britkosti in grenkosti.“

„Moj sin! pravi stari Tobija svojemu sinu, spominjati se moraš, kakošne in kolikošne nevarnosti je tvoja mati zavoljo tebe terpela.“ (4, 4.) Pač ni čuda, da pobožni otroci Marijini radi premišlujejo žalostno Mater Božjo.

Godovanje Marijinih žalosti je pa očitno se pričelo še le v petnajstem stoletji. Žalostna prigodba je k temu pripomogla.

Na Češkem je živel ošaben, preslepljen mož, ki so mu Hus rekli; zares hud človek, ki je zabredel v gerdo krivoverstvó, ter je mnogo ljudi preslepel in za seboj potegnil. Ti krivoverci so neusmiljeno divjali, in so v svoji peklenški hudobiji veliko podob križanega Jezusa in njegove preblazene Matere razbili in pokončali. Se ve da so te hudobije pobožnim vernim kaj hudo dele. Med temi, ki so z britkim srcem gledali oskrunenje svetih podob in so žalostno čutili, kolika nečast se godi našemu Zveličarju in njegovi presveti Materi, je bil tudi Teodorik, veliki škof v Kolínu. On premišluje, kako bi se to skrunenje popraviti, to veliko razžaljenje Božje poravnati moglo; zato skliče vse, sebi podložne škofo v zbor v mesto Kolín. To je bilo leta 1412. Vsi so sklenili, da v spravo tega velicega skrunjenja hočejo

en petek v postnem času slovesno obhajati spomin žalostne Matere Božje. V svojem pismu do vernih kristjanov pravi: „Ta praznik hočemo obhajati v spomin svete, neomadežane Device in Božje Porodnice Marije, ki zmiraj svojega križanega Zveličarja za uboge grešnike prosi, in ktere slava nikdar zadosti hvaljena ne bo, če bi tudi vsako zerno nepreštetega peska pri morju hvaliven jezik bilo. Potem naj se ta god obhaja v spomin in na čast tisti britkosti in tistim bolečinam, ktere je preterpela Marija, ko je naš Zveličar Jezus Kristus z razpetimi rokami na križu viseč, svojo Mater svetemu evangelistu Janezu izročil. In slednjič pravijo zbrani škofje, naj se ta god obhaja zato, da bi bil Jezus Kristus potolažen, in naj bi nevernikom odvzel zaslepljenje in jih v sveto katoliško cerkev nazaj pripeljal, pravoverne pa obvaroval vsega krivoverstva in vsega hudega.“

To godovanje se je urno razširilo po vsem kerščanskem svetu; zlasti ker dva miniška reda, Bernardinci in Serviti, to pobožnost posebno ljubita in širita.

God Matere Božje sedem žalosti ni zapovedan praznik, vendar pobožni častivci Matere Božje zares radi pridejo cvetni petek v cerkev ter se posebno obilno zbirajo okoli podob žalostne Matere Božje. Neštevilno veliko je cerkvá in altarjev tej skrivnosti posvečenih. Tudi veliko Božjih potov je posvečenih žalostni Materi Požji; posebno po Češkem in po Nemškem. V Ljubljanski škofiji imamo 4 farne cerkve, 13 podružnic in 6 kapel Materi Božji sedem žalosti posvečenih.

Papež Sikst IV. je odločil posebno sveto mašo za to godovanje. Mnogoteri odpustki so bili za to podeljeni. Papež Inocencij XI. je leta 1681 dodelil 100 dni odpustkov, kdor pobožno zmoli prelepo pesem „Žalostna je Mati stala“, ktera to godovanje zares ginljivo opisuje. Pa-

pež Benedikt XIII. ga je 1726 vsemu kerščanskemu svetu na cvetni petek obhajati ukazal.

Ker pa katoliška cerkev ta čas že tako žalostne spomine obhaja, je apostoljski sedež privolil najprej Servitom, da smejo god Matere Božje sedem žalosti obhajati tudi tretjo nedeljo meseca kimovca. Leta 1734 je cesar Karl VI. svojim avstrijskim deželam ravno to privoljenje zadobil. Papež Pij VII. pa je leta 1814 zapovedal, naj se god Matere Božje sedem žalosti vsako leto tretjo nedeljo kimovca po vsem kerščanskem svetu v drugič obhaja. In od takrat obhajamo ta spomin cvetni petek in tretjo nedeljo kimovca.

Kdo bi bil častivec Matere Božje in bi ne imel preserčnega sočutja sè žalostjo Gospodove Matere? Ravno premišljevanje žalostne Matere Božje nam je neizrečeno koristno in je Gospodu dopadljivo. Blaženi devici Veroniki iz Binazke je Jezus nekdaj razodel, da so mu ljubši solze, ktere pretakamo v premišljevanji Marijinih bolečin, kakor solze, ktere točimo zavoljo njegovega terpljenja.

Premišljevanje Marijinih žalosti posebno pospešuje našo notranjo pobožnost. To premišljevanje nam odvzame ljubezen do sveta, nam kaže malovrednost posvetnega veselja, nas k Jezusu napeljuje, nas presune z resnično žalostjo zavoljo storjenih grehov, ki so Jezusu in njegovi presveti Materi toliko terpljenja, toliko žalosti napravili ter nam tudi daje moč in serčnost, da svoje britkosti in težavdani v voljo Božjo, prenašamo. Ta pobožnost je s predrago kervijo Jezusa Kristusa oblita ter nas vodi naravnost v globočino Jezusovega serca.

Pobožno premišljevanje Marijinih žalosti imenujejo učeni cerkveni možje znamenje zveličanja. K temu je povod dala neka pripovedka, ktera po izročilu sega

do apostoljskih časov. Nekaj let po smerti preblazene Matere Božje, ko je evangelist sveti Janez žaloval zavoljo zgube nebeške Matere in je priserčno želel, da bi njeno obličje še enkrat rad videl, se mu prikaže Gospod s svojo Materjo. Sveti evangelist je vedno premišljeval žalost Matere Božje in terpljenje njenega Sina. Zato je v tej prikazni slišal, kako je Marija prosila Jezusa, naj dodeli posebne milosti njim, ki bodo njeno žalost in britkost premišljevali. In Gospod je odgovoril svoji ljubljeni Materi, da hoče dodeliti štiri posebne milosti njim, ki bodo pobožnost opravljali. Perva milost bo, da bodo svoje grehe še pred smertjo popolno čeznatorno obžalovali. Druga milost bo posebno varstvo smertno uro. Tretja milost bo, da si bodo skrivnosti njegovega terpljenja globoko v svoje serce vtisnili; in četrtič bodo občutili posebno moč Marijine priprošnje.

Sveti Alfonz Ligvori pripoveduje, da je Gospod enako razodenje dal sveti Benediktinki Elizabeti. Ta veliki častivec Matere Božje je pri svojih misijonih navadno blizu pridiznice postavil podobo žalostne Matere Božje. Večkrat se je na to podobo ozrl in Marijo klical na pomoč; pa je tudi opominjal grešnike, naj se podajo k žalostni Materi Božji, da jim sprosi resnično spreobnjenje.

Premišljajmo še mi Marijine žalosti, da se vdeležimo posebnih milosti Božjih. Zdihujmo s sveto cerkvijo: O Božji Zveličar! ko si ti na križu umerl, je po Simeonovem prerokovanji meč bolečin prebodel nedolžno dušo tvoje vse časti vredne deviške Matere Marije; dodeli nam milostljivo, da, ko njene bolečine in njeno terpljenje pobožno častimo, po zasluženji in na prošnje vseh, ki so pod križem stali, sad tvojega terpljenja v sebi čutimo, ki živiš in kraljuješ z Bo-

gom. Očetom in svetim Duhom, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

10. Praznik vnebovzetja Matere Božje.

Pet Marijinih praznikov je zapovedanih. Slovesno obhajamo: Čisto spočetje preblazene Device, njeno rojstvo, oznanenje Devici Mariji, njeno očiščevanje ali Svečnico in njeno vnebovzetje.

Najčastitljivejši vseh Marijinih praznikov je praznik njenega vnebovzetja. Ta je krona vsem njenim praznikom. Ta dan nas sveta cerkev opominja neizmerno velike časti in nebeškega veselja, ktero je naša preljuba Mati Marija po dokončanem teku zemeljskega življenja z dušo in s telesom v nebesih dosegla v plačilo svojih prelepih čednosti in v povračilo prestanih britkosti in žalosti.

Kakor telo njenega Božjega Sina ni v grobu ostalo ter ni strohnelo, tako tudi neomadežano telo Matere Božje ni v grobu trohnelo; ampak Vsegamogočnega je z dušo vred v nebeško kraljestvo k sebi vzel. O koliko čast je prejela neomadežana Devica v svojem vnebovzetji! Koliko moč je takrat prejela kot preljubeznjiva hči nebeškega Očeta! Koliko slavo, kot preblazena Mati Božjega Sina! koliko prednost kot preljubljena nevesta svetega Duha! *„Kakor ceder na Libanu sem povikšana in kakor cipresa na Sijonski gori.“* (Sir. 24, 17.)

Ta dan je bila preblazena Devica Marija kronana kraljica vseh nebes. Vsi kori angeljski so jo spoznali svojo kraljico, ker svetejša je, kakor Kerubini in Serafini in njen sedež je višji, kakor sedeži angeljski; ker Gospod jo je posadil zraven sebe.

Stari očaki in preroki so počastili svojo kraljico; ker ona je Mati Njega, ktereга so tako željno pričakovali in ktereга so toliko stoletij napovedovali.

Aposteljni so se razveselili nad svojo kraljico; ker oni so bili učenci njenega Božjega Sina, ter so jo že na zemlji visoko častili.

Mučeniki so jo pozdravili svojo kraljico, ki jih je s svojim prelepim zgledom osrečevala in v terpljenji podpirala.

Spoznovanci so bili veseli, ko so videli pred seboj njo, ki je bila zgled vseh čednosti, ktere so posnemali, da so zveličanje dosegli.

Device so sprejele in pozdravile svojo kraljico, ki je prva svoje devištvo nebeškemu ženinu posvetila.

O kako je bilo pomnoženo veselje vseh nebeških prebivalcev, ko so videli, kako je Vsegamogočni visoko povzdignil svojo preljubljeno Mater in jo počastil — kraljico vseh nebes. To kraljico smejo vsi nebeščani imenovati svojo Mater; in ona jih ljubi vse, kot svoje otroke.

Spomin veličastnega vnebovzetja preblažene Device Marije in spomin slavnega kronanja Gospodove Matere obhaja sveta katoliška cerkev ta veliki Marijin praznik.

Kakor je velik ta Marijin praznik, tako je njegovo godovanje že staro. Kolveneri, Suri in drugi učeni stari zgodovinarji terdijo, da so praznik Marijinega vnebovzetja že aposteljni vpeljali. O času cesarja Konstantina okoli leta 330 so ta praznik že prav slovesno obhajali. Ko je cerkveni zbor v Efezu leta 431 Marijo očitno razglasil kot „Mater Božjo“, se je tudi to godovanje urno širilo po vsem kerščanskem svetu. Briški korar Jakob Pameli pravi: „Gotovo je, da so praznik vnebovzetja Marije Device že ob času svetega Hijeronima in svetega Avgušтина obhajali.“ Sveti Atanazij, sveti Andrej iz Koste in drugi cerkveni očetje ravno to terdijo.

V Rimskem mestu je ta praznik vpeljal papež Damaz, ki je vladal sveto

cerkev od leta 366 do 384. Toda takrat so ta praznik obhajali 18. prosenca. Nicefor pripoveduje, da je cesar Mavricij želel in prosil, da naj se vnebovzetje Marije Device obhaja 15. dan velikega serpana. To se je zgodilo okoli leta 582.

Bukvarničar Anastazij priča, da papež Sergij I., ki je živel proti koncu sedmega stoletja, je zapovedal na ta praznik procesijo iz cerkve svetega Hadrijana. Toraj so ta praznik gotovo že poprej obhajali. Tudi je imel že takrat ta praznik svojo vigilijo ali podpraznik s postom, kakor drugi največi Gospodovi prazniki, Božič, Velikanoč in Binkošti. Pa že sto let poprej omeni sveti Gregor Tourski, da so obhajali spomin, da je bila preblažena Devica in Mati Marija z dušo in s telesom v nebo vzeta.

Vendar takrat ta praznik še ni bil zapovedan po vsem kerščanskem svetu, kar je razvidno iz Ahenskega cerkvenega zbora, ki je bil leta 809. Še le na Mogunskem zboru je bil sploh vpeljan; in to je bilo leta 813.

Papež sveti Leon IV., ki je vladal od leta 847 do 855, je zaukazal obhajati osmino temu imenitnemu Marijinemu prazniku. In to se je tako zgodilo. O njegovem času se je pri cerkvi svete Lucije v Rimu prikazoval strahovit zmaj, ki je s svojim pogledom memogredoče otroval. Kdor se mu je bližal, je smerti zapadel. Sveti Leon se s postom in z molitvijo pripravlja, in na praznik Marijinega vnebovzetja se poda v slovesni procesiji na nevarni, toliko strašni kraj, ter se vstavi pred votlino, kamor se je skrival gerdi zmaj. Z vsem zbranim ljudstvom je priserčno molil in prosil Boga, naj jih reši prestrašne nadloge. Njegova prošnja je bila uslišana; pošast je zginila in mir so imeli. V zahvalo je vpeljal osmino temu Marijinemu prazniku. Na Angleškem je veliki kralj Al-

fred dal posebno zapoved, da so celo osmino slovesno obhajali in nihče ni smel vso osmino hlapčevskih del opravljati.

Imenitno je, kar so iz teh časov leta 1856 na dan spravili. Nepozabljivi sveti Oče Pij IX. so ukazali kopati v podzemeljskih rovih, po starih katakombah, pod Rimskim mestom. Med druge imenitnosti, ktere so izkopali, se po pravici šteje prelepa stara podoba, ktero so našli v katakombah pod cerkvijo svetega Klemenca. Ta podoba ima zgoraj sedečega Zveličarja z bukvami v levi roki. To podobo Jezusovo obdajajo trije veliki angeli. Spodaj je Marija, preblazena Devica z razprostertimi rokami nad grobom stoječa, ki se proti svojemu Božjemu Sinu vzdiguje, kateri jo v evangelijski družbi prejema. Enajst aposteljev stoji okrog groba in stermeči gledajo za svojo nebeško Materjo. Na desni strani podobe je papež Leon z napisom svojega imena, in ker ima obsij na glavi na štiri strani, je to po spričevanju starinarjev znamenje, da je takrat še živ bil, ko je bila ta podoba napravljena. Na drugi strani pa je sveti Vid škof. Ta podoba iz devetega stoletja nam spričuje, da je takrat bil splošen spomin na vnebovzetje Matere Božje. — Ravno tukaj, v stranski ladiji spodnje cerkve so dobili tudi grob svetega Cirila, našega imenitnega apostelja, s slikami njegovega življenja iz devetega stoletja.

Gotovo je tedaj, da praznik Marijinega vnebovzetja je bil v devetem stoletju po vsem kerščanskem svetu že za zapovedan praznik.

Ta praznik vidimo po Slovenskem sem ter tje, da stare ženice prinesejo seboj v cerkev k službi Božji cele šope raznih poljskih cvetlic. Nekdaj je bila navada, da je cerkev te cvetlice blagoslovila. V lepi molitvi prosi cerkev pri tem obredu trojedinega Boga, naj bi na

priprošnje preblazene Matere Božje blagoslovil te cvetlice, da vsi, ki bi jih rabili ali uživali, zaželjeno srečo na duši in na telesu zadobijo in da na priprošnje Marijino po tem zavživanji zveličanski sad obrodijo, da v lepi dišavi prijetnih čednosti nebeškim vratam naproti hitijo. Verno ljudstvo je te blagoslovljene šopke raznih cvetlic visoko cenilo, ter je njih korist vsegamogočnosti Božji, priprošnji Marijini in cerkveni molitvi pripisovalo.

Da je pa ta blagoslov zelišč in cvetlic ravno v praznik vnebovzetja Matere Božje v navadi, ima svoj posebni pomen. Marija je izvoljena cvetlica iz rodu Davidovega, ki nam je prinesla presladki in preblazeni sad Jezusa Kristusa. Branje tega preslavnega Marijinega praznika je pri sveti maši vzeto iz bukev modrega Siraha (24.). Tu se nam kaže modrost mogočne Gospe, ter se primerja drevesom in zeliščem, ki imajo lepe lastnosti in dobre sadove. Vse to oberne sveta cerkev na preblazeno Devico Marijo. Cedre na Libanu in ciprese na Sionu kažejo Marijino visokost in njeno čast med vsemi ženami. Palme v Kadesu, zasajena roža v Jerihi, oljka na polji in javor ob vodi oznanujejo njeno lepoto, njeno moč in rodovitost vseh prelepih čednosti in vse polnosti milosti Božje. — Od dreves prestopi branje na dišeča zelišča, in pravi, da diši, kakor cimet in lepo dišeče mazilo, in da daje prijeten duh, kakor izbrana mira. — Vse to se prav lepo poda prijetni dišavi neskončno lepih čednosti, s kterimi je bila vsa napolnjena preblazena Devica Marija.

Res lepa je bila ta stara navada. Kakor je verno judovsko ljudstvo cvetno nedeljo veje in cvetlice stlalo na pot, ko je Jezus slovesni vhod v Jeruzalem imel, ter ga je tako kot kralja Izraelskega počastilo; tako pobožni kristjani prinesejo razna zelišča in cvetlice v cerkev,

da s tem razodevajo veselje nad veličastnim vhom, v katerem je bila preblazena Devica Marija v nebeški Jeruzalem vzeta kot kraljica angeljev in svetnikov.

In kakor pravi izročilo, so aposteljni našli dišeče cvetlice v praznem grobu, ko je njihova kraljica bila v nebo vzeta.

Kako prav in lepo je toraj, da sveta cerkev ta Marijini praznik blagoslovi dišeče zelišča in pisane cvetlice.

Kdor vsaki dan zjutraj, opoldne in zvečer po trikrat pobožno zdihne: „Čast bodi Očetu in Sinu in svetemu Duhu; kakor je bila v začetku in zdaj in vselej, in na vekomaj! Amen,“ da bi tako zahvalil presveto Trojico za vse preblazeni Materi Božji dodeljene milosti, posebno da je bila častito v nebo vzeta; zadobi vsaki dan 300 odpustkov; v mescu pa popolnoma odpustek pod navadnimi pogoji. (Pij VII. 1815.)

O Marija, varuj nas! O Marija, vodi nas po pravi poti v sveti raj! Amen.

II. God Matere Božje Karmelske, ali Škapulirske.

Ta Marijin praznik obhajamo 16. malega serpana. Ker je to godovanje opisano pri Božjih potih in tudi pri redovih Marijinih, zato naj tukaj le nekaj malega omenim.

V obljubljeni ali sveti deželi stoji imenitna gora Karmel, kjer je živel prerok Elija. Po njegovi smerti je bilo zmiraj nekaj pobožnih starcev na tej gori. Tudi v novi zavezi so bili gori goreči učenci Jezusovi, ki so posebno Mater Božjo častili. Leta 1196 je blagi Bertold iz Laškega sebi in svojim tovaršem postavil na tej gori več puščav ter je ustanovil red na čast Materi Božji, ki se po gori „karmelitski red“ imenuje.

Tudi „škapulirski red“ mu pravimo,

ker je preblazena Devica Marija posebno obleko dala svetemu Simonu Stok-u, ki je bil 1245 prednik tega reda. Obleka „škapulir“ je namenjena menihom tega reda; pa nosijo jo tudi svetni, ki hočejo biti posebni častivci Matere Božje.

Tem menihom je privolil papež Sikst V. v letu 1587, da smejo god svoje bratovščine na čast Mariji Devici kot poseben praznik obhajati. Tudi drugi papeži so širili to godovanje. Papež Benedikt XIII. je leta 1726 vpeljal ta praznik po vsem kerščanskem svetu.

Vsak kristjan, posebno še slehern Marijin častivec naj bi nosil „sveti škapulir“; in naj bi pobožno obhajal praznik škapulirske Matere Božje. Mnogih odpustkov se lahko vdeleži.

12. God Marije Snežnice.

Ta praznik, ki ni zapovedan, obhaja sveta cerkev 5. dan velicega serpana. Svoj začetek ima v Rimskem mestu. Za časa papeža Liberija, ki je umrl 352, je živel v Rimu bogaljubni mestjan Janez s svojo ravno tako pobožno ženo. Imela sta obilno premoženja, pa nič otrok. Vse svoje imetje sta Mariji posvetila. Ljuba Mati Božja jima razodene, naj v njeno čast zidata cerkev. Ker sta po prikazni Matere Božje na Eskvilinskem hribu ob poletnem času našla s snegom zaznamovani kraj, kjer naj postavita cerkev, so to cerkev imenovali „Marija Snežnica“.

Ta cerkev in njene velike imenitne dragocenosti so bolj na tanjko popisane pri „Božjih potih“. Spomin prečudnega začetka te Marijine prezale cerkve pa niso precej slovesno obhajali. Da je bil pa praznik Marije Snežnice v trinajstem stoletju že v navadi, se vidi iz pisem papeža Honorija III., Aleksandra IV. in Nikoja IV. V štirinajstem stoletju ga je obhajalo celo Rimsko mesto. Papež Pij V.

pa ga je po celi katoliški cerkvi razširil.

Ako premišljujemo začetek tega praznika, sili se nam vprašanje: zakaj neki je preblažena Devica Marija premoženje pobožnega Rimljana Janeza obrniti hotla v zidanje nove cerkve, ker takrat je bilo v Rimu že več cerkva Materi Božji posvečenih? Odgovor na to lahko dobimo, če pomislimo, kaj se je v cerkvi „Marije Snežnice“ v Rimu že godilo in se še prigodi. V tej preimennitni cerkvi preblažena Devica Marija Božjih milosti ne deli, kakor drugod; tukaj jih v polno mero siplje. V tej cerkvi se je spreobrnilo že brez števila grešnikov in nevernikov; je bilo ozdravljenih mnogo bolnih, oprostanih veliko od hudobnega duha obsedenih; nadložni vseh stanov v raznoterih potrebah so tukaj tolažbo in pomoč dobili. Na pot zveličanja je tukaj nebeška Gospa pripeljala celo očitne hudodelnike, ko so to njeno svetišče obiskali. To nas podučí, zakaj je preblažena Devica Marija želela imeti še to novo cerkev. Hotela je namreč deliti nadložnim prav veliko milosti Božjih, zato je njej izročeno premoženje v zidanje te nove cerkve obrnila.

Kaj je bilo z zapustnikom, pobožnim Rimljanom Janezom in z njegovo ženo, nam zgodba ne pove. Po pravici pa smemo soditi, da je Marija še posebno skerbna Mati v življenji in tudi smertno uro njim, ki svoje imetje v njeno čast obernejo in darujejo. Lahko si mislimo, da bo Marija tam v nebesih sprosila posebno lep kraj njim, ki jej tukaj na zemlji stavijo in preskerbijo altarje ali celo cerkve.

Kdo zmed nas ni v britkostih in v težavah? Saj smo vsi v solzni dolini. Cerkvni učeniki pa terdijo, da vse milosti in vsa pomoč, katero Jezus terpečim ljudem podeliti hoče, nam teče po rokah

preblažene Device Marije. Vendar pa nikdar ne misli, da te bo Marija prezerla, ako nimaš premoženja, kterega bi jej izročil ali zapustil. Ona gleda na tvojo voljo. Ako tvoje serce za Marijo bije, prav gotovo tudi njeno materno serce za te bije.

Se nekaj tolaživnega imam tukaj za te, ki te bukve prebiraš ali brati poslušáš. V tvoji farni cerkvi je morebiti kak altar Materi Božji posvečen; ali gotovo je saj kaka čedna podoba preblažene Device Marije, pred katero pobožni Marijini otroci radi molijo, se njej izročujejo in jo tudi morebiti lepo zaljšajo. Ko danes bereš začetek veličastne cerkve „Marije Snežnice“ in te misel obhaja, da bi tudi ti kaj rad pripomogel k zaljšanju Marijinih altarjev, ne presliši tega notranjega glasu; podari, kar premoreš, kedarkoli se v Marijino čast kaj dela. Marija, ki zdaj pri svojem nebeškem Sinu kraljuje, ti bo že vse prav obilno povernila, kakorkoli boš v povikšanje njene časti storil ali daroval. Ne boj se, da bi ti kaj dolžna ostala. Ako pa nič dati ne moreš, ako si tako reven, in nič nimaš, imaš pa vendar veliko; imaš samega sebe. Daj nebeški kraljici samega sebe; ponudi jej svojo dušo, svoje telo; zapusti jej svoje britkosti, svoje križe in nadloge. Podaj jej svojo bolezen, svojo žalost. Zapusti jej celo svoje grehe, toda s skesanim srcem in z resnično voljo, da se poboljšati hočeš. To sporočilo, to zapuščino bo Marija rada sprejela in ti bo vse obilno povernila. Ako se tako preblaženi Devici vsega daruješ, z resnično voljo vsega prepustiš: potem si ves Marijin, in Jezus Kristus ti bo ponovil: „Glej, tvoja Mati!“ in Mariji bo rekel: „Glej tvoj sin — tvoja hči!“

Pa morebiti že še kaj imaš, kar bi Mariji prepustil? Pomisli; morebiti ven-

der kaj dobiš, da Materi Božji ponudiš. — Ti si oče, ti si mati, in imaš majhne otročiče, ali morebiti že odrasčene. Pojdi v faro cerkev, poklekni pred podobo ljube Matere Božje, pa ponudi, podari preblaženi Devici Mariji svoje nedolžne otročiče. Oj, té bo Marija z velikim veseljem sprejela, ker ona posebno rada ima čiste, nedolžne duše. Ako so tvoji otroci že odrasčeni, bo pač dobro za nje, ako jih Mariji izročiš. Pa tega nikdar ne pozabi. Izročenje svojih otrok ponovi vselej, kedar v faro cerkev prideš. Marija ti bo majhni trud prav obilno povernila. Trikrat blagor otrokom, ktere dobri starši Mariji izročujejo! Marija jih rada sprejme v svoje posestvo, pa jih pod svojim plajščem z materno skerbjo zakrije, da jih satan in hudobni ljudje ne dobijo in ne pohujšajo. Pod njenim varstvom taki otroci rastejo v veselje in čast svojim staršem in v blagor sebi in celemu kraju.

Toraj, če tudi nimaš denarja niti družega premoženja; vendar posnemaaj premožnega Rimljana Janeza in napravi svojo oporoko in vse zapusti in izroči nebeški kraljici v last. Daj in izroči jej svojo dušo in svoje telo in vse, kar imaš. V njenem varstvu si dobro shranjen za zdaj in za vekomaj.

13. God rožnive Matere Božje.

Ta praznik ima svoj začetek v imenitnih prigodbah. Opomni nas na vojske in čudovite zmage. Velika, preslavna zmaga pod varstvom nebeške kraljice je dala povod temu godovanju. V petnajstem stoletju je bil grozoviti Turk prisežen sovražnik vsega kerščanstva. Ko se je tem divjim vojakom posrečilo, da so leta 1453 Carigrad premagali in si ga podvergli, so se s svojimi mogočnimi vojvodi dervili naprej v Evropo, ter so polomesec povsodi vsilili, kamorkoli so prihrumeli. Neusmiljeno so razsajali, ropali

in morili, ter so žugali zatreti kerščanstvo. Da se temu prestrašnemu navalu nikdo ni vstavil, iskati je uzrok v tem, ker so bili kralji in knezi v zapadnih deželah med seboj v vednih razpertijah. Zastonj so opominjevali skerbni papeži, naj bi se domači knezi med seboj pomirili in se združeno grozovitemu sovražniku vsega kerščanstva v bran postavili.

Ko je pa sultan Selim II. prelomil vse poprej storjene pogodbe in je otok Ciper tolovajsko napadel in tam neusmiljeno gerdo divjal in moril, oberne se sveti papež Pij V. še enkrat do sosednih poglavarjev, ter jim tako dolgo prigo-varja, da združi Španjsko, Benečansko in več laških knezov. Tudi Pij V. pošlje svojo vojsko v pomoč. Vsi ti se vzdignejo zoper divjega Turka. Za vojskovodjo so si izvolili še le 24 let starega Janeza Avstrijskega, ki je bil poseben častivec Matere Božje. On se je zaobljubil na Božjo pot v Loreto, ako ga Marija srečno vodi in mu zmago sprosi. To obljubo je tudi spolnil in Loretansko cerkev bogato obdaroval. — Akoravno so zbrali skupaj veliko hrabrih vojakov in so vesljali sovražniku naproti v 270 barkah; vendar papež sveti Pij ni zaupal tej, če tudi veliki moči toliko, kakor nebeški pomoči. S solznimi očmi je molil k Bogu. Vso vojsko pa je izročil v mogočno varstvo Matere Božje. V spravo Božji pravici je napovedal poste in očitne molitve. Verni so v dolгих procesijah romali k Materi Božji v Loreto, da bi mili Bog na Marijino priprošnjo rešil kristjane tega grozovitega sovražnika. Sveti Oče je poslal vojskovodji Janezu svoj očetovski blagoslov, ter mu je sporočil, da bo gotovo zmagal, če bo svoje vojake v pravem strahu vodil in razuzdanosti varoval.

Ko 7. vinotoka 1571. pri Lepantu obe vojski skupal terčite, povzdigne Janez

Avstrijski zastavo, katero mu je papež poslal. Mašniki po kerščanskih barkah zakličejo k molitvi in vsa kerščanska vojska moli na svojih kolenih. Turki ropotajo s svojim orožjem in med grozovitim rjoventjem se veržejo v boj. Strašno pokanje gromi in velik dim napolni vso vojsko. Pet celih ur je terpel grozni boj. Kristjani so premagali. 130 sovražnih bark so dobili, do 90 so jih v globoko morje potopili. Do trideset tisoč Turkov je padlo, da je morje kervavelo.

Med tem pa so po vsej Evropi molili in s svetim rožnimvencem Marijo na pomoč klicali. V Rimskih cerkvah je bilo presveto Rešnje Telo izpostavljeno. Sveti Oče Pij je priserčno molil. Na mah se vzdigne; stopi k oknu, odpre ga in nekaj trenutkov ves zamišljen gleda proti Lepantu. Ves prevzet veselo zakliče pričujočim mašnikom: „Hitite v cerkev in hvalite Boga; ker Gospod nam je veliko zmago dodelil.“ In tisti trenutek je bila zmaga gotova. Veselje po vsem kerščanskem svetu je bilo zares veliko. Vsi pa so pripisovali zmago mogočni priprošnji preblažene Device Marije. Papež je zapovedal, naj vsako leto prvo nedeljo vinotoka pri službi Božji obhajajo spomin „Marije zmagovalke“. Naslednik svetega Pija, papež Gregor XIII., pa je zapovedal, da po vseh cerkvah, kjer so imeli bratovščine svetega rožnegavenca, v zahvalo te zmage obhajajo praznik na čast kraljici svetega rožnegavenca prvo nedeljo vinotoka. Poprej so to godovanje imeli 25. sušca.

Nove zmage, katere so kristjani na priprošnjo Marijino pridobili, so pripomogle, da so ta praznik po vsem kerščanskem svetu obhajati začeli. Po hudem udaru pri Lepantu so grozoviti Turki nekaj časa mirovali. Ali leta 1683 so zopet zbrali prestrašno vojsko do dve sto tisoč mož, ki se je vzdignila iz Carigrada in

čez Ogersko se valila proti Dunajskemu mestu. Neusmiljeni sultan se je bahal, da bo s to vojsko končal ves kerščanski svet, da bo priderl celo v Rimsko mesto in da bo svoje konje v cerkev svetega Petra nagnal. 14. malega serpana tistega leta je prirožlal pred Dunaj, katerega je v polokrogu oblegel. Pet in dvajset tisoč šotorov je postavil pred preplašeno cesarsko mesto. Dan na dan so streljali v mesto s kanoni, katerih je do tri sto seboj imel. Od vseh strani so podkope delali in vedno bližej v mesto rili; neprestano so mesto naskakovali. Serčno so se kristjani bojevali; ali s sovražnim mečem jih je še bolezen morila. Sila je čedalje večja. Ko je pa do verha prikipela, prišla je toliko zaželjena pomoč. Poljski kralj Sobijeski je prišel s svojo vojsko na pomoč. 12. kimovca je hud boj. Osemdeset tisoč kristjanov se je borilo z dve sto tisoč nevernih Turkov. Ali Sobijeski in drugi kerščanski vojvode so tisto jutro prejeli sveto obhajilo, vojaki pa blagoslov svojih mašnikov; v vseh Dunajskih cerkvah pa so verni molili in Marijo na pomoč klicali. In te prošnje niso bile zastonj. Na večer tistega dne je bil Turk premagan, potolčen in v beg pognan. Pobožni cesar Leopold I. se je hotel za to veliko dobroto Materi Božji hvaležnega skazati in je poprosil papeža Inocenca XI., naj vpelje praznik presladkega Imena Marijinega, in naj praznik svetega rožnegavenca po vsem svetu razširi. Ali papeža je smert prehitela. Še le njegov naslednik papež Klemen XI. je s posebnim pismom 3. vinotoka 1716 zapovedal, naj se rožnivenski praznik vsako leto, po vsem svetu, prvo nedeljo vinotoka obhaja; posebno še v zahvalo, ker je bil siloviti Turk po molitvi rožnivenskih bratovščinah vnovič na Ogerskem in na otoku Korfu srečno premagan.

O Marija, kraljica svetega rožnega-
venca, prosi za nas!

14. God presladkega Imena preblažene Device Marije.

Ni ga imena ne v nebesih ne na zemlji, katerega bi mati katoliška cerkev za presvetim in presladkim Imenom Jezusovim bolj častila, kakor častljivo Ime preblažene Device Marije. To Ime pomeni po naše: Gospa, pa tudi morska zvezda. Od nekdaj je kerščanska navada, da so pravoverni to sveto Ime v časti imeli in vanj klicali.

God presladkega Imena Marijinega pa so začeli najprej na Španjskem praznovati. Papež Leo X. ga je poterdil leta 1513 vsem cerkvam, ktere so ga že tačas obhajale. Kmaló so tudi po drugih deželah to godovanje vpeljevali. Papež Inocencij XI. ga je postavil na nedeljo po prazniku Marijinega rojstva, v spomin rešenja Dunajskega mesta iz rok silovitih Turkov, kar je ravno spredaj v god svetega rožnegavenca nekoliko omenjeno. Kakor je bila zares velika milost Božja, da je bil kerviželjni Turk tako prečudno premagan, tako naj bi ta dan kristjani posebno prosili mogočno kraljico nebeško, da v svojo materno skerb prevzame blagor svete cerkve, ob enem naj hvalijo Boga za prejeto pomoč, s katero je bil sovražni Turk tako hudo tepen in razkropljen. Pobožni kralj Sobijeski pa, ko pride s svojo zmagovalno vojsko v Dunajsko mesto, gre naravnost v cerkev in glasno zapoje zahvalno pesem; odsihmal pa še bolj časti nebeško kraljico, in malo podobico njeno vedno pri sebi ima.

Za pobožno češčenje Marijinega Imena so papeži podelili mnogo odpustkov. V našem cesarstvu pa se verniki celo osmino tega praznika lahko vdeležijo po-

polnih odpustkov, ako vredno prejmejo svete zakramente in molijo v namen svetega Očeta. Te odpustke so poterdili nepozabljivi sveti Oče Pij IX. 2. sušca 1866.

In kdo bi ne častil tega presladkega Imena naše ljube Gospe! Saj to ime, pravi sveti Ligvorij, ni bilo na zemlji znajdeno; ampak je z nebes prišlo in je na Gospodovo povelje bilo Materi Božji dano. Učeni Rihard od svetega Lorenca pravi: „Iz zaklada Božjega je izšlo Ime Marije. Presveta Trojica sama ti je dala to Ime, o preblažena Devica! Ime, ki je za Imenom tvojega Božjega Sina nad vse imena veličastno povzdignjeno. Bog je tvojemu Imenu dal veliko moč v nebesih, na zemlji in pod zemljo.“ Tako učijo tudi sveti Hijeronim, sveti Epifanij, sveti Antonin in drugi sveti učeniiki.

Zdihnimo še mi s svetim Alfonzom Ligvorijem, ki je tako priserčno ljubil Mater Božjo: „O moja presladka kraljica in Mati Marija, ti veš, kako močno te ljubim, glej, kakor pa tebe ljubim, tako ljubim tudi tvoje sveto Ime. Jaz sklenem in želim s tvojo pomočjo svojemu sklepu zvest ostati in na tvojo sveto Ime vedno klicati, dokler živim, posebno še svojo smertno uro.“

15. God „Marije pomagaj.“

Posebno priljubljena vsem Marijinim častivcem je podoba Matere Božje z nebeškim Detetom „Marija pomagaj“. Zlasti verli Tirolci čislajo to podobo, da jo po vseh svojih hišah v razni velikosti imajo in častijo.

Stara pripovedka opisuje to podobo. Pervi slikar si jo je gotovo pred svoje oči postavil. Ta pripovedka se glasi: Ko je grozoviti Herodež sklenil, novorojenega Zveličarja umoriti, se je Jožefu

v spanji prikazal angelj in mu je v Božjem Imenu naročil, naj vzame Dete in njegovo Mater in naj beži v Egipt. Pa tudi Marija je bila tisto noč prečudno opomnjena. Marija je bedila in molila svoje nebeško Dete tisto noč. Dete pa, če ravno še le nekatere tedne staro, se vzdigne iz plenice, v ktere je bilo povito, se spne Materi na naročje, oklene se njenega vrata ter jej s premilim, sladkim in prosečim glasom zakliče: „Marija pomagaj! Marija, pomagaj!“ —

Druga pripoveduje, da je nebeško Dete k svoji Materi se obrnilo in jo pomoči prosilo na begu v Egipt. Ko je namreč sveta družina pod nekim palmovim drevesom počivala, priderli so roparji pred njo. Nebeško Dete se je svoje Matere priserčno oklenilo in klicalo: „Marija, pomagaj! Marija, pomagaj!“ In razbojniki jej niso nič žalega storili; ker je eden razbojnikov, prevzet od nebeškega pogleda prelepega Deteta, prosil za ptujo družino. Ta razbojnik, kakor nekteri mislijo, je bil pozneje s Kristusom križan, in ker se je spreobrn timer, mu je Gospod obljubil sveti raj.

Po teh pripovedkah so narejene podobne „Marija pomagaj!“

Imamo pa tudi praznik „Marija pomagaj“ ali „Marija pomoč kristjanov“. — Že papež Pij V. je v Lavretanske litanije pridjal priimek „Pomoč kristjanov“ v spomin na slavno zmago, s katero so premagali kristjani nevernega Turka pri Lepantu leta 1571. Praznik „Pomoč kristjanov“ pa je nov. Da zvemo uzrok tega Marijinega godovanja, naj omenim zgodbo velicega terpina in velicega trinoga; to je zgodba papeža Pija VII. in Napoleona I.

Ko je general Bonaparte na Francoskem prišel do velike moči, se je hlinil, kakor da bi bil prijatelj sveti katoški cerkvi. Overgel je nekaj postav,

ktere so neverni in preslepljeni ustaši zoper sveto cerkev skovali; prepustil je pograbljene in že oskrunjene cerkve zopet v službo Božjo; dobrikal se je papežu in privolil, da so bili škofje in mašniki, ktere so ustajniki pregnali ali neusmiljeno pomorili, zopet postavljeni in nadomesteni, da so verni zopet svoje dušne pastirje dobili. Leta 1804 si je Napoleon prisvojil naslov cesarja in v svoji častilakomnosti je želel, naj bi ga papež v cesarja kronal. Papež Pij VII., akoravno ne rad, stori po zimi dolgo, takrat se ve da zares težavno pot v Pariz na Francosko. Dobri papež je upal, da bo s to prizanesljivostjo in s toliko postrežnostjo Napoleona pridobil, da bo preklical več sveti cerkvi še nasprotnih postav. Ali zmotil se je. Še huje je bilo. Kolikor močnejši je Napoleon po svojih velikih zmagah prihajal, toliko bolj se je vtikal v cerkvene zadeve in je hotel po svoji mogočnosti tudi cerkev vladati. Silil je v papeža, naj pravilno sklenjeni zakon njegovega brata razreši in naj se zoper njegove sovražnike vzdigne in jim vojsko napove. Ker sveti Oče Pij tega storiti ni hotel in storiti ni mogel, ga je Napoleon naravnost odstavil in mu odvzel vladanje cerkvenih dežel, ki so dedščina sv. Petra. Papež Pij je na ta rop izdal izobčilno pismo, s katerim je iz svete cerkve izobčen vsak, ki k temu ropu kaj pomaga. Na to prihrumijo v noči med 4. in 5. malim serpanom francoski vojaki v papeževo spalnico, ga vjamajo in ga z njegovim zvestim služabnikom, s kardinalom Pakka, zaprejo v zaklenjen in ves zakrit voz, ter ga iz Rima odpeljejo. Brez prestanka dirjajo ž njim naprej. Vlečejo ga na Francosko; potem v Savono pri Genui. V tem majhnem mestici, v Savoni, je bil Pij VII. cele tri leta terdo zapert. Vedno huje so pritiskali vanj; vedno gerši so delali

ž njim. Njegove zveste služabnike so odpodili. Noben zvest škof ga ni smel obiskati. Vse bukve in pisanja so mu pobrali; celo brevir, iz ktereга mašniki svoje vsakdanje molitve opravljajo, so mu vzeli. Vedno pa so mu naznanjali, kako njegove kardinale in zveste škofo preganjajo, zapirajo in neusmiljeno terpinčijo.

Kako hudo mu je bilo, kako zapuščen je bil sveti papež Pij VII.! Zaupal pa je na pomoč od zgoraj. Priserčno je molil in Mariji se je posebno priporočeval; ker na njeno pomoč se je zanesel. Drugim je naročeval, naj zdihejo k Mariji, da bi prosila za oprostenje svete cerkve in za oprostenje njegovo. Med tem pa je ošabni Napoleon še naprej silil. Zmaga za zmago je bila njegova; njegova moč je rastla in njegovo kraljestvo se je širilo. Ko mu je bil med tem rojen sin, mu je dal naslov: „Kralj Rimski“.

Na papeževo izobčenje se je norčeval, da zato njegovim vojakom ne bodo puške iz rok padle. Ko mu je pa leta 1812 na Ruskem spodletelo, so pa vendar le vojakom njegovim res puške iz rok padale, ker je bilo tisto zimo hudo merzlo. Vendar ta Napoleonova nesreča Pija ni še rešila. Po leti 1812 je slavnj jetnik dobil povelje, da mora preoblečen v Pariz. Spet so ga v dobro zaklenjen voz spravili. Akoravno je bil od težke ječe že ves oslavljen in tako hudo bolan, pa so mu že sveto poslednje olje podelili, vendar so ga le naprej gnali. Tudi hrano so mu v voz nosili; še po noči ni smel iz voza. Ves utrujen, na pol mertev pride v grad Fontainebleau. Tu so ga na novo terpinčili. Noben zvest svetovalec ni smel k njemu. Prihajali da so k njemu podkupljeni hinavci, tudi nekteri omahljivi škofje, ter so neprenehoma vanj silili, naj se tirjatvam cesarjevim vda.

Tudi Napoleon je prišel in se mu hinavsko prilizoval, pa mu zopet s silo protil. V nekem prosilnem napadu bi se bil papež skoraj vdal; ali urno je preklical svojo prenašlo dano besedo, ter se nič zmenil za jezo gerdega trinoga.

In zdaj je bila skušnja končana. Previdnost Božja je segla vmes in je mogočne odpahnila. Meseca vinotoka 1813 je bil ošabni Napoleon pri Lipici premagan in meseca prosinca 1814 je izpustil papeža iz zaporu. Nekaj mesecev pozneje je ravno v tem gradu moral podpisati svoje odstavljenje. Papež pa je 24. velicega travna slovesno v Rimsko mesto nazaj prišel. Pij je solze veselja točil, ko je prišel pred vrata, na kterih je pred petimi leti svoj ljubljeni Rim očetovsko blagoslovil, preden so ga v ječo odpeljali.

Pa še enkrat je moral Pij bežati. Napoleon je znovič poskusil svojo srečo. Ušel je iz otoka Elba in zopet se je dal oklicati za cesarja Francoskega. Njegov žlahtnik Murat se je polastil Neapolitanskega kraljestva ter je poslal svojo vojsko proti Rimu. Pij VII. je bežal v Genuo, kjer ga je sardinski kralj z vso častjo sprejel. Papež je prerokoval, da ta sila ne bo dolgo terpela; in res, čez sto dni je bila moč Napoleonova dognana. In preden se je Pij VII. nazaj v Rim podal, je 10. velicega travna 1815, v pričo kraljeve družine in nepreštete množice vernih, slovesno kronal čudodelno podobo Matere Božje v Savoni, kjer je bil v hudem zaporu. Terpin Pij VII. je zopet sedel na papeževem sedežu; trinog Napoleon pa je bil zapert na skalnatem otoku svete Helene.

Ni bilo mar to zares prečudno? Da bi sveti Oče Pij, poseben častivec Matere Božje, vsemu svetu pokazal, čigavi priprošnji pripisujejo to prečudno, ves tedajni svet pretresljivo odrešenje, je 16. ki-

movca 1816 zapovedal, naj se vsako leto obhaja god „Marije, pomočnice kristjanov“, in sicer 24. velicega travna v spomin, da se je on ta dan iz ječe veselo nazaj v Rimsko mesto povernil.

K „Mariji pomagaj“ moramo tudi današnje dni posebno priserčno klicati. Kakor je grozoviti Herodež preganjal Jezusa Kristusa — kakor je ošabni Napoleon preganjal Kristusovega namestnika svetega očeta Pija — tako bo sveto Telo Kristusovo, to je sveta cerkev in njen poglavar, sveti Oče, Leon XIII. tudi današnje dni preganjan. Tudi današnje dni so posvetni mogočnjaki, ki ne privoščijo sveti cerkvi ljubezni in spoštovanja, ktero jej skazujejo bogati in revni, učeni in priprosti, kralji in podložni. Ti novošegni neverniki spodkopujejo veljavo in moč svete cerkve z lažjo in hinavščino; in če tako ne dosežejo svojega hudobnega namena, zgrabijo orožje starih preganjancev in jo z vso silo in z vsemi krivičnimi sredstvi preganjajo in zatirajo. Komu ni znano, kaj se godi že veliko let po Laškem, kako so svetega Očeta oropali in ga v lastni hiši zapertega imajo? kako mu ti neverniki le še žugajo in s silo pretijo? Kdo ne ve, kako se godi sveti cerkvi na Francoskem in po Nemškem, kjer se vedno nove postave kujejo, ki prostost cerkve v prehode spone kujejo? Kako je po drugih deželah, kjer se cerkvi roke vežejo, da svojih dolžnosti spolnovati ne more, kjer se jej z vsemi zvijačami grozovita bremena nakladajo, da jih prenašati ne more? Zares so časi hudega preganjanja svete katoliške cerkve in njenega vidnega poglavarja!

Po pravici se tudi današnje dni obrača sveta cerkev — ali Jezus v njej — k svoji Materi in jo pomoči in varstva kliče: Marija, pomagaj! In Marija zvesto čuje. Še se bo spolnil cerkveni izrek: „Gaude

virgo Maria, cunctas haereses sola interemisti in universo mundo“! „Veseli se Devica Marija, vsa krivoverstva si sama pokončala po celi zemlji!“ Vsa krivoverstva, ki so v teku stoletij tolikrat kot strupene gobe pognale, pa so večidel zopet zginile, je Marija s svojo materno močjo zaterla. Tako bo češčenje Materie Božje, ki se na vse strani veselo množi in širi, zaterlo tudi novošegno neverstvo in hudobno krivoverstvo, ktero današnje dni sveti cerkvi toliko hudega in toliko britkega dela. Vse krive vere in vsi posvetnjaki zaničujejo češčenje Materie Božje; cerkev pa, kolikor hujša je nevihta, toliko bolj se oklepa ljube Materie svoje, toliko priserčneje jo časti in kliče neprenehoma noč in dan: „Marija, pomagaj! Marija, pomagaj!“ Zato tudi sedanjí sveti Oče Leon XIII. tolikrat priporočujejo Marijine bratovščine, v katerih na pomoč kličemo Marijo, kot mogočno kraljico in vodnico nebeških duhov zoper moči spodnjega sveta, peklenskih duhov, ki se tako strastno vzdigujejo zoper sveto katoliško cerkev. Kličimo toraj vsi združeni: „Marija, pomagaj! Marija, pomagaj!“

16. God varstva Marije Device.

Kakor je z vsakim godovanjem, tako se je pričelo tudi to. Pobožni Marijini častivci kake družbe, ali enega kraja ali cele dežele začnejo po posebnem prigodku novo godovanje in vidni poglavar svete cerkve, rimski papež po natančnem preiskovanji privoli in odobri tako novo godovanje. Tudi god varstva Marije Device se je začel na Španjskem, kjer so bili nekdanj posebnó veliki častivci Materie Božje.

Papež Inocenc XI., ki je veliko storil v čast Materie Božje, je 6. velicega travna 1679 privolil god Marijinega var-

stva vsem deželam španjskega kraljestva. In sicer so obhajali ta god drugo nedeljo mesca listopada. Papež Benedikt XIII. pa ga je leta 1725 razširil po vsem kerščanskem svetu s tem privoljenjem, da ga smejo obhajati mesca listopada, katero nedeljo koli si škofje izvolijo. V Ljubljanski škofiji ga tretjo nedeljo listopada praznujejo.

Namen tega praznika je hvaležni spomin velikih milosti, ktere je preblašena Devica Marija vsa stoletja kerščanstvu sploh in slehernemu posebej sprosila in podelila. Ta god je lepa cvetlica v vencu Marijinih praznikov, ki nam materno ljubezen naše nebeške kraljice razodevajo. Posebno ljubeznjiv spomin med kristjani pa je varstvo, katero nebeška Mati svojim otrokom skazuje. Zato se jej tako radi priporočujemo s premilimi besedami: „Pod tvojo pomoč pribežimo, o sveta Božja Porodnica!“

Ta pomoč, kateri se priporočujemo, pomeni varstvo, katero mogočni ubogemu skazuje. V Božjem češčenju, v delu za svoje zveličanje, smo pa mi vsi ubogi in slabi. Naša slabost je v tem, da Boga malo spoznamo in da imamo tako nestanovitno voljo. To oslavljenje uma in hudo nagnenje je nasledek izvirnega greha. V tej slabosti nas še hudobni duh z notranjimi skušnjavami in z zunanjimi napadi vedno zalezuje. Res je pred vsem naša pomoč, naše varstvo v imenu Gospoda, ki nas je vstvaril, v imenu Jezusa, ki nas je odrešil in v imenu svetega Duha, ki nam iz zaklada Jezusovega zaslužnja svojo pomoč deli. Pa je naša pomoč posredno tudi v varstvu angeljev in svetnikov, kateri so pri Bogu po Kristusu v svetem Duhu mogočni. Posebno varstvo pa imamo v pomoči Marije Device, ki je Mati Kristusova, ki je Mati vseh otrok Božjih, ki je kraljica angeljev in svetnikov.

Zadosti nam je znano, veliko smo že brali v le teh bukvah, kako mogočna je bila Marija že tukaj na zemlji s svojo priprošnjo, s svojim varstvom. Koliko ložej nas varuje zdaj v svojem veličastvu! On, ki je življenje in telo od nje sprejel, jo je z dušo in s telesom v naročje svoje Božje natore vzel. Kterega je v jaslice položila, on jo je na sedež nebeški posadil. Kteremu je pod križem stala, on jo je s slavo kronal. Kterega je bolj, kot vsi ljudje ljubila, on jo je povzdignil nad vse angelje in svetnike. Iz skrivnosti njenega telesnega materinstva je izšla skrivnost njenega duhovnega materinstva; in kar je tukaj Sinu svojega telesa storila, skazuje tam otrokom svojega serca. Kakor je njega varovala tukaj pred sovražniki in pred pomanjkanjem, tako varuje nas vse sovražne moči in v naši lastni slabosti.

Dobro vemo, kako Marija, Mati Božja, cerkev Kristusovo vterjuje, kako staro kačo premaguje. Dobro vemo, da Marija, kraljica nebeška, cerkev Kristusovo pred peklenkim zmajem varuje, ko jej z vso nebeško vojsko v njenih velikih nadlogah in britkostih na pomoč pride. Ali kaj bi vesoljni cerkvi pomagalo, ako bi kot učilnica in odgojilnica vsega človeštva zavarovana in zabranjena bila, ako bi pa v svojih posameznih udih obnemogla v hudem boju, kterega vsaki kristjan s pekлом ima? Le potem, če si vsak kristjan resnico in milost Kristusovo pridobi v živi veri in resnični ljubezni, bo obstalo živo Telo Kristusovo v vseh njegovih udih. Ravno temu se pa hudobni duh na vso moč vstavlja. Zato je, kakor vesoljni cerkvi, tako vsakemu posameznemu udu svete cerkve, Marija tista prerokovana žena, ki je kači glavo sterla; ona je tista skrivnostna žena, katero je videl sveti evangelist Janez v svojem skrivnem razodenju (12.), ki je porodila

svoje dete v življenje milosti, pa ga s svojo skerbjo in s svojo priprošnjo pri Bogu in z varstvom angeljev, katerim je kraljica, varuje sedmeroglavnega drakona, da ga ta pošast ne požre s svojo zvito zapeljivostjo in ne potegne v peklenski ogenj; ona vodi svoje dete po poti milosti Božje, da ga pripelje v večno slavo; ravno spet s svojo priprošnjo in veliko močjo. Vsak posamezni verni, kakor vsa sveta cerkev ima toraj v Mariji močno terdnjavo, gotovo zavetje pred peklom in svetom; ima v njej turn Davidov, ki je z nasipi obdan in z vojaki napolnjen. Tako nas Marija brani pred zunanjimi sovražniki.

Marija nas pa tudi varuje pred znotranjimi sovražniki, pred našo lastno slabostjo, pred našo nevednostjo in pred našim velikim nagnenjem k hudemu. Kakor je vpliv Marijin človeško družbo prenovil, ko je čast žene in čast devišstva ustanovil in tako kerščansko družbo vterdil; kakor je vpliv Marijin ljudstva omikal, k čednemu vedenju pripeljal, ko je s splošnim materinstvom splošno bratovstvo vpeljal, da smo vsi otroci Marijini; tako ima dober kristjan za se svojo kerščansko izrejo in čedno obnašo večidel v tem, da Marija, nebeška Mati vpliva na njegovo serce. Tu pa ne mislim le moči njene priprošnje, s katero nam vse milosti sprosi; ne mislim le moči njenega zgleda, s katerim nas vse čednosti uči. Tu mislim na neposredni vpliv njenega bitja, na dihanjenih maternih ust, premilo objemanje njene pričujočnosti, s katerim naše serce na se poteguje in ga milosti in čednosti odpira. Kakor je bila Kristusu v odrešenju pridružena, tako je zdaj s svetim Duhom v posvečenju sklenjena. Komur bi se to čudno zdelo, naj pomisli, da, kedar njeno presladko Ime pobožno izgovori ali na njo verno le misli; ali kedar jo z angelskim češčenjem, z otroško

ljubeznijo pozdravi, ali njeno slavo prepeva, vselej občuti neko nebeško obsedenje, kakor da bi ga obsijala neka moč višjega življenja in ga vabila in peljala v tek boljšega sveta. V duhovni obhoji s to nebeško Materjo pogasnejo mesene strasti, vsahnejo peklenske pare in vpadajo posvetne mikavnosti; nasproti pa raste in se vterduje ljubezen do Boga in do bližnjega; zori svetost in popolnost. — Kdor tega sam ni poskusil, naj vpraša svetnike; naj vpraša in premišluje menihe in nune, ki se prizadevajo za popolnost kerščanskega življenja.

To je sad Marijinega varstva v naše zveličanje. O zato iz dna svojega serca kličimo: „Pod tvojo pomoč in varstvo pribežimo, o sveta Božja Porodnica!“ V vseh svojih potrebah in nevarnostih hočemo izprositi tvoje varstvo in ti „ne zaverzi naših prošenj v naših potrebah, temuč reši nas vselej vseh nevarnosti.“ Naj občutimo vsi tvoje varstvo in sprosi nam milost in čednost „o častitljiva in blažena Devica“, in bodi nam s svojo močjo, s svojo skerbjo, s svojo priprošnjo pri Bogu „naša Gospa, naša srednica, naša besednica“, in s tem svojim varstvom pripelji nas v pravo in spodobno, v sveto in terdno, v večno in zveličansko zvezo s svojim Sinom in Gospodom našim. „S svojim Sinom nas spravi, svojemu Sinu nas priporoči, svojemu Sinu nas izroči!“

17. God Marijinega serca.

Že več stoletij sem si prizadevajo pobožni Marijini častivci, da bi vsi verni kristjani posebno častili presveto in neomadežano serce naše ljube Gospe in Matere Marije. Začetnik združenega češčenja preblaženega Marijinega serca je bil menih oče Eud, ki je urno širil to češčenje po vsem Francoskem. Leta 1648 je bila

po Francoskem ta pobožnost tako razširjena, da jo je 56 škofov poterdilo. Tudi papeževi poslanec v Parizu jo je tisto leto poterdil. Leta 1674 je papež Klement X. pobožnemu misijonarju Eudu privolil, da sme po vseh cerkvah svojega reda vpeljati bratovščino presvetega Jezusovega in Marijinega serca. V Rimu je bratovščino presvetega Marijinega serca vpeljal papež Benedikt XIV., ki je vladal sveto cerkev od leta 1740 do 1758. Pij VII., ta veliki častivec Matere Božje, je 31. velicega serpana 1805 poterdil posebno mašo in dnevne ure tega praznika. Tudi je češčenje neomadeženega Marijinega serca obdaroval z obilnimi odpustki. — Na Francoskem obhajajo to godovanje v nedeljo pred prvo pepelnično nedeljo, drugod pa drugo nedeljo po prazniku Marijinega vnebovzetja. —

Da bi tudi mi to presveto serce naše prelube Matere bolj častili, naj nekaj malega tukaj zapišem od tega prelepega Marijinega serca.

Marijino serce, ki je v njej na prvo oživel in zadnje umerlo, imenuje sveta cerkev vse notranje njene prečeščene duše, njeno voljo in njena sveta čutila in nagnjenja. Sveta cerkev pa časti to presveto serce tudi kot najbolj drago svetinjo njenega deviškega telesa, ki je bilo vredno, da je večno Besedo s človeškimi udi ogernilo.

Po pravici je sveta cerkev češčenje tega presvetega serca ne le privolila, ampak tudi poterdila in priporočila. Marija je sicer v nebesih; pa njeno serce je sklenjeno z nami, kakor pravi sveto pismo (I. Paral. 12, 17). Kakor bi nam z nebes klicala: V svoje serce sem vas zapisala in nihče mi ne bo spomina na vas in skerbi za vas iztergal iz njega.

Sv. Avguštin pravi, da človeška duša je bolj tam, kjer ljubi, kakor pa tam, kjer živi. Tako bi se reklo tudi od člo-

veškega serca, da je bolj na tistem kraju kjer ljubi, kakor pa, kjer živi. Tudi Kristus pravi: „Kjer je vaš zaklad, tam je vaše serce.“ Marija pa ima dvojni zaklad. En zaklad ima v nebesih, ta je Jezus Kristus, njen Božji Sin. Njen drugi zaklad je na zemlji, in ta smo mi, njeni otroci. Po tem je Marijino serce na obeh krajéh; v nebesih, kjer živi in ljubi Jezusa, ki je to presveto serce v silni smertni ljubezni iz te solzne doline k sebi potegnil; ono je tudi na zemlji, kjer sicer ne živi, pa vendar ljubi tisti drugi zaklad, ki smo mi, in s katerim je še vedno sklenjena; akoravno nas je s telesom zapustila.

Kako neizmerno velika je ta ljubezen do nas ljudi na zemlji! Kakor nihče ne more razumeti ljubezni Marijinega serca do Jezusa, pri katerem zdaj v nebesih kraljuje; tako tudi nihče ne more razumeti ljubezni, katero ima njeno serce do nas, njenih otrok na zemlji. Spravi skupaj vso ljubezen, ktera gori v srcih vseh ljudi, in v srcih vseh zveličanih in vseh angeljev; v sercu Marijinem gori še veliko večji, veliko silniši ogenj presvete ljubezni, s katero ona ljubi Boga in ljubi nas ljudi. Le samo serce Jezusovo ima sprednost pred srcem Marijinim.

Kakor je serce Jezusovo neizmerne britkosti in neznanske bolečine za nas preterpelo in je bilo na zadnje še s sulico prebodeno; skoraj enako se je godilo Marijinemu sercu, ko je bilo v morje grenkosti pogreznjeno in s sedmerim mečem pri smerti svojega Božjega Sina presunjeno in prebodeno, kjer nas je, v Adamu umerle, k življenju milosti rodila, in nam jo je umirajoči Zveličar v Mater izročil, ko je rekel: „Glej tvoja Mati!“

In še to si v spomin pokličimo. Ko je angelj Gospodov Mariji ponudil čast Matere Božje, je ljubezen njenega serca

do nas s privoljenjem svojim storila največje, najimenitnejše delo. Le ljubezen do nas jo je naklonila, da je prevzela tako veličastno, zraven pa tudi tako težavno čast in je hotla biti Mati našega Zveličarja; saj se je te časti prestrašila njena ponižnost, saj jej je ta čast napovedala prestrašno terpljenje in neizmerno britkost. Pa ljubezen do nas jej je na jezik položila preblazeno besedo: *„Glej, dekla sem Gospodova, meni se zgodi po tvoji besedi!“*

Ljubezni Marijinega serca se toraj moramo zahvaliti za največo dobroto, katero je zadolženo človeštvo z včlovečenjem večne Besede prejelo. Z ravno tako velikodušno ljubeznijo je Marija tudi namen Gospodovega včlovečenja spolniti pomagala, ker je tudi v terpljenje in v smert svojega Božjega Sina privolila.

O, in to premilo serce Marijino se še zdaj za nas poteguje tam v nebesih pred sedežem svojega Božjega Sina, da vse hudo od nas odvrta in nam vse dobro naklanja. Saj zdaj nam še veliko ložej pomaga, kakor če bi bilo tu na zemlji pri nas ostalo. Serce Marijino je zdaj pri sercu Jezusovem — serce Materno pri sercu svojega Sina. S tem je vse rečeno. Kaj vse ne premore serce materno pri sercu svojega sina? — Serce Jezusovo je bogat zaklad vseh dobrot in milosti; Marija pa ima ključ do tega nevsahljivega zaklada, in ona iz njega zajema, kolikor hoče in deli tudi, komur hoče in tudi kolikor hoče.

Kakor pa je Marijino serce v nebesih zares mogočno, ravno tako je pa nam tudi vdano. „Jaz spim, pa moje serce čuje, pravi nevesta v visoki pesmi (5, 2.) In smert, mar ni spanje tudi po svetem pismu? Marija ima to spanje, pa njeno serce čuje. Ono čuje tudi zdaj vedno nad nami; ljubezen do nas mu ne pusti počivati. S skerbni

očesom, z maternim srcem pregleduje in opazuje z nebes doli vse naše britkosti in težave, da nam pomoč izprosi.

Kdo bi ne ljubil to serce naše ljube Gospe in Matere? Kdo bi se čudil, da se temu presvetemu sercu altarji stavijo in god obhaja? O, vsako dobro dete ljubi in časti presladko serce svoje ljube Matere Marije! — O sladko serce Marijino, ti nas brani, ti nas varuj, ti nas reši!

18. God Marije Device „rešenje jetnikov.“

Ko je preveliko in zmehkuženo rimsko kraljestvo razpadalo, takrat so neverni Mavri napadli lepo Španjsko deželo. Veliko let so se vojskovali s kristjani, katerih so cele trume nalovili, v sužnost odpeljali in neusmiljeno ž njimi počenjali. Nekatere so žive derli, druge počasi pekli, ali jih nečloveško mučili, kakor jim je hudobni duh navdajal.

Marija, ki je divjemu Turku moč odvzela, da ni več toliko kristjanov pomoriti mogel, je hotla potergati tudi zdaj verige nesrečnim kristjanom, v ktere so jih neverniki neusmiljeno kovali. Zato je obudila na Španjskem poseben red „v rešenje jetnikov“, ki je sveti cerkvi in vsemu kerščanskemu svetu neizrečeno veliko dobrega storil.

Ta red se je vstanovil leta 1223. Njegovi udje so pobirali prostovoljne darove, s katerimi so vjete kristjane iz sužnosti odkupovali; pa so se zavezali, ako bi treba bilo, da tudi sami ostanejo za kristjane v sužnosti.

Sveta cerkev, vedno vneta razširjati čiščenje Matere Božje, je postavila posebno godovanje v spomin, ko se je po čudni prikazni Matere Božje ta red vstanovil. Papež Gregor je ta god privolil samo redu za rešenje jetnikov. Kmalo

se je pa to godovanje po vsem Španjskem in po Francoskem razširilo. Papež Inocenc XII. pa ga je leta 1696 vsemu kerščanskemu svetu ukazal obhajati 24. kilometra.

Nad 500 let je bil ta red zvest svojemu poklicu. Milijone sužnih je rešil iz rok nevernikov. Bog sam ve, koliko svetih mučenikov šteje, ki so za uboge sužnje svoje življenje dali. Kakor marsikaj dobrega so puntarske ustaje tudi ta red zaterle, da ga ni več na svetu. Ostal pa je praznik Marije „rešenje jetnikov“. Saj tudi dan današnji stoka veliko ljudstva v sužnosti, v katero ga neusmiljeno vlečejo in kujejo novošegni neverniki, ki bi radi vzeli ljudem vero, katero so sami v samopašnem življenju zapravili. Marija, ki je toliko sužnih po svojih služabnikih iz rok nevernikov rešila, bo našla tudi pomoč za novo nadlogo svojega ljudstva. Le priserčno jo prosimo za to.

19. God sedem radosti Matere Božje.

Godovanje ali spomin Marijinega veselja je po Slovenskem malo znan. V nekterih skofijah ga obhajajo 7. dan Marijinega mesca. Verjetno izročilo pravi, da je preblažena Devica Marija sama sv. Mehtildi nekaj razodela, da jej je posebno všeč, ako kdo premišljuje njeno veselje, ki ga je uživala tú na zemlji in se obhaja ta spomin. Marija je naštela sv. Mehtildi sedem posebnih radosti, katerih naj bi se njeni častivci hvaležno spominjali. So pa te-le:

1. Veselje, katero je občutila preblažena Devica tisti presrečni trenutek, za zagrešeni človeški rod toliko pomenljivi, ko jej je angelj Gospodov oznanil, da bo Mati Zveličarja vsega sveta, in je spočela od svetega Duha. O presrečni

trenutek, ko je večna Beseda meso postala!

2. Veselje, katero je Mati Božja občutila, ko je v Betlehenskem hlevu bil rojen Jezus Kristus, Zveličar sveta. O kdo bi zamogel razumeti veselje, katero je preblažena Mati imela, ko je svoje Božje Dete molila!

3. Veselje, katero je presveta Devica in Mati občutila, ko so, po čudni zvezdi pripeljani modri iz Jutrovega prišli, Božje Dete molili in mu darovali.

4. Veselje, katero je prevzelo njeno materno serce, ko je dvanajstletnega mladenčca Jezusa po tridnevni zgubi v jeruzalemskem tempelju med učniki zopet našla.

5. Veselje, katero je širilo njeno toliko užaljeno serce, ko je za naše grehe neusmiljeno umorjeni Zveličar s svojo močjo častito od smerti vstal.

6. Veselje, katero je uživala, ko je njen Božji Sin v pričo nje in v pričo svojih učencev častitljivo v nebesa šel.

7. Veselje, s katerim je bila prenapolnjena njena presveta duša, ko je bil Jezus Kristus na binkoštno nedeljo svetega Duha z nebes poslal.

Več svetnikov in pobožnih učencev imamo, ki so z vso vnemo priporočevali, naj bi častivci preblazene Matere Božje spomin Marijinih radosti obhajali. Sv. Mehtilda, sv. Arnulf, sv. Bernardin Sijenski, sv. Avgustin, sv. Albert veliki, sv. Tomaž Kenterberiski, častiti Kanizij, menihi karmelski in drugi sveti možje.

Sv. Tomaž Kenterberiški popisuje tudi sedem radosti, ktere Mati Božja posebno tam v nebesih zdaj uživa in ktere mu je ona sama razodela. Te so:

1. Veselje, katero uživa kot kraljica nebes, ker je povzdignjena nad vse svetnike in nad vse angeljske kore.

2. Veselje, ker ima ona edina materno-deviško krono, ki se lepši sveti kot vse krone nebeških prebivalcev.

3. Veselje, ker njena neizmerno velika čast vsa nebesa z radostjo napolnuje.

4. Veselje, ker jo vsi zveličani in vsi angelji časté Mater Najvikšega.

5. Veselje, katero jo vedno napolnuje, da jej njen Božji Sin nobene prošnje ne odreče.

6. Veselje, da zamore svojim častivcem večno življenje sprostiti.

7. Veselje, ker njene nebeške časti nikdar konca ne bo.

Na Portugalskem so to godovanje najprej vpeljali. Pobožni kralj Janez V. je prosil papeža Benedikta XIV., naj bi to godovanje privolil. To je papež rad storil leta 1745. Papež Klement X. pa je častivcem Marijinih radosti posebne odpustke podelil.

Vendar sv. cerkev za to godovanje ni še odločila nobenih posebnih molitev.

20. God prenešenja svete hišice preblazene Matere Božje v Loreto.

Že teče devetnajsto stoletje k svojemu koncu, kar pobožni kristjani radi romajo v tiste kraje, ktere sta Jezus in Marija s svojo pričujočnostjo posvetila. Tem češčenim krajem se po vsej pravici prišteva tudi tista premila hišica, v kateri je presveta Devica stanovala, ko je prišel k njej poslanec Božji, veliki angelj Gabriel, in je po njegovem oznanjenji Sin Božji v njenem deviškem telesu človek postal. Nekteri so te misli, da je v tej hišici tudi Marija rojena bila. Že prec v začetku kerščanstva so pravoverni radi popotovali v Nazaret in obiskovali to preimenitno majhno svetišče, da so si v svojem serci ljubezen in pobožnost vžigali.

Kmalu po častitem vnebohodu našega Gospoda Jezusa Kristusa so že aposteljni stanovanje svojega nebeškega učenika v hišo molitve odložili. Saj je bila ta mala hišica toliko posvečena, ker je sveta družina toliko let v njej prebivala. Sv. Helena, mati pervega kerščanskega cesarja Konstantina, je nad to hišico postavila prekrasno cerkev. Tudi od sv. Pavle vemo, da je šla na Božjo pot v Nazaret, da si je v svojem serci vnemala s pogledom tiste hišice, v kateri je Jezus Kristus s svojo preblazeno Materjo in s svojim oskerbnikom svetim Jožefom do tridesetega leta živel.

Ti po Jezusu in Mariji in svetem Jožefu posvečeni kraji so pa sčasoma prišli turškim nevernikom v roke. Da bi bili kristjani te kraje nevernikom vzeli, imeli so z Mohamedanci velike in hude vojske, katerim križarske vojske pravimo. V trinajstem stoletju je pa moč križarskih vojsk v obljubljeni deželi tako opešala, da verni kristjani skoraj niso več upanja imeli, da bi mogli te svete kraje varno obiskovati. Zdaj je Bogu dopadlo, da je nekdanje pozemeljsko prebivališče svojega edinorojenega Sina in njegove Matere prečiste Device Marije in svetega tesarja Jožefa zmed nevernikov v drugo deželo prestavil, da se je to preimenitno svetišče vsega oskrunjenja obvarovalo. Angelji so to sveto hišico iz Galileje daleč čez morje prenesli in jo najprej postavili na „planico“, blizu slovanskega mesta Reke na Primorskem. To se je zgodilo leta 1291, ko je bil papež Nikolaj IV. Ali čez tri leta in sedem mescev je bila sveta hišica prenešena na Laško v papeževo deželo blizu mesta Rekenati. In to je bilo 10. grudna 1294., ko je bil Celestin V. papež. Tukaj je ostala ta sveta hišica v sredi nekega boršta, ki je bil lastnina gospe Lorete. Zato se ta Božja pot

imenuje Loretanska ali Lavretanska. (Bolj obširno je to svetišče opisano pri Marijinih Božjih potih.)

Prenašanje te hišice je res prečudežno. Ali vsegamogočni Bog je preroka Elija na ognjenem vozu iz tega sveta vzel, je Habakuka po svojem angelji k Danjelu v levovo jamo daleč od njegovega doma prenesel, je apostelna Filipa iz poti, ki pelje v Gazo, v Azot prestavil; on je ravno tako lahko hišico presvete družine iz Galileje v Primorje in od ondod na Laško prenesel.

Veliki zbor, ki je v Rimu postavljen, da čuje nad obredi svete cerkve in šteje več učenih kardinalov, je vse to skerbno preiskal in pretresel, ter je 31. velikega serpana 1669 v rimski martirologij zapisal: „10. grudna obhajajo v Loreti na Pičenskem prenešenje svete hiše Božje Porodnice Marije, v kateri je „Beseda“ meso postala.“

Že leta 1632 so bili v vsi pičenski deželi za ta god posebne dnevne ure za mašnike vpeljane, in leta 1719 tudi posebna maša. To je papež Inocenc XIII. vse poterdil. Kdo bi ne želel, saj enkrat videti to zares preimenitno svetišče?

21. God deviške čistosti naše ljube Gospe.

To prelepo godovanje je še novo. V spomin deviške čistosti naše ljube Gospe in Matere Marije je odločena tretja nedelja mesca vinotoka. Ta spomin je zares lep in zlahten kamen v kroni naše nebeške Matere. S tem godovanjem spozna sveta cerkev svojo vero v neomadežano devišstvo Božje Porodnice in postavlja njeno prečisto devišstvo svojim vernim v izgled.

Da je bila Mati Božja pred, v in po rojstvu svojega Božjega Sina Devica in da je vedno Devica ostala, to je od nek-

daj splošno spoznana resnica svete vere. Ko je o času svetega Hijeronima, ki je umrl leta 420, neki hudobni Jovinijan se lotil časti Marijinega devišstva, ga je ta cerkveni učenik dobro zavernil. In že papež sveti Siricij je to krivo vero v rimskem cerkvenem zboru zaverigel. Jovinijan, ta sovražnik Marijin, je pri neki pojedini nagloma umrl.

Že od apostoljskih časov uči sveta cerkev, da je Marija vedno Devica. Tako jo imenuje prava cerkev v vseh svojih molitvah in v vseh svojih zborih.

Cerkveni učeniki pravijo, da Marija je prva povzdignila bandero devišstva. Ona je v sveti cerkvi zasejala seme čistih lilij, ki v Božjem vertu zdaj cvetejo. Ona, kraljica angeljev, je naselila to zemljo z angelji in napolnila izpraznjene prostore v nebesih. Ona je kraljica vsem angeljem; kakor so blaženi duhovi device nebeške, tako so posvečene device angelji pozemeljski.

To nam poterdí sveto evangelje. Ko je Marija iz angeljevih ust zvedela, da bo spočela Sinu Najvišega, je rekla: „*Kako se bo to zgodilo, ker moža ne poznam?*“ (Luk. 1, 34.) Marija je, kar vsi učeniki učijo, obljubo vednega devišstva storila; raji bi se bila odpovedala najviši časti materinstva, kakor da bi zgubila svoje devišstvo. Ko sveti Pavelj vsem kristjanom sveto devišstvo kot posebno sprednost priporoča, kako bi te sprednosti ne imela Marija, ki je kinč vsemu ženskemu spolu? Kako bi bila svoje telo, ktero si je Bog sam v stanovanje izvolil, kako bi bila Marija to svoje prečisto, neomadežano telo prepustila, da bi v njem stanoval človek z izvirnim grehom omadeževan? Sv. Ambrož pravi: „Tega ne moremo misliti, da bi ona, ki je Boga porodila, z izvirnim grehom omadeževanega človeka v to svetišče pustila.“ Sv. Avguštin pravi:

„Devica je spočela, Devica je rodila in po porodu je Devica ostala.“

Kdo bo pa opisal neprimirljivo čistost neomadežane Device? Veliki častivec Marijin, sv. Anzelm pravi: „Zastonj iščete na zemlji in v nebesih čistosti, ki bi bila enaka Marijini čistosti.“ To ni drugače mogoče, kakor da je v čistosti vse stvari visoko presegla ona, katero si je večni Oče izvolil v svojo hčer, jo storil Mater svojemu edinorojenemu Sinu, in si jo je sveti Duh izbral v svojo nevesto.

Od vekomaj sem izvoljena hči nebeškega Očeta je morala biti njemu najbolj enaka. In tako je tudi res bila; saj je bila prosta vsega, tudi najmanjšega greha. Ona je „lepa kakor luna, kakor solnce“. (Vis. pes. 6, 9.) „Vsa lepa si moja prijateljica, in madeža ni na tebi.“ (4, 7.) Ona ni bila le brez vsega greha; ona greha celo zmožna ni bila. Kristus ima nezagrešenost po svoji natori, Marija pa po milosti Božji. Ona ni imela nikakoršnega grešnega netila; ker prosta izvirnega greha, ni nikdar najmanjšega nagnenja v greh čutila; do njene duše ni mogla, in segla nobena najmanjša nespodobna misel. V njej ni bilo nobene neredne strasti; kjer namreč ni nobene grešne korenine, tudi grešnega sadu biti ne more. Notranjih grešnih misli ni bila zmožna, ker tacega vzdigovanja ni pripustila moč, katero je čez se imela; ako pa bi se bil satan prederznil jo skušati, mu je serčno strupeno glavo sterla. — Ona je čistejša, kakor so angelji, ki so bili zmožni grešiti; in svojo čistost imajo po svoji natori, Marija pa po milosti, v zasluženji.

To je moralo tako biti, da je Marija *izvoljena hči nebeškega Očeta*, ki jej po kraljevem preroku kliče: „Poslušaj hči in glej, in nagni svoje uho in pozabi svoje ljudstvo, in kralj bo želel tvoje

lepote!“ (Ps. 44, 11, 12.) Res je, da večni Oče je Marijo kot svojo hčer odbral in izvolil le v svoji milosti; ali ta milost, katero je nebeški Oče Mariji dodelil, preseže vse milosti, ktere je drugim stvarjem skazal. Nihče ni njenemu Božjemu Sinu toliko in tako enak, kakor ona sama, ker čast, da jo je Bog v svojo hčer sprejel, preseže vso čast drugih stvari in je najbolj podobna, najbližej tisti časti, katero ima Kristus po svoji človeški natori pri nebeškem Očetu. Zato je pa tudi nebeškemu Očetu bolj podobna, kakor vsi pravični; toraj mora biti bolj prosta vsega greha, kakor vsi drugi. Sv. Anzelm pravi: „Spodobilo se je, da se je Devica, kakoršne za Bogom nobene večje misliti ne moremo, bliščala v tisti čistosti, katero je Bog Oče svojemu edinorojenemu Sinu dati hotel.“ Ker ima Marija po nauku cerkvenih učencov to prednost, da je pervorojena v milosti Božji, mora imeti tudi to prednost, da je vsega madeža prosta Bogu najbolj enaka.

Mariji se spodobi tudi najviša čistost oziroma na čast, da je *Mati Sinu Božjega*. Da bi Mati najsvetejšega ne bila sama vsa sveta, to bi bilo neizmerno nasprotje, pravi sv. Anzelm. Jezus Kristus je svoji Materi skazoval ljubezen, čast in pokorščino. Mar bi pa ljubezen bila, ako bi je ne bil obvaroval vsega greha, ko je to lahko storil in je Marija vsaki greh čez vse sovražila? Sv. Bernardin pravi, da Kristus Marijo, kot Dete svojo Mater, neskončno raji vidi in ima, kakor vse nebeške prebivalce. Ako bi tako ne bilo, bil bi on svoji Materi odrekel prednost, kakoršno je dodelil angeljem, svojim služabnikom, ktere je vstvaril, da je natora z milostjo vredjena. Perva žena je to prednost imela, da je vsa čista bila vstvarjena; in te prednosti bi ne imela Marija, druga Eva, ki naj

bi nepokorščino perve Eve popravila? — Kje bi bila čast, katero je Kristus svoji preblaženi Materi dolžan, ako bi bil pripustil, da bi bila omadežana s kakim grehom, če tudi le v prvem trenutku? — Ker je bil Kristus svojej Materi pokorščino skazoval, kako bi pripustiti mogel, da bi bila njegova preblažena Mati kdaj služila hudobnemu duhu? Nasproti moramo verovati, da Jezus, Sin Božji, ni nikdar pripustil, da bi djanski ali izvirni greh kdaj le za trenutek bil v serci njegove preblažene Matere; temuč da jo je on z največjo, z najiminitnejšo, z najboljšo čudno vseh nebeških milosti, z drom najviše čistosti ozaljšal.

Marija je pa tudi *nevesta svetega Duha*. Duh Božji sam, ljubezen vsega-mogočnega Očeta in Sina je prišel osebno v njo ter je kraljico nebes in zemlje si izvolil v svojo nevesto, pravi sv. Anzelm. Kdo bi misliti mogel, da sveti Duh si ni izvolil na vse strani preblage in plemenite neveste? To bi pa nikakor ne bila, ako bi bila kdaj s kakim grehom omadežana. Nasproti moramo verjeti, da sveti Duh jej je v doto dal vse milosti, toraj jej je dodelil tudi neomadežano čistost. To sprednost je morala imeti tudi zato, ker s častjo neveste je bila zedinjena tudi služba srednice med Bogom in med grešniki. Kako bi bila pa Marija opravljala to službo, ako bi bila kdaj sama v grehu? — Tako je toraj sveta resnica, da Marija Devica je bila vedno lepa, vedno brez madeža. „Vsa lepa si, moja prijateljica, in madeža ni nad teboj.“ „Vsa lepa, zavoljo posestva vsega dobrega; brez madeža zavoljo nepričujočnosti vsega hudega“, pravi sv. Bonaventura.

Glej, o duša kerščanska! Marija je vsa lepa. Oče jo je hotel imeti vedno vso sveto; ker je njegova hči, nad katero je svojo ljubezen razlil. Sin jo je hotel

imeti vedno sveto; ker je njegova Mati in tu mora ljubezen rasti. Sveti Duh jo je hotel imeti vedno sveto; ker je njegova nevesta, in tu se, v zedinjenji sere ljubezen v djanji skazuje.

Nedolžnost Božje Device ni bila nikdar otemnjena. Ona je tista luč, ki je iz stvarnikovih rok izšla vsa čista, in vedno taka ostane. Ona je vedno nepokvarjeni balzam, ki zmiraj prelepo diši. Ona je vsa v lilijah. (Vis. pes. 7, 2.) S to čistostjo, ktere se noben pregrešni dihlej ni dotaknil, je Sinu Božjega v svoje naročje privabila.

Veselimo se toraj, da imamo tako čisto, deviško Mater v nebesih in prosimo jo z otroškim zaupanjem, da nam pomaga v boji zoper vsako omadežanje naše duše. Ako bi kedaj svojo dušo omadežali, prosimo jo, da nam svojega Božjega Sina nakloni, da nas s svojo predrago kervijo opere in očisti.

V vseh skušnjavah pa zdihujmo k njej: S svojim svetim devištvom in neomadežanim spočetjem, o Devica! očisti naše duše, naša serca!

22. God materinstva naše ljube Gospe.

Tudi to godovanje se ne obhaja sploh po vsem kerščanskem svetu. Le v nekterih škofijah imajo ta god tudi tretjo nedeljo vinotoka. S tem godovanjem nas hoče cerkev opomniti na neskončno visoko čast Matere Božje in tudi na neizmerno moč, katero Mati Božja kraljestvu Božjemu tu na zemlji skazuje. Ker je namreč Mati Zveličarjeva, je pred sedezem Najvišega tudi Mati njegovega skrivnostnega telesa in vseh vernih, ter prosi z materno ljubeznijo, da se ohrani in uterjuje zunanje in notranje Božje kraljestvo.

O tej nebeški, proseči delavnosti nebeške kraljice za kraljestvo Božje, za sveto katoliško cerkev in njene otroke ne bom tu pisal. Saj nam je njena materna skerb za nas zapuščene Evine otroke zadosti znana. Akoravno je že v teh bukvah veliko od slave in lepote in mogočnosti naše preljube Matere Božje nabranega; vendar bi tu še nekoliko o neskončni časti njenega materinstva rad omenil, da bi sebe in in vse verne duše kaj bolj vnel, naj bi vsi častili in ljubili preblaženo Devico in Mater Marijo.

Ali kaj in kako hočem, preubog revček, pisati o neizmerno veliki časti materinstva naše ljube Gospe? Naj tedaj raji navedem besede enega njenih najzvestejših služabnikov, besede pobožnega jezuita Pavla Segnerija, enega najimennitnejših pridigarjev, ki v svojih prelepih bukvah „pobožnost k preblaženi Devici“, tako-le piše:

„Vsa veljava mišelnova je v lepem biseru, ktereja je v svoji skrivnostni obhoji z nebesi sprejela v svoje naročje, ktero se nikomur drugemu ne odpre. Tako je mera vse časti, ktero smo Mariji dolžni, v Božjem Detetu, ktero je v moči svetega Duha v svojem deviškem naročji sprejela; pa ne, da bi lakomno za se ga ohranila, kakor mišelj svoj zaklad terdovratno derži, ampak da bi v kratkem svetu dala ta dar v vesoljno odrešenje.“

Velikosti Marijine visoke časti nihče prav premisliti, razumeti ne more. Le Bogu samemu je znana. „Tako velika je popolnost preblažene Device Marije, da njeno spoznanje je le Bogu samemu prideržano,“ pravi sv. Bernardin. Prederzno bi toraj bilo, ako bi hotli mi njeno visokost spoznati. Ali kdo bo solnčne žarke spremenil!

Akoravno pa je čast preblažene Device po svojem neskončna in mi njene

notranje veljave nikakor pregledati, razumeti ne moremo, vendar je pa naša dolžnot, da si prizadevamo njo spoznati, kolikor nam je to mogoče, in jej ravno s tem prizadevanjem posebno čast skazovati.

Prednost, da je Marija Mati Božja, je najviša stopnja, do ktere se zamore gola stvar povzdigniti, da vendar v mejah svojega bistva ostane. To je najvišja, najtesnejša zveza stvari z največjo in z najvišjo dobroto. To je tako popolno bližanje Bogu, ki v svoji neskončnosti bližnjega nima, da sveti Tomaž ne ve drugače dopovedati, kakor da pravi, da to materinstvo s svojim posebnim poklicem najbližej pride mejam Boga samega. In v tem spominu imenuje preblaženo Devico Bogu v žlahti, ali kakor pravi Kajetan, da na Boga mej.

Zato se pa spodobi preblaženi Devici posebno, le njej lastno češčenje, ki je neizreklivo više, kakor vsako češčenje, ktero drugim svetnikom skazujemo, ker njena čast je veliko višega reda. Zato ima preblažena Devica Marija v nebeškem veličastvu veliko višo, svojo lastno stopnjo. Ona je višej, kakor množica vseh nebeških knezov, višej, kakor najviša nebesa, v katerih Bog stanuje.

Ako bi bila ktera mati, mati vseh svetih in vseh zveličanih, in ako bi bilo mogoče, tudi mati vseh angeljskih korov; kaj bi pač bila? Ne bila bi vredna, da bi bila le dekla velike Matere neskončnega Boga. Kolika čast se toraj spodobi Materi Božji!

Morebiti je pa materinstvo Božje Porodnice res veličastna, pa nerodovitna čast? O ne. Podobna je Libanonskim borštom, kjer se je bogastvo z lepoto potegovalo. To je: Materinstvo preblaženi Devici ni bila le čast, ampak ta čast jej donáša brez konca veliko sadu. Ta čast jej je prisvojila lastninsko pra-

vico ne le do vseh zakladov njenega Božjega Sina, ampak, prisvojila jej je lastninsko pravico celo do njegove osebe same, ker mu je, kot resnična Mati zapovedovala. „*In jej je bil pokoren.*“ (Luk. 2, 51.) Jezus je bil svojej Materi pokoren, pa ne le enkrat, ne le en dan, ampak vedno. „Marija je Bogu zapovedovala“, pravi sveti Bonaventura; tako, da v čast presveti Devici smemo izreči veliko resnico: Marija je tako visoka v svoji časti, da bi po tanki besedi dane zapovedi višej bila, kakor njen Sin, ako bi ta njen Sin tudi Bog ne bil.

O duša kerščanska! kako ti je pri sercu, ko bereš ali slišiš od te veličastne Matere Božje tako velike reči, ki jo tako visoko povzdigujejo. O da bi saj ena iskra svete pobožnosti ogrela moja persa, da bi prav častil in ljubil to Božjo Mater! — In koliko sem neki od te časti vendar povedal?

Še to misel naj zapišem. Ta neizmerno velika čast Božjega materinstva ni pa bila le veliko darilo, ki bi ga bila preblazena Devica kar zastonj dobila. To je bil prav za prav zaklad, ktereга si je z velikim trudom pridobila. Vsi cerkveni učeniki so te misli, da si je Marija to visoko čast prislužila; ker se je za to neskončno visoko čast s svojim svetim življenjem pripravila in tako vredna postala, da je Vsegamogočni prav storil, da je ravno njej to čast podelil. Vsi vemo, da sveta cerkev, ki se s presveto Devico veseli, vedno ponavlja spričevanje, da je Jezusa v svojem naročji nositi zaslužila. „Ktereга si zaslužila nositi, je vstal, aleluja!“ poje sveta cerkev ves velikonočni čas. In kakorkoli to Marijino zasluženje premišljujemo, moramo ga spoznati za tako veliko, da nam Božjo Mater v veliki svetosti kaže. Zato jo sveti učeniki imenujejo vredno stanovanje Najvikšega, vredni sedež, vredni

šotor. „Vredna je bila, pravi sv. Ambrož, da je bil iz nje rojen sam Sin Božji.“

V natori žive stvari še le rodijo, ko so se do neke popolnosti razvile. Ako to obernemo v kraljestvo milosti, kdo bo dopovedal, koliko stopnjo popolnosti je bilo potreba človeku, da bi iz njegovega naročja se rodil Bog in sicer z vso spodobnostjo? Sv. Bernardin nam to naznani tako-le: „Da je žena Boga spočela, to je čudež vseh čudežev. Morala je biti Devica povzdignjena do neke stopnje enakosti Bogu z nekako neskončnostjo in neizmernostjo vseh popolnosti, kakoršnih nikdar nobena stvar ni dosegla.“ — Ako hoče ogenj železo vžgati, mora to v razbeljeni peči svoje bistvo nekako odložiti in se v ogenj spremeniti. Tako nekako mora stvar, ki naj bi Boga rodila, res jenjati, stvar biti, in mora pričenjati, ne rečem Bog, pa vendar Božja biti; če ne po natori, pa vendar s posebnim veličastnim vdeleženjem Božjega bitja. Tako velika je svetost, tako velika je čistost, tako velika je luč, tako veliko je razsvetljenje, tako velika je milost, ki jo tirja priprava za tako neskončno visok poklic, biti Mati Božja.

Pa, o moj Bog! kaj bi jeclal? Saj oslabljeni človeški um ne zna narekati besed, s katerimi bi revno pero to čast le od daleč opisati moglo! — Zato pa bom jenjal ta odstavek, kakor so storili ogledovalci, ktere je poslal Jozue v obljubljenno deželo. Da bi si Izraelci prepričali, kako dobri sadovi rastejo v sveti deželi, odrezali so mladiko z grozdom, ktero sta nosila dva moža na kolu. (III. Mojz. 13, 24.) — Tako rečem: Kerščanska duša! glej Mater z Bogom, njenim Sinom na naročji! — Mladiko z grozdom! — Oba sta skupaj. Ako hočeš videti čast materinstva preblazene

Device Marije, preišluj jo vselej s Kristusom na naročji, ki je Sin Božji, tudi njen Sin!

Ti pa, o Bog, ki si hotel, da je Beseda po angeljskem oznanenji v naročji preblazene Device Marije meso na se vzela; dodeli nam, prosimo te ponižno, da bo nam, ki verujemo, da je res Božja Porodnica, na njeno priprošnjo pomagano, po ravno tem Kristusu, Gospodu našem. Amen.

23. Še nekatere cerkvene pobožnosti na čast Materi Božji.

Dobri otroci vse storijo, da svoji ljubljene materi veselje naredijo. Pobožni častivci Matere Božje pa tudi nikoli zadosti svoje nebeške Matere ne počastijo. Sveta cerkev jih v tem prelepem češčenju rada podpira. Tako imamo še več kerščanskih vaj, s kterimi želimo našo ljubo Gospo, preblazeno Devico in Mater Marijo počastiti. Naj tukaj nekatere v misel vzamem:

1. Lavretanske litanije.

Kje je kristjan, kterega bi nekako sveto ne presunilo, ako je priča v napolnjeni cerkvi, kjer neprešteta verna množica pred podobo naše ljube Gospe na svojih kolenih združeno poje litanije Matere Božje? Saj je katoliškemu kristjanu za svetim rožnimvencem najbolj priljubljena molitev, s katero se združeno svoji Materi priporočujejo. Kako veličastno je, ko pevci prošnjo napovedo, katero vsa cerkev iz stoterih gerl podpira in k nebu pošilja s slovesnim klicom: „Gospod usmili se nas! — Sveta Marija, prosi za nas!“ In zakaj bi nam taka združena molitev posebno ljuba ne bila? Saj ima zagotovilo Gospodovo: „Ako se dva zmed vas zedinita na zemlji, se jima bo, za katero reč koli prosita,

zgodila od mojega Očeta, kteri je v nebesih.“ (Mat. 18, 19.)

Tako združeno klicanje na priprošnjo Matere Božje je v katoliški cerkvi že veliko stoletij v navadi. To prosilno in hvalilno molitev imenujemo litanije Matere Božje ali Lavretanske litanije, ker te litanije vsako soboto slovesno pojejo v tisti premili, sveti hišici v Loreti ali Lavreti, od ktere je bilo v teh bukvah že večkrat kaj mičnega omenjeno. Kdo je te litanije zložil, kdo jih je v tem lepem redu prvi molil ali prepeval, se za gotovo ne ve. Gotovo pa so bile v navadi že v štirinajstem stoletji. Tu so vredjeni častitljivi priimki in primerjene prilike, s kterimi se povečuje slava in čast preblazene Device in Matere Marije. Le sveta duša, za Marijino čast vsa vneta, je ta imenitni slavospjev nebeški kraljici v čast zložila. Kako veličastna stopi Marija pred naše duhovne oči po teh premilih klicih oziroma na njeno pozemeljsko življenje, na njen vpliv do svete cerkve in njeno slavo v nebesih! Kako dobrodejno je to priserčno pozdravljenje naše ljube nebeške Matere!

Se ve, da prevzetni, puhlo učeni sovražniki otročjega češčenja Matere Božje so se spodtikali nad nekterimi teh Marijinih priimkov. Dober kristjan pa z njimi rad slavi svojo nebeško Mater in se jej priserčno priporočuje.

Vsak pobožen kristjan časti tudi Marijo, svojo nebeško Mater, ter jo velikrat in rad pozdravlja s temi prelepimi priimki doma na tistem v svoji hišici, pa tudi v cerkvi pri slovesni službi Božji.

2. Marijine procesije.

„Litanije“ imenuje sveta cerkev očitne, splošne in ponižne prošnje, ktere pri slovesnih procesijah opravlja, da bi na priprošnjo Marije Device in drugih svet-

nikov mili Bog nas rešil kake nadloge ali nam dodelil kako posebno milost.

Navadne procesije v katoliški cerkvi so kakor kratka Božja pota. In ta lepa navada seže že v prve kerščanske čase. Že sveti Hijeronim, sveti Janez Krizostom in sv. Ambrož govorijo od takih pobožnih obhoj. Verni so v procesijah hodili na grobove mučnikov; vselej so s slovesno procesijo spremili koščice svetnikov, ko so jih v kako cerkev prenesli.

Tudi na čast preblaženi Devici Mariji so že v starih časih imeli take očitne prosilne obhode, posebno o splošnih nadlogah in težavah. Imenitni zgodovinar Baronij pripoveduje, da že papež Gregor I. je leta 590 imel procesijo po Rimskem mestu ter je nesel podobo Matere Božje.

Ko so se pa sčasoma vstanovile mnogotere bratovščine na čast nebeški kraljici, obhajale so svoje slovesne procesije deloma v poveličanje svojega godovanja, še bolj pa na čast in v očitno spoznanje svojega češčenja do ljubljene Matere Božje. V cerkvah, kjer so bratovščine svetega rožnegavenca, so imeli vsaki mesec take procesije, pri katerih so nosili svoja trojna bandera, ki so bila bele, rudeče in rumene barve. V nekterih krajih so nosili lepo podobo Matere Božje z rožnimvencem v roki. Da je bila procesija bolj slovesna, bile so device in male deklice belo oblečene in z venci na glavi.

Včasih so poglavitne praznike Marijine tako slovesno procesijo celo s presvetim Rešnjim Telesom obhajali. Pri nas zdaj takih slovesnih procesij na čast Materi Božji več ni. Od nekdanjih Marijinih procesij so ostale le še sem ter tje kake podobe Matere Božje, katerih slaboverni in razdiralni duh časa ni staknil.

3. Angeljsko češčenje.

Po vsem kerščanskem svetu je navada, da vsaka katoliška cerkev, vsaka mala kapela ima svoje blagoslovljene zvonove, ki s svojim milim zvonjenjem vsaki dan trikrat kličejo verne kristjane, naj se spominjajo največje skrivnosti ljubezni Božje, včlovečenja večne Besede, in naj ponavljajo prelepo pozdravljenje Matere Božje, kakor jo je angelj Gabrijel pozdravil.

Ko prvičkrat zvon zapoje, izreče pobožno verni kristjan: „Angelj Gospodov je oznanil Mariji, in spočela je od svetega Duha.“ Te besede nam oznanjuje večni sklep večnega Boga, ki je svojega edinorojenega Sina dal v odrešenje zagrešenega človeškega rodu. Te besede nas opominjo neskončno ginljivega trenutka, ko je Božje usmiljenje ž njegovo pravico se poganjalo, in je ljubezen edinorojenega Sina premagala z zares Božjo ponudbo, da hoče z lastno osebo, rojen v mesu uboge, neznane Device, s svojo kervijo zadostiti za grehe sveta. „Milost in resnica se srečate; pravica in mir se objameta. Resnica poganja iz zemlje, in pravica gleda z nebes. Zakaj Gospod deli dobroto, in naša zemlja daje svoj sad.“ (Ps. 84, 11—13.) Ni li naš Bog zares sama ljubezen, ki stori toliko ljubezen ljudem, ki so ga žalili? In da ste se pravica in milost objele, posredovala je Marija, preblažena Devica. Kako prav in spodobno je, da se poslužimo besed angeljevih in ž njimi pozdravimo Mater Božjo, milosti polno, blaženo med ženami!

Ko v drugič zvon zapoje, ti spet oznanjuje ljubezen Božjo in ljubezen Marijino. Ti moliš: „Glej, dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi!“ Te besede nas spominjajo na privoljenje preblažene Device v sklep milostljivega

Boga. Te besede te peljejo v duhu v tisto presveto, majhno hišico (zdaj v Loreti), kamor je stopil angelj Gabrijel v nebeški bliščobi pred presveto, v molitev zamaknjeno Devico in jo je imenoval milosti polno. Tam vidiš v duhu svetega stermenja preplašeno Devico, ki ne razume tega pozdravljenja, in svojega, Bogu zaobljubljenega devištva tudi za neizmerno čast Matere obljubljenega Mesija ne da. In zdaj slišiš, kako jej poslanec Božji razodene, da moč Najvikšega jo bo obsenčila, da bo Devica in Mati; in ona v svoji ponižnosti izreče toliko pomenljive besede: „Glej dekla sem Gospodova; zgodi se mi po tvoji besedi!“ Ta prelep odgovor je Boga razveselil, je svete angelje s stermenjem napolnil, je stare očake pred peklom potolažil, vsemu zagrešenemu svetu pa je zveličanje prinesel.

Ko tretjič zvon zapoje, kaj nam oznanuje? Ljubezen Božjo. „In Beseda je meso postala in je med nami prebivala!“ To je tisti presveti, presrečni trenutek, ko je Bog človek in človek nekako Bog postal; ko je nebo na zemljo prišlo in je zemlja v nebesa povzdignjena bila. In prebival je med nami Edinorojeni večnega Očeta poln milosti in resnice. Njega Neskončnega je nosila preblažena Devica v svojem naročji. —

Trikrat vsaki dan nam kliče mili glas posvečenega zvona, da se spominjamo, da Beseda je meso postala in je med nami prebivala, da je ves človeški rod greha in večnega pogubljenja rešila. In trikrat na dan nas ravno ta mili glas opominja na materno čast in materno ljubezen preblažene Device Marije. Tako hoče sveta cerkev, naj se dan začne in konča v imenu in s pozdravom naše ljube Gospe in Matere Marije. Ona nam naznani trud in delo slehernega dneva,

pa tudi dobrodejni pokoj ponočni. Ona nam kaže obljubljeni plačilo v nebesih, ter nam tako daje serčnost, da trud in vročino dneva iz ljubezni do Boga prenašamo.

Zares mil je glas zvona v zgodnjem jutru, ko med žvergoljenjem milih tičkov kliče in budi vso naravo pri vzhodu svetlega solnca, in spočitega kristjana vabi na odločeno delo in ga opominja na njegov prečastni poklic, da dela v čast Božjo in v zveličanje svoje, pa ga opozori mogočnega varstva nebeške kraljice, Matere Božje Marije! Marija je jutranja danica; le v njo se oziraj, moja duša! da te ona vodi, ona varuje, ona brani in osrečuje ves ljubi dan — celo življenje.

Poldne je. Mili zvon zopet poje in nas zopet vabi, da pozdravimo Mater milosti Božje. S svojimi vročimi žarki stoji solnce nad našimi glavami ter nam v vsej obilnosti daje svojo svetlobo in gorkoto. Tako čuje nad nami Marija, ona solnce ljubezni Božje, ter nam milost, odpuščenje in zaupanje deli.

Ko dnevna svetloba pojenja, in se večer tiho in skrivnostno v temno noč spreminja, zopet zapoje mili zvon, in pobožni kristjan zopet pozdravlja lepo večernico — Marijo. On priserčno prosi Božjo Porodnico, naj ga varuje in blagoslovi, ne le pretekli dan, ampak še posebno konec življenja: „Prosi za nas grešnike zdaj in na našo smertno uro.“

To sveto češčenje, trikrat na dan ponovljeno, v podobi nekako to, sicer prave ljubezni tako prazno zemljo nebeškemu Jeruzalemu, kjer angelji in svetniki vedno molijo in častijo svojega Boga, pa tudi brez nehanja slavijo svojo kraljico, Mater Gospodovo, da se po vseh nebesih večno razlega to češčenje.

Ker se pa noč in dan vedno verstita, je tako vedno na enem ali drugem kraju

svetá jutro, poldne ali večer, ter se razlega nepretergano češčenje preblašene Device, in milijoni pobožnih sere in jezikov se strinjajo v svetem, nebeškem soglasji s posvečenimi zvonovi, da tako brez nehanja ljubo Mater Božjo slavijo.

Da bi pravoverni to angeljsko češčenje toliko raji in pobožnejše molili, so rimski papeži za to pobožnost mnogo odpustkov podelili, kakor je omenjeno na praznik „Oznanenja Devici Mariji.“

O velikonočnem času pa moli, kdor zna, namesto angeljskega češčenja: „Veseli se, kraljica nebeška, aleluja . . .“

Morebiti se že tudi med nami dobi kaki tako nečimerno omikan gizdalin, ali zarobljeni posvetin, ki se sramuje ali se mu ne zdi vredno, da bi se odkril ali pri delu za trenutek postal in bi visoko češčeno Mater Božjo z angeljskim češčenjem pozdravil? O to bi bilo žalostno! Po Slovenskem naj tega nihče ne zapazi! Kako lepo je, ko doma ali na polji vse obstoji, se odkrije in prekriza, pa pobožno moli angeljsko češčenje na prvi, mili glas posvečenega zvona! In ako sta le dva skupaj, naj se to glasno zgodi! — Zares spodbudno je pa, ako si v trumi ljudi, na širokem sejmu, kjer je velik šum in trušč, pa iz visocega zvonika zvon zakliče, in na mah vsi vtihnejo, se umirijo, odkrijejo in prekrizajo ter pobožno molijo angeljsko češčenje! O naj bi to očitno počesčenje naše ljube Matere Božje vedno in povsodi bilo!

Dobri otroci se nikdar in nikjer ne sramujejo, ampak radi, tudi očitno pozdravljajo svojo ljubljeno mater, in dobra mati je tega po pravici vesela. Sveti Alfonz Ligvori pravi: „Neizrečeno rada sliši preblašena Devica angeljsko češčenje. Vselej se spomni tistega blaženega veselja, kterege je občutila, ko jej je angelj Gospodov oznanil, da bo Mati Božja.“

In sveti Bernard pravi, če bomo mi Marijo z angeljskim češčenjem radi pozdravljali, bo nam ona rada milosti Božje delila.

Po angeljskem češčenju pa navadno molimo še en Oče naš in Češčena si Marija za duše v vicah. To je pričel posebni ljubljene Matere Božje, sveti Kajetan iz Tiene, ki je bil rojen l. 1480. Še čisto majhno dete je Mater milosti Božje posebno lepo častil, da so ga že svetnika imenovali. Njemu so se uboge duše v vicah vedno smilile. Ko je ustanovil red Teatincev, je v svojem samostanu v mestu Neapolu leta 1546 vpeľjal navado, da so po solnčnem zahodu po cerkvah pozvonili in kristjane opomnili, naj za duše v vicah molijo 129. psalm: Iz globočine . . . ali pa enkrat Oče naš in Češčena si Marija, da bi preblašena Devica Marija prosila za uboge duše v vicah. V Kolinu na Nemškem so škofje leta 1627 sklenili, naj se pravoverni na to molitev za duše v vicah z drugim zvonom opomnijo, kedar na glas prvega zvona odmolijo angeljsko češčenje. In ta lepa navada se je urno razširila po vsem kerščanskem svetu. Tako zdaj po angeljskem češčenju še mali zvon milo kliče in prosi pobožne miloščine ubogim dušam v vicah. —

Naj postavim tu sem mično pesmico:

1. Stoji na hribcu cerkvica,
Golobček beli sred gora.
Iz nje prijazno mi žvenklja,
Tak' sveto, mili glas zvona:
Češčena si Marija!
2. Večerni veterc mi pihlja
In dobrodejno me hladi;
Okrog odmeva glas zvona;
Da ž njim naj molim, mi veli:
Češčena si Marija!

3. Že plava luna sred nebá,
Večernica že zamiglja,
Zvezd neprešteti vodnica;
In zvonček v enomer žvenklja:
Češčena si Marija!

4. Pri svojem delu sred polja
Pobožni kmetič postoji,
Pobožno moli z dna serca,
Ko zvonček milo mu doni:
Češčena si Marija!

5. Pastirček s svojo čedico
Odmev zasliši zvončeka,
In v mraku zdihne preserčno:
Marija, bod' pozdravljena:
Češčena si Marija!

6. Popótnik, truden že hoda,
Tud' njemu kliče zvon glasno,
Odkrije se in zažebra;
Ozira se na cerkvico:
Češčena si Marija!

7. Po dolu se razlega zvon;
Veliki, mali združ'jo se,
Mariji ta velja poklon.
Vmes žvergolijo tičice:
Češčena si Marija!

8. O zvonček mili, vedno poj!
Na merzlo serce glasno bij;
Spozna grešnik zahod svoj,
Skesano zdihne da k Marij':
Češčena si Marija!

9. Prebij ledino, ki teži
Tud' moje zbegano serce!
Tvoj glas naj vekomaj doní,
Da vsi Marijo naj časté:
Češčena si Marija!

4. „Salve regina“! Češčena kraljica!

Kje je pobožen kristjan, kje je častivec preblazene Device Marije, ki bi ne poznal prelepe slavne pesmi: „Salve regina!“ Češčena bodi kraljica? Vsak verni kristjan gotovo večkrat pozdravlja svojo nebeško Mater s prelepo molitvico: „Češčena bodi kraljica, Mati milosti, življenje, sladkost in upanje naše, bodi češčena! K tebi upijemo zapuščeni Evini otroci; k tebi zdihujemo žalostni in objokani v tej solzni dolini. Oh, oberni tedaj, naša pomočnica! svoje milostljive oči v nas; in pokaži nam po tem revnem življenji Jezusa, blaženi sad svojega telesa; o milostljiva, o dobrotljiva, o sladka Devica Marija!“

To prelepo pozdravilo, s katerim dobri otroci svojo nebeško Mater vsaki dan častijo in s katerim jo sveta cerkev pri službi Božji očitno in pri svojih duhovnih molitvah slavi — to prelepo pozdravilo nas je naučil sveti menih Herman, s priimkom „sključeni“. Bil je sin grofa Volfrada II. Verinskega in pobožne Hiltrude. Dobra mati ga je v nedolžnosti izredila. Bil je zali mladenček veselje svojim staršem. V šestem letu pa ga napade huda bolezen, ki mu vso rast vstavi in mu nežne ude hudo sključi, da se revče zamore le po bergljah premikati; zraven pa vedno neznanske bolečine terpi. Zato so mu rekli: Contractus — sključeni. Njegova lepa duša pa se je pod toliko težo križa vterdila. Ves vnet je bil v sveti ljubezni do preblazene Device Marije. Ravno ta ljubezen mu je tudi lajšala njegovo presilno telesno terpljenje. Zaupljivo je prosil svojo nebeško varhinjo, naj mu sprosi ljubo zdravje. Marija mu je voljo dala, naj si izvoli dar zdravja ali pa dar učenosti. Herman si urno izvoli dar učenosti. In bil je zares velik učenjak tistega časa.

V njegovem sključenem telesu je prebivala blaga, plemenita duša, čist in bister um, pa ponižno, ljubeznjivo serce.

Sklenil je svet in njegovo nečimer-nost zapustiti, da bi v skriti samostanski celici Bogu in učenosti živel. Stopil je v red svetega Benedikta in je živel v imenitnem samostanu svetega Gala, pozneje pa na otoku Reichenau pri Konstancu.

V velikih telesnih bolečinah je pa ta sključen menih prav veliko učenega spisal in nam mnogo koristnega zapustil. Pri vsem katoliškem svetu, posebno še pri častivcih Matere Božje si je največe zaslužnje pridobil, ko je napisal neizrečeno lepo slavno pesem: „Salve regina“! — Češčena kraljica!

Ker toraj vemo, kdo je začetnik tega Marijinega pozdravila, bomo tudi bolj spoznali njegov pomen. Ta toliko terpeči, toliko skušani sveti mož je pač spoznal solze te zemlje, lahko je govoril od solzne doline. Po pravici je zdihoval k Mariji: „Pokaži nam po tem revnem življenji Jezusa.“ Tako je ta prelepi zdihljej zares primeren nadložni, v britkostih zdihujoči pa na Mater Božjo zaupajoči duši.

Herman je umrl 24. kimovca 1054 še le 45 let star, kakor je živel mirno, brez toževanja, zaupajoč v preblazeno Devico Marijo. Benediktinci ga med svoje svetnike štejejo.

Zadnje besede tega priserčnega pozdravila „o milostljiva, o dobrotljiva, o sladka Devica Marija“ pa je pristavil sveti Bernard, veliki častivec Matere Božje, kakor je omenjeno v popisu Marijine Božje poti v Speier na Nemškem.

Ni čuda, da so s tem zares lepim pozdravilom ljubi svetniki tako radi pozdravljali nebeško kraljico. Sveta cerkev ga je privzela k svojim vsakdanjim molitvam. Vsak mašnik ga od binkošti do

adventa večkrat na dan moli. Ko je konec pretečenega stoletja peklenski zmaj s toliko silo se vzdignil zoper češčenje ljube Matere Božje in Božjih svetnikov, in je neverni duh tudi po naši ljubi domovini veliko Marijinih svetišč porušil — v tistih prežalostnih časih, od katerih je pri popisu Marijinih Božjih potih več omenjenega, so se družili verni katoličani, tudi najviših stanov, kakor v brambo za čast Matere Božje, in v spravo za njej storjeno onečastenje. Zato so molili vsako jutro: Češčena bodi kraljica . . . In pristavili so še: „Stori me vrednega, te častiti, o presveta Devica; daj mi moč zoper tvoje sovražnike! Češčen bodi Bog v svojih svetnikih! Amen.“ Zvečer so molili znano molitev: „Pod tvojo pomoč in brambo pribežimo, o Božja Porodnica . . .“ In zopet so pristavili: „Stori me vrednega . . .“

Da bi tudi mi s tem prelepim pozdravilom Marijo, našo ljubo Gospo prav in vredno častili, premislimo, kaj pravi sveti Bernard: „Svetnik je pozdravilo zložil; svetniki so ga vpeljali; zato ga tudi le sveti znajo prav ceniti; saj le v sveti ljubezni vneta serca ga prav razumejo in spodbudno pojó. Ono nam tako sladko kaže pota Božje milosti, ono je tako rodovitno v vnemi svetih čutil ter nam razgrinja čudne skrivnosti tako globoko, da nikoli zadosti razumeti ne moremo. In ker je našim ušesom toliko prijetno, da milo poživlja vsa čutila in našega duha napolnuje, povzdigne celo dušo našo h kraljici vseh svetnikov, k naši priprošnici, kakor da bi jo s svojimi telesnimi očmi videli in kot pričujočo pozdravljali.“

5. „Spomni se!“

Zdihljej „Češčena bodi kraljica . . .“ je med priporočili, s katerimi svojo nebeško Mater na pomoč kličemo pač naj-

ljubeznjivejši. Še bolj zaupljiva in na gotovo uslišanje zanesljiva pa je molitev, ki se začne z besedo: „Spomni se...“ Vsaki pravi častivec Matere Božje to prelepo molitvico zna in jo zlasti v nadlogah in težavah rad in zaupljivo moli. In sicer tako-le:

„Spomni se, o preusmiljena Devica Marija! da še nikdar ni bilo slišati, da bi bil kdo zapuščen, kdor je pod tvojo brambo pribežal, tebe na pomoč klical in se tvoji prošnji priporočil. S tem zaupanjem navdihnen, k tebi, o devic Devica, pridem, k tebi, o Mati, pribežim, pred teboj, jaz grešnik, zdihujem. Ne zaverzi, o Mati Besede, moje prošnje, temuč milostljivo me sliši in usliši. Amen.“

Koliko zaupanje, kolika ljubezen do Marije je bila v sveti duši, ki je svojo zaupljivost s temi besedami izrekla. Zato nekteri to priserčno molitev pripisujejo svetemu Bernardu, ki je bil res poseben častivec Matere Božje. Drugi pa so te misli, da je začetnik te toliko zaupljive in ginljive molitve drug pobožen častivec Marijin, ki mu je bilo ime „Klavdij Bernard“ in ktereга so navadno imenovali „revni mašnik“. Ta mož je bil rojen 1588 v Dijonu na Francoskem. Bil je imenitne hiše sin, pa je svet zapustil, in se službi revnih posvetil. Posebno skerb je imel za zveličanje tistih nesrečnih revnih, ki so bili k smerti obsojeni. Imenitni škof in kardinal Richelieu ga je silno nagovarjal, naj bi prevzel kako častno službo. Ali zastoj je bila vsa ponudba. Ko le še sili vanj, naj si vendar saj kako milost izprosi, reče ponižni mašnik Bernard: Če je temu tako, imam tole prošnjo: Tista kolja, na katerih revne grešnike na morišče spremljam, imajo prav slabe dile, na katerih z obsojenci stojim; ukažite, naj se napravijo močne, nove, da se ne bo treba bati, da

bi po poti skozi kolja ne padli, ker to revne grešnike moti, da se ne morejo pazljivo in zbrano Bogu izročevati.

Ves vnet, da bi rešil duše teh nesrečnih, od vseh obsojenih in zaničevanih, ktere je pa videl včasih vse terdovratne in za večnost neobčutljive, je Bernard iskal pomoči pri njej, ki je pribežališče grešnikov, ter je k njej priserčno zdihoval s svojo molitvijo: Spomni se, o preusmiljena Devica Marija! . . . Velikrat je to molitev sam molil; nagovarjal in prosil je druge pobožne, naj jo za njegove revne grešnike molijo. In če je nesrečne obsojence toliko omehčal, da so ž njim s to molitvijo k Mariji zdihovali, zanesel se je, da bodo njihove duše rešene.

Ta premila prošnja se je urno Marijinim častivcem prikupila; kmalo se je razširila po Francoskem in po Nemškem in na milijone ljudi jo v svojih dušnih in telesnih potrebah zaupljivo moli. Nedorodni se ž njo obračajo k nebeški Materi, da jim ona varuje največi dušni zaklad pred poželjivostjo in mnogo zapekljivostjo. Grešniki ž njo zdihujejo, naj bi Marija, Mati usmiljenja, kakor morska zvezda, jim z grehom otemnjeno dušo razsvetila. Spokornik jo skesano moli, da bi si potolažil hudo očitane težke vesti. Oče v svoji britkosti, mati v svoji skerbi jo moli in izročuje življenje in nedolžnost svojih ljubljenih otrok Marijinemu varstvu. Umirajoči jo še ponavlja, da bi v svoji zadnji sili priprošnje nebeške Matere bil zagotovljen.

Sveti Oče Pij IX. je 11. grudnia 1846 dodelil 300 dni odpustkov vsem vernim, ki zaupljivo molijo to molitev; kdor jo pa vsaki dan moli, se lahko vdeleži enkrat v mescu popolnoma odpustkov, ako vredno prejme svete zakramente, in v namen svetega Očeta moli. — Upam, kersčanska duša! da tudi ti to lepo mo-

litvico že vsaki dan pobožno moliš in se svoji nebeški kraljici priserčno priporočuješ.

6. Sveti rožnivenec.

Tam gori v visokih hribih v samotni grapi je živila ubožna družina. Najstarejša deklica, kakih trinajst let je imela, je pasla domačo majhno čedo belih ovac. Dan na dan je gonila svoje ljube živalice na stermin hrib nad domačo bajtico. Blizu verh hriba je stalo staro znamenje, katero je postavil nekdanji znani lovec v spomin, da na tem kraju mu je Marija pomagala in ga neke smertne nevarnosti rešila. V znamenju je bila podoba Matere Božje. Sem gori je naša deklica najraje prišla s svojo malo čedico. Zdelo se jej je, da tu gori raste najboljša trava in ljube ovčice se najraje pasejo, da jih ni treba zavračati. Dobro pastirico pa je še posebno vabila tu gori mična podoba preblažene Device Marije. Vsaki dan je natergala novih cvetlic, jih v prelepi, mični venček zvila in ga ljubi Materi Božji v znamenju podala. Pred tako ozaljšano podobo je pokleknila, priserčno k Mariji molila, se ž njo v otroški priprostosti pogovarjala in jo tako pobožno častila. S to vsakdanjo pobožnostjo je blaga, nedolžna duša revne pastirice prečudno angeljsko popolnost dosegla. Modri nebeški Oče jej pošlje precej hudo poskušnjo. Deklica zboli. Zdaj ne more s svojo priljubljeno čedico na pašo in Marijine podobe ne more več venčati. Zato postane silno žalostna. Ko njena skerbna mati to zve, kaj jo toliko žali, jo ljubeznjivo poduči, da zamore tudi v boleznih še lepši venček veliko zlahtnejših cvetlic naplesti in ž njimi glavo nebeški Materi okinčati. Reče jej mati, naj moli sveti rožnivenec lepo pobožno, in vsaka „Češčena si Marija“ bo prelepa cvetlica v Marijinem vencu; in tega venca bo Mati Božja še veliko bolj vesela, ka-

kor venca gorskih cvetlic. Deklica je potolažena in vesela neprenehoma moli svojo „Češčena si Marija“ ter plete tako predragi in prelepi venček duhovnih cvetlic svoji nebeški Materi.

Kakor je ta nedolžna deklica vsaki dan novih cvetlic nabrala in Marijino podobo na višavi ž njimi venčala, tako delajo svetniki in angelji v nebeških višavah, ter svojo preblaženo kraljico z vedno novimi, nevsahljivimi cvetlicami kinčajo in venčajo. Pa tudi nam, v nižavah te solzne doline, je po previdnosti Božji dana priložnost, da lahko Materi Božji prelepe vence zlahtnih cvetlic pletemo. Upam, da vsi, ki te bukve prebirate, radi in velikrat, če mogoče, vsaki dan nebeški kraljici na čast te duhovne cvetlice nabirate in njeno glavo venčate. Zato, mislim, vam bo všečno, da nekoliko opišem ta prelepi Mariji namenjeni venec duhovnih cvetlic.

Že v starodavnih časih so preblaženo Device Marijo častili s tem, da so pozdravljanje angeljevo ponavljali. Že v obrednih bukvah, ktere učeni starinarji svetemu apostelnju Jakobu pripisujejo, je opisano češčenje Matere Božje z molitvijo angeljskega češčenja do besedi: Sveta Marija . . . Ta naslov in prošnjo so pristavili še le po cerkvenem zboru v Efezu leta 431. Od takrat pa so pravoverni Marijo radi pogosto pozdravljali s „Češčeno si Marijo“. Pobožne matere so svoje čisto majhne otroke učile to lepo pozdravljanje, da so jim z materno hrano že vcepile ljubezen do Marije, da se njena slava iz ust malih oznanuje. Da so pobožni kristjani po petdesetkrat zaporedoma Marijo počastili z angeljevim češčenjem, tudi to navado najdemo že v prvih časih. Sveti Hijeronim nam to pojasni. Pervi kristjani so velikrat molili sto in petdesetere Davidove psalme. Sveti Hijeronim pripoveduje v pismu, s katerim

vabi imenitno Rimljanko, sveto Pavlo, naj pride na Božjo pot v Jeruzalem, da bo v sveti deželi slišala prepevati Davidove psalme, ktere celo kmet za svojim plugom po polji prepeva. Kdor pa psalmov ni znal, je molil sto in petdesetkrat Oče naš, ali Češčena si Marija; zato še dandanašnji vse tri rožnevence, sto in petdesetkrat Češčena si Marij, psalter imenujemo. In menihi, ki so namesto psalmov Češčena si Marija sto in petdesetkrat molili, so imeli majhne kamničke, da so vedeli, kolikokrat so to molitev ponovili. Nekteri so v ta namen majhne žeblje zatikali za svoj pas, ktereга so takrat navadno nosili.

V splošno navado pa, kakor zdaj molimo, je sveti rožnivenec prišel v trinajstem stoletji. Takrat je mnogo kristjanov bilo spridenih. Sveta vera je hudo pešala; hudobija se je gerdo širila. Posebno žalostno je bilo po Španjskem in Francoskem. Po teh deželah, kjer so poprej nebeško kraljico prelepo častili, so nesrečni Albigenzi s svojo krivo vero neizrečeno veliko ljudi preslepili in zapeljali. Papež Inocenc III. pošlje leta 1208 mladega, neskušnega meniha Dominika med te zapeljane krivoverce, da bi jim označeval pravo in čisto sveto vero. Dominik pride s škitom žive vere in z velikim in zanesljivim zaupanjem na Marijo Devico, ktero je priserčno za pomoč prosil. S pobožno molitvijo je sklepal post, solze in druga ostra pokorila, da bi pravico Božjo toliko prej potolažil. Tri leta je ponavljal hudo notranjo vojsko in ostro zunanjo pokorjenje in slednjič ga nebeška kraljica podučila, kaj naj še stori.

Iz mesta Toulouse gre neki dan sveti Dominik v bližnji boršt, pade na svoja kolena in iz dna svojega serca zdihuje k Bogu in kliče Marijo na pomoč ter združuje svoje zdihovalje z najostrejšimi pokorili. Tri dni tukaj moli in se pokori.

Ko pa ves utrujen obleži, se mu prikaže nebeška kraljica v velikem veličastvu, pa neizrečeno mila. „Moj sin, mu reče, ti veš, kakšnih sredstev se je poslužil usmiljeni Bog, da je odrešil človeški rod. Pervo je bilo pozdravilo, ktero mi je prinesel angelj Gabrijel, po tem je bilo češčeno rojstvo in življenje Jezusa Kristusa, njegovo britko terpljenje in njegova grenka smert; slednjič pa njegovo častito vstajenje in njegov veličasten vnebohod. Tako je bil svet odrešen in nebo je bilo oderto. Te skrivnosti življenja in terpljenja Jezusa Kristusa, ovite z angeljskim češčenjem in z Gospodovo molitvijo, so meni cvetlični venec. Oznanuj ta venec odpadlim krivovercem; to jih bo spreobrnilo.“ Tako uči veličastna nebeška Gospa za blagor zaslepljenih vnetega meniha in zgine. Sveti Dominik vstane in ves potolažen gre nazaj v mesto Toulouse.

Po tej prečudnej prikazni razveseljen spozna sveti mož, da pogubilna, tako droča krivovera se zamore vstaviti s priprostostjo svete vere in z Božjo močjo ponižne molitve, ker le nevednost in kriv zaum kerščanskih resnic je nesrečni vir tolikega zla. Po tem sporočilu Matere Božje je sveti poslanec Božji z veliko in vneto zgovornostjo petnajstere skrivnosti svetega rožnegavenca postavil kot kratki zapopadek svetega evangelija, kot obris življenja, terpljenja in zmage Jezusa Kristusa in njegove neomadežane Matere, ter jih je v očitnih molitvah ponavljal in razlagal in jih sercu zapeljanega ljudstva vtisnil.

Sveti Dominik je hodil od mesta v mesto. Ljudstvo je od vseh krajev skupaj sulo, da so združeno molili sveti rožnivenec in pazljivo in zvesto poslušali razlaganje petnajsternih skrivnosti njegovih. Pobožno so poljubovali sveti rožnivenec, s solzami ga molili in velikrat so med pridigo ali službo Božjo glasni jok zagnali.

Cerkve so bile zdajci premajhne, toliko ljudstva je skupaj privrelo, kjerkoli je učil sveti poslanec Božji. Ta pobožnost se je tako hitro širila, da se je celo Rimsko mesto čudilo in v malo letih je na tisoče krivovercev nazaj v naročje svete cerkve se povernilo in na tisoče grešnikov je pot pokore in čednosti nastopilo. Sveti Ligorij pravi: „Celo Jerihunsko zidovje ni na trobentin glas tako hitro se poderlo, kakor hitro so po molitvi svetega rožnegavenca neverniki se pogubili in zgini-
nili; in Jeruzalemska kopel ni toliko zdravilne moči telesno bolnim dajala, kakor sveti rožnivenec na duši bolnim grešnikom, in Elizej ni toliko mertvih kosti oživel, kakor je sveti Dominik s to molitvijo v krivoveri zaslepljenih duš omečil in k življenju milosti obudil.“

Tako je sveti rožnivenec zares Marijina molitev z nebes poslana in v svoji moči precej v začetku prečudna. Vendar v tem še ni vsa veljava te prelepe molitve.

Naš Zveličar Jezus Kristus pravi: „Ako kdo hoče za menoj priti, naj zataji sam sebe, in vsaki dan svoj križ zadene, in naj gre za menoj.“ (Luk. 9, 23.) Vsa naša skerb mora v tem biti, da si mi svoje odrešenje in v to spadajoče resnice pogosto pred oči stavimo; da tako svojo vero oživljamo in svoje serce ogrevamo. To bomo najbolj gotovo dosegli, ako živo primišljujemo življenje Jezusa in Marije in se jih posnemati prizadevamo. Te veličastne zglede si pa najbolj pred svojo dušo postavljamo z molitvijo svetega rožnegavenca, ki nam v kratkih skrivnosti življenja, terpljenja in ljubezni Jezusa in Marije kaže in z večkratnim ponavljanjem moleči duši globoko vtisne.

Te skrivnosti svetega rožnegavenca imajo posebno veljavo. Te so jedro, žlahtni kamni; in te bisere vpletamo z družimi deli te svete molitve v ljubez-

njivi predragi venec. Kakor mašnik na altarji kadišna zerna na žerjavico dene in dišeči dim proti nebu se vzdiguje, tako pokladamo te predrage skrivnosti, ta zerna svete vere in ž njimi sklenjeno neskončno zasluženje Jezusa in Marije v to svojo molitev. Mar ne bodo ta skrivnostna zerna najprijetnejša dišava nebeškemu Očetu?

Skrivnosti svetega rožnegavenca povzdignejo to molitev pobožne, verne duše k časti in veljavi daritve. Ne le pobožne želje, ne samo svete misli in veljavni zdihljeji se vzdigujejo pri molitvi svetega rožnegavenca proti nebeškemu Očetu; ampak pobožni in razumni molivec svetega rožnegavenca daruje ljubemu Bogu neskončno veljavo vseh djanj in darovanj, vseh terpljenj in zasluženj, s katerimi je bilo odrešenje sveta mogoče in doveršeno. Ko bogoljubni kristjan s tem neskončno veljavnim, Bogu toliko dopadljivim darom zedini tudi sebe, svojo dušo in telo, vse svoje djanje in nehanje, postane tudi vse to njegovo in Bogu dopadljiv dar.

Vseh petnajst skrivnosti svetega rožnegavenca imenujemo psalter. Ves psalter pa ima tri dele. Vsak teh delov s peterimi skrivnostmi in z navadnimi molitvami je za se mali rožnivenec. Pervi del, s peterimi skrivnostmi je veseli del, ki nam pred oči stavi veselo oznanilo odrešenja v oznanjenji, spočetji in v rojstvu Jezusa Kristusa iz prebležene Device in Božje Porodnice Marije. Srednje skrivnosti so posvečene Kristusovemu terpljenju in deležu, kterega je v tem žalostna Mati njegova imela; zato se žalostni del imenuje. In tretji del ima skrivnosti povečanja Jezusa in Marije v vstajenji in v vnebohodu Kristusovem in v vnebovzetji in kronanji Marijinem, zato mu častiti del pravimo.

Ta trojna razdelitev ima duhovno prednost, da se ta lepa molitev po cer-

kvenih praznikih preminja, in komur čas in opravila ne pripusté, da bi vse tri dele zmolil, vendar v kratkem času prečudno ljubeznjivi venček duhovnih cvetlic nebeški kvaljici lahko splete in njeno glavo venča.

Nekteri pobožni kristjani si teh petnajst skrivnosti svetega rožnegavenca še lepši v duhovni prid obernejo. Oni ne premišlujejo teh blaženih skrivnosti Kristusovega včlovečenja in našega odrešenja le v kratkem času ustne molitve; ampak se tudi pri svojem delu spominjajo teh skrivnosti. Da so tako v duhu bolj zbrani, tudi med posebnim šumom v pričujočnosti Božji; zato razdelijo teh petnajst skrivnosti na petnajst ur celega dneva. Pervo skrivnost veselega dela odločijo prvi uri v jutro in z zadnjo skrivnostjo častitega dela končajo zadnjo uro pred počitkom. Vsako uro v to odločeno skrivnost saj nekaj časa premišlujejo, ter se ž njo sklenjeno nebeškemu Očetu darujejo in to duhovno vajo sklenejo z eno „Češčena si Marija“ v čast preblaženi Devici. Taka vaja neizrečeno pospešuje svetost naše duše. Poskusi to, ljuba kersčanska duša! Ne misli, da to ni mogoče; saj včasih ves ljubi dan misliš na kaj, kar tvojega duha posebno prevzame. Ne vstraši se truda, ne plaši se pozabljivosti, ktera bi te saj v začetku motila.

Ta prelepa molitev vterjuje naše zaupanje, da nas bo mili Bog uslišal. Saj vse svoje zaupanje zamoremo staviti le v zasluženje in v ljubezen Jezusa Kristusa v njegovo rojstvo, v njegovo življenje in terpljenje in v njegovo bitko smert, in pa v materno ljubezen preblažene Device Marije. Pri svetem rožnemvencu neprenehoma kliče zaupljiva duša: Po zasluženji tvojega Sina, ki je za nas rojen, križan, v grob položen bil, usliši nas, o večni Oče! — Po svojem Sinu, ktereга si o

Devica, spočela, rodila, darovala, prosi za nas!

Naš Zveličar Jezus Kristus je nekdaj rekel: „Resnično, resnično vam povem: Ako bote Očeta kaj prosili v mojem Imenu, vam bo dal.“ (Jan. 16, 23.) To pa se najlepše godi pri molitvi svetega rožnegavenca. Tu darujemo nebeškemu Očetu zasluženje Jezusovo in zasluženje njegove preblažene Matere Marije; in oziroma na to zasluženje nas nebeški Oče rad usliši.

Sveti rožnivenec je najlepša, Bogu najljubša molitev. Vsaka beseda te prelepe molitve je posvečena. Tu imamo „Oče naš“ molitev Gospodovo, ktero nas je Jezus Kristus sam naučil; potem ponavljamo pozdravljenje nebeškega poslanca in kličemo: „Češčena si Marija!“ In kako so bile te molitve že posvečene vsa stoletja! Koliko svetih, vnetih src serčnih mučnikov in Bogu posvečenih devic je te molitve molilo! Koliko milijonov ubogih, zapuščenih, potrtih duš je te besede z zaupanjem in s solznimi očmi k nebu pošiljalo! Te besede so spremljevali skesani spokorniki s svojimi solzami, svete, čiste duše s priserčnimi zdihljeji. Že veliko stoletij je svet rožnivenec tisto preimenitno sredstvo, ktero ljudi k Bogu približa in ktero ljudem največ milosti Božjih nakloni.

Morebiti bi kdo mislil, ali nasprotnik naš bi celo morebiti se ustil, da tolikokratno ponavljanje ravno tistega, vedno ponavljanje Češčena si Marije bi odvzelo molitvi spoštovanje, pobožnost in tudi vspeh. O ta nespametna misel! Saj imamo tudi za telo nektera jedila, ki se pri vsakem obedu ponavljajo, ki skoraj morajo biti; in vendar se nam ne pristudijo, na priliko sol, kruh, vino in druga. Od takih jedil vemo, da se natori najbolj priležejo, našemu telesu najbolj teknejo. Tako je z duhovno hrano, z molitvami,

ktere nas je Bog sam naučil. Te se našemu duhu najbolj priležejo, te so nam najbolj koristne. Saj neskončno modri Bog najbolje ve, kaj nam koristi, in on naš Stvarnik, naš Oče, ima tudi pravico, da nam svojo voljo naznani, kako ga moramo prositi, kako moliti. Ravno v tem moramo spoznati njegovo očetovsko ljubezen do nas. Kdor večkrat moli sveti rožnivenec, ki ima tako globoke, tako imenitne skrivnosti, bo ravno v premišljevanji teh skrivnosti napredoval v resnični svetosti. Tudi zato nimamo boljšega in lajšega pripomočka.

Sveti rožnivenec je slehernemu kristjanu lahko umevna molitev. Majhno dete, ki komaj Oče naš zna, in priprosti človek, ki se ni učil brati in le najpotrebnejše resnice svete vere za silo zna; oba se te molitve lahko, brez vsega truda naučita; saj jo tolikrat slišita. Najbolj priprosti jo v spominu ohrani, ker je tako naravno vrejena; lahko jo razumi, ker ga opomni najbolj znanih, najljubeznivejših skrivnosti in dobrot Jezusa in Marije. Učeni pa ima v tej molitvi zapopadek vseh skrivnosti; on ima tu celo bogoslovje. Kdor bi bil v kerščanski popolnosti tudi najvišjo stopnjo dosegel, ima v tej molitvi nevsahljiv studenec svojemu premišljevanju in svojim pogovorom z Bogom.

Pred nekterimi leti je znal na deželi malokdo brati, tudi ni bilo toliko molitvenih bukev, da bi skoraj vsak jih na kupe imel. Bil je čas, ko je veliko in malo, mlado in staro molilo le eno molitev, sveti rožnivenec, k edinemu Bogu. In kdo bo terditi mogel, da so manj ali slabše molili, kot današnje, toliko prebrisane čase?

Pa tudi dandanašnje dni, ko imamo na izbiro raznoterih, velikrat prav praznih molitev, so mnoge prilike, ko se

druge molitve ne morejo opravljati, kakor prelepi rožnivenec.

Reven, zapuščen, pa pobožen bolnik leži dneve in noči, leži cele tedne, morebiti vedno le sam — sam s svojimi bolečinami in s svojim Bogom — on vzame rožnivenec v roke. In s kom bi se motil? s kom si pomogel? kako naj k Bogu kliče, kako ga prosi, da bi si moč in potrpeljivost izprosil? Kako dobro mu dé, da z ono pobožno, bolno deklico še lahko Marijo z duhovnim venčem venča?

In trudni popotnik po samotni stezi, morebiti še v ponočni tihoti — bogoljubni delavec na polji, šivilja za svojo mizico, delavec pri nevarnem stroji, mati pri zibeli bolnega otroka — vsi ti in tem enaki, ako moliti hočejo, lahko in na skrivnem molijo — sveti rožnivenec. — Jetnik v ječi, popotnik na železnici, vojak na straži, kakor pastir na paši, ako hočejo moliti, molijo lahko sveti rožnivenec. — Družina, ki noče lenobe pasti v dolgih zimskih večerih in ve, da je greh opravljanje in nespodobne marnje, kaj hoče boljšega, da združeno, majhno dete in sivi starček, da vsi molijo sveti rožnivenec? — In zadnja trudna leta, ko roke opešajo in delati ne morejo, oči oslabé, duh omaga, ta zadnja leta, ki so pa vendar velik dar Božji, da se človek pripravi na resnobni dan ločitve, da se spokori za marsikaj, kar v mladih dneh ni bilo prav, kaj bi človek molil, ko bi svetega rožnegavenca ne znal? — Ko so nepozabljivi sveti Oče Pij IX. umirali in je bilo pri mertvaški postelji veliko visoko učenih škofov in kardinalov, molili so sveti rožnivenec.

Sveti rožnivenec je res primerna molitev za vsacega in za vse razmere človeške; to je vsem kristjanom primerna, zares vesoljna — katoliška pobožnost.

Povsodi je znana bratovščina svetega rožnegavenca, od ktere bo v teh bukvah še posebej nekaj omenjenega. Vendar kdor ni ud te bratovščine, se lahko vdeleži mnogih odpustkov z molitvijo svetega rožnegavenca. Papež Benedikt XIII. je 13. malega travna 1726 vsem vernim, ki skesano sveti rožnivenec molijo, podelil za vsak „Oče naš“ in za vsako „Češčena si Marija“ 100 dni odpustka, in kateri ga vsaki dan molijo, zadobijo enkrat v letu pod navadnimi pogoji popolni odpustek. Sveti Oče Pij IX. je 12. velicega travna 1851 te odpustke poterdil in je pridejal še zraven odpustek 10 let in 10krat po 40 dni, ktereга se lahko sleherni kristjan vdeleži, ki sveti rožnivenec združeno, očitno v cerkvi, ali doma ali kje drugod moli. Kteri pa to prelepo navado saj trikrat v tednu imajo, se lahko vdeležijo pod navadnimi pogoji zadnjo nedeljo v mesecu popolnoma odpustka.

Da se kdo zamore teh odpustkov vdeležiti, mora imeti molek ali rožnivenec, ktereга je blagoslovil menih Dominikanskega reda ali kateri drugi v to pooblaščen mašnik. Potem naj sleherni pri molitvi nekoliko premišljuje skrivnosti rojstva, terpljenja in smerti Jezusa Kristusa. Kteri pa premišljevat ne znajo, naj saj, kolikor moč, pobožno molijo.

O srečna hiša, kjer ga vsaki večer glasno in pobožno molijo! O kako lepo je o večernem hladu iti skozi kerščansko vas, kjer se iz vsake hiše sliši sveti rožnivenec! Veliko dobrega stori pošten mladenič ali postarani mož, ki pred službo Božjo v farni cerkvi glasno moli sveti rožnivenec, in tako privabi farmane, da še pred najsvetejšo daritvijo pletejo prelepi venec ljubi Materi Božji. Oj, naj bi v vsaki farni cerkvi se vpeljala ta toliko koristna navada!

Marsikdo bi morebiti rad pobožno molil sveti rožnivenec, da bi svoji nebeški Materi spletel prijeten venček; ali težko se obvaruje raztresenosti pri molitvi. Naj takim tukaj zapišem, kako si je v tem dobro pomagal človek, ki se je na Marijino priprošnjo spokoril. Morebiti si marsikdo tudi tako pomaga!

Ta spokornik pravi, da vsako skrivnost po Marijinih rokah Bogu daruje v kak posebni namen. Ako moli sveti rožnivenec pri sveti maši, ga daruje po namenu mašnikovem in še v svoj posebni namen. Da je pa njegov namen, kolikor moč z namenom mašnikovim in z namenom svete cerkve zedinjen, daruje prvo skrivnost svetega rožnegavenca, ktero navadno do svetega evangelija odmoli, za razsvetljenje nevernikov in krivovercev, za spreobernenje grešnikov in za ves človeški rod. Drugo skrivnost daruje za svojo žlahto, za prijatelje in sovražnike, za revne in nadložne; to izmoli do predglasja ali „sveto“. Tretjo skrivnost daruje za sveto cerkev, za svetega Očeta, za škofa, za domačo duhovščino, za cesarja in vso duhovsko in deželsko gosposko. In zdaj je povzdigovanje. Četerto skrivnost, ktero moli po povzdigovanji, daruje za uboge duše v vicah; za duše svojih staršev in znancev, za duše, za ktere se sveta daritev opravlja, ali ktere so se tisti dan ločile od nas, ali se še bodo. Peto skrivnost daruje za vse bolne in umirajoče, da bi se jim ljubi Bog na priprošnjo Matere Božje terpljenje polajšal in jih obvaroval peklenskih muk. — To sredstvo je lahko, lepo in dobro; poskusi ga, in pomagano ti bo.

7. Zlata krona.

Naš nepozabljivi sveti Oče Pij IX. je bil eden največjih častivcev preblazene Device Marije. Smemo upati, da jo zdaj tam v nebesih z obličja v obličje gleda

in pri njej in ž njo nebeško veselje uživa, pa tudi za nas prosi. Saj je tudi tu na zemlji ne le sam tako priserčno ljubil in častil nebeško kraljico; marveč tukaj je že bila njegova goreča želja, naj bi Marijo vsi ljudje častili in ljubili. Ni bilo dosti temu Marijinemu papežu, da je v veselje vsemu katoliškemu svetu neomadežano spočetje preblazene Device Marije v versko resnico očitno razglasil, on je hotel tako neizmerno česčeno še premično in preljubeznjivo z „zlato krono“ venčati.

Kakošna je ta „zlata krona“, katero je sveti Oče Pij svoji nebeški kraljici pripravil, s katero naj bi tudi vsi kristjani Marijo častili?

Mislimo si imenitno mater, ktera ima več pridnih otrok. Kedar dobra mati obhaja svoj god, pridejo vsi otroci k njej, ker vsi jo priserčno ljubijo. Da bi jej svojo ljubezen skazali in jo razveselili, prinesejo seboj vsak svoj dar najraje kaj tacega, kar oziroma na mater posebno veljavo ima. Vse te darove združijo dobri otroci v šopek ali venček, ali kakor v eno krono, katero svoji ljubljeni materi ponudijo. Dobri materi je gotovo ljuba in draga taka krona, katero jej podajo njeni otroci, ker je gotovo znamenje, da jo ljubijo in visoko spoštujejo. Pa še veliko ljubši je dobri materi venček ali krona, ktera so njeni otroci okoli nje stoječi. Taka srečna mati ima dvojno krono: eno v darovih svojih otrok, druga krona pa so njeni otroci sami.

Zdaj pa si k sereu vzemimo: Marija je naša Mati, mi smo njeni otroci. Veliko imamo Marijinih godov. Pervi in najlepši je praznik njenega čistega neomadežanega spočetja. Ta njen veliki god naj vsi pobožni Marijini otroci s celo sveto cerkvijo presveti Trojici posebno hvalo dajejo za prečudno prednost, katero je Marija prejela, da je prvi trenutek svo-

jega življenja čista, oproščena vsega greha bila. Vsak njej posvečeni dan, posebno pa še na ta njen najlepši praznik, zbirajmo se v ljubezni, s spoštovanjem in s hvaležnostjo okoli neomadežane svoje Matere ter se jej zahvalimo za vse nam sprošene milosti, se priporočujmo njeni mogočni priprošnji in jej obljubimo, da hočemo do konca njeni zvesti in dobri otroci ostati. Ko se tako okoli svoje nebeške Matere zberemo, smo živa krona Marijina in sicer trojedina krona. Pervi del te krone je vsa duhovščina po vsem svetu, drugi del so Bogu posvečeni redovi in tretji del vsi verni svete cerkve. Mi vsi, tako združeni, bodimo krona naši neomadežani, visoko častiti Materi in kraljici nebes in zemlje.

Pa ne le, da bodimo svojeje nebeški Materi sami prežlahтна krona, ampak darujmo jej še drugo krono; ta bo, da v njeno čast kaj posebnega storimo: In kaj hočemo storiti? Poslušajmo svetega Očeta Pija IX., ki mašnikom, samostanom in vernim določuje pobožne vaje, ktere imenuje „zlato krono“.

Ta „zlata krona“, najpoprej mašnikom odločena, je v tem, da se zbere 31 mašnikov kakor v duhovno krono. Sleherni opravi vsak mesec sebi odločeni dan eno sveto mašo v čast Materi Božji. Ti mašniki opravljajo nekervavo daritev nove zaveze presveti Trojici, v zedinjenji z vsemi svetniki, ki v nebesih s Kristusom kraljujejo, in z vsemi izvoljenimi, ki na zemlji živijo, in hvalijo presveto Trojico tudi v imenu preblazene Device Marije za neizmerne, nepreštete in posebne milosti, s kterimi je bila Marija tako bogato obdarovana, posebej še za veliko prednost njenega neomadežanega spočetja. Oni to Mater Božje milosti in Božjega usmiljenja priserčno prosijo njene mogočne priprošnje za vse sedanje potrebe svete cerkve, za spreobnjenje grešnikov in v

namen rimskega papeža. — Kedar bi pa kateri mašnik v ta namen ne mogel opraviti svete maše, opravi jo kak drugi dan ali jo izroči drugemu mašniku.

Misel te „zlate krone“ je bila sprožena že leta 1852 in urno se je združilo toliko škofov in mašnikov, ki so s tem pokazali svojo ljubezen in svoje češčenje do preblazene Device Marije, da že prec drugo leto je bilo v ta namen vsaki dan nad tisoč svetih maš opravljenih. To je nagnilo škofove, da so prosili svetega Očeta, naj tudi on poterdi to lepo družbo „zlatu krono“, da je s slovesnim poterdilom za vselej zagotovljena. Sveti Oče Pij to z veseljem stori, in 11. kmovca 1853 odloči staro cerkev „Matere Božje miru“ v središče te prelepe družbe Marijine. To Marijino cerkev je postavil papež Sikst IV., ki je vladal od 1471 do 1484. V to cerkev je postavil papež starodavno, posebno češčeno podobo Matere Božje, ki se še zdaj časti v velikem altarji. Sveti Oče je prvi ud in varh „zlate krone“ in kardinal vikar je sprednik njen.

Zraven mašnikov se družijo v „zlatu krono“ posebno menihi in nune po samostanih, pa tudi vsi verni, ki se jih po 31 skupaj zbere, katerih sleherni en dan v mesecu svoje sveto Obhajilo daruje presveti Trojici v zahvalo za vse milosti, ktere je sprejela preblazena Devica Marija, posebno še za preimenitno prednost, da je bila brez madeža izvirnega greha spočeta. Preblazena Devica Marija bo gotovo s svojo mogočno priprošnjo pri Bogu veliko pomoč in zdatno varstvo sprosila svojim častivcem, ki jo zavoljo njenih prednosti, posebno še zavoljo prelepe prednosti njenega neomadežanega spočetja častijo in povečujejo. Marija želi, da današnje dni posebno častimo njeno neomadežano spočetje. To ona sama razodeva s svojimi prikaznimi in s svojim razode-

njem. V Lourdu na Francoskem, kjer je današnje dni najbolj obiskovana Božja pot Marijina, se je nebeška kraljica v svoji prikazni sama imenovala: „Neomadežano spočetje“. V prikaznih v Marpingen se je imenovala: „Neomadežano spočeta.“

Vsak ud te Marijine „zlate krone“ se udeleži mnogih odpustkov; pa se tudi vdeleži vseh svetih maš, vseh svetih obhajil in molitev, ki se vsak dan opravljajo v ta namen; ker vsak mesec se bere v ta namen nad sto tisoč svetih maš in se opravlja nad osem milijonov svetih obhajil.

V današnjih toliko hudih časih je pač dobro in koristno, da se poslužimo vseh pripomočkov, da združeno častimo in prosimo nebeško kraljico, našo ljubo Mater Marijo; saj ona z materno ljubeznijo varuje svoje častivce, posebno še tiste, ki častijo njene prečudne prednosti in zlasti, kateri hvalijo presveto Trojico zavoljo njenega neomadežanega spočetja.

8. Svetinica čistega spočetja preblazene Device Marije.

Bratovščina svetega Mohora, mislim, nima nobenega uda, ki bi ne poznal „svetinice čistega spočetja preblazene Device Marije“. Marsikdo je morebiti tudi že slišal, kje in kako se je ta svetinica pričela, ktero zdaj ne le odraščeni kristjani, ampak tudi majhni otroci poznajo in pri sebi nosijo.

Vsak kristjan naj bi to svetinico nosil. Da se spomin njenega začetka bolj razširi in vedno med Slovenci ohrani, naj tukaj nekoliko od te svetinice za-
pišem.

Bogu posvečena deklica, pobožna usmiljena sestra, je živela v nekem samostanu v Parizu na Francoskem. V svoji priserčni molitvi je leta 1830 imela čudno prikazen. Videla je preblazeno Devico

Marijo, kakor jo nam kažejo navadno podobe čistega spočetja Device Marije. Marijina podoba ima roke navzdolj razpete. Iz njenih rok so tekli žarki neizrečeno lepo svitlo žareči. Slišala pa je besede: „Ti žarki so podoba milosti, ktere Marija ljudem deli.“ Okoli podobe pa je videla zapisano: „O Marija, brez madeža spočeta, prosi za nas, ki k tebi pribežimo!“ Po nekterih trenutkih se prikazen zasuče in začudena deklica vidi čerko M; iz srede čerke pa mali križček, in spodaj presveti Serci Jezusa in Marije. In zdaj sliši te besede: „Po tej podobi napravi svetinico; in kdor bo tako blagoslovljeno svetinico nosil in kratko molitvico pobožno molil, bo deležen posebnega varstva Matere Božje.“

Drugo jutro pove pobožna nuna to prikazen svojemu spovedniku. Spovednik pa v svoji modrosti podučil mlado deklico, da pravo, resnično češčenje Matere Božje je v posnemanju njenih prelepih čednosti, in jo potolaženo izpusti.

Ali pobožna sestra je zopet in zopet imela to prikazen z naročilom, naj sprejeti ukaz spolni. Spovednik spozna skrivnostno voljo Božjo in naznani to prikazen višjemu pastirju, svojemu škofu v Parizu. In škof pravi, da v napravo take svetinice lahko privoli, ker nima nič sveti veri nasprotnega, verne pa v češčenju Matere Božje le vnemati in vterditi zamore.

Komaj so svetinico skovali, že je bila na vse kraje raznešena; posebno usmiljene sestre so jo bolnikom priporočevale in mnogo bolnikov je ozdravelo; prav mnogo tudi prečudno se spreobrnilo. V nekterih letih je bilo vlito na milijone teh svetinic zlatih, srebrnih in iz druge kovine. Pobožne matere niso imele boljšega spominka svojim otrokom, kakor take svetinice. Od vseh krajev se

je slišalo mnogo blaženega sadu teh svetinic. Veliko mlačnih srec, cele hiše so s temi svetinicami duhovno oživele. Kmaló so jo sploh čudodelno svetinico imenovali.

Kdor tako po pooblastenem mašniku blagoslovljeno svetinico pobožno nosi, vdeleži se mnogih odpustkov, ter zamore zadobiti po navadnih pogojih popolnoma odpustke o praznikih svetih aposteljnóv in vse poglavitne praznike čez leto in smertno uro. (Pij IX. 11. vel. travna 1853.)

Naj tu omenim eno najbolj čudnih spreobnjenj s to svetinico, ki zadeva moža, kateri je v naših dneh veliko dobrega storil in ktereга ves svet občuduje. Ta mož je Alfonz Ratizbon.

Bil je Ratizbon sin imenitne judovske hiše v mestu Strasburgu. Mladeneč bistrega uma se je zaročil leta 1842 z mlado judovsko deklico, s katero je menil prav srečno živeti. Predenj pa je bila poroka, hoče mladeneč popotovati v jutrove dežele. Mimogrede se nameni, pogledati nektera lepa mesta po Laškem. Sklene pa v Rim ne popotovati; ker Rim je po judovsko sovražil. Odločil se je popotovati v Palermo in v mesto zaničevanih papežev še pogledati ni mislil. Ali človek obrača, Bog pa oberne. Sam ni vedel zakaj se je premislil, nekaj skrivnega ga je gnalo v Rim; kakor si je mislil, da bi imenitne spominke rimske ogledal, njegove velikanske starine občudoval in s tem svoje prirojeno sovraštvo do kerščanstva si vterdil in pomnožil.

Kar je Alfonza še posebno zoper kerščanstvo dražilo, je bilo to, da je njegov brat Teodor zapustil judovstvo in pravoveren kristjan postal. In še bolj ga je grizlo, da je Teodor v samostan šel in bil celo v mašnika posvečen. Bil je blizo 80 let star, pronotar apostoljski in veliki predstojnik reda naše Gospe Sijonske

v Parizu. Spoznal je sveto resnico leta 1830, bil kerščen in v mašnika posvečen. On je znamenit pisatelj in eden glavnih predstojnikov bratovščine Marijinega presvetega serca, ktera ima svojo podružnico v Ljubljani pri svetem Petru. Tudi njegovo spreobrnjenje je bilo napravilo veliko šuma.

Toraj taki sovražni duh je peljal mladega Ratizbona v sveto Rimsko mesto. Misli je le površno Rim pregledati. Vendar mu na misel pride obiskati nekega svojega prijatelja, ki je takrat v Rimu bival. Ta je bil Gustav baron Bussieri, ki je bil terd krivoveren protestant. Ko mladi Ratizbon pozveduje po tem baronu, ga neki služabnik pripelje k njegovemu bratu Teodoru baronu Bussieri, ki se je pa krivoverstvu odpovedal, in je bil pobožen katolik. Spreobrnjeni baron je ves vnet govoril o lepem, veličastnem Rimu, ki je serce cele katoliške vere in vmes vpletal resnice svete vere, ktera v Rimu svoje središče ima. Ratizbon je urno zapazil, da ga baron nagovarja in vnema za sveto vero; zato nekako razburjen na kratko in resno odgovori: „Jud sem in jud hočem ostati.“ Baron Bussieri, v duhu ves prevzet, je bil pa tako serčen, da je svojemu gostu ponudil celo malo čudodelno svetinico neomadežanega spočetja. Ko je pa Ratizbon noče sprejeti, pridete dve majhni hčerki baronovi in poprosite ptujega gospoda, naj mu smete Marijino svetinico na vrat obesiti. Omikani mož se ni mogel vstaviti, da bi tega nedolžnega veselja otrokom ne privolil. Pripustil je, da mu nedolžna otroka obesita svetinico neomadežane nedolžnosti, in ko mu ponudijo tiskano molitvico „Spomni se . . .“, tudi je ne more zavreči. Celó obljubiti je moral, da bo te besede včasih prebral, ne da bi ravno na to kaj deržal. In zdaj jo urno odrine, ves razdražen zavoljo take nadležnosti.

Baron Bussieri moli s svojo družino in z nekterimi prijatelji prav priserčno za spreobrnjenje tega 28 let starega, bistroumnega juda. Zdelo se mu je, da bo Ratizbon katolik, preden bo Rim zapustil. Ponudi se mu, da mu hoče imenitnosti Rimskega mesta razkazati. Od 16. do 19. prosinca 1843 ga vodi po prekrasnih rimskih cerkvah; ali serce Ratizbonovo je bilo merzlo, neobčutljivo.

Med tem umerje neki prijatelj Bussierija in pri cerkvi svetega Andreja delle Fratte je imel nato baron nekaj opraviti. Na potu se snide zopet, prav po Božji previdnosti, z Alfonzom Ratizbonom. Se ve da ga povabi naj gre ž njim, da mu hoče naprej razkazovati še veliko imenitnosti; samo da potrebno pri cerkvi svetega Andreja opravi.

Prišla je pa ura milosti Božje. — Oba stopita v cerkev. Ratizbon hodi gori in doli, kakor človek, ki le radovedno gleda okoli sebe. Ker je poprej videl že več zares veličastnih cerkva, ne najde tukaj nič posebnega. Baron Bussieri gre v samostan, da se z menihi zmeni za stran pogreba svojega prijatelja. Čez komaj dvanajst minut pa že pride nazaj. Kako se začudi! Ratizbon leži globoko pripognen na svojih kolenih, kakor ves v sveto molitev zamišljen. Baron sam svojim očem ne verjame. Vendar je resnica? V kapeli svetega Mihela je bil premagan duh peklenske temote. To je tretja kapela na levi strani cerkve. Ves začuden se bliža baron svojemu prijatelju; ali ta ne sliši in ne vidi. Prime ga ali ne more ga prebuditi. Ko pa Alfonz povzdigne svojo glavo, bil je s solzami ves oblit. Prečudno svetinico vzame izpod obleke ter jo poljubljuje in s solzami moči. Čudež svojega spreobrnjenja sam takole popiše: „Šel sem v cerkev in na mah sem bil tako omoten, da tega nikakor dopovedati ne morem. Kakor da so mi oči poger-

njene, bila mi je cerkev temna. Samo ena kapela je bila v presvetli bliščobi in na altarji vidim stati po koncu veliko, veličastno, v neizmerni lepoti, polno usmiljenja, preblaženo Devico Marijo, enako, kakor je na svetinici neomadežanega spočetja. Pri tem pogledu padem na svoja kolena. Večkrat sem poskušal pogledati preblaženo Devico, ali spoštovanje in bliščoba mi je oči pobesila. Pa to mi ni branilo, da sem bil prikazni resnično prepričan. V pričujočnosti preblažene Device sem čisto vse spoznal. Če tudi ni nobene besede spregovorila, vendar sem čisto spoznal svoj prežalostni stan, pa tudi lepoto svete cerkve, z eno besedo, vse sem spoznal . . . Vroče solze sem točil in čutilo, ki je moje solze spremljevalo, je bilo čutilo hvaležnosti Mariji, počutilo milovanja z neverniki, z grešniki in z mojo v temoti judovski zakopano žlahto. — In spet pravi: „Devica mi je z roko mignila, naj poklekнем. Potem se mi je zdelo, da prikima, kakor bi rekla: Prav tako. Nobene besede pa mi ni rekla; in vendar sem vse vedel.“

Tako prečudno razsvitljen je bil Alfonz Ratizbon kmalo zadosti podučen v svetih resnicah in že 31. prosinca je prejel sveti kerst, sveto birmo in presveto Rešnje Telo v cerkvi „al Gesu“ pri Jezusu. Kardinal Patrici ga je kerstil. Sporočil je svoji nevesti svoje spreobrnjenje ter jo opomnil; naj tudi ona postane pravoverna kristjana. Ker pa tega ni hotla, je bila tako zaveza raztergana. Ratizbon, ki si je pri svetem kerstu privzel ime Marija, je bil leta 1847 v mašnika posvečen. V kapelo, kjer se je godilo to zares prečudno spreobrnjenje, so postavili podobo preblažene Device, kakor je na njeni svetinici. In še tisto leto sta se še dva prečudno spreobrnila v tej kapeli.

Marija Alfonz Ratizbon pa je delal

do leta 1884 v prid spreobrnjenja zaslepljenih Judov in je v jutrovi deželi ustanovil več samostanov Sijonskih hčer, v Jeruzalemu tudi ustav svetega Petra za mladenče.

9. Častna straža preljubi Materi Božji.

Po pravici zdihujemo, da so slabi časi. Neznansko se vije stara kača. Kakor da bi pekel vse svoje moči napenjal, ter z vso silo buta v sveto cerkev po našem delu sveta, po Evropi. Ravno zato pa dobri kristjani spoznajo veliko potrebo, da se zbirajo okoli nje, ki je peklenski kači glavo sterla in se pod banderom nebeške kraljice združeno peklenski sili ustavlja.

Ne, kakor da bi naš trud sam rešil zagrešeni svet splošne vojske; o tega ne smemo misliti! „Svoje oči vzdigujem na goro, od koder mi pomoč dohaja.“ (Ps. 120, 1.) Ta gora nam je Golgota, kjer je tekla Gospodova Kri v naše odrešenje, kjer je Marija v neznanih bolečinah naša Mati postala. Od tam nam bo prišla tudi zdaj toliko potrebna pomoč. Marija bo pomagala. Presveta Trojica jo je od vekomaj izvolila, da se je vdeležila največjega dela Božje milosti, odrešenja človeškega rodú, ko je s svojim privoljenjem pripomogla k ceni, s katero je bil naš dolg pri pravici Božji poravnán, in ko še vedno naklanja ravno to ceno slehernemu človeku in bo to opravljala do konca sveta. Zato je Marija tista ljuba Gospa, po kateri dobivamo vse nebeške milosti in ktera pri svojem Božjem Sinu vse izprosi, kar njeno materno serce za nas želi. Ona ima najvišjo, ona ima materno oblast do Jezusovega Serca.

Nihče ne more tajiti; vsaki dan je bolj očitna Božja previdnost, ktera hoče tudi v današnjih žalostnih časih sveti cerkvi in vsemu človeškemu rodu po preblaženi Devici Mariji na pomoč priti.

Težko je tej misli ustavljati se, odkar jo je sveti Oče Pij IX. v imenitnem pismu o neomadežanem spočetju tako jasno oznanil; in ktero Bog sam poterjuje, ko v človeških srcih obuduje večje zaupanje in bolj priserčno ljubezen do Marije, preblazene Matere Božje; tako, da se češčenje naše ljube Matere današnje dni po vsej zemlji lepo množi. In to ne zastoj. Saj se nikdar poprej ni bralo, da bi bilo toliko prošenj tako prečudno uslišanih, in da bi bili ljudje toliko dobrot na Marijino priprošnjo prejemali. Pravi častivci Matere Božje se gotovo v svojem srcu veseli, ko vidi, koliko moč usmiljeni Bog Mariji pripusti, ko se terdno zanese, da po presvetem Sercu svojega Božjega Sina bo tudi zdaj ona zagrešenemu človeštvu rešenje prinesla.

Ta dvojna misel, da bi nebeško kraljico združeno častili in da bi z ravno tem češčenjem si Serce Jezusovo naklonili, je namen tolikim družbam in bratovščinam, pod varstvom preblazene Device Marije.

Ljubezen pa nikdar ne miruje. Že leta 1873 se je v mestu Hal, na Tirolskem, zbrala družba pravovernih in priserčnih častivcev Matere Božje, ki so se dogovorili, da hočejo prevzeti „častno stražo“ iz ljubezni do preblazene Device Marije. Prostovoljno, (se ve da, ne pod grehom) so se zavezali, da hočejo ljubo Mater Božjo neprenehoma častiti, ljubiti in jo prositi za se in za ves svet. V ta namen si odloči vsaki ud eno gotovo uro po noči ali po dnevu, da je ta častna služba nepretergana. Ako bi pa kdo tisto uro zavoljo družih dolžnosti ne mogel častne straže opraviti (kar lahko doma ali pa v cerkvi opravi), sme to poprej ali pozneje storiti; ali pa, da tisto uro pri svojih opravilih posebni namen ima, da vse iz ljubezni do svoje nebeške Matere stori.

Ako si vsak ud vsaki dan eno uro v to „častno stražo“ odloči, da hoče tisto uro Marijo posebno častiti, je zadosti že 24 oseb za tako „častno stražo“. Da bi molitve in češčenje teh udov pred Bogom toliko več veljave imele, so na Tirolskem udje te „častne straže“ tudi še preskerbeli, da imajo prvo saboto vsakega mesca svojo sveto mašo za vse ude in vse njihove posebne potrebe.

Častivci Marijini tako „častno stražo“ lahko povsodi vpeljejo.

10. Devetdnevnic na čast Materi Božji.

Pobožni kristjani neprenehoma častijo svojo ljubo Mater Božjo od zgodnega jutra do poznega večera. Celo, če se pri počitku zbudijo, zdihnejo k svoji ljubi Gospej. Starčki, ki spati ne morejo, imajo svoj rožnivenec v roki in Marijo častijo, sebe in svoje njenemu varstvu izročujejo. Kdo bi naštel vse, kar bogoljubni kristjani v čast nebeški kraljici storijo?

Ena, v današnjih časih posebno priljubljena pobožnost je „devetdnevnic“ na čast Materi Božji. Kdor se hoče svoji nebeški Materi posebno prikupiti; kdor hoče njen praznik ali njen god prav lepo posvečevati; ali komur se kaj hudega pripeti; ali kogar stiska kaka velika težava ali nadloga, ali ga tlačí dušna ali telesna britkost; ali kdor hoče kako posebno milost doseči, se s terdnim zaupanjem, pa vendar ves udan v voljo Božjo, oberne k Mariji ter jo devet dni zaporedoma časti in prosi. In to je „devetdnevnic“ na čast Materi Božji. Marijini otroci velikokrat skusijo, kako koristno je to počastenje preblazene Device Marije.

Tudi to počastenje naše ljube nebeške Matere je sveta katoliška cerkev poterdila. Že papež Pij VII. je 4. vel. serpana 1808 in 11. prosinca 1809 za to pobožnost podelil 300 dni odpustkov za

vsaki dan „devetdnevnic“. Kdor pa med „devetdnevnic“ prejme svete zakramente in opravi navadne molitve za odpustke, zamore se udeležiti popolnoma odpustka, katerega tudi lahko dušam v vicah daruje.

Številka „devet“ nas opomni devet angeljskih korov, kateri vedno molijo trojednega Boga, pa tudi častijo Marijo svojo in našo nebeško kraljico. Z njimi se radi združujemo tudi mi, in se z devetdnevno pobožnostjo pripravljamo na lepši godovanje Matere Božje, pa se jej tudi priporočujemo z „devetdnevnic“, kedarkoli jo hočemo kake posebne milosti prositi.

Nepreštete milosti, ktere je ona na tako pobožnost sprosil od svojega Božjega Sina vsem, katerikoli jo tako v raznih nadlogah na pomoč kličejo, nam spričujejo, da ta pobožnost je preblaženi Devici Mariji zares prav všečna, nam pa ravno tako koristna.

Navod za to se dobi v raznih molitvenih bukvah. —

Naj tu še opomnim neke zares otroško-ljubeznjive pobožnosti, ktera se od leta 1875 sem lepo širi med Slovenci, ki so od nekdanj prisrčni častivci Matere Božje in ki se v svoji stari vernosti radi poprimejo vsega dobrega.

To je „devetdnevnic“ pred svetim Božičnim dnevom.

Namen te „devetdnevnic“ je, v duhu prenočiti in počastiti Marijo, Mater Božjo na njenem popotovanji iz Nazareta v Betlehem, kjer je nihče prenočiti ni hotel.

V to počestitev se zbere 9 oseb, ki pripravijo čedno, majhno podobo Matere Božje. 15. dan grudna se vseh 9 oseb snide pri podobi naše ljube Gospe. Najpoprej opravijo združeno nekatere molitve v čast Materi Božji; ali molijo sveti rožnivenec ali litanije Matere Božje ali kakoršne koli lepe molitve. Zdaj vladajo dneve od časa zdrave Marije 15. grudna do svetega večera. Oseba, ki vzdigne

pervo številko, prične prva o zdrava Marija 15. grudna to čestitev. Stavi si v duhu pred oči, kakor da bi ljuba Mati Božja, na popotovanji proti Betlehemu, se pri njej oglasila in jo prenočevanja prosila. Ta oseba, ki je vzdignila prvo številko (ali pa če se med seboj dneve odločijo, ktera ima prvi dan), vzame podobo Matere Božje, ter jo pobožno nese v svoje stanovanje. Tu jo postavi na spodoben kraj; ozaljša jo, kakor ve in zna, in kakor premore in prižge luč, ki gori celo noč in prihodnji dan do večera. Zdaj se proti tej podobi obnaša lepo, kakor da bi Marija v resnici v njeni hišici na oddihu počivala. Meni se ž njo po otroško, ter jo slavi in opravlja mnogotere molitve. Streže jej z jedjo in pijačo s tem, da si Mariji na ljubo kaj priterga ali revežu kaj podeli. Pripravi jej tudi počivališče, ter si v njeno počestitev kako zatajevanje naloži.

Ko tako eno noč in dan na duhovno pogosti preblaženo Devico in Mater, in drugi večer zazvoni „Zdrava Marija“, nese ta oseba Marijino podobo tisti osebi, ki je pri vladanju vzdignila 2. številko. In ta nadaljuje vse to naslednjo noč in naslednji dan. Tako gre Marijina podoba od hiše do hiše naprej, in povsodi jo počastijo, kakor vedo in znajo, da pride do osebe, ki je vzdignila 9. številko, ali sveti večer. Oseba pa, ki jej je pripadla 9. številka, ki jo toraj prenoči sveti večer in sveti dan, obderži Marijino podobo do Svečnice, ter z vso mogočo pobožnostjo časti novorojeno Dete Jezusa in njegovo preblaženo Mater Marijo. — Se ve, da se v čestitvi časti tudi sveti Jožef, ki je Mater Božjo na tem težavnem popotovanji spremljal, jej prenočišča skerbno iskal in jej stregel, kolikor je premogel. — Če oseba, ki je pri srečovanju dobila 9. večer ali si je sama po dogovoru prevzela sveti večer, ne vterpi toliko, da

bi pred Marijino podobo gorela luč do Svečnice, jej drugi družbniki v to pripomorejo; pa tudi, zlasti o praznikih, po moči pridejo počastit in pozdravit svojo nebeško Gospo in Mater Marijo.

V nekterih krajih podobo Matere Božje spremijo v večernem mraku vsi deveteri udje v slovesni procesiji s prižganimi svečami od hiše do hiše. Tudi počastijo tako nebeško Mater cele hiše, ko potem cela vas spremi podobo, katero nesejo iz ene hiše v drugo, in pri odhodu in med potjo in še pri dohodu v drugo hišo molijo sveti rožnivenec ali tudi pojo lavretanske litanije; kar je zares lepo in spodbudno. Marija bo gotovo vse obilno poplačala.

Predenj pa kaka oseba nese na večer Marijino podobo svojemu nasledniku v novo prenočišče, se pobožno poslovi in lahko moli naslednjo molitev:

„O moja prelubeznjiva Mati Marija! približal se je prehitro čas ločitve. Kako milo in britko mi je tvoje poslovilo! O kako slabo si bila pri meni pogostovana, kako slabo postrežena, kako pomanjkljivo počeščena! O priserčno ljubljena Mati! odpusti mi mojo vnemarnost; odpusti mi mojo pomanjkljivost v tvoji službi! Dovolj mi, da ti svoje ubogo, pregrešno serce, in vse, kar imam, darujem in v rabo tvojemu daljnemu popotovanju ponudim. Priserčno želim, da bi bil vedno pri tebi, da bi bila ti vedno pri meni, o Marija! in da bi se tu in tam v večnosti nikdar ne ločila. Zdaj pa, o moja ljuba Gospa! prosim te, daj mi svoj materni blagoslov! Blagoslovi mene in vse moje, meni drage! Blagoslovi in posveti celo mojo hišo in vse moje imetje! Še to te prosim, dovoli mi, naj te spremim na tvoje novo prenočišče in tudi tam skaži vso svojo materno milost in dobroto. O mogočna delivka dušnih in telesnih blagrov! glej,

kako hrepeneče te že tam pričakujejo, njihova serca ti radostno naproti bijejo in ti z otroško ljubeznijo kličejo: Bodi nam sto in stokrat pozdravljena in počeščena! O Marija, pridi, pridi že skoraj k nam! Le to te prosim, o Marija! ne pozabi nikdar tega mojega spremljevanja na novo prenočišče. Spomni se me posebno takrat, ko bom nastopil popotovanje, polno strahu, v neznano neskončno večnost; ker ne vem, kaj me tam čaka. Takrat toraj, o moja ljuba Mati! spremi me tudi ti pred prestol mojega ostrega Sodnika. Prosi ga zame, in sprosi mi milost ter mi preskerbi večno stanovališče v svetem raji; kjer se mi ne bo več bati, da bi se še kdaj ločil od tebe in od tvojega preljubljenega Sina, Jezusa Kristusa.“

Ko tako, kar je moč slovesno, prinese dotična oseba Marijino podobo v novo prenočišče, pokleknete obe in prva izroči podobo s temi ali enakimi besedami:

„O prijatelj! (ali prijateljica!) sprejmi Mater Jezusovo na njenem trudapolnem popotovanji, v hudem zimskem času, v njenem neomadežanem materinstvu. Ne časti je pa le nočoj in jutre; ampak prizadevaj se, da jo vedno, brez nehanja častiš.“

Potem poljubi Marijino podobo in jo spoštljivo izroči v novo prenočevanje. Oseba pa, ktera jo sprejme, jo pobožno poljubi in reče: „Bodi pozdravljena, prečista Devica! — Željno sprejemem te pod streho svojo. — Bodi meni zvesta pomočnica, — Varuj smertno uro dušo mojo!“

Sedaj postavijo Marijino podobo na pripravljeno mesto, prižgejo luč, ktera gori zopet do večera prihodnjega dneva. Ako je čas, in je primerno, molijo združeno še kake molitve, sveti rožnivenec

ali lavretanske molitve, ali zapoje kako pesem na čast Materi Božji.

Ako je v hiši devet oseb, opravi se lahko ta pobožnost doma, da vsaka hišna oseba prevzame en dan in tisti dan posebno Marijo časti.

Namen vsega tega češčenja pa je, budit v srcih vernih kristjanov prav detinsko ljubezen in priserčno češčenje do Jezusa in naše ljube Matere Božje, pred Božičem. S tem češčenjem si Marijo, svojo nebeško Mater, prav živo in zaupljivo pred oči stavimo, ter si jo kot vedno pričujočo pri sebi mislimo, se po duhovno ž njo pogovarjamo, in jo ljubeznjivo častimo zlasti pred Božičem, ko je Marija svojim častivcem še posebno radodarna.

Vsak kristjan lahko Marijo tako prenočuje in jej postreže. Ona, najponižnejša dekla Gospodova, ne zahteva, kakor imenitni posvetni gosti, da bi se ne prestano ž njo mudili in jej neprenehoma stregli, da bi nič drugega storiti ne mogli. Njej zadostuje otroško vdano, ponižno serce, da kot njeni zvesti služabniki svoje dolžnosti na tanko in v ljubezni do nje spolnujemo.

Da bo ta „devetdnevnic“, ali če katero drugo „devetdnevnic“ kdaj opravljaš, v večji počeščenje Matere Božje, tebi, o ljubi kristjan! pa koristna, naj ti ponudim še ta le svet:

Vsako jutro teh devet dni daruj, kolikor moč, pobožno vse svoje molitve in djanja Bogu po presvetem in neomadežanem srcu preblažene Device Marije. Če to storiš za uboge duše v vicah, bo še bolje; ker bodo potem duše v vicah gotovo tudi za te prosile.

Ako je mogoče, bodi med „devetdnevnic“ vsaki dan pri sveti maši, in priporoči svojo britkost posebej Božjemu in Marijinemu Sinu, Jezusu Kristusu.

Pazi ta čas posebno na vse svoje misli in želje, na svoje besede in djanja, da se nič pregrešnega ne zgodi.

Spolnuj vse svoje dolžnosti posebno natančno in iz čistega namena. Stori čez dan kako delo telesnega ali dušnega usmiljenja; ali si kaj pritergaj, kaj zataji ali nasprotnosti voljno poterpi.

Pri svojih delih zdihni včasih čez dan k Mariji, ter jej potoži ali priporoči svojo britkost. Kolikor bolj čisto je tvoje serce in kolikor večji je tvoje zaupanje in kolikor bolj si volji Božji vdan; toliko bolj zamoreš pričakovati, da boš uslišan.

Prav bi bilo, da se pred praznikom Marijinem ali konec devetdnevnic postiš; ako pa to ni mogoče, da si vendar tisti dan saj nekoliko pri jedi pritergaš.

Zadnji dan pripravi se z vso mogočo pobožnostjo za svete zakramente. Potem posveti se vnovič v službo nebeški kraljici in jo še zaprosi zaželjene milosti.

Sveta Gera je enkrat videla veliko duš, ki so pod plašč preblažene Device otroško-zaupljivo se zavijali in ktere je Marija s posebno ljubeznijo pogledovala. In zvedela je sveta Gera, da so to duše, ki so se več dni na praznik Marijinega vnebohoda pripravljale. —

Tako so nekoliko opisani Marijini prazniki in omenjene nektare bolj splošne in navadne pobožnosti, s katerimi pobožni kristjani svojo nebeško Mater častijo in se njeni mogočni priprošnji priporočujejo.

Kerščanska duša! vsak Marijin praznik naj ti bo na poti popolnosti ena stopinja naprej. Vsak preblaženi Devici posvečen dan naj te opomni na eno njenih prelepih čednosti; in ti si prizadevaj jo zvesto posnemati. Stori terden sklep, da se do prihodnjega Marijinega praznika posebno v tej čednosti vaditi hočeš. Naj ti bo vsak Marijin god zares Materi Božji posvečen dan. Zjutraj že iz ljubezni

do svoje nebeške Matere bolj zgodaj vstani. Zahvali Boga, da si doživel veseli Marijini dan. Premišluj in veseli se skrivnosti, ktere te opomni to godovanje; veseli se češčenja, katerega bodo vsi pobožni častivci tisti dan svoji nebeški kraljici po vsem svetu skazovali. Zedini ž njimi tudi svoje češčenje in skerbi, da svoji preblaženi Materi kak prijeten dar podaš.

Še lepši dar boš prinesel Mariji, ako se na njen praznik vsega hlapčevskega dela zderžiš in si s pobožnostjo pri službi Božji, ter se po skerbno opravljeni spovedi ž njenim Božjim Sinom v presvetem zakramentu Rešnjega Telesa resnično skleneš.

Posluži se tudi drugih lepih pobožnosti, ktere dobri Marijini otroci v njeno čast opravljajo. Izročuj se ljubi Materi Božji in svetemu Jožefu vsaki dan, naj

te varujeta, kakor sta varovala Božje Dete Jezusa, da boš tudi ti lepo Božje dete. —

Po prebranji tega popisa Marijinih godov pa se resnobno vprašaj in skerbno preglej, s koliko vemo, pa tudi s kakšnim pridom si dozda obhajal Marijine godove. Prosi jo, naj ti prizanese vso nezvestobo in terdno skleni, da se hočeš za naprej prizadevati, da boš te Mariji posvečene dneve v njeno večje počestitev, sebi pa v posvečenje z vso skerbjo lepo obhajal. Ako podložne imaš, prizadevaj si, da tudi oni vse Gospodove in Marijine praznike spodobno posvečujejo in da v svoji hiši nič ne pripustiš, kar bi svetosti dneva, zveličanju duš tebi izročenih in pa prečistemu sercu preblažene Device in Matere Marije kako nasprotno bilo.

II. Marijine bratovščine.

Bog je človeško serce tako vstvaril, da družčino ljubi, po družčini hrepeni. Skušnja nas uči, da človek sam je reven, brez prave moči. Sveto pismo pravi: „Gorje samemu! Zakaj, če pade, ga nima, da bi ga vzdignil.“ (Prid. 4, 10.) In Jezus pravi: „Kjer sta dva, ali trije zbrani v mojem Imenu, tam sem jaz v sredi med njimi.“ (Mat. 18, 20.) Tudi smemo reči, da preblažena Devica Marija je tam, kjer sta dva ali trije v njenem imenu zbrani. Človek potrebuje pomoči, vneme in podpore družih, da svoj namen doseže.

Res je, da vsi pravoverni, vsi udje

svete cerkve, zvezani med seboj z vezjo ene vere in ene ljubezni, smo ena velika bratovščina Božjega kraljestva na zemlji. Kerščanski duh pa nas vendar napeljuje v priserčno zedinenje pobožnih udov, ki želijo s posebnimi sredstvi in po posebnem potu si zagotoviti svoje zveličanje, pa pripomoči tudi drugim v nebesa.

Saj se od nekdaj zbirajo ljudje v družbe, da se združeno močjo kaj velicega dosežejo. Bratovščine pa imenujemo kerščanske družbe, ki imajo poseben, pobožen namen, svoje naredbe, in so od svete cerkve poterjene in navadno z odpustki obdarovane. Po različnosti namena

so bratovščine, ki podpirajo uboge, strežejo bolnikom, učijo nevedne, ali posebno častijo posamezne skrivnosti naše svete vere.

Kakor so skrivnosti nebeškega življenja preblazene Device Marije v katoliški cerkvi v teku vseh stoletij ustanovile mnogotere praznike in godove na čast ljubi Materi Božji; tako so ravno te skrivnosti bile rodovitno zerno ali povod svetim družbam ali bratovščinam. Zvesti služabniki, dobri otroci Matere Božje so posebno častili kako skrivnost njenega prečesčenega življenja ter so se združili, da so z združeno močjo tako skrivnost povzdigovali in praznovali; v takem, Bogu dopadljivem godovanju so se spodbujali, vterdovali in vnemali ter lepe čednosti in veličastvo Matere Božje premišljevali, njene zglede posnemali, se njeni mogočni priprošnji priporočevali, in z združeno molitvijo, s postom, miloščino in z drugimi dobrimi deli v popolnosti napredovali.

Tako so pobožni častivci Marijini stopili v bratovsko zavezo; vsi imajo en namen in so z molitvijo za žive in mrtve soude, s splošnim večkratnim svetim Obhajilom priserčno zvezani, ter so tako v cerkvenem duhu zares bratje med seboj. Zato se taka družba po pravici imenuje „bratovščina“.

Ni mogoče, da bi naštel vse bratovščine in jih vse opisal, kar jih je bilo v teku kerščanskega časa nastalo, in ktere so se češčenju Matere Božje posvetile.

Le nekatere naj nekoliko opišem, ktere so pri nas bolj znane in našim časom bolj pristojne. Nekaj pa naj jih le omenim.

Sveti Hano, veliki škof v Kolinu, je že pred več ko osem sto leti vpeljal bratovščino čistega spočetja Marije Device.

Na Francoskem v mestu Puy je bila leta 1183 bratovščina „naše ljube Gospe miru.“

L. 1213 je vpeljal sveti Dominik bratovščino „svetega rožnegavenca“.

L. 1223 je bila v Florenci na Laškem vpeljana bratovščina „hvaljenja naše ljube Gospe“.

Ravno tisti čas v Sieni bratovščina „spokornikov“.

Kmalopotem je nastala bratovščina „svetega škapulirja“.

L. 1495 je v Bologni vpeljal imenitni pridigar Martin Vercelli bratovščino „tolažbe naše ljube Gospe“.

V Parizu so imeli bratovščino, ki je prepevala slavo Božjo in slavo Marijino.

V Neapolu je bila bratovščina naše ljube Gospe „belo oblečenih“. Njeni udje so posebno opravljali dela usmiljenja; zlasti so skerbili za spreobrnjenje k smerti obsojenim.

Na raznih Božjih potih so bile ustanovljene nove bratovščine naše ljube Gospe.

Naj sledi zdaj začetek, namen in duhovni prid nekterih Marijinih bratovščin.

I. Bratovščina Marijinega pasa, ali Marijine tolažbe.

Ta bratovščina se prav imenuje bratovščina Marijine tolažbe ali tudi bratovščina črnega pasa svete Monike, svetega Avgušтина in svetega Nikolaja Toletinskega.

Opišem jo najprvo, ker sled te bratovščine gre celo v prve čase kerščanstva. Znamnje te bratovščine je usnati pas. Pas je od nekdanj podoba pokore in zatajevanja, zderžnosti in čistosti. Sveto pismo stare zaveze nam pripoveduje, da prerok Elija je svoje ledje z usnatim pasom prepal. (IV. kralj. 1, 8.) Njega so posnemali tudi drugi preroki. Zadnji

pa najimenitniši vseh prerokov, sveti Janez Kerstnik je bil z usnatim pasom prepasan. (Mark. 1, 6.)

Tudi je bila judovska obleka dolga in široka; da pri delu in na potih ni opoverala, imeli so Judje pasove, s katerimi so si obleko okoli ledij pripasali.

Ker je bila splošna navada, prepasati se, sta tudi Jezus in Marija to navado imela; akoravno nam sveto pismo tega ne omeni. Le sveti Janez v svojem skrivnem razodenju pravi, da je videl podobnega Sinu človekovemu, oblečenega v dolgo oblačilo in opasanega okoli pers z zlatim pasom. (1, 13.)

Več pasov je, ktere pripisujejo preblaženi Devici Mariji. Cesar Karl, Pipinov sin, je daroval tak Marijin pas imenitni cerkvi v Ahen-u. V Palermi na Sicilijanskem so v procesiji, ktere je bratovščina vsaki mesec imela, nosili čudodelni pas, ktereга je Marija pobožni ženi 22. malega serpana 1315 podelila in ž njim jo ozdravila. S tem pasom je rešil sveti Janez iz Fakunde otroka, ki je bil v globok vodnjak padel.

V največi časti so imeli v prvih časih tisti pas, kteremu na čast je cesarica Pulherija, umerla 11. kimovca 453, postavila v Carigradu veličastno cerkev. Gerška cerkev je obhajala celó dva praznika na čast temu pasu; in sicer 2. malega serpana v spomin najdenja tega pasa, in 31. velicega serpana pa v spomin prenešenja njegovega iz Jeruzalema v Carigrad. Imamo še pridigo, ktero je imel o prenešenji te svetinje sveti German, Carigrajski patrijarh, in ktero je s temi prelepimi besedami sklenil: „O častiti pas častite Matere Božje! opaši naša ledja z resnico, s pravico in s krotkostjo. Stori nas deležnike večnega zveličanja, obvaruj naše tolikim nevarnostim izpostavljeno življenje, da nam vidni, pa tudi nevidni sovražniki škodo-

vati ne morejo. O neomadežani pas, ohrani svoje ljudstvo v pravi veri in obvaruj ga vse sramote; pomnoži naše moči, bodi nam pomoč in bramba, bodi nam zavetje in zveličansko pribežališče!“

Še drugo pridigo imamo o tem pasu, v kateri pravi Carigrajski patrijarh Evtimij 1118, da ta pas je nespremenjen, nestrohnjen več kakor devet sto let. (Surius t. IV.)

V zapadnih deželah je češčenje in noša Marijinega pasa že od časa svete Monike, ki je bila mati cerkvenega učnika svetega Avguština.

Zgodba nam pripoveduje, da je pobožna mati, sveta Monika, po smerti svojega moža Patricija preblaženo Devico Marijo priserčno prosila, naj bi jej naznanila, kako se je po smerti njenega Božjega Sina nosila, da bi se tudi ona, v svojem vdovskem stanu, v svoji zapuščenosti tako oblekla. Predobrotljiva Mati Božja se jej res prikaže, oblečena v dolg, črn, širok plašč, prepasana s črnim usnatim pasom, ter jo zagotovi, da se je svoja zadnja leta tako nosila. S svetim veseljem se sveta Monika obleče po prikazni in kmalo jo je posnemalo mnogo žen, ki so se tako oblačile.

Sveti Ambrož pripoveduje v svoji 91. pridigi, da je bil tudi sveti Avguštín černo oblečen in s črnim pasom prepasan potem, ko se je bil po stanovitni molitvi in po obilnih solzah svoje dobre matere spreobernil. Mati in sin sta nosila Marijino obleko, kot lepo znamenje vzajemne ljubezni do nebeške kraljice. Tako so se oblačili tudi redovniki svetega Avguština.

Splošno pa je razširil nošo Marijinega pasa sveti Nikolaj Toletinski, ki je umerl 10. kimovca 1246 in je bil menih svetega Avguština. Prav veliko vernih je takrat nosilo Marijin pas; tako da je papež Evgen IV. leta 1446 v

cerkvi Auguštinskih menihov v Bologni poterdil bratovščino, čigar udje so nosili pas svetega Auguština, svete Monike in svetega Nikolaja Toletinskega, ter jo je z velikimi duhovnimi zakladi obogatil.

Petdeset let pozneje je bila v ravno tej cerkvi vpeljana bratovščina „Marije tolažnice“. Obe bratovščini je zedinil papež Gregor XIII. leta 1575, 15. rožnika. Združeno bratovščino je imenoval bratovščino „Marije tolažnice“ ali bratovščino „Marijinega pasa“. Papež se je prvi zapisal v to prenovljeno bratovščino. Dodelil jej je toliko milosti in odpustkov, da je sam rekel: Ta je prva in najimenitnejša izmed vseh bratovščin.

V to Marijino bratovščino je lahko vsak verni stopil, kdor je spolnoval tele pogoje:

1. Moral je biti v bratovščino zapisan. Sprednik velike bratovščine v Bologni je ude zapisaval. Imel je pa sprednik pravico, privoliti podružnice in je mašnike pooblaščeval, da so v te podružnice ude zapisavali.

2. Udje nosijo pas bratovski, ki je iz črnega usnja s sklepom iz črne kosti, in mora blagoslovjen biti.

3. Udje vsaki dan molijo trinajstkrat Oče naš in Češčena si Marija in k sklepu „Češčena si kraljica“, v namen svetega Očeta, za razširjanje svete katoliške cerkve. Pervih 12 Očenašev molijo še posebej na čast dvanajsterim apostelnom in trinajstega v čast Jezusu Kristusu, začetniku svete cerkve in poglavarju apostelnov. Kdor ne zna „Češčena si kraljica“, moli za to petkrat „Češčena si Marija“.

4. Kdor hoče biti ne le ud, ampak tudi dobrotnik tej bratovščini, daruje v denarjih, ki so namenjeni v dobra dela, je deležen še posebnih milosti, vseh dobrih del in vseh molitev cele bratovščine.

Iz teh dolžnosti, ktere udje bratovščine Marijinega pasa prevzamejo, se razvidi tudi namen, ktereга želi cerkev doseči s to duhovno družbo in z obilnimi milostmi, kterih se udje lahko vdeležijo.

Pri blagoslovu pasa prosi mašnik, da bi vsaki ud, ki bo s tem pasom opasan, na priprošnjo preblazene Device Marije, svete Monike in svetega Auguština in svetega Nikolaja, po svojem stanu vedno čisto, zderžljivo in Bogu dopadljivo živel, zapovedi Božje spolnoval, in da bi mu bil vedni spomin zatajevanja in čistosti. Marijin pas nas tedaj opominja in spodbuja, da se po zgledu Marije in drugih svetnikov zatajujemo in čisto živimo.

Zapovedana molitev ima namen, da z združenim, vsakdanjim zdihoivanjem dosežemo mir in blagoslov Božji za sveto cerkev.

Patrona bratovščini je sveta Mati Božja s priimkom „Marija tolažnica“, ktero udje posebno častijo in zaupljivo k njej kličejo v sleherni potrebi in nevarnosti, v življenji in smertno uro in posebno še v velikih in imenitnih zadevah svete cerkve.

Odpustki tej bratovščini podeljeni so tako mnogoteri in obilni, da se jim učeni in pobožni možje čudijo.

Po Slovenskem je bila ta bratovščina jako razširjena. Kolikor sem zvedel, bile so podružnice te bratovščine po Dolenjskem, na Primorskem, v Stopičah in pri Novištifti. Gotovo so bile pa še druge podružnice. Ta bratovščina je imela vsako zadnjo nedeljo v mescu svojo slovesno procesijo in sicer s presvetim Rešnjim Telesom. Ko so pa zaterali Božja pota, so zaterli tudi bratovščine; posebno tiste, ki so kolikanj premoženja imele; ker vsaka taka družba, rekli so, je deržavi nevarna. Ali namen zatiranja pa je bil, se ve da ves drugačen. Ali

se je ta bratovščina po Slovenskem kje zopet oživila, ni mi znano.

2. Bratovščina svetega rožnegavenca.

Že je v teh bukvalih dvakrat pisano od svetega rožnegavenca; in to o prazniku svetega rožnegavenca stran: 64 in o molitvi svetega rožnegavenca, na strani: 88. Ker je pa ta molitev zares najlepša, najbolj lahka, pa tudi najbolj koristna; naj še nekaj zapišem o svetem rožnemvencu.

Na Jutrovem je bila navada, ki se je menda po vsem svetu razširila, da so imenitnim, slavnim možem iz dragih, lepodišečih cvetlic vence spletili in jih z njimi počastili. Pervi kristjani so tudi tako počastili podobe naše ljube Gospe in tudi grobove svetih mučenikov. Saj o posebnih slovesnostih tudi še zdaj pletemo vence, da imenitne osebe z njimi počastimo, ali podobe in altarje Matere Božje in drugih svetnikov kinčamo in zaljšamo.

V življenji imenitnega cerkvenega učenika in škofa, svetega Gregorja Nazijanskega, ki je živel v četrtem stoletju, berem, da je bil poseben častivec Matere Božje. On je nabral več lepih molitev na čast Materi Božji, ktere je zaporedoma molil ter jih kot duhovne cvetlice v venec zbral in jih nebeški kraljici posvetil; ker dobro je vedel, da taki venec je bolj všeč preblaženi Devici, kakor vsaki drugi venec še tako dragih cvetlic. V ta namen je zložil več novih molitev, v katerih je vpletal slavo, veliko zasluženje in neizmerne prednosti preblažene Matere Božje. Tako počastenje Device Marije je bilo zares lepo in primerno učenim in izobraženim; priprostim ljudem pa ni bilo prav primerno.

Sveta Brigita, nuna in patroninja Irska, ki je živela začetkom šestega stoletja, se

je poprijela svete misli, da je namesto molitev svetega Gregorja, za prosto ljudstvo postavila Apostoljsko vero in Oče naš in Česhenasimarijo, in sicer tako, da se te molitve večkrat ponovijo. Da bi verni kristjani bolj zbrano molili, in da bi jih štev te molitev ne motila, je napravila več jagod kamnitih ali lesenih, kakor je bila že to na Jutrovem navada, ter jih je v venček nabrala; vendar različne velikosti, da se je število Očenašev in Česhena si Marija ložej določilo. To navado je sveta Brigita najprej v svojem samostanu v Kiladari vpeljala; pozneje pa se je razširila po vsem kerščanskem svetu.

Na čast Materi Božji imamo trojni rožnivenec; in sicer Apostoljski rožnivenec, oni svete Brigite in svetega Dominika.

Apostoljski rožnivenec, katerega sveti Oče papež blagoslovi in deli, ima Apostoljsko vero, Oče naš in deset Česhena si Marij in še en Oče naš.

Rožnivenec svete Brigite se začne z Apostoljsko vero; potem je Oče naš in trikrat Česhena si Marija in šestkrat po deset Česhena si Marij z Očenašem. Tako, da je 63 Česhena si Marij, na čast 63. letom Matere Božje in 7 Očenašev v čast 7 žalost ali 7 veselj Marijinih.

Pri nas je v navadi rožnivenec svetega Dominika, ki ima 150 Česhena si Marij; vmes pa vpletenih 15 najimenitnejših skrivnosti svete vere, ktere moramo saj nekoliko premišljevati.

Ta rožnivenec svetega Dominika je pa sčasoma zopet dobil trojno ime. Je navadni, večni in živi rožnivenec.

Navadni rožnivenec moli, kdor na teden saj enkrat vse tri dele, veselega, žalostnega in častitega odmoli.

Večni rožnivenec moli, kdor je v bratovščini, čigar udje se zavežejo, eno gotovo uro v letu, po dnevi ali po noči,

moliti vse tri dele in tako premišljevati vseh 15 skrivnosti.

Živi rožnivenec pa je v tem, da se zbere 15 oseb, ki molijo celi rožnivenec vsaki dan; in sicer sleherni ud prevzame eno skrivnost, katero celi mesec moli in premišluje. Vsaki mesec pa vsi udje te skrivnosti spremenijo.

Ko je sveti Dominik to prelepo molitev učil in vpeljal in ljudstvu skrivnosti svetega rožnegavenca razložil, je s to molitvijo pridobil neštevilno veliko duš, ki so krivi veri se odpovedali, greh zapustili in zopet kerščansko živeli. Po mestih in vaseh so se zbirali pobožni verni ter so združeno molili sveti rožnivenec. To je bil začetek bratovščine svetega rožnegavenca, katero je na prvo slovesno poterdil papež Urban IV. leta 1261. Za njim je že 25 papežev to imenitno bratovščino poterdilo, priporočevalo in z obilnimi odpustki obogatilo.

Po vsem kerščanskem svetu je razširjena ta Marijina bratovščina. Ona ima ude iz vseh narodov, iz vseh stanov; kralji in cesarji, papeži, škofje in mašniki molijo z ubogim beračem vred sveti rožnivenec, ter se vsi vdeležijo obilnih dobrot, katere vsem enako deli ta preslavna bratovščina.

Rožnivenska bratovščina se zamore vpeljati le s privoljenjem apostoljskega sedeža. Po papeževem privoljenju pa imajo pravico vpeljati bratovščino svetega rožnegavenca tudi redovniki svetega Dominika. Kjer pa ni Dominikancev, dobijo škofje za svoje škofije od rimskega papeža to privoljenje; od svojih škofov si zamorejo pridobiti to bratovščino župniki, kateri jo v svojih farah vpeljati želijo.

Kjer pa hočejo to bratovščino imeti, morajo za to odločiti posebno kapelo ali saj poseben altar, nebeški kraljici svetega rožnegavenca posvečen. Pri tem altarji

obhajajo udje te bratovščine, po naredbi papeža Gregorija XIII. prvo nedeljo vinotoka svoj poglavitni praznik, kolikor moč slovesno.

Kdor hoče biti ud lete bratovščine, mora:

1. Zapisan biti v bratovske bukve.

2. Naj si preskerbi blagoslovljen molek. Moleke smejo blagosloviti mašniki Dominikani, pa tudi drugi pooblašeni mašniki. Rožnivenci ne smejo biti stekleni ali iz lahko zdrobljene tvarine. Blagoslov velja za osebo posebej; tako da se blagoslovljeni molek ne more z blagoslovom prodati ali posoditi. Vsaki naj ima svojega. Kdor na blagoslovljeni rožnivenec moli, vdeleži se zares mnogih odpustkov; pa vdeležijo se jih tudi vsi, kateri ž njim vred združeno molijo. Pobožni kristjani imajo blagoslovljeni molek v veliki časti in ga kot znamenje otroške vdanosti do preblazene Device Marije pri sebi nosijo.

3. Vsaki ud je v prvih časih vsaki dan celi rožnivenec molil. Papež Klemen VII. pa je leta 1534 dovolil, naj se celi rožnivenec saj vsaki teden enkrat moli. Lahko pa se moli povsodi, vsaki čas, ali klečé ali stojé ali sedé ali celo ležé, kdor bi bolan bil.

4. Vsaki ud pa naj skrivnosti nekoliko premišluje; da ne moli samo z ustmi, ampak pobožno tudi s srcem. Ne da bi vsako skrivnost dolgo premišljeval, vendar jo moramo v sercu premisliti, si jo živo pred svojo dušo postaviti, da kaj koristi od tega imamo. To se zgodi, če imenitne skrivnosti pazljivo izgovarjamo, da je serce nekako presunjeno, prevzeto, da dobro vemo, kaj nam skrivnost pove. To je potrebno, če se hočemo odpustkov vdeležiti. Bolni, ali kateri premišljevati ne znajo ali tega niso zmožni, so po pismu papeža Benedikta XIII. 26. velicega travna 1727

tega oproščeni. Oni zadostijo, da le sveti rožnivenec pobožno in pazljivo molijo in da o priliki radi poslušajo razlaganje teh svetih skrivnosti. Sleherni pa, kdor hoče s pridom moliti sveti rožnivenec, naj svoje serce pripravi z resničnim obžalovanjem svojih grehov, naj se, kar moč, vsega raztresenja varuje in misli na to, kar z besedo izgovarja.

Marsikdo moli: pa zastonj moli. Nečistost naše vesti zavoljo storjenih, pa ne obžalovanih grehov, mlačnost in nečimerni nameni so velikrat tisti oblaki, ki zatemnijo solnce Božje milosti, da nam koristiti ne more. „Sam sebi si poguba, o Izrael!“ tudi nam kliče prerok Ozej. (13, 9.) In prerok Jeremija pravi: „Oblak si pred se postavil, da molitev ne predere.“ (žal. pes. 3, 44.) Res, da je Marija pribežališče grešnikom; pa ne takim, ki nad svojimi grehi še dopadenje imajo, ki pregrešnih zavez pretergati nočejo, ki se nevarnih priložnosti ne ogibljejo. Marija je pribežališče tistim, ki s skesanim srcem k njej kličejo, svoje grehe sovražijo in kerščansko živeti hočejo.

5. Kedar se hočejo udje te bratovščine vdeležiti popolnoma odpustka, pripravijo se v zato odločenih dnevih, da vredno sprejmejo sv. zakramente.

6. Udje, ki so v bratovščino živega rožnegavenca vpisani, naj večkrat svoj listek pregledajo, da se prepričajo, ali molijo in premišlujejo tisto skrivnost, ktera jim je vsaki mesec posebej odločena.

V nekterih škofijah je ta bratovščina živega rožnegavenca vsakej fari privoljena. V Ljubljanski škofiji je vpeljana v mestni fari svetega Jakoba v Ljubljani in Škofjiloki; tudi v Horjulu in v Čermošnicah je ustanovljena; morda še kje drugod.

Vsaki častivec Marijin naj bi bil ud te prelepe bratovščine. Za čisto majhni trud se lahko vdeleži neštevilnih duhovnih dobrot.

3. Bratovščina svetega škapulirja.

Kdo Marijinih častivcev ne pozna svetega škapulirja? Dva mala koščka volnatega suknja, črnega ali rujavega, na dveh trakovih navezana, tako, da se čez ramena deneta, je znamenje preimennitne bratovščine Matere Božje Karmelske. Škapulir je iz latinske besede scapula — rama. —

Prerok Izaija je v imenu odrešenega ljudstva od Mesija rekel: „Moja duša se bo radovala v mojem Bogu, ker me je oblekel v oblačilo zveličanja, in me ogernil z obleko pravičnosti.“ (61, 10.) Tako naznanja prerok polnost velikih milosti, ktere je včlovečeni Sin Božji človeškemu rodu skazal. Ravno tako je lahko govoril od Matere Božje sveti mož, ki je začetnik škapulirske bratovščine. „Z oblačilom zveličanja me je oblekla, in z obleko pravičnosti me je ogernila.“

Ko so cvetlice svetega rožnegavenca lepo že cvetele in je bila rožnivenška bratovščina po vsem svetu že znana in razširjena; živel je na Angleškem okoli leta 1240 karmelit Simon Stok. Še čisto majhno dete je ljubil samotno in spokorno življenje. Dvanajst let star je zapustil svoj dom, akoravno je bil otrok žlahtne in imenitne hiše. Po zgledu svetega Janeza Kerstnika se je podal v prost samotni kraj. Dupla starega drevesa mu je bila stanovanje. Vanj je postavil podobo križanega Jezusa in podobo ljube Matere Božje. Imel je še Davidove psalme, in to je bilo vse. Voda bližnjega studenca mu je bila pijača; zelišča in koreninice pa hrana.

Ko je že dalje časa tako ostro živel, se mu preblazena Devica Marija prikaže in mu naznani, da bodo njenemu češčenju vdani menihi prišli na Angleško in naj se jim tudi on pridruži. Več let je pobožni mladeneč čakal spolnenja te Marijine obljube. Leta 1212 res pridejo menihi Karmeliti in urno se jim pridruži. Kot menih je popotoval v sveto deželo in je na gori Karmelski šest let živel, kjer se mu je Marija večkrat prikazala. Rad bi bil vedno na Karmelu ostal; ali Bog ga je poklical nazaj v njegovo domovino. Tu je z veliko vnemo oznanoval besedo Božjo, da je prav mnogo grešnikov k Bogu nazaj se vernilo. Njegovo spokorno življenje je veliko k temu pripomoglo. Vedno je objokoval nemarnost toliko ljudi, ki niso za Boga in za svete resnice nič marali. Neprenehoma je molil za razsvetljenje toliko zaslepljenih; s solzami je prosil Marijo, svojo ljubo nebeško Mater, naj bi jim ona luč pravega spoznanja sprosila. S svojo gorečnostjo si je nakopal tudi mnogo sovražnikov. Hudobneži so začeli z vso peklenško močjo preganjati Marijin red Karmelitov. Simon pa je vse svoje zupanje stavil na Marijo, patroninjo reda, ter jo je še bol priserčno prosil, naj ona, mogočna kraljica nebeška, svojih ljubljenih otrok ne zapusti. „O Marija, je zdihoval, ti si nas v svoje otroke sprejela; pokaži nam toraj, da si nam res dobra Mati; saj si ti naše upanje; daj, da s tvojo pomočjo premagamo, in te svojo brambo, svoje zveličanje imenovati smemo. O sveta Devica, daj nam znamenje svoje ljubezni, katero do svojega reda imaš, da bodo naši nasprotniki preplašeni in tvoji zaničevalci osramoteni.“

Tako je sveti mož molil in na pomoč klical svojo nebeško Mater. Bilo je 16. malega serpana 1251, ko je sveti Simon

Stok, takrat veliki prednik karmelitskega reda, v sveto molitev ves vtopljen imel prečudno prikazen. Preblazena Devica se mu v družbi nebeških duhov prikaže. V roki ima sveti škapulir, kterege mu poda z milimi besedami: „Sprejmi, ljubi moj sin, škapulir svojega reda. Naj ti bo posebno znamenje milosti, katero sem tebi in sinovom karmelitske gore izprosila. Kdor bo s to obleko oblečen umerl, bo obvarovan večnega plamena. To je znamenje zveličanja, bramba v nevarnostih, zastava posebnega miru in varstva.“

Presrečni mož, oblečen v to Marijino oblačilo, je očitno v svojih pridigah kazal to oblačilo kot dar nebeške Matere, ter je pripovedoval njene lastne besede, in veliko ljudi je pristopilo v to bratovščino karmelske Matere Božje. Knezi in kralji so bili njeni udje. Škapulir jim je bil znamenje zveličanja, da bodo kot zvesti udje te bratovščine nebesa dosegli; znamenje brambe, da jih Marija posebno varuje, oni pa na njo zaupajo in se v njeno varstvo zatekajo; in znamenje zaveze, da jih Marija za svoje otroke spozna, oni pa, da hočejo njeni dobri otroci biti.

Imenitni in visoko učeni papež Benedikt XIV. priča, da on vso to prikazen Marijino za resnično spozna in da naj po njegovi misli vsak to veruje. (de Festis pars II. n. 76.)

Zares tolažilna, zares prelepa je obljuba usmiljene Matere Božje, da ž njenim škapulirrom oblečeni bodo obvarovani večnega pogubljenja. Ali vendar se na to veliko milost ne morejo zanašati grešniki, kateri bi v grehih in hudobijah prederzno živeli, pa bi mislili, saj imamo škapulir in zato ne bomo pogubljeni. Kdor milosti, ktere mu Marija s svojo materno ljubeznijo pridobi, z nespokornim srcem zametava, se njeni obljubi vstavlja in je ne more biti deležen.

Sveti Simon to prav lepo pove v pismu, v katerem svojim bratom Marijino prikazen in njeno veliko obljubo opisuje. „Bratje, pravi, ko to besedo v svojem sercu ohranite, pa skerbite, da si svoj poklic z dobrimi deli zagotovite, in da v tem nikdar ne upešate. Čujte, in bodite vedno hvaležni za to veliko usmiljenje; pa molite neprenehoma, da se spolni beseda, ki mi je bila dana.“

Sveti škapulir je znamenje, da smo v službo Marijino stopili; kakor nosijo tudi služabniki knezov in kraljev svoje posebno znamenje, svojo posebno obleko. Služabnikom kraljevim bi pa posebna obleka nič ne pomagala, ako bi svojemu gospodu zvesto ne služili. Nezvesti služabnik bo zgubil službo z obleko vred. Toraj, če smo v službi Marijini in nosimo njeno posebno obleko, sveti škapulir, moramo svoje življenje po njeni volji vravnati. Njena volja se pa v vsem strinja z voljo Božjo; ta pa je, da dosežemo svoje zveličanje z molitvijo, z zatajevanjem in z dobrimi deli. —

Še ena posebna milost je sklenjena s svetim škapulirrom. Leta 1334 je imel papež Janez XXII. zopet prikazen preblažene Device Marije, ktera je bratom in sestram škapulirske bratovščine še to posebno milost obljubila, če bodo njihove duše v vice prišle, da bodo prej ko moč, posebno prvo saboto iz vic rešene. Te velike Marijine obljube so mnogo pripomogle, da se je bratovščina svetega škapulirja urno povsodi širila.

Ali vsaka dobra stvar ima svoje nasprotnike, svoje sovražnike. Mnogi so to veliko sprednost bratovščini odrekli. Terdili so, da tega papež ni poterdil, da je to celo sleparija, da bi Marija prvo saboto po smerti rešila iz vic duše bratov in sester, ki s škapulirjem oblečeni umerjejo.

Papež Janez XXII. pa je z apostolskim pismom poterdil prikazen Matere Božje in pravi: „Jaz spoznam, odobrim in poterdim te milosti na zemlji, kakor jih je podelil v nebesih Kristus po zasluženji preblažene Device Marije.“ Vse to so poterdili tudi še drugi papeži: Aleksander V. leta 1409., Klemen VII. leta 1528. Pavl V. piše leta 1612: „Kerščansko ljudstvo naj brez skerbi veruje, da preblažena Devica in Mati Božja Marija dušam škapulirske bratovščine s svojo priprošnjo, s svojim zasluženjem in s svojim varstvom na pomoč pride na njej posvečeni sabotni dan; ako so se bratje in sestre v ljubezni Božji iz tega sveta ločili, in so v svojem življenji škapulir nosili, molitve k Materi Božji opravljali, po svojem stanu čisto živeli in cerkvene poste spolnovali.“ Ta papež je privolil, da so smeli Karmeliti ta nauk očitno oznanovati. Tudi papež Benedikt XIV., ki je vladal od leta 1740 do 1758, je vse to poterdil.

Sveti Simon Stok teh milosti ni le svojemu redu privoščil, ampak želel je, da se teh velikih milosti vdeleži ves kerščanski svet. In zares knezi in cela ljudstva, ko so te tolažilne obljube zvedeli, so od vseh strani hiteli k pobožnim menihom, katerim je preblažena Devica ta zaklad izročila, da ga pravovernim kristjanom po vsi obilnosti delijo. Škapulir je postal častno oblačilo. Zaljšal je persi najbolj pobožnih, najbolj žlahtnih in najbolj serčnih mož. Papeži vseh časov nosijo sveti škapulir z velikim zaupanjem in z otroškim spoštovanjem.

Ko je bil kardinal Hipolit Aldobrandini, poseben prijatelj svetega Filipa, 30. prosinca 1592 za papeža izvoljen, in je z imenom Klemen VIII. papežev sedež prejel, slečejo mu kardinalsko obleko, da bi ga po cerkveni šegi v papeža oblekli. Pri tej priliki mu hoté tudi

sveti škapulir vzeti. Ali pobožni papež tega ni pripustil in je rekel: „Pustite mi Marijo, da mene ne zapusti Marija!“

Sveti Edvard, kralj Angleški, sveti Ludovik, kralj Francoski, cesar Ferdinand in drugi Francoski, Španjski in Portugalski kralji so nosili sveti škapulir pod svojim kraljevim plaščem, pod svojim oklepom, in ž njim oblečeni so šli v vojsko in k zmagi. Pa tudi priprosto kerščansko ljudstvo od nekdaj do današnjega časa rado nosi to malo oblačilce; cerkveni učeniki terdijo, da ni bratovščine, ki bi bila s svojim začetkom tako slovela in ki bi bila zraven rožnivevske bratovščine tako močno po vsem svetu razširjena.

Namen te Marijine bratovščine pa je ta:

1. Naj bi podoba Marijina, ktero s škapulirjem na svojem sercu nosimo, pri-serčno češčenje, otroško ljubezen in terdno zaupanje do preblažene Device Marije v našem sercu oživila in vterdila.

2. Naj bi misel na podobo preblažene Device Marije na našem sercu vsako nesveto željo v nas zabranila in zaterla.

3. Naj bi v spominu na škapulirsko Mater Božjo se obvarovali vsega greha.

4. Nas hoče Mati Božja s škapulirjem zagotoviti svoje matrne ljubezni in svoje posebne brambe v vseh nevarnostih.

5. Naj bi se z bratovščino svetega škapulirja med kristjani množilo češčenje preblažene Device in Matere Marije in tudi njeno mogočno varstvo.

Zares mnogih odpustkov se zamorejo udje te bratovščine vdeležiti.

Kdor pa se hoče teh dobrot vdeležiti, mora prejeti sveti škapulir iz rok mašnika, kateri je v to pooblaščen; on mora ta škapulir nositi in mora biti zapisan v bukve, posebej za to bratovščino odločene.

Ker je najlepše češčenje Matere Božje v tem, da posnemamo njene prelepe čednosti, naj se udje te bratovščine posebno prizadevajo, da so čisti, pobožni, Bogu vdani in sveti. — Naj bodo dobri otroci Marijini, da njenega maternega varstva, kolikor moč, vredni postanejo. — Kot dobri otroci ene Matere, naj se ljubijo tudi med seboj, kakor dobri bratje in sestre. — Ker Mariji posebno čiste, nedolžne duše dopadejo, naj se pred vsem prizadevajo, da po svojem stanu čisto živijo. — Naj vedno nosijo sveti škapulir.

Papeževa pisma nič gotovega ne določujejo, kaj in kako naj udje te bratovščine posebej molijo. Vendar je navada, da molijo vsaki dan saj nekaj v čast preblaženi Devici Mariji; ali lavretanske litanije, ali sedemkrat Oče naš . . . Češčena si Marija . . . in Čast bodi . . .

Nekteri udje molijo še posebej vsaki dan to-le lepo molitev:

Pod tvojo pomoč in brambo približim, o presveta Božja Porodnica! Varuj me, in brani me vsega hudega na duši in na telesu! Varuj me v vseh nevarnostih hudobnega sveta! Ohrani me v nedolžnosti in pripelji me gotovo v večno zveličanje! Amen.

4. Bratovščina 7 žalosti Matere Božje.

Gotovo ga ni Marijinega častivca, ki bi večkrat ne premišljeval in si k sercu ne vzel velikih žalosti in britkosti, ktere je preblažena Mati Gospodova tu na zemlji prebila. Dokler bodo verni Marijo častili, bodo s posebno ljubeznijo Mater sedem žalosti premišljevali. Saj je tudi naše življenje vedna vojska, saj smo vsi v solzni dolini. In kje bo pod težko butaro raznih britkosti in težav zdihujoče človeško serce našlo ložej in

poprej tolažbo, serčnost in stanovitnost, kakor pri maternem sercu preblazene Device Marije, s sedmerim mečem prebodenem.

Akoravno pa so verni kristjani od nekdaj radi in z vsem sočutjem premišljevali Marijine britkosti in njene žalosti, pa vendar ni bilo posebne bratovščine, ki bi si bila premišljevanje Marijinih žalosti v svoj posebni namen postavila. Še le sredi trinajstega stoletja se je začela taka bratovščina.

Papež Aleksander IV. je leta 1255 poterdil red Marijinih služabnikov ali Servitov, ki so v mestu Florenciji na Laškem začeli posebno lepo Marijo častiti, ter so prav ojestro živeli in Marijine žalosti premišljevali. Pobožni začetniki tega Marijinega reda so nosili črno obleko in črn škapulir v spomin na bolečine in na žalost Matere Božje. Dajali so pa tudi majhne črne škapulirje vernim kristjanom, ki sicer niso v ojster red stopili, pa so vendar očitni služabniki Marijini bili in spomin njenih žalosti pred očmi imeti hoteli.

Red Marijinih služabnikov se je hitro razširil in ž njim tudi bratovščina sedem žalosti Matere Božje. Tudi kralji so bili njeni udje.

Namen te Marijine duhovne družbe je v tem, da njeni udje v ljubezni in s priserčnim sočutjem častijo in premišlujejo sedem velikih žalosti Matere Božje, ktere je preblazena Devica prestala, ko je bila kot Mati Odrešenikova v to odmenjena, da je ž njim za nas terpela.

Pa že zveličani Aleš Falkonieri, eden začetnikov Marijinih služabnikov, je ude te bratovščine opominjal, naj nikar ne mislijo, da bi že zadostilo, ako le premišlujejo terpljenje žalostne Matere Božje in imajo ž njo sočutje. Oni naj se veliko bolj prizadevajo, da pridejo s tem premišljevanjem do trdnega sklepa, da

zaničujejo, studijo in obžaljujejo pravi in edini uzrok Marijinih bolečin in žalosti, in to je nesrečni greh.

Slovencev je veliko zapisanih v bratovščino sedem žalosti Matere Božje. Naši spredniki so bili gotovo veliki častiveci žalostne Matere Božje. Koliko lepih starih podob žalostne Matere Božje je po kerščanskih starih hišah; koliko po cerkvah! Samo v Ljubljanski škofiji je 23 cerkev in kapel žalostni Materi Božji posvečenih; med njimi so štiri farne cerkve.

5. Škapulir neomadežanega spočetja.

Že leta 1506 je imenitni kardinal Ksimeses, veliki škof v Toledi, vpeljal „bratovščino neomadežanega spočetja preblazene Device Marije“, ki si je postavila namen, da je to posebno Marijino prednost visoko častila in pa pod varstvom Matere Božje telesna dela usmiljenja opravljala. Dva uda te Marijine družbe sta pozimski čas po mraku s prižganimi baklami mesto obhodila; in če sta reveža dobila, peljala sta ga v hišo, ktero je pobožni kardinal za to postavil.

Tudi v samostanih častitih očetov frančiškanov so že v prejšnjih stoletjih imeli „bratovščine čistega spočetja“. Ta sloveči red je že od svojega začetka se poganjal za to Marijino prednost, in jo zoper vse napade branil, pa jo širil in vterdoval v sercih pravovernih kristjanov.

„Škapulir neomadežanega spočetja“ pa je poznejšega časa. Kteri ta škapulir nosijo, niso v bratovščino zedinjeni, kakor pri karmelski bratovščini.

Začetnica tega škapulirja je častita služabnica Božja Uršula Beninkasa. Hude poskušnje je Bog tej pobožni duši poslal. Sveti Filip Neri jo visoko časti in papež Pij VI. je njene čednosti velikanske imenoval.

V praznik Marijinega očiščevanja leta 1617 je imela ta v ljubezni Božji vneto devica čudno prikazen. Videla je preblazeno Devico Marijo lepo belo oblečeno. Čez belo obleko je bila ogernjena nebeška kraljica s plaščem, modrim kakor nebo. Na svojem naročji je imela Božje Dete. Obdajala jo je cela množica enako oblečenih devic. To ponižno devico Uršulo ogovori premilo in preljubeznjivo Božji Zveličar, ter jej naroči, naj bi postavila samostan, v katerem naj bi živelo 33 devic pod imenom „neomadežanega spočetja“, ki naj bodo tako oblečene, kakor zdaj vidi njegovo Mater oblečeno. Obljubi pa še, da hoče podeliti posebno veliko milosti in duhovnih darov njim, ki bodo po njegovi volji živele. Ponižna devica Uršula, na to vsa vesela, poprosi ljubeznjivega Zveličarja, naj bi te milosti in te obljubljene darove dodelil tudi tistim vernim, ki med svetom živé in neomadežano Mater Božjo resnično in stanovito časté, svojo stanovsko čistost varujejo in bodo nosili majhen moder škapulir. V znamenje, da je nebeški ženin svojo ljubo nevesto uslišal, videla je Uršula veliko trumo angeljev, ktere je nebeška kraljica razposlala na vse strani zemlje, in kateri so modre škapulirje med verne delili.

Urno se zdaj loti naročenega dela. Nabere 33 poštenih devic, in ž njimi nebeškemu ženinu in njegovi preblazeni Materi posebno lepo služi in zlasti še „neomadežano spočetje“ Devico Marije časti. S svojimi tovaršicami pa napravljajo majhne škapulirje in jih po mašniku blagoslovljene vernim deli. Velik je bil duhovni prid tega svetega dela.

Ko je Bogu zvesta častivka Matere Božje umerla, so njene duhovne hčere posnemale njen izgled in kolikor so mogle, razširjale so to pobožnost, ter so brez števila malih škapulirjev med verne razdelile.

Papež Klemen X. je leta 1676 mašnikom Teatinarjem oblast dal, modre škapulirje na čast neomadežanemu spočetju preblazene Device blagosloviti in med verne deliti. Višji prednik te družbe pooblastuje tudi druge mašnike, ako ga za to prosijo. On stanuje v samostanu pri cerkvi svetega Andreja della Valle v Rimu.

Kaj pa je namen tega češčenja? Pervi namen noše tega škapulirja je posebno češčenje Matere Božje v njeni največji prednosti, ktera njo edino zmed vseh ljudij zaljša; to je njeno neomadežano spočetje. Škapulir pa je opomin te prelepe pobožnosti. Vsi pa, kateri to znamenje posebnega Marijinega častivca nosijo, naj se prizadevajo, da z lepim zgledom, tudi z opominjevanjem in s prošnjami, kolikor moč, pripomorejo, da se grešniki poboljšajo in kristjani bogoljubno živijo.

Da bi Marijini častivci ta namen dosegli, ni zapovedana nobena posebna molitev. Lastni vnemi vernih je pripuščeno, ktere molitve ali kakošna dobra dela v ta namen opravljati hočejo; ali kako naj neomadežano Mater Božjo posebno častijo.

Duhovne dobrote so tako velike, odpustki tako mnogoteri, da veliki ljubljeneec Matere Božje, imenitni učenik svete cerkve, sveti Alfonz Ligvori vse pravoverne kristjane priserčno opominja, naj vsi nosijo škapulir neomadežanega spočetja preblazene Devico Marije. Ta goreči dušni pastir si je mnogo prizadeval, da je pridobil od rimskega papeža privoljenje, da smejo ta škapulir blagosloviti in vernim deliti udje njegove družbe, ki se imenujejo Ligvorjani ali Redemptoristi in so posebno goreči misijonarji.

Da bi tu naštel vse dobrote in zapisal vse odpustke, ki so s to pobožnostjo sklenjeni, skoraj ni mogoče. Le nekaj

posebnih prednosti naj omenim. Kdor je veljavno oblečen s tem škapulirjem, ga vedno nosi, ter je v stanu Božje milosti, se vdeleži vseh odpustkov, ki so podeljeni obiskovalcem sedmerih poglavitnih cerkvá Rimskega mesta, potem cerkvam v Porcijunkuli, v Jeruzalemu in cerkvi svetega Jakoba v Komposteli na Španjskem; ako vsaki dan moli šestkrat Oče naš . . . Češčena si Marija . . . in Čast bodi . . . na čast presveti Trojici in na čast brez madeža izvirnega greha spočeti Devici Mariji, ter s tem Boga prosi, naj sveto katoliško cerkev vedno širi, krivoverstvo in nevero zatira in mir med kerščanskimi poglavarji ohrani.

Sveti zbor za odpustke je 31. sušca 1856 določil, da se teh odpustkov sleherni tolikrat vdeležiti zamore, kolikorkrat te Oče naše . . . moli; toda ni potrebno, da bi tudi svete zakramente prejel. (Pij IX. 14. mal. travna 1856.) Se ve, da mora biti v stanu milosti Božje.

Ko so po naši ljubi domovini visoko častiti očetje Jezuiti svete misijone imeli, razdelili so prav veliko teh modrih škapulirjev.

Ta škapulir je še posebno imeniten prijateljem ubogih duš v vicah. Kdor stori velikodušno ljubezen, da vsa svoja zadostivna dobra dela Bogu daruje po Marijinih rokah ubogim dušam v vicah (in to prelepo in preimenitno dobro delo naj bi storil vsaki kristjan!), nosi modri škapulir in moli šestkrat Oče naš . . . Češčena si Marija . . . in Čast bodi . . ., on lahko nakloni ubogim dušam v vicah veliko število popolnoma in nepopolnoma odpustkov.

Glej! ljuba duša! tu so ti odperti najbogatejši zakladi svete katoliške cerkve. O zajemaj iz tega velicega zaklada sebi v zveličanje in ubogim dušam v

vicah v tolažbo! — Vsak Slovenec naj bi bil poseben častivec neomadežanega spočetja preblažene Device in naše ljube nebeške Matere Marije; zato naj si vsak preskerbi mali, modri škapulir, to milo znamenje Marijinega ljubljenca!

6. Bratovščina „Marije pomagaj.“

Ta bratovščina je po naših krajih malo znana. Svoj začetek ima v zmagi naših cesarskih vojakov, v kateri so grozovitega Turka leta 1683 pri Dunajskem mestu premagali. Neverni Turk je mislil, da bo sveto katoliško cerkev iz zemlje pogнал in v svoji ošabnosti je računil, da bo Dunaj v svojo oblast dobil in se potem še naprej na Nemško podil. Ves kerščanski svet je bil v velikem strahu. Povsodi so molili in posebno Marijo klicali na pomoč. Tudi v Monakovem na Parskem je pobožen kapucin v cerkvi svetega Petra pridigal in verne vnmel, naj molijo in se zatekajo v varstvo preblažene Device Marije, ki je pomoč kristjanom. Tudi tam, kakor drugod so priserčno molili.

Ko je bil ljuti Turk premagan, so verni po vsem kerščanskem svetu to srečno zmago pripisovali varstvu preblažene Device Marije. Zato so jo z veliko pobožnostjo častili, in mnogi so želeli, naj bi se ustanovila nova bratovščina na čast Materi Božji z imenom „Marija pomagaj“. Parski knez Maksimilijan, eden poveljnikov kerščanske vojske, je sam za to v Rimu prosil.

Papež Inocenc XI. je privolil 8. velikega serpana 1684, da smejo to bratovščino vpeljati v cerkvi svetega Petra v Monakovem. Veliko udov vsakega stanu je štela ta bratovščina. Leta 1738 je imela nad tri milijone udov. Tudi današnje dni je zlo razširjena, posebno po Tirolskem.

Vsak mašnik, ki je ud te bratovščine, ima pravico, druge ude nabirati. Vsak ud ima podobico „Marije pomagaj“, ki ima nebeško Dete na svojih rokah.

Tudi ta Marijina bratovščina ima veliko odpustkov. Mašniki, ki so udje te bratovščine, opravijo vsako leto eno sveto mašo za žive in mertve ude. Drugi udje molijo o zapovedanih Marijinih praznikih in o njenih sopraznikih darovanja v tempeljnu, obiskovanja in 7 žalosti en del svetega rožnegavenca in pristavijo še en Oče naš . . . in Češčena si Marija . . . za umerle ude. — Prav in dobro bi bilo, da bi se tudi Slovenci te lepe bratovščine bolj poprijeli!

7. Bratovščina Marijinega oznanjenja.

Naj tu saj nekoliko v misel vzamem bratovščino, v katero se prejemajo samo moški. To bratovščino imajo po vsem svetu toliko sloveči Jezuiti. Ta imenitni red svetega Ignacija ima pri svojih cerkvah in učenih šolah to posebno bratovščino učeče mladosti in učenih učencikov.

Živel je v Rimskem mestu pobožni mašnik oče Janez Leo Flaming. On je bil učitelj mladosti, pa poseben častivec Matere Božje. Svoje učence je resnično ljubil ter je skerbil, da so v potrebnih vednostih dobro napredovali; ravno tako pa je skerbil, da so vedno svetejši prihajali. Bilo je leta 1563. Mladenče, kateri so posebno pridni bili, pa so se tudi za ljubezen Božjo prizadevali, je on po končani šoli vsaki večer zbral v prostorni sobi, kjer je napravil čeden altareček, pred katerim so nekaj časa združeno molili. Potem je kateri učencev nekaj malega iz lepih bukev bral in drugi so ga poslušali. O nedeljah in o praznikih so skupaj večernice zapeli. To v začetku majhno družbo je pobožni učitelj izročil v varstvo preblašene Device; ker vedel

je, da pod njenim plaščem bo ljuba mladost najbolj varna.

Čez leto in dan je imela družba že 70 udov. Zdaj jim je napisal posebna pravila, po katerih naj živijo. Vsi udje gredo vsaki teden k sveti spovedi; vsaki mesec prejmejo sveto Obhajilo in vsaki dan so pri sveti maši. Vsaki dan so opravili nekaj molitev iz bukvic ali pa sveti rožnivenec. Zvečer po šoli so četrtert ure premišljevali; drugo četrtert ure so se pomenili, kaj bodo prihodnji dan posebej premišljevali; ali so se pogovarjali, kako bi svetejše živeli, in svoja dela Bogu posvečevali. Ob nedeljah in o praznikih so po obedu večernice opravili; potem so nekteri šli v bolnišnice, kjer so bolnike tolažili ali jim postregli; drugi so obiskovali grobove in svetinje svetnikov ali so kaj družega dobrega počeli. Prednik tej družbi pobožnih mladenčev je bil vedno mašnik Jezuit, ki je imel ob nedeljah kratko pridigo. Zmed sebe so si izvolili načelnika in dvanajst svetovalcev, ki so društvo oskerbovali in pazili na vse ude, da nihče ni zašel. Zares lep in preimeniten sad te mlade družbe je bil, da so bili mladenči resnično pobožni, da so se spridenih pajdašev skerbno ogibali in so tako svojo nedolžnost v sredi hudobnega sveta nemadežano ohranili.

Ko so pa sveti Jezuiti enake družbe po svojih šolah napravili in se je teh zveličanskih dobrot veliko mladenčev vdeleževalo, zvedel je za to tudi takratni papež Gregor XIII. Sveti Oče, za vse dobro vnet, je leta 1584 to družbo povzdignil v bratovščino z imenom: „Bratovščina oznanjenja Devici Mariji“, in sicer pri cerkvi očetov Jezuitov. Dal je tudi predniku Jezuitov oblast, da se smejo po vseh Jezuitskih šolah vpeljati podružnice te bratovščine, ktere je podelil obilno svetih odpustkov.

To oblast je papež Sikst V. dve leti pozneje še pomnožil tako, da so prejekali v to bratovščino tudi druge mladenčce, če tudi niso v šolo hodili.

Papež Klemen VIII. pa je leta 1605 privolil, da so smeli Jezuiti po vseh svojih samostanih vpeljati take bratovščine.

Povsodi, kjerkoli so učeni Jezuiti imeli svoje šole, širila se je ta zares koristna bratovščina. Slavni kardinali, imenitni škofje so bili udje te Marijine družbe. Kardinali se niso sramovali; prišli so k navadnemu zborovanju in so pobožnim mladenčem potrebne nauke dajali in lepe čednosti priporočevali. Po vsem znanem svetu je bila ta bratovščina razširjena. Celó v daljni Indiji so jo na več krajih vpeljali. Le Bogu so znani darovi, ktere so njeni udje prejekali iz rok svoje nebeške kraljice.

Ali zoper vse dobro se hudo vedno vojskuje. In resnično dobro se ravno v boju pokaže. Prekucijski duh pretečenega stoletja je prav peklenško butal v družbo Jezuitskega reda. V nesrečo kerščanskemu svetu mu je celo toliko obveljalo, da je bil ves red preklican, samostansko premoženje pograbljenó; in tako je tudi bratovščina „Marijinega oznanjenja“ zgubila svojo prvo in veliko podporo. Vendar bratovščina ni bila zaterta. Drugi mašniki so jo v svojo skerb vzeli. Ko pa je rogoviljenje hudega duha bilo ugnano, je papež Pij VII. leta 1814 red učenih Jezuitov zopet potrdil; in Jezuiti so precej prevzeli po svojih samostanih vodstvo te lepe bratovščine. Papež Leo XII. je leta 1824 vse njene dobrote vnóvič potrdil. Še dandanašnje dni šteje ta bratovščina veliko mladenčev in móž vseh stanov, ki pod varstvom svoje nebeške kraljice svoje zveličanje iščejo.

Namen te bratovščine je resnično češčenje preblazene Matere Božje. In sicer ne le, da bi njeni udje Marijino čast, njene prednosti, njene čednosti in njene zasluge slavili in častili, ampak da bi njen zgled posnemali in kolikor mogoče njej vedno bolj enaki in vedno popolnši prihajali. Da bi ta namen ložej dosegli, svetuje bratovsko pravilo, da vsak ud pri svojem vstopu v bratovščino opravi dolgo spoved, in da dolžnosti do Boga in do bližnjega natanjko spolnuje. Da pa to storiti zamorejo, iščejo pobožni udje móč in podporo v tem, da večkrat prejemajo sv. zakramente in to večkrat in kar móč vredno; zlasti vsako prvo nedeljo v mescu in vse Marijine praznike, da se obilnih odpustkov vdeležijo. Vsakemu udu je tudi priporočeno, da si napravi svoj dnevni red; da vsaki dan nekoliko časa kaj pobožnega premišluje in da svojemu bližnjemu dela usmiljenja rad skazuje.

Vsi udje naj se z lepim zgledom spodbujajo k vsemu dobremu, naj se posebno ogibajo in varujejo slabih družin in se navadnih zborovanj skerbno vdeležujejo. Tudi naj udje tole prelepo izročilno molitev radi molijo: Sveta Marija, Mati Božja in Devica! izvolim te danes v svojo Gospó, v svojo varhinjo in v svojo priprošnico, in za trdno sklenem, da te nikdar nočem zapustiti, da nikdar nočem zoper te kaj govoriti ali storiti; pa tudi nikdar nočem pri-pustiti, da bi moji podložni kaj zoper tvojo čast počeli. — Prosim te, sprejmi me v večnega hlapca, bodi pri meni in z menoj pri vsem mojem djanju in ne zapusti me mojo zadnjo uro. Amen.

8. Bratovščina Marijinega serca.

Ena najlepših bratovščin na čast preblazeni Devici je gotovo bratovščina pre-

svetega in neomadežanega Marijinega serca za spreobnjenje grešnikov. Po vsem Slovenskem je ta Marijina bratovščina dobro znana. V Ljubljani pri svetem Petru ima veliko podružnico.

V zakladu naše svete katoliške cerkve je eden najlepših in najljubeznivejših biserov ravno češčenje Matere Božje. V češčenji Matere Božje pa zopet najimennitnejše in najdražje delo spreobnjenje grešnikov, v resničnem djanskem češčenji presvetega serca preblazene Device Marije, ki je pribežališče grešnikov. Tu ima češčenje Marijino duha in življenje; tu ima resnično, čeznatorno djanje.

Da to prav razumemo, podajmo se v duhu na goro Kalvarijo, kjer je Jezus Kristus, pravi živi Bog, visel na križu, kjer je stala njegova Mati pod križem, — o duša! záme, záte in za vse ljudi. Tam sta iz neizmerne morja Marijinih bolečin tekla dva velika studenca. Eden teh studencev teče zdaj po svetih nebesih, zmiraj in večno; ta je studenec zveličanja in veličastva, studenec neskončne radosti, katerega nebeška kraljica v plačilo za vse svoje britkosti in žalosti na vekomaj uživa, pa ž njim tudi vsa nebesa napaja. Drugi studenec pa, ki ima svoj izvirek v njenih bolečinah na Golgati, teče skoz solzno dolino zemlje, kjer mi zapuščeni Evini otroci zdihujemo in jokamo. Ta studenec njenega usmiljenja, ki se s sladko silo ponuja vsem revnim in grešnim srcem. Glej, dete Marijino! posebno če si ud te Marijine bratovščine, ti si postavljen na breg tega studenca, da bi njegovo presladko vodo napeljeval v serca mnogim zbeganim in premotenim bratom in sestram svojim.

Kaj meniš, ljubi častivec preblazene Device Marije! kateri teh dveh studencev je Materi Božji bolj pri srcu, studenec njenega veličastva tam gori v nebesih, ali studenec njenega usmiljenja tukaj na

zemlji? Ozri se gori v kraljestvo večne slave. Res, na glavi nebeške kraljice se lesketa najsvetlejša vseh kron! Ali Marija s to kraljevo krono, se vedno pripoguje pred sedežem Božjim, da milosti in usmiljenja prosi za nas grešnike. Njena krona, njeno zveličanje in njeno veličastvo je postalo proseča vsegamogočnost, ki se poteguje za zveličanje naše. Krona njenega veličastva je v službi njenega usmiljenja; njena slava je dekla njenemu usmiljenju. Toraj je Mariji, naši nebeški Materi bolj pri srcu studenec usmiljenja. Na bregu tega studenca pa je vsaki častivec Matere Božje, zlasti še udje te prelepe bratovščine, da zamore iz njega záse in vse grešnike po obilnosti zajemati. Tak je sklep Božje milosti v občestvu svetnikov, da po Marijini priprošnji pomagamo eden drugemu v nebesa. V tem pa lahko spoznamo, da ravno to djanje je najimennitniše v vsem češčenju Matere Božje in da je njej, ki je Mati usmiljenja in pribežališče grešnikov, najbolj pri srcu.

Ta studenec Marijinega usmiljenja izvira iz njenega presvetega serca. Zato je namen te bratovščine, da častimo priserčno to presveto serce in prosimo za spreobnjenje grešnikov.

Pervič, častimo Marijino presveto serce; saj je za Jezusovim srcem najčistejše, najsvetejše serce; saj je serce naše nebeške Matere. Ni je pa večje ljubezni na zemlji, kakor je ljubezen materna. Kolikor pobožnejša, kolikor svetejša je mati, toliko močnejša je ljubezen njena do svojih otrok. Kolikor svetejša pa je Marija od vseh pozemeljskih mater, toliko močnejšo, toliko večjo ljubezen ima ona do nas, svojih otrok. Kako ljuba nam je podoba Marijinega serca! To presveto serce je kakor v plamenu. Goreči žarki nas opominjajo na njeno neskončno ljubezen do Boga in na njeno

materno ljubezen do nas grešnikov. Ker pa prava ljubezen rada vse preterpi, vidimo na podobi z mečem prebodeno Marijino serce. Meč terpljenja je zavaljo nas prebodel njeno presveto serce. Kdo bi toraj ne ljubil, kdo bi priserčno ne častil tega Marijinega serca? Bi se li mogel imenovati častivec Marijin, ko bi ne častil in posebno ne ljubil njenega maternega serca? Kdorkoli sklene po otroško častiti Marijino presveto serce, njega vzame nebeška Mati v svoje posebno varstvo. Česčenje njenega serca je posebna zaveza, katero z Marijo sklenemo. V drugih Marijinih bratovščinah tudi častimo nebeško kraljico, pa zraven skerbimo za svoje zveličanje; v bratovščini Marijinega serca pa imamo še posebni namen. In to je tisto djanje, ki je Materi Božji najljubše, to je: *Spreobernenje grešnikov*.

Sveti Krizostom pravi: „Bog veliko raji usliši molitev, ki pride iz ljubezni, kakor molitev, h kateri nas lastna sila prižene.“ Bog je pa v svoji modrosti tako napravil, da mnogo svojih darov deli po svojih stvarih. To vidimo vsaki dan. Po rokah dobrih staršev deli Bog otrokom nepreštete dobrote za dušo in telo. Tako dobivamo Božje darove po njegovih namestnikih, po mašnikih. Potem je tudi volja Božja, da se zatekamo k njegovim angeljem in svetnikom, ki nam tudi neštevilne milosti po Božji naredbi deliti zamorejo. Ravno tako je Božja volja, da eden za drugega molimo. Veliko milosti bi mi ne prejeli, ako bi drugi za nas ne prosili. Bog velikrat stori, kakor delajo previdni starši, ki beračem po rokah svojih otrok darove delijo. To je vez ljubezni, ktera nas med seboj veže in ktera nas s svetniki veže. To je občestvo svetnikov.

Ker je to volja Božja, zato zameremo in moramo svojemu bližnjemu na

pomoč priti v njegovi največji potrebi, v dušni revščini, v grešni nadlogi. Saj ta revščina je veliko bolj huda, kakor je glad in nagota. Zato moramo pomagati njim, ki so v pregrešno nadlogo zabredli in so vsaki trenutek v nevarnosti, da bi se v pekel ne pogreznili. Dobri Bog je rešenje takih revežev nekako v naše roke položil. Bog je od vekomaj sklenil in je grešniku odločil mero svojih milosti, s katerimi se zveličati zamore. Ako pa grešnik te milosti zaverže, mu jih pravični Bog več ne da, — ako drugi zanj ne prosijo. Vse mora imeti svojo mero. Tudi usmiljenje in prizanesljivost Božja jo ima. To prizanesljivost Božjo zamoremo mi s svojo molitvijo podaljšati. Bog je hotel Izraelsko ljudstvo v puščavi končati; molitev Mojzesova pa je pravico Božjo potolažila. Gospod je prizanesel nerodovitnemu drevesu, ko je vertnar prosil zanj. Toraj lahko rečemo, da je mili Bog zveličanje marsikterega naših bližnjih v naše roke položil. Ako priserčno in pobožno molimo za nje, bodo se spokorili in zveličali; ako pa to opustimo in ne molimo zanje, bodo v svojih grehih ostali in se pogubili.

V bratovščini Marijinega serca pa posebej molimo za spreobernenje grešnikov. Ta prošnja je Materi Božji gotovo ljuba. Saj je Marija Mati nam vsem; toraj tudi Mati grešnikom. Dobra mati pa revno, nadležno dete še bolj ljubi, kot druge zdrave; zato, ker si samo pomagati ne more in matrne ljubezni najbolj potrebuje. Z veliko britkostjo se ozira tudi Mati Božja na velike grešnike, ki v svojo večno nesrečo naprej derejo. Mariji se smilijo; rada bi jih rešila. Oni so pa morebiti mero Božjih milosti že zapravili brez dušne koristi. V svoji veliki revščini, v svoji smertni nevarnosti pa so še prederzni; in na

misel jim ne pride, da bi se k Materi usmiljenja zatekli. Marija jih tako rešiti ne more; vendar je njen Božji Sin na svetem križu vso svojo drago kri prelil za nje, in Marija je zavoljo njih tako neizmerno terpela. Ona se s svojim maternim srcem na nas obrača, nas kliče na pomoč. In mi zamoremo s svojo priprošnjo pomagati vsaj toliko, da grešnik še več milosti zadobi, in da mu milost Božja še močnejše terka na njegovo merzlo serce. Mogoče je, da se reši. Marija nam bo hvaležna, če molimo za spreobnjenje grešnikov, in se pobožno zatekamo k njenemu presvetemu sercu.

Češčenje Marijinega presvetega serca ni novo. Že več stoletij ga pobožni kristjani prelepo časté, kar je bilo že omenjeno v popisu godu Marijinega serca. Že papež Klemen IX. je privolil očitno češčenje neomadežanega Marijinega serca. Papež Benedikt XIV. je leta 1753 vstanovil bratovščino presvetega Marijinega serca v cerkvi našega Zveličarja v Rimu, pri mostu čez Tiberu, katerega je papež Sikst IV. postavil. (V to cerkev večkrat voda nastopi.) Papež Pij VII. je to bratovščino poterdil in jo z odpustki obogatil.

Vendar je ta lepa Marijina bratovščina še le v naših časih prav oživela in se po vsem kerščanskem svetu razširila. Naj nekoliko omenim, kako se je to zgodilo.

Pariz je veliko Francosko mesto, kjer je živelo več svetih kraljev in veliko imenitnih kristjanov. Tam se je pa zgodilo tudi prav veliko hudega. V tem novem Babilonu je bila blizu gledišča, v katerem se je veliko pohujšljivega počelo in zraven zbirališča pogubilnih denarnih igralcev, cerkev Minoritov, ki so jej rekli cerkev „Zmage naše ljube Gospe“. Precej obširnemu delu mesta je bila tukaj farna cerkev. Ali v sercu teh posvetnjakov je luč svete vere ugas-

nila in vse kerščansko življenje je skoraj da izginilo. Cerkve so bile vedno prazne; k službi Božji skoraj nobenega ni bilo; za svete zakramente se nihče več zmenil ni. V veliki fari, ki je štela do 27.000 duš, je leta 1835 bilo samo 720 svetih obhajil.

Dufrihes Desgenetes (zgovori: Düfriš Deženet) je bil župnik tej toliko zane-marjeni fari. Bil je pobožen mož, in hudo in bitko mu je bilo, kaj bo z nesrečnimi, njemu izročenimi dušami. Neprenehoma je premišljeval, sem ter tje je ugibal, molil je, drugim priporočeval in jih prosil, naj molijo, da bi vendar prisvetel kak prijazen žarek milosti Božje v to duhovno temoto in pregrel to preveliko merzloto. Bilo je 3. grudna leta 1836, ko je žalostni dušni pastir sveto mašo imel na altarji Matere Božje v svoji prostorni, skoraj da res prazni cerkvi. Med sveto mašo se mu vsili misel: Ako hočeš rešiti duše sebi izročene, priporoči in posveti jih presvetemu in neomadežanemu Marijinemu sercu. Pobožni mašnik ima to navdano misel za raztresenost, katero si pri presveti daritvi iz glave izbija. Pa tudi po sveti maši ga ta lepa misel navdaja. Lepa se mu je zdela; ali da bi se dala s pridom izpeljati, zdi se mu nemogoče.

V zaupanji na preblaženo Devico Marijo, kateri je farna cerkev in cela fara posvečena, oserči se in saj za poskušnjo spiše malo pravilo molitveni družbi na čast presvetemu in neomadežanemu Marijinemu sercu. 10. grudna je veliki škof Pariški poterdil ta pravila. Drugo jutro, bila je tretja adventna nedelja, oznani malemu kerdeleu pričujočih, ter jih povabi na večer ob sedmih k očitnemu češčenju presvetega Marijinega serca za spreobnjenje grešnikov. Težko je čakal dobri pastir odločene ure. Strah in upanje je napolnovalo njegovo pobito

serce. V njegovo začudenje je prišlo do pet sto ljudi. Toliko ljudi je komaj videl velikonočno nedeljo ali na Božični dan. Še bolj ga je veselilo, da je bilo za čuda moških. Ko združeno pojejo lavretanske litanije, ponovijo pričujoči iz lastnega nagiba s posebno pobožnostjo izrek: „Pribežališče grešnikov, prosi za nas!“ To se zgodi trikrat zaporedoma. Ves presunjen leži pobožni župnik na svojih kolenih pred podobo usmiljene Matere Božje, ki je milo pribežališče grešnikom, in glasno zakliče: „O moja dobra Mati, zdaj slišiš klic ljubezni in zaupanja! Saj boš zveličanje sprosil tem ubogim grešnikom, ki te svoje pribežališče imenujejo! Sprejmi to pobožno družbo pod svoje varstvo, o Marija! V znamenje tega, sprosi spreobnjenje gospoda R.; precej jutre grem v tvojem imenu k njemu.“

Ta gospod R., čigar spreobnjenje je župnik Dufrihes želel, bil je eden zadnjih ministrov kralja ljudvika XVI. Ta pred svetom sloveči mož je imel že nad 80 let. Bil je zdaj slep in že nekaj mescev bolan. Za njegovo nesrečno dušo v pravičnih skerbah je župnik Dufrihes ga večkrat obiskati želel, da bi mu tolažbe svete vere ponudil in ga z Bogom spravil; ali neverni starec ga je vselej spodil. Marija, pribežališče grešnikov, pa je sprosil, kakor je želel skerbni dušni pastir. Že 12. grudna se omeči zastarani grešnik, se skesano spove, in ponižno prejme sveto obhajilo, ter živi spokorno in spodbudno do 10. malega travna 1837.

Čudno spreobnjenje zastaranega grešnika je poterdilo skerbnega župnika v zaupanju na pomoč Marijino in na dober izid tega boguljubnega dela. 22. prosinca 1837 je pričel župnik zapisovati ude v družbo in v desetih dneh je bilo

že 240 oseb zapisanih; večjidel le iz domače fare.

Župnik Dufrihes je mislil nabrati le majhno družbo za svojo faro; in še tu se ni nadjal, da bi njegove toliko zane-marjene ovčice se svetega dela tako splošno lotile in da bodo v velikih trumah se družile. Božja neskonča ljubezen pa je sklenila, da se je ta družba najprej v tej fari dobro vkoreninila; potem se urno po vsem Francoskem razširila in kmalo po vsem katoliškem svetu se raztegnila. V treh letih je štela bratovščina blizo do šestdeset tisoč udov; in posebno veliko moških.

Hitro razširjenje je pospešilo to, da je papež Gregor XVI. že 24. malega travna 1838 to bratovščino poterdil, jej podelil mnogo odpustkov in jo celo povzdignil v materno bratovščino, ki je tako imela pravico, sprejemati vse druge v ta namen ustanovljene bratovščine in jim prepustiti ravno tiste duhovne dobrote, ktere je sama imela.

Zdaj šteje ta bratovščina Marijinega serca na milijone, in ž njo sklenjenih podružnic po mestih in tergih vesoljne zemlje na tisoče. Upam, da vsi udje bratovščine svetega Mohora so tudi udje te prelepe Marijine bratovščine.

Čudno urno razširjenje ima svoj uzrok v blaženih sadovih, ktere je zagrešeni svet v toliki obilnosti prejemal od presvetelega, neomadežanega Marijinega serca. Veliki in mnogoteri čudeži so se godili, kot gotovi dokazi, da je s to bratovščino zares usmiljeni Bog, ki jo je sam vpeljal in poterdil.

Zato naj bo vsaki častivec ljube Matere Božje ud te prelepe bratovščine! Saj, kdor veruje, da je Marija svoje neznanske bolečine pod križem svojega Božjega Sina le za grešnike terpela; in veruje, da njeno hrepenenje po rešitvi naših duš je ravno tako neizmerno, kakor

neizmerne so bile njene bolečine; in kdor zraven še pomisli, da s svojo vremo, s svojo priprošnjo, z dobrimi deli svoje ljubezni in svojega pokorjenja lahko dušam v večno življenje pomaga; — kdor si to vse k sercu vzame, res bi ne imel nobene ljubezni do nebeške Matere, ako bi se ne trudil za spreobrnjenje grešnikov in bi nič ne storil v ta namen.

Res, da to lahko vsak sam stori; ali v družbi z drugimi, v bratovščini je bolje, je veljavnejši. Združena molitev ima več moč. Saj Jezus pravi: „Kjer sta dva ali trije v mojem imenu, sem jaz sredi med njimi.“ Udje te bratovščine pa so skupščina veliko milijonov. Med njimi je veliko pobožnih, tudi mnogo svetih duš. Ako vsaki ud na dan le eno Češčena si Marijo zmoli, kake molitve se vzdigujejo proti nebu! Nobena reč ne more Božjega serca bolj giniti. Ta molitev ne velja le grešnikom sploh, ampak zlasti tistim, ki so v bratovsko molitev posebej priporočeni. Veliko zares prečudnih spreobrnjenj se zgodi s to molitvijo. Največi grešniki, v bratovsko molitev priporočeni, se spreobernejo. Bolniki, katerim zdravniki več ne morejo pomagati, prečudno ozdravijo.

Velik čudež se sme imenovati duhovno ponovljene fare naše ljube Gospe zmagovalke v Parizu, od kodar se je ta bratovščina toliko razširila. Cerkev ni bila več prazna; vsa soseska pridno obiskuje službo Božjo. Ni ga skoraj trenutka čez dan, da bi pobožni verni ne klečali pred čudodelno podobo Matere Božje. Po cerkvenih stenah visi polno obljubnih tablic, na katerih je uslišanje molitve ali zapisano ali naslikano.

Ta združena molitev ne pomaga le drugim grešnikom, ampak tudi nam samim. Kako smo pač mi potrebni usmiljenja Božjega! Saj se vsi imenujemo uboge grešnike. In kdo zmed odraslenih

je brez greha? Saj pravični sedemkrat na dan pade v svoje slabosti. Najbolj nam bo pa pomagalo, da bomo iz mlakuže svojih lastnih grehov se spravili, ako imamo resnično usmiljenje z duhovno revščino grešnikov in z nevarnostjo svojega bližnjega. S tem si prislužimo tudi za se več milosti in odpusčenje grehov pri Bogu, ki je rekel: „Blagor usmiljenim, ker usmiljenje bodo dosegli.“ In spet pravi sveti Jakob: „Kdor grešnika verne od njegove krive poti, bo rešil njegovo dušo od smrti, in pokril veliko število grehov.“ (5, 20.) Ako bomo k Bogu pripeljali le eno dušo, ki bo z našo molitvijo rešena, bomo pri sodbi obstali. Se ve da se moramo saj velikih, smertnih grehov skerbno varovati; drugače naša molitev nič ne velja, je gnusoba pred Bogom.

Kdor ni še ud, naj se zapiše v to Marijino bratovščino. Vsaki dan moli eno „Češčena si Marija . . .“ s pristavkom: „O Marija, pribežališče grešnikov, prosi za nas!“ Dobro je tudi molitev svetega Bernarda: „Spomni se, o preusmiljena Devica . . .“

Ta bratovščina daje svojim udom to posebno prednost, da razun velikih praznikov, si vsaki ud lahko izvoli vsaki mesec dva dni, ktera koli hoče, v katerih se pod navadnimi pogoji popolnega odpustka vdeležiti zamore.

9. Bratovščina naše ljube Gospe „kraljice angeljev“.

Veliko družb je v katoliški cerkvi, veliko tudi bratovščin, ki preblazeno Devico Marijo z raznimi in zares veličastnimi priimki kličejo in častijo, in na tisoče jih je, ki tolažbo, pomoč in milost na duši in telesu zadobijo. Vse te slavne družbe in vse prelepe bratovščine pa imajo svoj začetek v človeških nadlo-

gah in v pozemeljskih potrebah, kakoršne vsaki čas posebej ima. Tako je bilo tudi z bratovščino naše ljube Gospe „kraljice angeljev“.

Češčenje „kraljice angeljev“ ni nič novega. To češčenje je razširjal serafinski svetnik sveti Frančišek Asiški. Mesto Asiz je na Laškem v papeževih deželah, ktere je pa sedanjí prekucijski duh vidnemu poglavarju svete cerkve krivično pograbil. Asiz je med Perugia in Folignio. Leži na podolgastem griču v neizrečeno lepem kraju. (Po vsem zares lepem Laškem je Asiz mojim očem najlepši kraj. Dne 3. rožnika 1877, ko sem bil v tem rajskem kraju, ne bom nikdar pozabil.) Pod mestom leži v prelepi planjavi veličastna cerkev kraljici angeljev posvečena, z mogočno kupljo sredi cerkve. Pod to kupljo je tista, vsemu svetu znana kapelica, ktero verni „Porcijunkulo“ imenujejo. Ta kapela, že četrtega stoletja, je bila vnebovzetju Matere Božje posvečena. Tukaj je kraj nebeških prikazni in tukaj so angeljski kori prepevali slavo nebeški kraljici, kakor spričuje sveti Bonaventura. Zato so to kapelo sploh imenovali: „kapela naše ljube Gospe angeljske“.

Tukaj je pobožna mati svetega Frančiška preblaženi Devici izročila. Tukaj je Frančišek s svojimi prvimi učenci cele noči za uboge grešnike molil. Tukaj je sprosil po prečudnih potih veliko milost, da je ta kapela postala skesanim grešnikom kraj posebnih darov Božjih. Papež Honorij III. je na njegovo prošnjo dovolil popolni odpustek za vsa leta, vendar en dan v letu, vsem vernim, ki po skesani spovedi in prejetem svetem obhajilu cerkev presvete Device Marije angeljske obiščejo.

Ta odpustek je bil pozneje, pa tudi le za drugi dan velicega serpana, razširjen in podeljen vsem cerkvam, v kte-

rih bivajo sinovi in hčere svetega Frančiška. Cerkvi kraljice angeljske v „Porcijunkuli“ pa je papež Inocencij XII. odpustek dovolil vsaki dan celega leta. Vsi ti odpustki se zamorejo dušam v vicah v pomoč obrniti.

Ravno ta kapela tolikih milosti Božjih v Porcijunkuli je tudi zibelka ali začetek bratovščini naše ljube Gospe „kraljice angeljev“. V tej kapeli je zvolila nebeška kraljica svetega Frančiška, da reši večne pogube takratni v posvetne sladnosti zakopani in neverstvu vdani svet in ga pod ljubi jarm svetega križa nazaj pripelje, ter ga s svojim prelepim zgledom pobožne molitve in vnete ljubezni do ubožstva, do čistosti in zatajevanja prenovi in mu tako resnični mir pridobi.

Kraljica angeljska je v ravno tej kapeli, čez več kot šest sto let, poklicala moža, ki je z novo bogoljubno družbo stari pobožnosti „Poreijunkule“ dal novo podobo, da ponovi češčenje Matere Božje, kraljice angeljske, in vterdi zaupanje na njeno mogočno priprošnjo, in da reši na stotine ubogih duš, ktere satan v svoje peklenske zanjke tako zvito in prekanjeno lovi.

Ta imenitni mož je Marija Friderik Bray, iz hiše slavno znanih grofov, ki na parskem kraljevem dvoru že dolgo časa najimenitnejše službe opravljajo. Kot mladeneč je od svojega šestega leta vedno bolehal. V šest in tridesetem letu ga bolezen tako hudo napade, da mu zdravniki ne morejo nič pomagati. Bilo je 22. malega serpana 1856, ko so zdravniki mislili, da bo zvečer ugasnil, da se ne bo vedelo kdaj, ker žila se skoraj ni nič več čutila.

Bolnik, velik častivec Matere Božje, je že poprej slišal glas nebeške kraljice: „Obljubi, da hočeš popotovati na Božjo

pot k Mariji v Asiz, in ozdravila te bom!“

Pobožna družina je stanovala na svojem gradu Beleue. Ko grajščinska ura polnoči bije in so vsi čakali, da bo umirajoči grof zadnjikrat zdihtnil, zbere Marija Friderik vse moči, in zraven stoječi angeljski kraljici reče: „Saj obljubim!“ — In tisti trenutek je bolezen zginila. Zdrav je bil.

„Jaz sem zdrav!“ zaupije v veselo začudenje svoji materi in drugim domačim, ki so njegove smerti pričakovali. V veliko sterčenje vstane ter je popolnoma ozdravljen.

Zdravnik, ki ga 30 let zdravil, je mislil videti merliča, pa ga vidi zdravega! Začuden spozna: „Resnično, to je čudež!“ Tako je zdravnik spoznal tudi pred Toulouskim škofom, s pristavkom, ako bi treba bilo, da to s svojo lastno kervijo potrdi in priča.

Poln hvaležnosti za tako prečudno ozdravljenje se grof Marija Friderik, v družbi zvestega hišnega prijatla poda v Rim in od tam v Asiz, da v Mariji posvečenem svetišču v „Poreijunkuli“ opravi svojo obljubo.

Tu je imel zopet prikazen kraljice angeljske. Podal se je nazaj v sveto mesto, v Rim in učiti se je začel bogoslovja; pripravljaj se je za mašnika. Leta 1858 ga je škof iz Poitiers-a, monsignore Piè, v Rimu v mašnika posvetil, in že tisti dan je bil sprejet v imenitno družbo Jezuitov. Hvaležnost do preblazene Device Marije ga je gnala, da je prosil svetega Očeta, nepozabljivega Pija IX., naj bi dodelil odpustke „Poreijunkule“ tudi njegovi domači fari, kjer je tako prečudno ozdravel. Sveti Oče mu to radi privolijo in majhna vas Pourville, blizu mesta Toulouse, je postala kraj veselja in blagoslova in drugi dan velicega serpana vsako leto roma veliko vernih od blizo in od daleč v malo Ma-

rijino kapelico farne cerkve, ki je s pomočjo vernih romarjev nebeške kraljice vredno svetišče postala.

Pobožni grof Marija Friderik pa je še pet let v sveti pokorščini in vednem zatajevanji se pripravljaj, preden je izpeljal naročeno povelje preblazene Device Marije in je vpeljal novo bratovščino. Naše ljube Gospe, „kraljice angelov.“

Majhni, poprej neznani kraj Pourville je od takrat središče častivcev kraljice angeljev. Na svetega Marka dan 1863 se zbere prva mala družbica teh častivcev. Veliki škof v Toulouse je leta 1864 izdal pismo, s katerim je poterdil to družbo. Tudi drugi škofje so jo poterdili in po svojih škofijah priporočili. Ko je pa veliki zbor svetih obredov z navadno natančnostjo preiskal vse te zadeve, v katerih je bilo zapletenih veliko čudežev, je tudi sveti Oče Pij IX. to družbo v bratovščino povzdignil in 3. sušca 1871 očitno poterdil in razglasil.

Vsak ud te Marijine bratovščine se izroči v posebno varstvo in brambo preslavni kraljici vseh angeljev, ktera s temi svojimi nebeškimi služabniki, ki jih nihče prešteti ne more, njej izročeno dušo v življenji in v smerti varuje napadov peklenskih duhov.

Vsak ud se vdeležuje zasluženja in molitev več milijonov družbenikov te lepe bratovščine.

Veliko popolnih in veliko nepopolnih odpustkov se lahko vdeleži vsak ud.

Kdor pa hoče biti ud te bratovščine in uživati njene duhovne dobrote, se mora zapisati v zapisnik bratovski, kakor je to pri vsaki bratovščini v navadi.

Potem moli vsaki dan trikrat: „Češčena si Marija!“ .. s pristavkom: „Naša ljuba Gospa angeljev, prosi za nas!“ S tem se vdeleži vselej 100 dni odpustka.

Priporočeno je udom, da vsaki mesec enkrat ali dvakrat prejmejo svete zakramente, zedinjeni znamenom prednika te bratovščine.

Za naše cesarstvo je glavni sedež na Dunaji. Sveti Oče Pij IX. so to potrdili s pismom 21. kimovca 1875.

Tudi majhne otroke sme ta bratovščina prejemati; vendar naročene molitve naj opravlja kdo drugi, dokler jih otroci sami ne morejo.

10. Bratovščina naše ljube Gospe presvetega Serca.

Zdaj naj nekaj še zapišem o bratovščini „Naše ljube Gospe presvetega Serca“, ki je vsem vernim toliko priljubljena, po vsem svetu tako prečudno urno razširjena bratovščina. Podružnica te bratovščine je tudi v Ljubljani v škofijski cerkvi svetega Miklavža. Ko to pišem, je v to podružnico že zapisanih precej nad tisoč udov. Ko bo knjiga tiskana, morebiti jih bo že do dve sto tisoč. V Inomostu na Tirolskem jih je zdaj zapisanih nad en milijon in tri sto tisoč. Koliko milijonov udov šteje ta nova Marijina bratovščina po vsem krščanskem svetu, to je pač le Bogu znano. Več župnij je po Slovenskem, kjer so od malega do velicega vsi zapisani v to bratovščino. Upam, da so udje naše bratovščine svetega Mohora vsi tudi udje bratovščine naše ljube Gospe presvetega Serca. Če bi kdo še ne bil, naj se le urno zapiše! Zato pa tudi mislim, da bom ustregel, ako nekaj povem, kako se je ta lepa bratovščina pričela.

Dva mladenča sta se odpovedala svetu in njegovi nečimernosti, ter sta se posvetila Bogu in Materi Božji in sta se pripravljala v velikem semenišči v Bourges-u (v Buršu) na sveti mašnikov stan. Dasiravno se poprej nista poznala, sta se zdaj posebno ljubila. Oba je navdajala ena sveta misel. Vsak je imel to priserčno željo, da bi, ko bo v mašnika posvečen, zbral več pobožnih mašnikov,

ki bi pod varstvom in s klicanjem in posebnim češčenjem presvetega Jezusovega Serca za zveličanje duš skrbeli. Vsak je od drugega mislil, da je pripraven in namenjen, da bi to željo izpolnil. Pa v letih svojega šolanja sta svojo misel vsaki za se ohranila, in nihče ni vedel za skrivnost drugega. Zdelo se je, da previdnost Božja ju je za vselej ločila. Eden, ki je poprej bil v mašnika posvečen, je v škofiji Bourgos svojo službo nastopil; drugi, njegov prijatelj se je še v Parizu šolal ter je mislil tudi, da mu bo tam služba mašnikova odločena. Na Issoudun, kjer bi se njune skrivne želje dale najbolj gotovo izpeljati, kakor sta vsak pri sebi mislila, sta skoraj že pozabila.

Ali čudna so pota Božje previdnosti! Oba, ne da bi bila za to vedela ali celokaj govorila, sta bila poklicana o Issoudun, in ob enem sta postavljena v to mesto kot vikarja ondotnemu staremu župniku v pomoč. Po čudnem snidenji se priserčno objameta in zdaj si razodeneta svoje skrivnostne misli, ktere sta tako dolgo s svetim molčanjem za se ohranila. Zares sta bila tega vesela.

Dušni stan prebivalcev mesta Issouduna je bil tisti čas prav reven, vsega usmiljenja vreden. Nesrečna vnemarnost je prevzela vse meščane. Sicer častiti župnik je pastir brez ovac v sredi velike neskerbne čede. Velikrat je solze točil in molil sam v svoji veliki zapuščeni cerkvi; prav enako znanemu župniku v Parizu, ki je svojo vnemarno duhovno čedo v svoji prazni cerkvi priporočeval presladkemu Marijinemu sercu in je vstanovil vsemu svetu znano in prekoristno bratovščino presvetega Marijinega serca. Dobri Issoudunski župnik je vse storil, da bi zadušeno vero sebi izročenih ovac kako oživel. Ko je po mestu bolne in uboge obiskoval, hodil je v raketu po

mestnih ulicah, da bi ljudi tako opozoril, da imajo pastirja, ki želi rešiti njihove zapuščene, uboge duše. Toda vse zastoj. Niso mu bili ravno sovražni; le merzli, za svoje zveličanje neskerbni, vnemarni so bili.

Takrat toraj sta se sešla mlada, za Božjo čast in za zveličanje duš vsa vnetá mašnika pri tem po pravici žalostnem župniku. Polna zaupanja na Božjo pomoč, ki ju je tako čudno shupaj pripeljala, sta precej začela delati v čast presvetemu Božjemu Sercu. Leta 1854 je na praznik Marijinega spočetja veliki Marijin papež, sveti Oče Pij IX. v versko resnico določil, da je preblažena Devica brez madeža izvirnega greha spočeta. Na delapust tega preimenitnega dneva sta po ravno končani devetdnevnicí pobožna mlada mašnika svoje svete želje v Marijine roke položila. Da so te svete želje bile Bogu dopadljive, sta imela kot zagotovilo to, da sta prejela na tisti Marijin praznik od neznane roke dvajset tisoč frankov s sporočilom, naj jih obneta v kako dobro delo. Kdo je bil bolj srečen, kot oba nova misijonarja presvetega Božjega Serca?

V izpeljevanji svojega namena sta zadela na mnogotere zadržke, s kterimi se morajo boriti serčne duše in po čigar srečni premagi se ravno spozna delo Božje. Nasprotnosti vsake verste so se verstile z novim oserčevanjem. Dolgo se je duhovna gosposka vstavljala in ni hotela poterčiti pravil nove družbe. Več prošelj zato je bilo odbitih, zaverženih. Med tem popotuje eden teh dveh pobožnih misijonarjev v Paray le Monial, kjer je imela blažena Margarita Alakokve čudno prikazen Božjega serca. Ta pot ga je uterdila in mu je neomahljivo prepričanje dala, da je namenjeno delo volja presvetega Jezusovega Serca. Tudi je pobožna misijonarja poterdoval sveti mož,

župnik bližnjega kraja Ars, pri kterem sta se večkrat posvetovala in kteri je zadnje dni svojega čudnega življenja pre-rokoval, da bo njuno prizadevanje v Issoudunu zmagalo. Med tem sta si pridobila nek zapuščeni hlev in zraven stoječe svisli; in tukaj sta za silo napravila revno kapelo. Ko se je zopet približal veseli praznik Marijinega čistega spočetja, je poslanec Burškega škofa blagoslovil to kapelo v neizrečeno radost misijonarjev. In tako je bilo to sveto delo cerkveno poterjeno.

Issoudunsko mesto se je prenovilo. Niso se godili v prvem času nikakoršni čudeži. (Pozneje pa je bilo več čudežev.) Ali spreobernenje vnemarnih mestjanov je bilo prečudno. Dan na dan je bilo več pobožnih vernih v mali kapelici. In farna, poprej vedno prazna cerkev se je polnila. Vedno in urno se je širilo bogoljubno prenovljenje. Veseli, skriti čudeži Božjega Serca so se na priprošnjo Marijino dan na dan ponavljali v globočini človeških duš.

Še mnogo poskušenj so sveti misijonarji preživeli; ali vse to jih je le uterdilo in pokrepčalo. Neko noč se je poderl kos kapele. To je bilo sicer kmalo poravnano; zdaj je pa deželna gosposka zaperla kapelo; češ, da je preslaba in življenju nevarna. Vse te zapreke so misijonarje le še bolj oserčile in sklenili so, v zaupanju na vsegamogočno Serce Jesusovo, zidati in postaviti tisto svetišče, ki je današnje dni najlepši kinč Issoudunskemu mestu, in ktero je sveti Oče Pij IX. leta 1874 toliko počastil, da se ta prezala cerkev sme imenovati „bazilika“, kakor pravijo največim cerkvam Rimskega mesta.

Zdaj je to lepo delo razširjeno po vsem kersčanskem svetu. Papež Pij IX. je poterdil družbo misijonarjev presvetega Jezusovega Serca in je po njih

vpeljšano bratovščino imenoval mater bratovščino in se tudi sam zapisal vanjo.

Mislim, da je vsakemu znana mila podoba Matere Božje, ki ima pred seboj nebeško Dete in ga s svojim ponižnim pogledom in z razprostenimi rokami nam kaže, kakor bi hotela reči: Glejte ga, ki ga ljubi vsa moja duša! In milo Božje Dete nam kaže z eno roko svoje Serce, v ljubezni do nas goreče, z drugo pa kaže svojo preljubljeno Mater, kakor bi klicalo: Glejte, ona ima pravico do mojega Serca!

Ko so pobožni misijonarji premišljevali, kakošno novo ime bi dali preblaženi Devici, pod čigar posebnim varstvom so svoje delo pričeli, in so hoteli, da bi ta novi priimek naznanil materno moč čez Serce svojega Božjega Sina, so v polnosti svoje ljubezni izrekli tako priprosto, pa toliko pomenljivo ime: „Naša ljuba Gospa presvetega Serca!“

Duh te od svete cerkve skerbno preiskane in slovesno poterrjene pobožnosti je dvojni izraz priserčnega zaupanja do Božjega Jezusovega Serca in do maternega Marijinega serca.

Issoudun je staro mesto, v sredini francoskega kraljestva, in nima nobenih posebnih imenitnosti. Bratovščina „naše ljube Gospe presvetega Serca“ je pa to, poprej skoraj neznano mesto prenovila in vsemu svetu naznanila. Iz vseh krajev široke Francoske vozi hitri hlapon na tisoče pobožnih romarjev le-sem. Issoudun je kraj milosti Božjih, ki verna serca prečudno na se vleče in daleč čez francoske meje se razlega tolaživni glas čudežev in velikih darov Božjih, ki se tu godé. V premilem naslovu: „Naša ljuba Gospa presvetega Serca“ se tukaj obhaja od 12. kimovca 1855 spomin Matere Božje, zedinjen s priserčnim češčenjem presvetega Božjega Serca Gospoda našega in Odrešenika, Jezusa Kristusa. Tam,

kjer so tisto leto zapuščene svisli in mali hlevček v revno majhno kapelo predelali, tam stoji ena najlepših, najveličastnejših cerkva cele Francoske, ki je s svojim velikanskim zidanjem prav sposobna, da razodeva bogastvo in veličastvo Božjega Jezusovega Serca, pa tudi miloto in ljubeznjivost preblažene Device Marije, ki je Mati tega Božjega Serca.

K posvečenji tega novega tempeljna se je leta 1869 zbralo trinajst škofov, nad sedem sto mašnikov in do dvajset tisoč pobožnih romarjev. Še veliko več ljudi pa se je zbralo 8. kimovca 1873, ko so podobo „naše ljube Gospe presvetega Serca“ slovesno kronali.

Tukaj v Issoudunu je sedež glavne bratovščine „naše ljube Gospe presvetega Serca“, ki je zdaj po vsem kerščanskem svetu razširjena.

Naj bi bili vsi Slovenci od majhnega, še le rojenega otroka (za kterega naj mati njegova ali kdo drugi vsaki dan dvakrat ponovi lepi klic: „Naša ljuba Gospa presvetega Serca, prosi za nas!“) do sivega, onemoglega starčeka udje te prelepe družbe Marijinih častivcev, ki ob enem molijo in časté presveto Serce Jezusovo!

Lepo je slišati, ko po vseh molitvah zjutraj, opoldne in zvečer, pred jedjo in po jedi, vsa družina združeno zakliče: „Naša ljuba Gospa presvetega Serca, prosi za nas!“ Bogu in Mariji je prijetno, ko pred šolo in po šoli vsa šola z enim glasom zdihne: „Naša ljuba Gospa presvetega Serca, prosi za nas!“ —

K sklepu naj od Marijinih bratovščin tukaj zapišem, kar pravi veliki častivec Matere Božje, sveti Alfonz Ligvori: „Bratovščine, posebno še bratovščine Matere Božje, so Noetove barke, v ktere se zatekajo ubogi svetni ljudje, da se rešijo navala skušnjav in pregreh, ki žugajo

potopiti vesoljni sedanjí svet. Navadno stori človek, ki ni v nobeno bratovščino zapisan, več greha, kakor dvajset onih, ki so v bratovščini in po bratovskih pravilih živijo. Bratovščine lahko imenujemo Davidov stolp, ki je zidan z branili; na njem visi tisoč škitov, vse orožje močnih. (Vis. pes. 4, 4.) Pristop v bratovščino je zato toliko koristen, ker njeni udje imajo v njej mnogotero orožje zoper pekel; v njej so pripomočki, v milosti Božji se ohraniti; pripomočki, katerih se malokdaj poslužujejo ljudje, ki niso v nobeni bratovščini.“ Tako uči sveti Alfonz.

Naše bratovščine sicer ne tirjajo toliko zatajevanja, toliko premišljevanja in toliko molitve; tudi ne toliko shodov; zato pa tudi niso toliko čistega in resničnega duha, kakor bratovščine, od katerih sveti Alfonz govori. Pri vsem tem pa so vendar neizrečeno velike veljave. To je gotovo, da bratovščine jako pospešujejo kerščansko življenje sploh in spolnovanje stanovskih dolžnosti posebej. Ako veliko udov raznih bratovščin vsakdanje zapovedane molitve in zatajevanja opravlja, o bratovskih praznikih zato posebej odločene pridige posluša in svete zakra-

mente združeno prejema, se ravno s temi pripomočki na sveto cerkev in svojega dušnega pastirja nekako bolj naveže; ima vse to gotovo v duhovnem oziru velik dobiček in dober uspeh v duhovnem življenji.

Bog sam je Mariji to službo dal, da nam je skerbna Mati. Res, da smo vsi Marijini otroci; pa, ako se zapišemo v njeno bratovščino, podamo se še posebej v njeno materno varstvo. Bratovščina je posebna zaveza, v katero z Marijo stopimo. Saj je Marija zmed Gospodovih učencev gotovo apostola Janeza raji imela, kakor druge učence; ker jo je tudi on bolj ljubil, kakor drugi apostoli. Tako bomo tudi mi ljubljenci Marijini, ako se v bratovščini zavežemo, da jo hočemo posebno častiti. In vsaki ud se vdeleži dobrih del, resničnih zatajevanj, svetih obhajil in nepreštetih svetih maš, ktere se v Marijinih bratovščinah opravljajo.

Vendar, ljubi kristjan! ki si ud ene ali tudi več Marijinih bratovščin, glej, da živiš, kakor dobro dete Marijino in nobene sramote ne delaš tej nebeški Materi.

III. Marijini redovi.

Naš Zveličar Jezus Kristus je rekel: „Ako hoče kdo za menoj priti, naj zataji samega sebe, in naj vzame svoj križ, in naj hodi za menoj!“ (Mat. 16, 24.) Če je tudi Jezus vse za naše zveličanje storil, vendar moramo sami toliko

storiti, kolikor premoremo. To pa kar zamoremo, je, da sami sebe zatajujemo in zopernosti življenja voljno prenašamo. Zato pravi zopet Jezus: „In kdor ne nosi svojega križa, in ne hodi za menoj, ne more biti moj učenec.“ (Luk. 14, 27.)

Toraj je vsak kristjan dolžan, zatajevati se, da je vreden učenec Kristusov, da njega posnema in vedno popolnši prihaja, in tako svoj namen, večno zveličanje, doseže. Na tej težavni poti pa mu je preblazena Devica Marija najlepši zgled, najveličastnejša predpoda, najmogočnejša varhinja in pomočnica.

Za obedvoje, za hrepenenje po popolnosti in za čiščenje in posnemanje Matere Božje se pa posebno prizadevajo duhovni redovi, ki živijo združeno po samostanih in jih samotarce, redovnike ali menihe in nune imenujemo.

Ti redovniki, ki po gotovih pravilih redno živijo, se s sveto slovesno obljubo zavežejo, da hočejo spolnovati evangeljske svete, ki so: Radovoljno uboštvo, vedno devištvo in vedna pokorščina pod duhovnim poglavarjem. Kje bi te bogoljubne duše imele za Jezusom lepši, popolnši in spodbudljivejši zgled, kakor je preblazena Devica in Božja Mati Marija?

Vsak redovnik, naj bo menih ali nuna, obljubi radovoljno uboštvo. Odpove se vsemu posvetnemu imetju. On stori, kar je Gospod premožnemu mladenču rekel: „Ako hočeš popolnoma biti, idi, prodaj, kar imaš, in daj ubogim, in boš zaklad imel v nebesih; ter pridi in hodi za menoj!“ (Mat. 19, 21.) In ko tako vse časno zapusti in se vsemu nagnenju do pozemeljskih dobrot odpove, in ko v svoji samotni, revni celici samo le najpotrebnejše dobiva, stopi pred njegove duhovne oči prvi, najlepši, najljubeznivejši tempelj uboštva; in ta je: Nazarenska hišica. V tej premili hišici vidi preblazeno Devico, sicer kraljevega rodu; vidi tudi njenega čistega ženina, tudi kraljeve rodovine, celo Sinu Božjega vidi, kako najsvetejše osebe v potu svojega obraza kruhek uboštva jedó. O kako dopadljivo, spodbudljivo in ljubeznivo gleda v časnem ubožna, v milosti Božji

pa toliko bogata Mati Božja na nje, ki posnemajo njo in njenega Božjega Sina, ki ni imel, kamor bi bil svojo glavo položil!

Vsak redovnik obljubi vedno devištvo. Kaj ga k temu nagiba, kdo ga v tem sklepu oserčuje? Neomadežano spočeta Devica in Mati Božja Marija, in sprednost, ktero je vsegamogočni Bog vsem deviškim dušam odločil, ko je za Mater obljubljenemu Odrešeniku čisto Devico izvolil. Ali, vse napade peklenškega duha, zvitega sveta in svoje lastne požljivosti vedno stanovitno odbiti in premagati, in to celo svoje življenje — vse to potrebuje veliko serčnosti in veliko milosti Božje. Bogu posvečena duša v vseh teh bojih išče serčnosti in pomoči Božje pred podobo tiste, ktero je Bog sam ozaljšal z veličastno prednostjo najpopolnše čistosti, ktera je pa tudi sama v najlepših letih svoje mladosti vesela in serčna storila obljubo vednega devištva, vkljub navadnemu mišljenju judovskega ljudstva, in še celo s pogojem, da se odpove najvišji časti, biti Mati obljubljenega Mesija. Ako Bogu zaročena duša v svoji hudi vojski zoper nesrečno vzdigajoče se meso išče serčnosti in pomoči pri svoji izvoljeni kraljici, pri Mariji, gotovo jo bo tudi dobila. Mar ne bo Marija s posebno ljubeznijo vdana njim, ki se z obljubo zavežejo, se z vojskovanjem in vednim zatajevanjem prizadevajo, da jo v najlepši čednosti, v sveti čistosti posnemajo in tako, kolikor moč, nasledke izvirnega greha odvrčajo?

Vsak redovnik obljubi vedno pokorščino. To je največe zatajevanje, najimenitnejši dar, ko svoje lastno mnenje, svojo lastno voljo ptuji oblasti radovoljno podverže. Tudi v tem ima redovnik prelep izgled nad Marijo Devico. Ko je angelj Gospodov jej oznanil, da bo spočela od svetega Duha in ona skriv-

nosti tega čudeža ni razumela, podverгла je svojo voljo in svojo misel Božji volji, ko je rekla: „Glej, dekla Gospodova sem; zgodi se mi po tvoji besedi!“ Tako je Marija z verno pokorščino raztergala nesrečne vezi, v ktere je Eva človeški rod z dvomom in z nepokorščino zapletla. Ta ponižna beseda: „Fiat — zgodi se!“ prijetno odmeva po vseh samostanih. Ljuba Mati našega Odrešenika, ki je bil pokoren do smerti na križu, rada pomaga vsem izvoljenim dušam, da doprinašajo obilne in velike darove svete pokorščine, ki se zaupljivo k njej zatekajo.

V teku časa je Bog obudil več v sveti ljubezni vnetih duš, ki so po različnih pravilih, po svoji modri skušnji in po Božjem razodenju na tisoče duhovnim sinovom in hčeram pot kerščanske popolnosti kazali in jih tako do verhunca svete ljubezni pripeljali. Ko so ti razsvetljeni možje v preblaženi Devici Mariji spoznali najlepši in najljubeznivejši zgled kerščanske popolnosti in so v svojih duhovnih navodih resnično in priserčno češčenje nebeške Kraljice kot sveto dediščino iskali, spoznali so ravno v tem zdatni pripomoček prave svetosti, pa so tudi veleli in priporočevali, da naj njihovi duhovni otroci preblaženo Devico Marijo ne častijo le z nekterimi posebnimi duhovnimi vajami, ampak naj jo veliko bolj posnemajo v njenih čednostih, v njenem poveljevanju Boga, v njeni ljubezni do svete cerkve in do vseh ljudi. Tako vidimo v raznih redovih pobožne duše, ki so se vsi posvetni nečimurnosti, vsemu posvetnemu radovoljno odpovedali, pa so se vnele v prečisti ljubezni do preblažene Device in Matere Marije.

Vsi duhovni redovi ljubijo, častijo in poveljujejo Gospodovo Mater s svojo obljubo, ter ne posnemajo njenega pre-

lepega življenja le splošno; ampak z vednim zatajevanjem in darovanjem hrepenijo po tisti popolnosti in tisti polnosti Božje milosti, ktera je bila Materi Božji po njenem neomadežanem spočetju v delež in ktero je vsem drugim greh naših prvih staršev napravil.

Cerkvene zgodbe nam pripovedujejo, da že v apostolskih časih in precej prvo stoletje je mnogo pobožnih duš glas Božji poklical v puščavo, kjer so kot puščavniki in samotarci Bogu služili. Egiptovska dežela, že v stari zavezi imenitna, s stopinjami presvete družine, preblažene Device Marije, njenega Deteta in njenega ponižnega ženina posvečena, ta dežela je srečni kraj angeljsko-čistega življenja. Takrat se je po egiptovskih puščavah razlegalo sveto prepevanje slave Božje in češčenja Matere Božje.

I. Benediktinci.

Začetnik samotarskega življenja v zapadnih deželah je sveti Benedikt. Ta imenitni svetnik in imenitni častivec Matere Božje je bil rojen v majhnem mestu Nurzija blizu Spolete l. 480. Njegovi pobožni starši so ga imenovali: Benedictus, to je: Blaženi. Njegov oče je imel v Rimu svojo hišo, ki se je tiščala hiše svete Cecilije. Tukaj je stanoval mladenec Benedikt, da je po volji svojih staršev se šolal. Imel je čedno podobo Matere Božje, pred ktero je večkrat molil in se njenemu varstvu priporočeval. Še kažejo to podobo v samostanu pri imenitni cerkvi svete Cecilije, kjer prebivajo nune svetega Benedikta. V varstvu nebeške kraljice je mladenec kmalo spoznal zapeljivost spridenega sveta; zato je bežal iz šumečega mesta v samoto. Na poti ga sreča mašnik Roman, ter ga vpraša, kam da gre? Mladeneč mu pove, da išče kraja, kjer bi skrit pred

svetom le Bogu in Mariji služiti mogel. Roman mu pokaže skalnat berlog pod skalnatim pečevjem. V tem berlogu, kateremu so „Subjako“ rekli, je preživel tri cela leta v velikem zatajevanji. Ker se pa zlato le v ognji očisti, je Bog v svoji modrosti pripustil, da je mladenča hudi duh grozovito napadal. Nečisti duh mu noč in dan miru ne da; in ker ga Benedikt z molitvijo in ostrim postom premagati ne more, izsleče svojo samotarsko halo in se po bodečem ternji tako dolgo premetava, da ves ranjen hude skušnjave premaga. Od zdaj ga nečiste misli nikdar več niso nadlegovale.

Njegovo sveto življenje je urno okrog zaslovelo, tako da ga menihi v Vikovari za opata izvolijo. Bilo pa je med njimi več razvajenih, ktere je Benedikt poboljšati želel. Nehvaležniki pa so se pomenili in so mu pijačo otrovali, da bi ga s poti spravili. Sveti Benedikt pa pijačo prekriža in posoda se pri tej priči razbije. On pa se v svojo samoto nazaj poda. Ali kmalo se zbere okrog njega toliko pobožnih mladenčev, da postavi dvanajst samostanov, v ktere uversti po dvanajst menihov.

Potem se poda na goro Kasino, kjer so bili malikovalci. S svojo gorečnostjo pa jih je pridobil za sveto vero. Na tej gori je postavil velik samostan. Sestavil je posebna pravila, po katerih naj njegovi učenci živijo. Iz Kasinske gore se je njegov red po vsem svetu razširil. Izmed njegovih učencev je bilo že 30 papežev, nad 200 kardinalov, krog 6000 škofov in čez 50.000 svetnikov.

V njegovih svetih pravilih ni zapisano, da bi preblaženo Devico posebno častili; pa je vendar gotovo, da so duhovni sinovi svetega Bendikta češčenje Matera Božje po vseh evropskih deželah vpeljali in širili; kakor so sveto vero in resnično izobraženost povsodi

gojili. Pervo vodilo tega svetega reda je: „Služba Božja je prva služba“. In v njegovih samostanih se je izurilo veličastno petje Davidovih psalmov. Po umetno napravljenih, vstričnih korih Benediktinskih samostanov so se razlegale noč in dan hvalne pesmi na čast Bogu in čast preblaženi Devici. Cerkvene praznike je ta red prvi in najlepše razvil. S posebno vnamo in z otroško ljubeznijo so Benediktinci obhajali Marijine godove. Po stari navadi je v vsaki samostanski cerkvi prvi stranski altar preblaženi Devici posvečen, ako nima cerkev podoba Matera Božje v velikem altari. Najimennitniše, najveličastniše tempeljne na čast nebeški kraljici so Benediktinci postavili. Benediktinci so oskerbovali najbolj sloveča Božja pota Materi Božji posvečena. Med svetniki tega reda častimo najprišernejše častivce naše ljube Gospe. Sveta vera v neomadežano spočetje preblažene Device Marije je med njimi imela najbolj učene in najbolj iskrene zagovornike. In prvi, ki je vpeljal praznik neomadežanega spočetja, je bil sveti Ildefonz, menih svetega Benedikta, ki je bil škof na Španjskem.

Blaženemu Alanu, menihu svetega Dominika, je Mati Božja razodela, da je sveti Benedikt zato postal oče in začetnik redovnikov v zapadnih deželah, ker je njeno češčenje toliko širil in jo je že v Rimskem mestu posebno častil. On je bil prvi, ki je nebeški kraljici na čast po številu Davidovih psalmov po sto in petdesetkrat molil: „Češčena si Marija . . . ter je to češčenje Matera Božje svojim duhovnim sinovom in hčeram priporočeval.

Ko se je konec njegovega življenja približal, nesli so ga njegovi učenci po njegovi želji v cerkev, kjer jih je prišerčno opominjal, naj vedno zvesto živijo po njegovih pravilih, je po prejetji sve-

tega Obhajila z očmi proti nebu povzdignjenimi, naslonjen na svoje brate — stojé umerl 21. sušca l. 543. Njegovo telo je bilo v kapeli svetega Janeza na gori Kasinski položeno zraven telesa njegove sestre, svete Školastike, ki je bila prednica pobožnim nunam, ki so po vodilih svetega Benedikta živele. Pozneje je bilo njegovo telo prenešeno na Francosko v vsemu svetu znani Benediktinski samostan „Fleury“.

2. Kartuzijani.

Ni ga menda nobenega reda, ki bi tako zvesto posnemal tiho in sveto življenje Matere Božje v skritem Nazaretu, kakor so Kartuzijani. Večidel vsi duhovni redovi se pečajo bolj ali manj tudi s svetom, z razširjanjem Božje časti in so v službi svete katoliške cerkve. Večidel se pečajo ali z duhovnim pastirstvom, z misijoni, s šolami ali s postrežbo bolnikov. Kartuzijani pa se vsemu zunanjemu odpovedo in le v molitvi in v premišljevanji, od sveta po vsem odločeni, Bogu služijo; zato jim pravijo premišljevalni redovniki. Ko so drugi redovi podobni delavni Marti, ki je Gospodu tako skerbno stregla, sedi Kartuzijan z Marijo pri Jezusovih nogah in si služi hvalo in plačilo Božjega učenika, ki je rekel: „Marija si je najboljši del izvolila, kateri jej ne bo odvzet.“ (Luk. 10, 42.)

Začetnik tega ostrega reda je sveti Bruno, ki je bil rojen v Kolinu na Nemškem leta 1035. Dobri starši so svojega sina poslali v Pariz na Francosko, kjer so takrat najbolj sloveče šole bile. Pariški škof, sveti Anon, je Bruno-ta v mašnika posvetil in ga zvolil kanonika v mestu Rheims. Predenj pa je mislil Bruno svojo novo službo nastopiti, se je v Parizu nekaj strahovitega

zgodilo. Umerl je človek, ktereга so zavoljo njegove pobožnosti in učenosti vsi spoštovali. Po takratni šegi so merliča nesli v odpertí trugi v cerkev, da so zanj navadne molitve opravljali. Ko so mašniki peli: „Povej mi, koliko je mojih hudobij in mojih pregreh!“ se merlič vzdigne in z groznim glasom pravi: „Zdaj sem pred sodnim stolom Božjim“, in zgrudi se nazaj. Komaj mašniki naprej molijo, se zopet vzdigne in prestrašno zaupije: „Pred sodnim stolom pravičnega sodnika sem zatožen.“ In čez malo časa se v tretjič vzdigne merlič in pretresljivo zarjove: „Po pravični sodbi Božji sem na vekomaj pogubljen!“ Molitve pojenjajo in vsi prestrašeni zapustijo cerkev.

Bruno, ki je bil priča te prestrašne prigodbe, je bil toliko presunjen, da je sklenil, svet popolnoma zapustiti in le za zveličanje svoje duše skrbeti. Pridobil si je šest prijateljev, ki so vse svoje imetje poprodali in med uboge razdelili. Takrat je bila znana svetost imenitnega škofa v Grenoblu na izhodnji meji Francoske. K temu svetemu možu, ki mu je bilo Hugo ime, poda se Bruno s svojimi tovarši, ter ga prosi, naj jim on pokaže pot, svetu umreti in le samemu Bogu služiti. Hugo je bil neizrečeno vesel, ker malo poprej je imel razodenje Božje, da je videl, kako se je v neki grozni samoti, ki so jej „Chartreuse“ rekli, vzdignil lep tempelj, v ktereга je sedem svetlih zvezd šlo. Hugo jim je živo popisal grozno samoto, ktera naj bi jim bila v prihodnje stanovanje. Ozka soteska je, pravi med visokimi skalnatimi hribi, ktere sneg in megla vedno pokriva. Daleč okoli je gosto lesovje, da malokdaj solnčni žarki obsijejo tal, kamor nobena človeška noga ne pride. Služabniki Božji se tega ne prestrašijo; glasno hvalijo Boga, da so tako

urno našli, kar so tako priserčno želeli. Škof sam jih je peljal v to grozno puščavo. Napravili so vsakemu posebej majhne celice in v sredo so sčasoma postavili čedno cerkvico. Od tega pustega kraja so se Kartuzijane imenovali.

Njihovo življenje je bilo zares vedno pokorjenje. Šest dni so bili v svojih celicah, kjer so premišljevali nebeške resnice; in da bi bili toliko lažej in bolj zbrani v Bogu, so si naložili vedno molčanje. Le ob nedeljah in praznikih so prišli v cerkev; in takrat so tudi skupaj vžili svojo revno hrano, — jajca in sir. Dva dni v tednu so vživali nekoliko kuhane zelenjave. Druge dni so imeli le nekoliko kruha iz otrobov in vodo. Razun velikih praznikov so le enkrat na dan jedli. Mesa nikdar niso imeli, celo v boleznih ne. Ves čas je bil posvečen molitvi, premišljevanju in delu; prepisovali so bukve, da so si revni živež sami prislужili in niso nikogar zanj nadlegovali. Živel so zares le v Bogu in za Boga, ter so imeli telo le, da so ga ostro pokorili in mu niso nobene složnosti privolili. Imenitni kardinal Bona piše od teh redovnikov: „Oni so pravi čudež celemu svetu; hodijo sicer v mesu, ali vsemu pozemeljskemu so odmerli in so kot angelji na zemlji, žive podobe svetega Janeza, velicega kerstnika, ki je v puščavi živel. V cerkvi Božjega Sina so najdražji biser. Zemlja pod njihovimi nogami se jim ne zdi nobenega pogleda vredna; le proti nebu hrepeni njihovo serce.“

Takratni papež Urban II., ki je bil v svojih mladih dneh učenec svetega Bruno-ta, je poklical svojega nekdanjega učenika v Rim, da bi mu s svojim modrim svetovanjem pomagal, vladati vesoljno cerkev. Bruno je vbogal; nekaj učencev ga je spremilo v sveto mesto. Papež mu je ponudil veliko škofijo Reggio.

Ali ponižni Bruno le prosi, naj mu sveti Oče dovolijo, da se sme s svojimi tovarši nazaj v puščavo podati. Ker le to željo je imel, naj bi njegovi učenci ostali pri veličastnem namenu; da hočejo posnemati tiho, samotno življenje presvete družine v majhni Nazareški hišici. Ker ga ja papež Urban toliko častil, ga je pregovoril, da ni šel nazaj v Grenoble, kjer je sveti Hugo Brunotovim naslednikom postavil in blagoslovil cerkev na čast Materi Božji in so jo imenovali: Naša ljuba Gospa pri celicah. Po papeževi želji je Bruno ostal na Laškem in se je z nekterimi tovarši podal v pusti kraj della Torre, kjer je ravno tako oestro živel. Tukaj je 6. vinotoka 1101. umerl. Njegovo sveto telo so leta 1514 vzdignili in ga v veliko cerkev pod veliki altar položili. Bilo je še popolnoma nestrohnjeno.

V svojih samotnih puščavah so ti redovniki veliko stoletij prepevali čast Božjo in slavo nebeški kraljici. Vsako noč so se ob enajsti uri zbrali in so prav polagoma prepevali zornice prihodnjega praznika, da je to petje do tretje ure terpelo. In vsako noč so še posebej odmolili dnevnice na čast preblaženi Devici Mariji.

Akoravno so Kartuzijani tako ostro živeli, vendar so imeli veliko redovnikov, ki so v tri sto samostanih sveto živeli. Tudi v naši ljubi domovini so imeli tri samostane. Na Štajerskem so bili Kartuzijani v Geirahu. Na Dolenjskem v Pletarjih v fari svetega Jerneja. Iz teh krajev so pregnali pobožne menihe v času, ko je nesrečno luteranstvo tudi po naših krajih svoje okuženo seme sejalo. Najdalje so bili Kartuzijani v Bistri pri Borovnici. V Bistri je Koroški vojvoda Bernhard leta 1255 ustanovil Kartuzijane, kakor opisuje slavni Valvazor v svojih XI. bukvah stran 140.

Ta red je imel posebno veliko častivcev Matere Božje.

3. Karmeliti.

Davno znani Karmel sem že opisal pri godovih Matere Božje, stran: 62, pa tudi nekoliko pri bratovščinah, stran: 110; toraj naj tu le nekoliko omenim od redovnikov Karmelitov, ki so posebni častivci preblazene Device Marije.

Gora „Karmel“ se prav velikokrat imenuje v svetem pismu stare zaveze. Je pa 379 metrov (dvanajst sto čevljev) nad morjem visoka skalnata gora, ki je bila nekdanj posebnost lepa in rodovitna. Po gori je do tisoč skalnatih votlin, v katere se skozi tesna žrela gre in se nekatere daleč v hrib vijejo. Te votline so bile večkrat skrivališče pred divjim sovražnikom, večkrat pa tudi v stanovanje puščavnikom.

Ena teh votlin je do 20 stopinj dolga in do 15 stopinj široka. V njej je prerok Elija svoje učence zbiral in učil. Tega preroka je posnemalo v prvih časih več kristjanov, ki so v teh votlinah prebivali, molili in spokorno živeli. In ti samotarci so postavili na čast Materi Božji prvo kapelico na Karmelski gori, kjer je nekdanj prerok Elija videl svetli oblak, ki je bil podoba preblazene Device Marije. Pobožni kristjani, ki so po teh votlinah samotarili, so se v Marijini kapeli vsaki dan zbiral in so preblazeno Device s petjem in z drugimi pobožnimi vajami častili; zato so jim rekli: Bratje naše ljube Gospe na Karmelski gori. V začetku petega stoletja je prišlo v sveto deželo veliko menihov, da so v samoti tiho in pobožno živeli. Ali hudobni Beduini in pozneje kervoželjni Turki so jih hudo nadlegovali in preganjali, da se je njih število do malega skercilo.

Leta 1156 pa je blaženi Bertold iz Kalabrije ta duhovni red vterdil. Bil je Bertold vojak v križarski vojski, ki je iz zapadnih dežel se vzdignila, da bi Božji grob in Jeruzalemsko mesto iz turških rok iztergala. V vojski je priserčno molil in Marijo prosil, da bi kristjani premagali, ter je tudi obljubil, da bo po končani vojski menih postal. Po dobljeni zmagi sleče vojaško obleko in z nekaterimi tovarši postavi zraven Elijeve votline malo hišico, ki je bila kmalo imeniten samostan. Pa še le sveti Albert, Jeruzalemski patrijarh, jim je leta 1209 spisal pravila, katera so spolnovali samotarci na Karmelskem hribu. Tako je bil ustanovljen karmelski red, katerega je že prerok Elija pričel. V znamenje posebne vdanosti Materi Božji so nosili Karmeliti belo obleko. Ker so jih pa Saraceni posebno zavoljo bele obleke preganjali, so belo obleko premenili s temno in so le beli plašč še ohranili. Noč in dan so Boga častili in njegovo preblazeno Mater Marijo.

Iz Karmelske gore se je razširil ta Marijin red po vseh zapadnih deželah. Papež Inocenc IV. je leta 1247 dovolil nekaj polajšanja poprej ostrim pravilom in potrdil to družbo redovnikov z imenom: Red bratov svete Device Karmelske. Kmalu potem je preblazena Devica Marija pokazala, kako ljubi so jej njeni „bratje“; in ta prigodba je Karmelite visoko povzdignila. 16. rožnika 1251 se je prikazala Mati Božja svetemu Simonu Stok-u, ki je bil takrat prednik temu redu, ter mu je izročila sveti škapulir v posebno znamenje in v zastavo svojega varstva; kakor je omenjeno že pri bratovščinah.

Več verhov je poglajno Marijino drevo. Razne družbe so nastale. Vse pa je vezala vez svetega škapulirja. Eden najlepših cvetov ženskega verha tega reda

je bila sveta Terezija, ki je Karmelitski red oživila in prenovila.

Morebiti vstrežem, ako še zapišem, kako je današnje dni s Karmelsko goro. — Čudne, velikanske spremembe so se godile v sveti deželi, in Karmelska gora je bila vselej zapletena v razne nevihte, ktere so divjale nad Palestino. Karmeliski samostan je bil večkrat razdjan. Zadnjikrat ga je ošabni Napoleon razdjal. Ubogi menih Janez Kerstnik Fraskati je vnovič pozidal sedanji velikanski samostan. Desetkrat je popotoval po Evropi in je koledoval za Karmelitski samostan. V posebnem varstvu svoje nebeške kraljice je znal tako moledovati, da je za to novo zidanje vnel slehernega, ki ga je slišal. Na dvorih bogatinov in po revnih kočah, povsodi so ga z veseljem sprejeli. Ne le pravoverni kristjani; celo krivoverci so mu svoje darove ponudili. Peveci so zanj peli; godci so zanj godli; gospe so zanj šivale; po vseh časopisih so zanj pisali. Pruski kralj je zapovedal, da naj poštni vozovi zastonj vozijo brata Janeza, da po vsem kraljestvu zamore pobirati za Karmelski samostan. In ubogi brat je nabral toliko, da je postavil zares veličasten spomin svete ljubezni preblaženi Devici Mariji na čast.

Večkrat razderto, pa vselej lepši sozidano svetišče na Karmelski gori je zares primerna podoba svete katoliške cerkve, ki je na skalo zidana, in iz vsake nevihte prenovljena veličastno vstane.

4. Red naše ljube Gospe v odrešenje jetnikov.

24. kimovca obhajamo god Marije Device „rešenje jetnikov“. Ker se ta praznik obhaja po vsem kerščanskem svetu, kakor je omenjeno na strani: 116, naj še nekoliko od tega reda zapišem.

V trinajstem stoletji so neverni Mavri grozovito razsajali po Španjskem. Lovili so kristjane, jih neusmiljeno v verige kovali, v sužnost odpeljali, in so z njimi hujši kot z živino počenjali. Aragonski kralj Jakob I. se je vedno vojskoval s temi divjaki. Preslab pa je bil, da bi to prestrašno ropanje vstavil. Še vedno so neverniki marsikterega kristjana vjeli in v grozovito sužnost odpeljali. In to je hudo peklo njegovo serce. Neko noč je priserčno prosil nebeško kraljico, ktero je posebno lepo častil, naj se ona usmili nesrečnih kristjanov in naj jih reši te velike nadloge. In glej! čudna bliščoba ga obda in pred njim je preblažena Devica v nebeški lepoti. Marija mu pove, da njegova vnema za sveto vero, njegova serčnost v boju zoper nevernike in želja, da bi vse jetnike iz nesrečne sužnosti rešil, — vse to je Bogu neskončno dopadljivo. Marija mu naroči, naj ustanovi red „Naše ljube Gospe v odrešenje jetnikov“, ki bo za to pobiral mile darove po vsem kerščanskem svetu.

Pobožni kralj je bil neizrečeno vesel in hvaležen, da mu je nebeška kraljica to preimenovalno nalogo dala. Ni pa zdaj vedel, kako bi se lotil tega dela. Ali kmalo je tudi to zvedel.

Peter Nolaskan je bil učenik in svetovalec pobožnemu kralju Jakobu. Bil je rojen na Francoskem leta 1189. Njegovi starši — vitezi — so ga po takratni šegi skerbno izredili in že majhnega mladenčca vadili v potrebnih vajah, da bi nekdanj imeniten vitez postal. Petnajst let staremu umerje premožni njegov oče. Njegova mati je le to želela, da bi njen sin Peter se oženil in tako slavo njenega žlahtnega rodu pospeševal. Ali mladi Peter je v svoji preblagi duši čutil boljši poklic. Njegovo največje veselje je bilo, da je pomagal ubogim in da

je bil v cerkvi, kamor je vekrat o polnoči hodil, da je bil pri zornicah, ktere so menihi molili. Neizrečeno ga je bolelo, ko je slišal, kako noverni Mavri neusmiljeno kristjane lové in kako gerdo ž njimi počenjajo. Velikrat je molil in Boga prosil, naj bi nevernim Mavrom vso moč odvzel in vse kerščanske sužnje iz njihovih rok rešil. Sklenil je, da hoče vse svoje veliko premoženje v odrešenje vjetih kristjanov obrniti in da hoče še druge dobrotnike v ta namen prositi.

Tisto noč, ko se je nebeška kraljica kralju Jakobu prikazala, prikaže se tudi svojemu ljubemu častivcu Petru, ter mu naroči, naj posveti ne le svoje premoženje, ampak tudi svoje življenje v odrešenje kerščanskih jetnikov. Peter se te prikazni Matere Božje prestraši in se boji, da bi ne bila kakšna zvijača hudobnega duha, ki se večkrat v angelja luči spremeni. Marija se mu v drugič prikaže ter mu pravi: „Nič se ne boj, jaz sem Mati Božja. Tvoje prizadevanje je po Božji volji in Bog ti bo pomagal.“ Peter je bil potolažen. Ali tudi on ni vedel, kako bi se dela lotil. Težko, nepremagljivo se mu je to zdelo. Vprašal je toraj za svet svojega spovednika. Ta je bil pobožen, razsvetljen dominikanec, Rajmund Penafort, ki je bil tudi spovednik kralja Jakoba. Ko Peter prikazen Matere Božje pove, mu Rajmund pravi, da tisto uro se je tudi njemu Marija prikazala in mu je ravno to naročila. Zagotovi ga, da hoče po svoji moči podpirati to preimenitno delo. Ko je Peter zvedel še prikazen, ktero je kralj imel, poprijel se je z vso vnemo Marijinega naročila.

V Barceloni je že bila mala družba, v kateri so bili premožni in plemeniti možje in mašniki, ki so jetnike obiskovali in miloščino pobirali, s ktero so kerščanske sužnje odkupovali. Večidel

vsi so se Petru pridružili in on je to družbo imenoval: „Red naše ljube Gospe v odrešenje jetnikov“. Kralj Jakob je v ta namen veliko daroval. 10. velik. serpana l. 1217 je storil sveto obljubo Peter in ž njim sedem vitezev in šest mašnikov v škofovi cerkvi v Barceloni v pričo kralja in vsega kraljevega dvora.

Zraven navadnih treh obljub so storili še četrto obljubo, ktera nas uči, kako daleč pelje sveta vera človeka v ljubezni do bližnjega. Ti sveti možje so namreč obljubili, da hočejo sami v sužnosti nevernikov ostati, ako bi v odrešenje jetnikov potrebno bilo. Papež Honorij III. je ta red poterdil.

Kmaló se je zbralo mnogo imenitnih mož iz Španjskega, iz Angleškega, iz Francoskega in tudi iz Avstrije. Več teh preblagih Marijinih služabnikov je res se zamenjalo v sužnost, da so rešili kristjane in so kot sužnji med neverniki sveto vero učili. Sveti Rajmund je bil osem mescev v sužnosti. Prestrašne muke je prestal v tem času. Ko ni jenjal, Kristusa oznanovati, so mu neusmiljeni neverniki z razbeljenim železom ustnice prederli in mu ključavnico na usta djali, da bi omolknil.

Ravno tako je storil sveti Peter Paschal, škof Januiski. Ko je vse svoje imetje za oproščenje jetnikov razdal, šel je sam med nevernike, da bi jih v sveti veri podučil. Ali oni so ga urno zgrabili, v verige zakovali in ga neusmiljeno terpinčili. Njegova čeda mu pošlje precej denarjev, da bi se odkupil. On pa s tem denarjem odkupi več žen in otrok; ker se je bal, da bi v grozovitnem terpinčenju od svete vere ne odstopili. Sam pa je ostal v sužnosti tako dolgo, da si je krono mučeniško zaslužil.

Sam Peter Nolaskan je več kot štiri tisoč sužnjim prostost pridobil.

Bili so v tem redu dvojni udje. Vi-

tezi, ki so imeli navadno obleko; le mali škapulir so nosili. Ti so bili na straži pri morskih bregovih ter so varovali, da divji Saraceni in Mavri niso krajev napadali in kristjanov v sužnost ne odpejlali. Druga versta udov so bili mašniki, ki so službo Božjo opravljali.

Ta red je v poznejših časih jenjal.

5. Dominikani.

V Kalarhogi na Španjskem sta živelata proti koncu dvanajstega stoletja Feliks in Joana v srečnem zakonu. Imelata sta tri sinove, ki so bili vsi mašniki Gospodovi. Starejši, Anton, je stregel bolnikom. Zavoljo njegove ponižnosti in zavoljo njegovega usmiljenja ga je Bog po njegovi smerti poveljčal z mnogoterimi čudeži. Drugi sin, Mamecij, se je pridružil svojemu mlajšemu bratu Dominiku, in je tudi v svetosti umerl. Dominik se je rodil leta 1170. Da ga je Bog za nekaj posebnega izvolil, je že zgodaj pokazal. Njegovi pobožni materi Joani se je sanjalo, da pod svojim srcem nosi psička, ki ima gorečo baklo, s katero svet zažiga. Te sanje so dobro ženo vznemirile. Šla je na grob svetega opata Dominika in je tam priserčno molila za srečen porod. In sveti Dominik se skerbni materi prikaže ter jo potoži, da bo njeni sin svet razsvetlil in sveto cerkev razveselil. Iz hvaležnosti so mu dali ime Dominik. Njegovo čelo je bilo premilo svetlo, da ga je rad imel, kdor ga je le pogledal. Ko je bil še v zibeli, se mu je roj čebel na usta vsedel, kar je pomenilo, da bo med Božje modrosti iz njegovih ust tekel. Ko je toliko odrasel, da je zamogel sam iz postelje vstati, je zapustil večkrat svojo posteljo in je na terdih tleh ležal.

Sedem let starega so izročili stricu, pobožnemu mašniku v izrejo. Njegovo

edino veselje je bilo, da je psalme prepeval, pri sveti maši stregel in vedno kaj v cerkvi opraviti imel. Vse to je storil v veliko spodbudo vsem, ki so ga videli. Skerbno se je ogibal vsake nevarnosti, da je svojo nedolžnost neomadežano ohranil. Uboge je toliko ljubil, da je o času lakote prodal celo svoje bukve in kar je za nje dobil, je med reveže razdelil. Veliko družih je posnemalo njegov zgled. V mašnika posvečen je z veliko vnemo besedo Božjo ozna-
noval; zraven pa ostro živel.

Deset let se je pripravljaj na delo, za katero ga je Bog odločil, ne da bi bil vedel za to. Nekdaj je spremil svojega škofa, ki je po kraljevi želji na Francoskem opraviti imel. Na tej poti je zadel na krivoverce Albigenze, ki so takrat veliko zmešnjavo sveti cerkvi delali. Mož, pri katerem je Dominik v Toulousi prenočil, je bil tudi krivoverec. Vso noč se ž njim pogovarja in preden je ljubo solnce izšlo, se je mož odpovedal krivi veri. To je Božjemu služabniku misel obrodilo, da bi zbral več mašnikov ali da bi ustanovil celo nov red, ki bi se z oznanenjem svetih resnic krivi veri vstavili in nesrečno zaslepljene nazaj v katoliško cerkev vabili. Za zdaj pa je to misel zase ohranil in v priserčni molitvi Bogu in svoji nebeški kraljici priporočeval.

Podal se je sveti Dominik v Rim, prosit papeža Inocenca III. privoljenja, da bi smel po teh krivoverskih krajih sveti evangelij oznanovati. Z vso vnemo se je vpiral hudobnemu početju Albigenzov. Veliko krivovercev je pripeljal nazaj v naročje svete cerkve. K temu je veliko pripomogel tale čudež: V mestu Montreal se je štirinajst dni prepiral z načelniki krivovercev. Dominik je napisal kratek katekizem, ter je vsako resnico z besedami svetega pisma nove

zaveze dokazal; in ta spisek je Albigenzom podal v prevdarek. Tudi krivoverški učitelji so napravili spis, v katerem so svoje zmote zvijačno terdili. Več krivovercev je bilo zdaj zbranih, naj presodijo ta dva spisa. Po daljnem pričkanji sklenejo oba spisa vreči v ogenj, in kateri spis bo ostal nepoškodovan, bo za resnico spoznan, drugi pa naj kot kriv zgori. Pred starim malikovalskim tempeljnom napravijo ogenj in vanj veržejo oba spisa. Spis krivovercev urno zgori; pisanje svetega Dominika pa nad plamenom v zraku vihra in slednjič na bližnjem tramu obvisi. Dvakrat še ga v ogenj veržejo; ali vselej se čudež ponovi.

Nastala je huda lakota in sveti Dominik je videl, koliko nedolžnih duš so krivoverci premotili, ker so jim podpora ponujali, da so jih v svoje mreže vjeli. Zato je več škofov na pomoč prosil, da so mu pomagali in postavil je v mestu Prouille naši ljubi Gospej v čast ženski samostan po pravilih svetega Avguština, v katerem so poštene device zavetje imele in žensko mladost učile.

Umerl je pa Ozmanski škof, njegov največji podpornik in več družih tovaršev ga je zapustilo, ko so videli veliko terdovratnost zaslepljenih krivovercev. Ali sveti Dominik vendar ni obupal. Še bolj priserčno je molil, še bolj milo je prosil Marijo na pomoč. Bos je prehodil mesta in vasi, pripravljen dati kri in življenje za sveto vero. Ko so ga krivoverci gerdo zaničevali, mu v obraz pljuvali, ga z blatom ometavali, bil je vsega tega le vesel. S svojim spokornim življenjem in s svojimi pretresljivimi in toliko ljubeznjivimi pridigami je pridobil veliko krivovercev. In zdaj se mu prikaže Marija, katero je tako priserčno častil; in nebeška kraljica ga milo potolaži: „Ti veš, koliko je preterpel moj

Sin, da bi odrešil človeški rod. Odrešenik pa noče, da bi njegovo delo hudobija satanova končala. Bodi serčen, tvoj trud ne bo zastonj. Da se nevihtam toliko hudega ustaviš, neprenehoma oznanuj najimenitniše skrivnosti odrešenja in opominjaj ljudstvo, da teh velikih dobrot nikdar ne pozabi. Vpelji povsodi molitev svetega rožnegavenca in uči vse ljudstvo to molitev, ter mu povej, da je mojemu Božjem Sinu in meni dopadljiva. S to molitvijo bo čednost razcevela, pregreha bo pojenjala, kriva vera bo zatrena in milost Božja pridobljena. Rožnivenec bo sveti cerkvi nevsahljivi studenec vseh dobrot, zato bodi ti s svojimi učenci apostelj te molitve; povsodi jo priporočujte, in širite, kolikor morete. Obljubim ti veliko milost, da se boš prepričal, kako dopadljiva mi je ta molitev in kako koristna je vsem vernim. Ko mu preblažena Devica izroči sveti rožnivenec, mu še pravi: „To naj bo posebno znamenje, katerega dam tebi in tvojemu redu, ki ga boš zdaj ustanovil; to naj bo zagotovilo, s katerim ti pokažem svoje posebno dopadanje.“ Tako naročuje nebeška kraljica svetemu Dominiku in zgine.

Sveti mož se urno loti naloge, katero mu je Marija izročila. V Toulousi začne leta 1208 učiti sveti rožnivenec. Srečen je bil nasledek. Pravoverni so ga z veseljem poslušali, s solzami so močili dar nebeške kraljice. Na tisoče krivovercev se je spreobrnili; veliko grešnikov je pot pokore nastopilo. Ker je pa pregreha tako splošna bila, spoznal je sveti Dominik, da je treba združene moči. Zato je mislil, kako bi zbral več mašnikov, ki bi v revščini živeli in besedo Božjo oznanovali. Dolgo je molil in prosil Boga, naj bi ga na mogočno priprošnjo Matere Božje razsvetlil, kako naj ta namen doseže.

Že je pridobil šestnajst misijonarjev,

gorečih delavcev v Gospodovem vinogradu. Eden zmed teh, Peter Cellani, je imel v Toulousi več hiš; te je svetemu Dominiku ponudil.

Da bi svojemu novemu redu potrebno veljavo pridobil, popotuje leta 1215 v Rim. Papež Inocenc III. ga ljubeznjivo sprejme. Ker je že več slišal od njegove vneme za čast Božjo, obljubi mu svojo pomoč. Takrat je bil ravno četerti lateranski zbor, ki je zavgel krivo vero Albigenzov in družih, ki so sveto vero pačili. Ta zbor je pa tudi sklenil, da se novi redovi ne privolijo, ker je bilo nevarno, da bi premnogi redovi kake zmešnjave ne napravili. Po končanem zboru se verne sveti Dominik nazaj v Toulous. Ko je papež Inocenc III. umerl, je Dominik v drugič popotoval v Rim; ker zadeve njegovega reda še niso bile dognane. Zavoljo sklepa zadnjega zbora ga pa pred papeža Honorija III. še pustili niso. Sveti mož se v svoji novi zadregi zopet zateče k svoji mogočni pomočnici, k Mariji. Ko po svoji navadi po noči v cerkvi moli, se mu nebesa odprejo in on vidi, kako se Jezus v svojem pravičnem serdu vzdigne in s tremi gorečimi pšicami žuga prevzetnim, lakomnim in nečistim. Marija pa, Mati milosti, pristopi in milo prosi, naj Gospod za pravico usmiljenje deli in naj prizanese njim, ktere je s svojo drago Kervijo odrešil. Mar ne vidiš, pravi Jezus, koliko krivico mi delajo, da moja pravica toliko hudega dalje prenašati ne more? Na to prosi še Marija: Glej! imam zvestega služabnika; tega boš poslal med nje, da jim tvojo voljo oznanuje in preslepljeni se bodo nazaj vernili k tebi, svojemu Zveličarju. In še družega služabnika imam; tega mu bom pomočnika dala. In Gospod je odgovoril: Glej, potolažen sem. In odložil je goreče pšice.

Drugo jutro je Dominik v cerkvi

dobil svetega Frančiška. Akoravno ga še nikdar ni videl, je v njem precej spoznal tistega pomočnika, od kterega je Marija govorila. Oklene se ga in mu pravi: Ti si moj tovarš; delajva združeno, in noben sovražnik naju ne bo premagal. Dominik mu razodene prikazen, ktero je imel, in bila sta eno serce, ena duša.

S pomočjo Matere Božje je Dominik pridobil privoljenje svetega Očeta, da sme ustanoviti svoj red, in zdaj se poda nazaj na Francosko. Veliko imenitnih in učenih mož je pristopilo temu Marij-nemu redu.

Njegov red se je hitro razširil po vseh krajih, ker bil je pod varstvom mogočne nebeške kraljice. Svojim bratom je priporočeval, naj svoje serce popolnoma odtergajo vsega posvetnega, naj še za juteršni dan ne sterbijo. Zato ni nikakoršnih darov sprejeti hotel. Ko je nekdanj s štiridesetimi brati v samostanu v Bologni bil, se je zgodilo, da je brat, ki je vsakdanjega živeža za nje po hišah prosil, samo dva kruha nabral. Ali sveti Dominik se nič ne boji. Zateče se k svojemu navadnemu pripomočku; prosi prisereno Marijo, in njegovi bratje se vsedejo za mizo. Zdaj vzame kruhe, jih razdeli in sleherni dobi toliko, kolikor potrebuje in več kruha, kakor ga je prej bilo. Tako se je večkrat zgodilo. — Koliko čudežev je sveti Dominik storil, ni mogoče popisati. Njegovi bratje so bili toliko vneti za Božjo čast, da je veliko njih svojo kri prelilo za sveto vero.

Nevtrudeno je delal in za pokoro je imel, ako je po terdih potih, ko je bos hodil, kervave žule dobil. Njegove telesne moči so pri tolikem trudu pešati jele. In ko mu je bilo razodeto, da bo zapustil solzno dolino, rekel je svojim bratom: „To dediščino vam zapustim: Imejte resnično ljubezen; bodite ponižni

in ohranite prostovoljno uboštvo.“ Svoje roke in svoje oči je proti nebu povzdignil in molil: „Sveti oče; tvojo voljo sem dopolnil; ktere si mi izročil, sem obvaroval; zdaj jih tebi priporočim, varuj in ohrani jih.“ Čez malo časa pravi: „Zdaj začnite moliti.“ Ko so molili: „Pridite na pomoč svetniki Božji, pridite naproti angelji Gospodovi, prejmite njegovo dušo in jo nesite pred obličje Božje,“ premaknile so se njegove ustnice zadnjikrat in Vsegamogočni je sprejel njegovo sveto dušo. Umerl je 6. vel. serpana l. 1221 v Bologni.

Njegov red pa še dan današnji veliko dobrega dela. In koliko milosti Božjih sprosijo na Marijino priprošnje pravoverni z molitvijo svetega rožnegavenca, kterega nas je naučil sveti Dominik, kakor mu je nebeška kraljica Marija sama naročila!

6. Frančiškani.

Red svetega Frančiška se je pričel v nekem svetišču preblazene Device, v cerkvi naše ljube Gospe nebeških angeljev pri prijaznem mestu Asizu na Laškem. Začetnik tega reda se imenuje Serafinski, ker je njegovo serce bilo polno serafinske ljubezni. V tej ljubezni je posnemal kraljico angeljsko in je širil priserčne želje njenega maternega serca; da bi namreč vsi ljudje Jezusa Kristusa vedno bolj spoznali in vedno bolj ljubili. Častil in oznanoval je Zveličarja najraje v preljubeznjivi skrivnosti — v skrivnosti njegovega včlovečenja; zato ga je vedno premišljeval v jasicah ležečega in na naročji njegove deviške Matere v Betlehmskem hlevu. Zato je posnemal v revščini svojega Zveličarja in njegovo Mater. Poseben častivec Matere Božje je, ko je premišljeval njeno neizmerno čast, pa tudi posnemal njeno revščino in njeno zapuščenost. V tem ga posnemajo njegovi duhovni sinovi še dan današnji.

Ker je red svetega Frančiška vsem Slovencem dobro znan inse od svojega začetka za Marijino čast posebno poganja; zato naj nekoliko opišem njegovega začetnika. To tem raji, ker sem nad njegovim grobom v mestu Asizu 3. rožnika l. 1877 nekervavo daritev nove zaveze opravil.

Leta 352 so prišli nekteri puščavniki iz Jutrovega, in s privoljenjem papeža Liberija so se naselili v dolini Spoleto. Na ravnini blizo mesta Asiza so postavili malo kapelico, ktero so imenovali „Marija v Jozafat“; ker so nekaj svetinj iz Marijinega groba v njej imeli, je bila posvečena vnebovzetju Matere Božje. V šestem stoletju so to kapelo prevzeli Benediktini. Ti pobožni menihi so kapelo podaljšali in so jo imenovali „Marijo angeljev“, ker so pri tej kapeli večkrat slišali angeljsko petje. Tudi „Porcijunkula“ so jej rekli, to je mali delež; ker so menihi na bližnjem hribu Subjako majhne deleže imeli.

Ko so pa Benediktinci več družih krajev prevzeli, se je kapela zelo opustila. Le nekteri pobožni kristjani so jo še obiskovali. Med temi je bila tudi pobožna žena, ki je večkrat iz mesta Asiza v to kapelo Matere Božje hodila in tukaj priserčno nebeško kraljico prosila, naj bi jej od Boga sina sprosila. Ta žena je bila mati svetega Frančiška. Ta velik svetnik je že pred svojim rojstvom postal Marijino dete, in v otroški ljubezni in v zvestobi je Božji Materi zvest ostal vse svoje življenje.

Bil je sveti Frančišek rojen leta 1182. Njegova pobožna mati je imela neznanske bolečine pred njegovim rojstvom. Nek ptuji romar jej svetuje, naj se poda v hlev in tam na slami bo rojen njen sin, kakor je bil Jezus Kristus v zapuščenem hlevu rojen. Tako se je zgodilo. Njegov oče je bil bogat kupec, na posvetno preveč

navezan. Frančišek, ko je odrasel, je bil rad vesel, ali vendar se je greha skerbno varoval; ker stud nad grehom mu je dobra mati vcepila. Posebno je reveže ljubil. Neki dan ga prosi revež ubogajme; v svoje delo zamišljen, mu Frančišek nič ne da. Ko pa revež odide, mu vest ne da miru; gre za revežem in ga bogato obdaruje; pa za trdno sklene, da ne bo nobenega pustil brez daru, kdor ga bo v Božjem imenu kaj prosil. Nekdaj je revnemu vojaku svojo obleko dal. Po noči pa mu pokaže Bog prelepo palačo polno orožja, ki je bilo s križi zaznamovano. Ko vpraša, čigavo je to orožje, sliši, da je pripravljeno njemu in njegovim vojakom. Ker je bil mladeneč čverst in serčen, misil je, da ta prikazen pomeni, da bo v vojaškem stanu srečen. Zato se poda proti Neapolitan-skemu, kjer je takrat ravno vojska bila. Ko pa v Spoleti prenoči, prikaže se mu Kristus in mu pravi: „Frančišek, kaj meniš, kdo ti zamore dati več dobička, gospod ali služabnik, bogat ali reven?“ „Gospod in bogat“, hitro odgovori. „Zakaj pa hočeš zapustiti Boga, ki je Gospod in bogat in hitiš za človekom, ki je služabnik in reven?“ „O Gospod, kaj hočeš da storim?“ vpraša Frančišek. „Pojdi nazaj v svoje mesto; kar si videl, ima duhovni pomen, in spolnil bo Bog, ne pa ljudje“, mu reče Gospod. Ko pride nazaj, ga obsujejo prijetli in se veselijo ž njim. On pa je ves resnoben in tih. Nekteri ga šaljivo vprašajo, če se misli morebiti ženiti. On pa urno odgovori: „Res, izbral sem si nevesto, ktera je žlahnejša, bogatejša in lepša, kakor ste kedaj ktero videli,“ in ta nevesta je bila revščina, uboštvo Jezusa Kristusa, po katerem je ves hrepenel in ktereга se je kmalo tako trdno oklenil.

Še obilnejše je revežem delil, celo

gobovim je stregel; in zato sta se sperla z očetom, ki za tako radodarnost ni imel nobenega serca. Oče je vse poskusil, da bi svojega sina odvernili od takega, kakor je mislil, prenapetega življenja. Celo v neko temnico ga je bil zaperl; ali zastoj je bilo vse prizadevanje posvetnega očeta. Tako daleč je prišlo, da je oče peljal svojega sina pred škofa in ga silil, naj se odpove vsej dediščini svoje. Frančišek je storil tiho in mirno vse, kar je oče zahteval; saj si je uboštvo zvolil v delež. Do spokorne srajce, ktero je že nosil, je vso obleko dal očetu, in potem je rekel: „Doslej sem imenoval Petra Bernardone-a svojega očeta; zdaj pa bom toliko ložej molil: Oče naš, kateri si v nebesih, na ktereга stavim vse zaupanje svoje!“ Škofu se je milo storilo in objel je služabnika Božjega in mu podal stari plašč, da se je ž njim ogernil. Takrat je bil Frančišek 25 let star. Zdaj je le molil in sam sebe zatajeval. Po domačem mestu je ubogajme prosil, da se je v ponižnosti bolj vadil. Oblekel je revno halo in z vervijo se je opasal. Gologlav in bos je hodil. Podal se je v zapuščeno, pol ure oddaljeno kapelo „Marijo angeljsko ali Porcijunkulo.“ Kmalo je to kapelo ozaljšal in popravil. Tukaj je na priprošnjo preblažene Device Marije začel svoje apostolsko življenje.

Začel je pokoro oznanovati in sicer s prav dobrim vspehom; saj njegovo uboštvo, njegova ponižnost in njegovo zatajevanje je bila živa pridiga resnične pokore. Njegovo sveto življenje je kmalo privabilo več učencev. Mašnik Morikve je nevarno zbolel; zdravniki mu niso mogli pomagati. Priporočil se je svetemu Frančišku v molitev. Sveti mož moli zanj; pomoči skorjico kruha v svetilnico, ki je v njegovi kapeli pred altarjem naše ljube Gospe angeljev gorela in jo

mu pošlje s sporočilom: „Milost našega Zveličarja ga bo ozdravila; pa ga bo tudi storila hrabrega vojaka, ki bo našej vojski se pridružil in pri njej ostal.“ Ko je bolnik skorjico prejel, je zdajci ozdravel in bil učenec svetega Frančiška.

Ko sveti Frančišek vidi, da se njegovi učenci, njegovi posnemovalci urno množijo, napiše jim pravila, ktera poda papežu Inocencu III. v poterdilo. Ker so se pa pravila svetemu Očetu preostra zdela, jih ne misli poterditi. V prikazni pa vidi papež, da lateranska cerkev pada in ubožni mož jo s svojimi ramami podpira; spoznal je v tem možu svetega Frančiška, poterdil pravila, ga blagoslovil in pooblastil njega in njegove duhovne sinove, da smejo pokoro oznanovati. Asiški škof Vido je svetega Frančiška posvetil v diakona; mašnikovega posvečevanja pa ni sprejel, ker se je za to nebeško čast nevednega imel.

Zdaj so mu bratje svetega Benedikta popolnoma prepustili cerkev „Marije angeljev“. In tukaj je presrečna zibelka toliko spoštovanega, po vsem svetu razširjenega reda svetega Frančiška. Hitro, hitro so se množili duhovni sinovi njegovi, da že leta 1219 jih je bilo do pet tisoč.

Sveti Frančišek pa je napredovedal v vseh čednostih. Posebno je častil preblazeno Mater Božjo. V njeno varstvo je izročil svoj red; njo si je izvolil v priprošnico; v njo je za Jezusom stavil vse zaupanje svoje. „Saj je ona veličastvo Božje nam brata storila; ona nam je milost dosegla“, je večkrat rekel. In Mati Božja je svojega ljubljenca s svojo materno ljubeznijo osipala. Velikokrat se mu je prikazala in ga z nebeško radostjo napajala. Se ve, da tudi hudobni duh ni miroval. Ko je enkrat sveti Frančišek dolgo v noč v svoji celici molil, nadlegoval ga je satan z mislijo, naj

bi tako dolgo ne čul in ne molil; raji naj bi si drugačna pokorila nakladal; ker bi mu ponočno čuvanje prezgodno smert nakopalo. Spoznal je zvijačo hudobnega duha, šel v bližnjo hosto in se je gol po ternji valjal, da je bil ves kervav. „Bolje je za me, da s Kristusom te bolečine terpim, kakor da bi ubogal svet hudobnega duha“, je rekel. Čudna svetloba ga je obdala, da je videl rudeče in bele cvetlice v cvetji, akoravno je to v hudi zimi, v prosincu bilo. To je storila vsegamogočnost Božja, da se je bodeče ternje v lepe cvetke spremenilo.

Kako je sveti Frančišek pridobil svoji cerkvi „Porcijunkuli“ popolne odpustke, bilo je že omenjeno pri popisu bratovštine naše ljube Gospe „Kraljice angeljev“, na strani: 123.

Velikokrat so ga njegovi bratje videli, kako je v zamaknjeni se radoval z Marijo in z njenim nebeškim Detetom, katero mu je Marija večkrat na naročje položila.

Lahko si mislimo, da s tolikimi nebeškimi dobrotami obdarovani svetnik je v ljubezni do Jezusa in do Marije vedno bolj gorel, da ga je ta sveta ljubezen nekako vsega prevzela. Bog mu je dodelil še to posebno milost, da ga je storil mučenika svete ljubezni, da mu je na hribu Alverno po prikazni križanega Serafina vtisnil petere Kristusove rane. Zato ga sploh imenujemo Serafinskega svetnika. Te prečudne rane so mu delale velike bolečine, ktere je s posebnim veseljem terpel. Saj ni želel družega, kakor le z Jezusom terpeti. Ali s to ljubeznijo pa si je pridobil tudi visoko učenost, s katero je besedo Božjo ozna-
noval.

Še le 45 let starega napade huda bolezen. Ko mu je Gospod Jezus Kristus naznanil konec njegovega življenja,

poprosil je svoje brate, naj ga prenesejo k cerkvi „kraljice angeljev“. Priporočil jim je, naj v veliki časti imajo to cerkev; ker razodeto mu je bilo, da je preblaženi Devici Mariji posebno ljub ta kraj; zato jim je tudi naročil, naj skerbijo, da pred altarjem Marijinim vedno luči gorijo. V svoji ponižnosti je večkrat rekel, naj ga med razbojnike pokopajo. Ko je svojim učencem, ktere je brate svoje imenoval, še naročil, naj zmiraj skerbno živijo po njegovih pravilih, je molil 141. psalm, v katerem David prosi pomoči v smertni nevarnosti; in ko izmoli še besede: „Pelji me iz ječe, da slavim tvoje Ime!“ je srečno umerl 4. vinotoka l. 1226.

Posebna ljubezen in priserčno češčenje preblažene Device Marije je velika dediščina, ktero je sveti Frančišek Serafinski svojemu redu zapustil. Že pri drugem velikem zboru v Asizu so menihi svetega Frančiška sklenili, naj se vsako nedeljo spomin neomadežano spočete Device Marije slovesno obhaja; in očetje frančiškani so se z vsem orožjem resnične učenosti vedno poganjali za to imenitno prednost naše ljube Gospe in Matere Božje. Nikjer ne obhajajo praznik Marijinega spočetja tako slovesno in tako spodbudljivo, kakor v cerkvah častitih frančiškanov in kapucinov. Ta red je imel v svoji skerbi največ Marijinih Božjih potov. S posebno vnemo so od nekdanj skerbili očetje frančiškani za resnično pobožnost Marijinih romarjev, ter so jim slavo in mogočne priprošnje nebeške kraljice oznanovali. O naj bi duh svetega Frančiška vedno vladal ta imenitni red!

Vstanovil je sveti Frančišek še drugi red pobožnih devic, ktere so živele po njegovih pravilih. Postavil jim je sam vodnico, sveto Klaro, ki je tudi v mestu Asizu s svojimi sestrami Bogu služila.

Videl sem grob in telo svete Klare, ki je v cerkvi na drugem koncu mesta Asiza, in pred katerim vedno luči goré. Tukaj so nam kazali tudi britko martro, ktero je sveti Frančišek navadno seboj imel.

Še tretji red je ustanovil za pobožne, ki med svetom živijo, pa vendar posebne molitve opravljajo in spolnujejo nektera opravila, ktera jim je sveti Frančišek dal. Tudi ti tretjeredniki lepo častijo našo ljubo Mater Božjo. Tretji red današnji sveti Oče Leon XIII. posebno priporočajo in sedanje čase se razširja prav močno po vsem kerščanskem svetu.

7. Služabniki Marijini.

V trinajstem stoletji, ko sta živelata sveti Dominik in sveti Frančišek in sta svoje redove ustanovila, je bilo v mestu Florenciji sedem imenitnih, bogatih pa bogoljubnih mož, ki so bili polni svete ljubezni. Ti možje so se veliko prizadajali, da bi poravnali razpertije, ki so med mestjani veliko hudega napravile.

Bila je v Florenciji takrat bratovščina, Materi Božji posvečena, ktero so „Lavdesi“, to je, častivci imenovali. Njeni udje so se zbirali, posebno o Marijinih praznikih, v neki kapeli in so slavo in hvalo nebeški kraljici prepevali. V to bratovščino so bili zapisani tudi ti pobožni možje: Bonfilij Monaldi, Bonajunkta Maneti, Maneti Anteleni, Amadej Amadejski, Ugucio Ugucionski, Sostenej Sostenejski in Aleš Falkoneri.

Ti možje so spoznali, da najprej se bodo razpertije med mestjani poravnale, ako se bodo preblaženi Devici bolj serčno priporočevali in jo pomoči prosili. Zato so svojim sosedom prigovarjali, naj se pridružijo častivcem Matere Božje. In s svojim lepim zgledom so pridobili do dve sto najimenitnejših mestjanov, da so se potolazili, ter so se vdeleževali shodov,

kjer so slavo Božjo in hvalo preblazene Device Marije združeno prepevali.

15. vel. serpana leta 1233 so udje te bratovščine z vso mogočno slovesnostjo obhajali praznik vnebovzetja Matere Božje. Svete pobožnosti vsi prevzeti so bili posebno ti sedmeri možje. Ko so veličastni vhod nebeške kraljice v sveta nebesa premišljevali, bili so vsi sedmeri prečudno zamaknjeni. Vsak zmed njih je videl gorečo kroglo v žareči svetlobi. Šlo je iz krogle sedem žarkov, ki so sedmere može obsevali. Obudila se je v njih neznan žega in goreča želja po nebeških dobrotah. Ko premišljujejo pomen te prikazni, prikaže se jim nebeška kraljica sama, s krono svojega veličastva na glavi, v nebeški bliščobi, obdana od prelepih angeljev, pokliče preljubezljivo vsacega posebej ter jim naznani, naj zapustijo svet, in naj se podajo v kraj, ktereга jim bo ona pokazala. Obljubi jim svoje posebno varstvo in svojo pomoč. In prikazen zgine.

Med tem je bilo hvalno petje na čast Materi Božji končano. Ljudje se razidejo; le teh sedem mož je še ostalo. Ker pa nihče zmed njih ni vedel, da so drugi imeli enako prikazen, čudijo se, zakaj da so ostali na tem svetem kraju. Vsak je čutil v sebi željo, da bi svojo prikazen drugim razodel; ali tihi so bili, v strahu, da bi razodenje prikazni morebiti kaj napuha ne razodevalo. Slednjič vendar spregovori po globokem zdihljeju Bonifilij Moraldi, najstarejši med njimi, ktereга so tudi vsi spoštljivo pogledovali. Zdelo se mu je, da ne sme zamolčati, kar mu je razodela preblazena Devica. Pazljivo ga vsi poslušajo in solze veselja vse polijó, ko svojo prikazen Marijino pripoveduje. Ko pa Bonifilij jenja, vsi spoznajo, da so imeli ravno tako razodenje.

Ker jim je Bog na enem kraju in ob enem času po Mariji svojo sveto voljo

razodel, so sklenili, da hočejo po tem delati, svet zapustiti in se v puščavo podati. Da bi pa v tako imenitni zadevi potrebni red spolnovali, prosili so Bonifilija, naj on vse potrebno preskerbi, da svoje priserčne želje spolniti zamorejo.

Odpovedali so se svoji častni službi v mestnem zboru, prodali so svoje imetje, in so premoženje med uboge razdelili. Izvolili so si voditelja Marijine bratovščine, učenega in pobožnega mašnika Jakoba Poggibonci, za spovednika. Po njegovem svetu so šli k škofu, da so v ponižnosti razodeli, kaj se jim je zgodilo, in kaj mislijo početi, ter so ga prosili njegovega privoljenja in potrebnega blagoslova. Pobožni škof Adringo se veseli ž njimi, jim privoli, da se smejo podati v samotni kraj; kjer si smejo postaviti altar, na katerem se bo brala sveta maša; in jim da svoj očetovski blagoslov.

Med tem je prišel praznik Marijinega rojstva, 8. kimovca 1233. Ta dan so si odbrali, da hočejo začeti svoje novo življenje. Na tistem gredo vsi iz mesta in se naselijo v prav mali hišici v bližnji vasi Kamarcija. Tu napravijo mali altareček, nanj postavijo podobo žalostne Matere Božje in so pri sveti maši, katero jim bere njihov spovednik, ter vsi prejmejo sveto Obhajilo. Zdaj se oblečejo v revno, pepelnato-sivo obleko, se svetu popolnoma odpovedo in svojemu slabemu nagnjenju večno vojsko zažugajo.

Sklenili so, da hočejo v vednem uboštvu, v vednem pokorjenji živeti, da hočejo zmiraj molčati, neprenehoma moliti in premišljevat, posebno pa častiti tudi svojo premogočno varhinjo, preblazeno Devico in Mater Marijo. Tudi zdaj so si izvolili Bonifilija za prednika in očeta, ter so mu popolno pokorščino obljubili. Da bi jim škof poterdil nova pravila, šli so vsi k njemu. Komaj so

do mesta prišli, razglasilo se je urno, da možje, ki so vse svoje zapustili, pridejo v revnem, spokornem oblačilu. Radovednost je gnala mlade in stare na ulice, da so jih videli. Nekteri so solze točili, ko so videli, da poprej tako imenitni, sploh spoštovani gospodje, so oblečeni v revno, spokorno obleko. Eni so se njihove spokorne obleke dotikali; eni jim roke poljubovali, se njihovi molitvi priporočevali ter so Bogu hvalo dajali, da je te sedmere junake in premagovavce posvetne nečimernosti v sveti izgled postavil. Drugi pa so se norčevali in so jih gerdo zaničevali. Gospodu pa je dopadlo, da je svoje služabnike povelical. Čudež Božje milosti je razodel, kako so Gospodu dopadljivi. Ko so šli skoz mesto, molili so dojenčeki na maternih rokah svoje nedolžne ročice proti njim in jezik teh malih se je odvezal, da so vsem razumno in glasno gnali: „Glejte, služabnike Marijine! glejte služabnike Marijine!“

Med takim spremstvom so prišli k škofu, ki jih je ljubeznjivo sprejel in poterdil njihova pravila.

Veseli se vernejo v svoje revno stanovanje. Še lepši častijo Marijo in posnemajo njene prelepe čednosti, da bi bili tako bolj vredni imena, kterege so jim majhni dojenčeki dali, da bi bili zares „služabniki Marijini“. Da bi to lažje dosegli, sklenili so že zdaj, da hočejo vsaki dan opravljati Marijine dnevnice na čast Materi Božji. In tako so živeli v vedni obhoji z Bogom in z Marijo.

Ker so pa svoj živež previdnosti Božji in kerščanski ljubezni izročili, morali so nekdaž bogati, zdaj pa prostovoljno revni, svoj živež ubogajme prositi. Janez in Aleš sta bila odločena, da sta živež prosila. 13. prosinca l. 1234 je bilo, da sta po Florenciji ubogajme prosila. In zopet se je spolnilo, kar je prerok David v 8. psalmu prepeval: „Iz ust otrok in

dojencev si sebi napravil hvalo.“ Eden teh malih je bil Filip Benicij, pozneje velik svetnik, ki je bil takrat komaj pet mesecev star. Ko sta Marijina služabnika njegove starše kruha prosila, je dete poskočilo in smehlja je pokazalo prosivca in glasno, vsem umevno reklo: „O mati, glejte služabnike Marijine, dajte jim ubogajme!“

Devet mesecev so tu živeli v molitvi in premišljevanji, v sveti ljubezni in v zatajevanji, da bi po zasluženju Jezusa Kristusa in njegove presvete Matere od nebeškega Očeta sprosili spreobrnjenje grešnikov in mir sveti cerkvi. Ali to nenavadno, ostro in sveto življenje je veliko ljudi privabilo, ki so pasli svojo radovednost, ali so se jim v molitev priporočevali ali jih dobrega sveta prosili. Njihove duhovne vaje pri tem niso bile tako zbrane, kakor so si želeli. Svet jih je preveč motil. Mislili so, ta kraj zapustiti. Da bi pa zvedeli voljo Božjo, so priserčno molili in k svoji nebeški priprošnici zdihovali. Nebeška kraljica se jim v prečudni bliščobi prikaže ter jim odloči kraj, štiri ure od Florencije na pusti gori Senari, ki je bila lastnina škofa Florentinskega.

Pobožni škof jim rad privoli, da že na delapust praznika vnebohoda Gospodovega gredo na zaraščeni in zapuščeni hrib. Verh gore postavijo križ in podobno žalostne Matere Božje, padejo na svoja kolena, prosijo Marijo na pomoč, se njeni službi vnovič izročé in vso noč v molitvi prebudé. Zjutraj na vse zgodaj napravijo reven altarcček, da so pri sveti maši, ktero jim opravi njihovi spovednik, ter so vsi pri svetem Obhajilu. Iz vej si spletejo utice, da prebivajo v njih. Sklenejo pa postaviti cerkvico, kjer bodo združeno molili. Tukaj so, odločeni od vsega sveta prav ostro živeli. V gorskih berlogih so cele noči v

premišljevanji terpljenja Kristusovega in bolečin žalostne Matere njegove prečuli. Na terdih tleh, s kamnom pod glavo so počivali. Več dni v tednu niso nič zavžili. Sicer so zelišča in korenine jedli, in pili samo vodo.

Spoznal je pa blaženi Bonfilij, da ta revni, nenavadni živež in tako spokorno življenje bi jim življenje vzelo; zato je poslal zopet Janeza in Aleša, da sta šla v mesto, živeža prosit. Zopet so dojenčki na maternem naročji klicali: „Glejte, služabnike Marijine!“

Pobožno in sveto življenje teh spokornikov je daleč na okoli zaslovelo. Poprej zapuščeno goro Senari so ljudje obiskovali. Marsikteri mehkužni grešnik se je spokoril, ko je videl ostro pokoro teh svetih mož, ktere so imenovali nebeške angelje v človeškem mesu.

Sklenili so bili, da bodo le sami tako spokorno živeli, in da med svojo družbo nikogar ne sprejmejo. Ali Bog je namenil, svoji preblaženi Materi na čast ustanoviti red, ki bo njo častil in povelečeval, pa še posebej premišljeval britkosti in žalosti, ktere je Marija zavoljo Jezusa in za zveličanje sveta preterpela, in čigar udje se bodo prizadevali, da bodo resnični „služabniki Marijini“.

Papežev poslanec in tudi Florentinski škof sta jim prigovarjala, da so od ostrosti nekoliko jenjali in bili voljni, tudi druge v svojo družbo prejemati.

Na priserčno molitev in na otroško zaupanje jim je Marija razodela, da je tako volja Božja. Sklenili so, da hočejo perve novince na velikonočni pondeljek med se vzeti. Ker so pa vedeli, da srečen začetek in dober obstanek je le v Bogu, zato so hoteli zadnje tri dni velicega posta preživeti v priserčni molitvi in v premišljevanji britkega terpljenja in

smerti Jezusa Kristusa in v premišljevanji bolečin njegove Božje Matere.

Ko so pa veliki petek, ki je bil tistega leta 1239 ravno 25. sušca, vsi vtopljeni bili v premišljevanji Jezusove smerti in žalosti Marijine, imeli so novo prikazen preblažene Device Marije. V neizmerni lepoti, v nebeški bliščobi se prikaže Marija svojim služabnikom. Obdajali so jo angelji; nekteri so imeli orodje Kristusovega terpljenja; drugi pa so imeli črne obleke v svojih rokah. Eden je imel odperte bukve s pravili svetega Avguština. Eden je imel v svoji desnici zlati napis: „Služabniki Marijini“, v svoji levi pa palmovo vejo. Preblažena Devica sama jim je podajala črni škapulir.

Zamaknjeni so gledali to prikazen; tedaj jim nebeška kraljica pravi: „Izvoljeni služabniki moji! prišla sem, da uslišim prošnje vaše. Glejte obleko, katero vam dam, da jo zanaprej nosite. Žalostna barva naj vas vedno opominja bolečin, ktere sem občutila današnji dan pri smerti svojega edinorojenega Sina tam pod križem. Pravilo svetega Avguština naj bo vodilo vašemu življenju, in palma, katero vidite, naj vam oznani veličastvo, katero vas čaka v nebesih, ako bote moji resnični in zvesti služabniki na zemlji“.

Tudi škof je imel enako prikazen. On jim je spremenil obleko ter jim je rekel: „Sprejmite obleko, kakor vas Marija, vaša varhinja, oblečene imeti želi. Sicer bote tako tudi deležniki njenih bolečin, ktere je na zemlji občutila, pa bote imeli tudi delež njenega veličastva tam v nebesih“.

Kmaló se jih je več oglasilo, ki so želeli biti „služabniki Marijini“. Po nasvetu škofovem so se pripravili na mašnikovo posvečevanje. Vsi so bili posvečeni; samo Aleš si ni upal te milosti

prevzeti, ker se je zmiraj tolike časti nevrednega imel.

Treba je bilo zdaj, da je ta Marijin red še papež poterdil. Bile so takrat mnogotere zmešnjave po vsem svetu. Zato je po natančni preiskavi še le papež Inocenc IV. leta 1251 ta red poterdil; in to je ponovil papež Aleksander IV. leta 1255. Imeli so takrat že štiri samostane: V Sijeni, v Pistoji, v Kafadžji in na gori Sinari. Urno se je širil ta red po vseh deželah. Po Avstrijskem imajo še zdaj več samostanov. Tudi nune so bile tega reda. Sveti Filip Benicij je vpeljal še tretjo versto reda in sveta Julijana Falkonieri je prva stopila v tretji red.

8. Jezuiti.

Ko je nesrečni Luter s svojo prekanjeno zvijačo neizrečeno veliko hudega počel in je mnogo omahljivih na krivo pot potegnil, obudil je mili Bog novo brambo sveti veri v družbi, ki mu red Jezusov pravimo. Preblažena Devica Marija je izbrala in izučila začetnika tega za ves svet toliko zaslužnega reda. Ta je bil sveti Ignacij iz Lojole.

Ker je ta red tudi po Slovenskem veliko dobrega storil in po svojih misijonarjih še današnje dni veliko duš reši in k Bogu in Mariji nazaj pripelje; zato naj nekaj malega tudi o svetem Ignaciju tu zapišem.

Sveti Ignacij je bil na Španjskem leta 1491 rojen v gradu Lojola, zato mu Lojolan pravimo. Doma je bil za vojaški stan izrejen, in leta 1521 se je zoper Francoze serčno vojskoval. Ali Bog ga je zvolil za duhovnega vojščaka. Zadel ga je krogla v nogo, da so ga na njegov dom prenesli. Zdravniki so mu življenje odrekli. Ker je dalje časa ležal, prosil je, naj mu dajo kake bukve,

da si čas krati. Se ve da, posveten ki je bil, bi bil rad kaj posvetnega prebiral. V njegovo veliko srečo niso imeli pri rokah drugih bukev, dali pa so mu popis življenja Jezusa Kristusa in njegovih svetnikov. Tako branje mu, se ve, da ni bilo kaj všečno. Sčasoma pa se mu prikupi. Dalje prebira, bolj se mu vname želja, da bi tudi on svetnike posnemal. Boga je začel na pomoč klicati. Posebno goreče je prosil Marijo, naj ona, pribežališče grešnikov, prosi zanj.

Odsihmal je nebeško kraljico vse svoje žive dni priserčno ljubil in častil.

Ko je toliko ozdravel, da je mogel hoditi, šel je na Božjo pot k čudodelni podobi Matere Božje v Montserat. Tam z vso pobožnostjo prejme svete zakramente; podari svojega konja menihom, ki so romarjem tega Marijinega svetišča stregli, položi svoje vojaško orožje na altar Matere Božje, v znamenje, da noče več svetu služiti, ampak le Bogu in Mariji, sleče svojo bogato obleko ter jo med uboge razdeli; sam pa revno oblečen vso noč pred podobo Matere Božje premoli, in jo ponižno pa priserčno prosi, naj mu pomaga premagati skušnjave, ktere mu je hudobni duh delal, da bi sveta ne zapustil.

Od todi se poda v bolnišnico mesta Manreco, kjer je bolnikom ljubeznjivo stregel. Ko so ga pa ljudje občudovali in hvalili, šel je v samotni kraj, kjer je prav ostro živel, se postil ob vodi in suhem kruhu. Vsak dan se je trikrat do kervavega bičal in na golih tleh nekoliko počival. Vedno je premišljeval Kristusovo terpljenje in štiri poslednje reči. Ta čas je spisal toliko imenitne bukve za duhovne vaje, ki so polne prelepih napeljevanj k spokornemu življenju. Popotoval je v svete kraje, kjer je Jezus hodil in učil. Ko nazaj pride, hodil je z malimi v šolo, že 33 let star, da se

je učil latinskega jezika, da bi si pridobil potrebne vednosti za duhovski stan. Želel je mašnik biti, da bi za zveličanje svojega bližnjega kaj več storiti zamogel.

Mlade sošolce je nagovarjal in s svojim zgledom napeljeval, da so pogosto svete zakramente prejemali. Tako je več mladenčev na svojo stran pridobil, ki so se posebno Materi Božji izročevali. Ta mala družba je bila začetek toliko imenitnega Jezusovega reda. Na praznik vnebovzvetja Matere Božje leta 1534 pelje sveti Ignacij svojo majhno družbo pred altar preblazene nebeške kraljice in vsi storijo obljubo, da, ako bo mogoče, gredo, preden bo eno leto preteklo, v Jeruzalem, da bodo tam nevernikom in judom sveto vero oznanovali; ali pa hočejo svetemu Očetu se ponuditi, naj jih pošlje, kamorkoli hoče, učiti neverne in grešnike. Takratni nemirni časi jim zabranijo, da na jutrovo ne morejo, toraj se sveti Ignacij poda v Rim s svojimi tovarši, ki vsi svetemu Očetu razodenejo svojo željo.

Papež Pavl III. potrdi 1540 red Jezuitov, ki se je kmalo po kerščanskem svetu razširil; kajti na vse kraje so kerščanski vladarji klicali učene Jezuite, da so mladost učili in svete misijone imeli. Koliko veličastnih cerkev so Jezuiti zidali, ki še današnje dni oznanujejo veliko izurjenost teh redovnikov!

Sveti Ignacij je imel neizrečeno veliko ljubezen do bližnjega. Večkrat je rekel: „Rad bi tisočkrat na dan umerl, da bi le eno dušo rešil. Ako bi mi Bog rekel: Hočeš li v nebesa iti, ali na zemlji ostati? odgovoril bi mu: Rajši na zemlji ostanem, ako zamorem bližnjemu v nebesa pomagati.“

Ker so Jezuiti s svojo učenostjo posebno krivi veri se pogumno vstavljali, jih je hudobni svet gerdo sovražil. Ali bolj so jih preganjali, bolj so se širili, bolj

so jih poštene in pobožni obražali. Ravno taka se godi temu redu še današnje dni.

Sveti Ignacij je umerl 31. malega serpana 1556 v svojem 65. letu. Z mnogoterimi čudeži ga je Bog poveličal. Njegovi duhovni sinovi pa še zmiraj širijo čast Božjo, še zmiraj oznanujejo slavo Marijino.

9. Ligvorijani.

Sveti Alfonz Marija Ligvori je vstanovil red misijonarjev, ki so vernemu ljudstvu posebno ljubi. Imenujejo se Redemptoristi, to je, Zveličarjevi družniki; po svojem začetniku pa jim pravimo Ligvorijani.

Ker je sveti Alfonz Marija Ligvorij eden največjih častivcev Matere Božje, naj tu nekoliko opišem njegovo prelepo življenje.

Njegov oče je bil Jožef Ligvorij, iz starodavne žlahtne hiše v Neapolu. Bil je vodja na Avstrijski barki; serčen vojak, pa tudi pobožen mož. Kot poseben častivec Kristusovega terpljenja je nosil vedno seboj podobico, na kateri so bile vpodobljene skrivnosti britkega Gospodovega terpljenja. Mati je bila Ana Katarina Kavalieri, žlahtna Brindisi. Ta pobožna žena je vsaki dan molila duhovne molitve, kakor jih nune po samostanih molijo. Že devetdeset let stara se je še natanjko po cerkveni zapovedi postila. Dolžnosti svojega stanu je z vso natančnostjo spolnovala, in svoje otroke za Boga zredila.

Alfonz Marija je bil tretji sin teh bogoljubnih staršev. Rojen je bil 27. kimovca l. 1696. Ko je blaženi Jezuit Franc Hieronimo obiskal to pošteno hišo in so mu malega Alfonzka pokazali, ga je blagoslovil in je rekel: „Ta sinček bo dolgo živel, ne bo pred devetdesetim letom umerl; on bo škof in bo za Jezusa

Kristusa veliko storil.“ Pobožna mati je znala svojim majhnim otrokom že v prvih letih vcepiti sveto ljubezen do Boga in do bližnjega in pa posebno otroško ljubezen do Matere Božje. Učenemu mašniku Tomažu Paganu, ki je bil s to hišo v rodu, so malega Alfonza v izrejo izročili. Mladeneč se je v teh dobrih rokah vsega Bogu vdal. Prav pogosto je z vso pobožnostjo prejemal svete zakramente. Po dvakrat na teden je hodil k sveti spovedi.

Nenavadno bistrega uma je tako hitro v vseh vednostih napredoval, da je še le šestnajst let star že dosegel čast doktorja obojega prava. Kakor v vednostih tako je tudi v pobožnosti napredoval. Posebno ljubezen je imel do zakramenta presvete Rešnjega Telesa in do preblažene Device Marije. Najbolj je skerbela za nedolžnost duše in telesa. Nikdar ni šel nikamor, kjer bi bila njegova nedolžnost v kaki nevarnosti.

Po volji svojega očeta se je uril za sodnika. Kmalo je njegova izurjenost zaslovela. Neki knez mu je svojo imenitno pravdo izročil. Alfonz ga je tako dobro zagovarjal, da so mu vsi poslušalci, tudi sodniki prav dali. Nasprotnik njegov pa ga opomni, naj tožbo še enkrat prebere. Kako se pa začudi, ko vidi, da je v tožbi v nekem stavku pregledal majhno besedico „ne“. In ta besedica sama je overgla vse njegovo bistroumno zagovarjanje. Sram ga je bilo in urno reče: „Zmotil sem se; odpustite mi; jaz nimam prav.“ Zapustil je sodno hišo in sam sebi je rekel: „Goljufivi svet, spoznal sem te; ti nisi za me.“ Šel je na svoj dom; tri dni je klečal pred podobo križanega Jezusa in je molil. Še jesti ni hotel, akoravno so ga njegovi starši opominjali na jed. Takrat je sklenil, da se hoče svetu odpovedati in vsega Bogu posvetiti.

Njegov oče se je hudo vstavljal temu sklepu svojega sina. Veliko vojsko je imel zato sveti Alfonz. Ostal pa je zvest. Bogu in svoji nebeški Materi je vse to izročil. In Marija mu je zmago sprosila. Ko je zvedel privoljenje očetovo, bil je neizrečeno vesel. Odpovedal se je po očetu namenjeni zaroki z mlado knežinjo Presiko, ki je po njegovem zgledu stopila v samostan najsvetejšega Zakramenta, in je v svetosti umerla. Odpovedal se je tudi vsej dediščini v prid svojemu bratu.

Kardinal Pignateli ga je mašnika posvetil v njegovem 31. letu. Zdaj se je z vso vsmo poprijel oznanjenja Božje Besede. Bog je blagoslovil njegovo delo. Njegov lepi zgled je podpiral njegove pridige. Koliko dobrega je sveti Alfonz s svojimi pridigami in v spovednici storil, to je le Bogu znano. Veliko terdovratnih grešnikov, veliko očitnih hudobnežev se je spreobrnilo.

Njegova ljubezen do bližnjega ga je gnala, da bi bil šel na Kineško, nevernikom sveto vero oznanovat. Njegov spovednik pa mu je odsvetoval; in glas spovednikov mu je bil glas Božji. Ko je nekdanj v mestu Skala v nunskem samostanu duhovne vaje imel, mu je pobožna nuna Marija Celestina Kastarosa rekla: „Gospod noče, da bi vi v Neapolu bili; on vas kliče, da ustanovite novo družbo misijonarjev, ki bodo najbolj zapuščenim dušam duhovno pomoč delili.“ Ta misel ga je močno prevzela. Veliko je molil; ostro se pokoril; modre je za svet povpraševal. Slednjič, ko so mu sveti možje in razsvetljeni škofje prigovarjali, zbral je po raznih, srečno premaganih zadržkih nekaj pobožnih tovaršev in se podal z njimi v mesto Skala, kjer mu je škof Santoro prepustil revno hišico z malim vertom in eno votlino. Tukaj je bil 9. listopada l. 1732 postav-

ljen začetek družbi, ktero je imenoval družbo Zveličarjevo. Njen namen je bil, da bi po deželi in po samotnih vaseh razstresenim dušam duhovno pomoč delili. Pridružilo se mu je dvanajst mašnikov, dva pravdnika in en služabnik Vit, ki je bil bogat zlahtnik, pa je vse posvetno zapustil, da bi tej novi družbi stregel. Prav samotarsko in revno so živeli; pri slabi hrani so svoje telo trikrat na teden bičali; in veliko so molili. Po bližnjih krajih so imeli svete misijone z velikim duhovnim dobičkom.

Dobro pa se vedno s hudim vojskuje. Hudobni duh je videl, koliko duš mu vneti misijonarji iz njegovih krempljev iztergajo in vergel je luliko med pšenico. Ko je sveti Alfonz videl, da se njegova družba množi, je mislil, kako bi jej primerna pravila dal. Mnenja o tem so bila pa tako različna, da je več družbenikov odstopilo. Tako daleč je prišlo, da sta mu le dva mašnika še zvesta ostala. On pa je sklenil po vaseh naprej misijonariti, če bi tudi sam bil. Častil je roko Gospodovo, ki ga je tako zadela; priserčno je molil in nebeško kraljico na pomoč klical. In ni dolgo čakal. Kmalo se mu je pridružilo toliko mašnikov, da je imel tri misijonske hiše. Napravil je po sveti molitvi in po skerbem premišljevanji potrebna pravila. Na vse kraje so hodili njegovi redovniki in so imeli svoje svete misijone. Bog je blagoslovil njegovo sveto delo. Ko se je število misijonarjev le še množilo, poslal je svoja pravila v Rim, da jih sveti Oče poterdi. Po natanjšni preiskavi jih 25. svečana l. 1749 papež Benedikt XIV. poterdi. Zdaj je bil še bolj vnet za zveličanje svojega bližnjega. Večkrat je rekel: „Če bi bil Jezus le za eno dušo na križu umerl, morali bi se mi darovati, da bi to dušo za Boga pridobili; ako bi mogel, celemu svetu bi misijon napravil.“

Njegova učenost in njegova svetost je bila daleč okoli zaslovela. Dvoje škofij mu je bilo ponudjenih; ali stanovitno se je branil tolike časti, pa tudi tolike odgovornosti. Še le, ko je papež Klemen XIII. na to silil, je s težkim srcem prevzel škofijo svete Agate. Ko se je ločil od svojih ljubljениh misijonarjev, rekel je s solznimi očmi: „Zavoljo mojih grehov me je Bog vergel zmed vaše družbe, vendar me nikar ne pozabite! Oh, ločiti se moramo, ki smo se trideset let ljubili!“

Pa tudi kot škof je ravno tako revno in spokorno živel. En sam par čevljev si je omislil, ko je škof postal; in te je dal kerpiti, ko so bili stergani. Še jih hranijo v hiši svetega Mihaela de Pagani. Njegova obleka je bila silno revna. Večkrat je svoje izdelano telo neusmiljeno bičal. Nek večer se je tako hudo tepel, da je njegov hišnik siloma vrata odperl in mu bič iz rok vzel, ker se je bal, da ne bi sveti škof samega sebe do smerti stepel.

Tudi kot škof je vsako nedeljo in vsaki praznik pridigal, v sabotah pa je imel premišljevanje o slavi Device Marije. Pred vsemi prazniki Matere Božje je imel devetdnevnic. Lahko se je reklo, da je besedo Božjo neprenehoma oznanoval. Zraven tega je vsako leto poklical misijonarje, ki so na vse kraje šli, da bi duše, njemu izročene, Bogu pridobili. Vsem postnim pridigarjem je naročil, da so veliki teden povsodi imeli duhovne vaje. Posebno se je opiral zoper gerdo nečistost. Neskončno usmiljen je bil ubogim; vse jim je razdal, karkoli je imel.

Kdor prebira obširni popis njegovega življenja, ne more se prečuditi, koliko je ta sveti mož storil. Zraven pa je bil vedno bolehen. Kedar pa je besedo Božjo oznanoval, bil je vnet, kakor čverst mla-

deneč; po končani pridigi pa je bil slab, da sam iti ni mogel. Večkrat je prosil papeža, naj bi mu vladanje škofije odvzeli. Ali papež Klemen XIV. mu ni te prošnje uslišal. Še le njegov naslednik Pij VI. je v to privolil. V družbo ljubljenih misijonarjev k svetemu Mihaelu se je vernil in pred svetim Rešnjim Telesom je veselo molil: „Gospod, zahvalim te, da si mi to veliko butaro odvil; saj je nisem mogel več nositi.“

Kako priserčno pa je sveti Alfonz ljubil Marijo! To ljubezen mu je njegova pobožna mati že v zibelki vcepila. Še v svetem stanu se je vsako soboto Mariji na čast ob suhem kruhu postil. Noben dan ni pozabil, da bi ne bil obiskal Marijine podobe v cerkvi. Ob sobotah čez dan še vode ni pil, če je še tako žejo terpel. Te Marijine dneve se je navadno do kervavega bičal. Tako je delal v delapust vseh Marijinih praznikov. Pred vsakim Marijinim praznikom je opravljal tudi za sé devetdnevnic. V svoji sobi je imel veliko podobo preblazene Device Marije; to je večkrat pogledoval, jo pozdravljal in se njenemu varstvu priporočeval. Vsaki dan je molil sveti rožnivenec; vsake četert ure Češčena si Marija . . . In to je storil, če so tudi drugi zraven bili. Večkrat je rekel, da ena sama „Češčena si Marija“ . . . več velja, kakor celi svet. Vsaki dan je molil trikrat „angelsko češčenje“; če je kje na poti bil, je pri prvem glasu zvona očitno pokleknil in molil. Predenj je šel iz svoje sobe, pozdravil je preblazeno Devico Marijo; in ko je nazaj prišel, je ravno tako storil. Večkrat je zdihnil k njej: „Mati moja! Gospa moja! za Jezusom edino upanje moje!“ Neki dan mu je njegov spovednik izrekel upanje, ker Marija svoje služabnike toliko ljubi in se jim celo večkrat prikaže, da se bo tudi Alfonzu prikazala; vsaj smertno uro.

Na to mu Alfonz odgovori: „Veste kaj! ko sem mlajši bil, sem se večkrat pogovarjal z Materi Božjo; posvetoval sem se ž njo v vseh zadevah naše družbe.“ Ko ga vpraša, kaj mu je povedala, odgovori: „O veliko, veliko lepega!“ On je vpeljal navado, da so pri vsakem misijonu imeli tudi eno pridigo na čast Materi Božji; ta pridiga je omehčala marsikterega terdovratneža, ki ga premissljevanje poslednjih reči ni še ganilo. Vsako soboto je razlagal slavo nebeške kraljice. Večkrat je rekel: „Novotarji besedujejo, da češčenje preblazene Device Marije je razžaljenje Božje, ko njeno moč tajijo in njeno mogočno priprošnjo zanikajo; naša dolžnost pa je, da v prid ljudstvu pokažemo, koliko pri Bogu premore, in kako je Bogu dopadljivo, da jo častimo.“ Kako priserčno je želel, da bi Marijo vsi ljudje ljubili in častili, nam kažejo njegove prelepe pesmi na čast Materi Božji, njegove devetdnevnic pred Marijinimi prazniki, njegova vsakdanja pozdravljenja pri obiskovanji presvetega Rešnjega Telesa; posebno pa kažejo njegovo ljubezen do nebeške kraljice zlate bukve, ki jim je dal ime: „Slava Marije Device“. Po pravici je imel ime Alfonz Marija.

Da bi se vsega greha obvaroval, prejel je vsako soboto zakrament svete pokore; zadnja leta pa celo vsaki dan; tako da so mašniki, ki so njegov dušni stan popolnoma poznali, pričali, da pri kerstu sprejete nedolžnosti nikdar z nobenim prostovoljnim grehom — tudi z majhnim, ni omadeževal.

Zares je bil sveti Alfonz eden najzvestejših in najpriserčnejših častivcev preblazene Device Marije; on je svojo nebeško Mater z otroško ljubeznijo častil, tudi v vseh čednostih prelepo posnemal.

Bog, ki svoje ljubi, jih do konca ljubi. Da bi sveti Alfonz, ta velik čas-

tivec nebeške kraljice, v nebesih lepše veselje vžival, bližej bil svoje nebeške Matere, poslal mu je ljubi Bog zadnje dni njegovega življenja še veliko terpljenja, katero je s prečudno poterpežljivostjo prenašal. Preblazena Devica Marija ga je zadnjo uro tolažila, kar je svojo ljubo Mater vsaki dan prosil. Njeno malo podobico je zraven malega križčka vedno v rokah imel in poljuboval. Mirno, da bi skoraj ne vedeli kdaj, je umrl 1. vel. serpana l. 1787, star devetdeset let, deset mescev in pet dni.

Bog ga je poveličal z mnogoterimi čudeži in že leta 1839 ga je papež Gregor XVI. slovesno svetnikom prištel. Svojim duhovnim sinovom je v dediščino zapustil resnično vdanost do nebeške kraljice.

10. Red neomadežanega spočetja Device Marije.

Tudi nekteri ženski redovi še posebej častijo kako skrivnost Marijinega življenja. Naj vsaj nekaj malega tudi o teh redih omenim.

Ena najlepših prednosti Matere Božje je njeno neomadežano spočetje. Vsi resnični častivci preblazene Device Marije so to njeno lepoto slavili. Proti koncu petnajstega stoletja se je ustanovil red, ki je to Marijino prednost posebno častil. Začetnica mu je zveličana Beatrica iz Silve na Portugalskem. Bila je sestra pobožnega grofa Amadeja.

Izabela, hči portugalskega kralja Odoarda, se je zaročila z Janezom II., kastiljskim kraljem. Seboj je vzela več gospodičin v dvorske strežnice, kakor je to na kraljevih dvorih v navadi. Med temi je bila Beatrica.

Nedolžna Beatrica je bila posebno lepa in se je tako ljubeznjivo obnašala, da jo je vse rado imelo. Vsem kralje-

vim velikašem se je jako prikupila. Marsikteri bi jo bil rad v zakon vzel in eden čez družega so se poganjali za njo. Celo kralj je bil njej bolj prijazen, kakor si je to mlada kraljica želela. Ves kraljevi dvor je postal nekako nemiren.

Izabelo je to hudo peklo. Mislila je, da vsega tega je Beatrica sama kriva, da se nalašč nastavlja in dvornikom dobrika. V svoji slepi ljubosumnosti ukaže Beatrico zapreti v majhno izbico, kjer jo pusti tri dni brez vse jedi in pijače. Grozno hudo je bilo to Beatrici, ker jej vest ni ničesa očitala. Ves čas ni nikogar k njej, ki bi jo potolažil in rešil iz krivičnega zapora. V tej sili se priserčno priporočuje ljubi Materi Božji in obljubi, da noče nobenega posvetnega ženina ter Jezusu posveti svoje devišstvo. In glej! Marija se zaverženi devici prikaže, jo potolaži in okreпча. Marija je imela snežno - belo obleko z belim škapulirjem in višnjevi plašč.

Čez tri dni jo spustijo iz ječe. Da se umakne jezi ljubosumne kraljice in nevarnostim dvornega življenja, zapusti kraljev dvor in gre s svojimi deklami proti mestu Toledi, da bi tam svojo obljubo spolnila in stopila v red Dominikank.

Urno beži naprej v vednem strahu, da bi kateri njenih prilizovalcev ne prihitel za njo in jej tako ali tako kaj hudega ne storil. Ko srečno pride čez prvo goro, na enkrat zagleda za njo hiteti dva meniha frančiškana, ki jo urno doideta in prijazno pozdravita. Beatrica se silno prestraši. Misli si: Kaj, ko bi kralj meniha odposlal, da bi me na smert pripravila, potem pa me bodo vjeli in umorili? Po domače jo eden menihov ogovori in tolaži, naj bo vesela, da bo še dolgo živela in bo veliko hčer imela. Temu se ve da se začudi in pove, da se je zavezala z obljubo vednega devišstva,

in da ravno zato gre v Toledo, da bi v nunski stan svetega Dominika stopila. „Naj si bo, kakor hoče, pravi menih, samo to si zapomni, da se bo spolnilo, kar pravim; imela boš hčere, ki bodo po celem svetu slovele in bodo tvojo slavo množile.“ Med temi pogovori pridejo do hiše, kjer so želeli odpočiti se in kaj zavžiti. Meniha se odpravljata naprej. Beatrica jima prigovarja tako dolgo, da gresta ž njo v hišo. Ali nenkrat sta zginila in nihče jih ni več videl. Beatrica je bila nebeško potolazena. Mislila si je, da oni, ki je ž njo portugalsko govoril, je bil sveti Anton, katerega je ona posebno častila; drugi pa, da je bil sveti Frančišek, katerega je tudi visoko častila. Priserčno je Boga zahvalila za to milost, in še bolj se je priporočevala priprošnji svetega Antona in svetega Frančiška.

V Toledu jo nune Dominikanke ljubeznjivo med se vverstijo. Trideset let je v molitvi in premišljevanji ostro živela; pa vedno je imela priserčne želje, kako bi Marijo posebno počastila. Ni se mogla znebiti misli, naj bi ustanovila nov red na čast neomadežanemu spočetju Device Marije.

Med tem je umerl kralj Janez II. Za njim je kraljeval njegov sin perve žene Marije Aragonske, Henrik IV., in po Henrikovi smrti je postala kraljica Henrikova po pol sestra, Izabela Katoliška, ki je bila zaročena s Ferdinandom, aragonskim kraljem; vendar tako, da je kraljevo oblast v Kastiliji sama obdržala. Izabela je bila pobožna kraljica, žena pravega duha, čistega serca in goreče ljubezni; ogledalo lepih čednosti. Tej dobri kraljici razodene Beatrica svoj namen. Izabela je bila tega vesela in je Beatrici naročila, naj to Bogu in Materi Božji priserčno izročuje. Kraljica odloči novemu redu svoj grad, ter ga v samo-

stan spremeni. V ta samostan se zapre Beatrica in pripelje seboj še dvanajst plemenitih in bogoljubnih devic; med temi je bila tudi njena sorodnica Filipa iz Silve, ki je bila potem prva prednica tega reda. Tu so skupaj živele, Bogu služile in nebeško kraljico posebno častile; vendar niso imele ne samostanske obleke, tudi ne posebnih vodil.

Papež Inocenc VIII. je na priporočilo kraljice Izabele 30. malega travna l. 1489 poterdil ta nov red ter mu je dal vodila cistercijskega reda in določil je obleko, kakor je želela Beatrica, namreč belo obleko z belim škapulirjem in višnjevim plaščem, kakor je bila oblečena Marija, ko se je Beatrici v zaporu prikazala; na škapulirju in na plašču pa je bila pripeta mala podobica preblazene Device Marije, brez madeža izvirnega greha spočete; pas pa so imele tak, kakor ga nosijo manjši bratje svetega Frančiška. Tudi je papeževo pismo določilo posebne molitve temu redu. Molile so razun nedelj in nekterih velicih praznikov vsaki dan dnevnic neomadežanega spočetja Device Marije. Imele so več postov. Dodelil jim je papež mnogotere milosti in veliko odpustkov. Ko je to papeževo pismo prišlo na Španjsko, bila je Beatrica neizrečeno vesela. Petnajsti dan potem je bil odločen, da bodo device preoblečene v redovno obleko.

Beatrica je težko pričakovala tega dneva. Ko je peti dan priserčno k Mariji zdihovala, se Marija zopet prikaže ter jej pove, da bo šla čez deset dni iz te solzne doline v boljšo domovino. In tako se je zgodilo. Umerla je, preden je bila preoblečena, leta 1490, ko je bila 66 let stara. Njeno obličje je postalo angeljsko lepo; obsevala ga je zlata zvezda, ki je s svojimi žarki opominjala na čistost njene lepe duše, ki je to lepo telo vodilo. Menihi svetega Dominika bi bili

radi imeli njeno telo; pa škof Toledanski ni pripustil, da bi ga prenesli iz kraja, kamor ga je previdnost Božja tako čudno pripeljala.

Štiri leta pozneje so sprejele nune Marijinega spočetja s privoljenjem papeža Aleksandra VI. vodila drugega reda svetega Frančiška ali pravila svete Klare, ktere je papež Julij II. leta 1511 nekaj spremenil. Ta papež je tudi določil, naj bodo frančiškanski višji poglavarji preiskovalci ali vizitatorji tega reda; zato, ker so ravno frančiškani se toliko trudili, da so branili in pričali pred nasprotniki neomadežano spočetje preblazene Device Marije. Kardinal, ki je zavetnik frančiškanskega reda, je zavetnik tudi temu redu. Zdaj se je širil ta lepi red po Španjskem, Francoskem in po Laškem. V Rimu je bil ustanovljen leta 1525, v Neapolu l. 1583. Razširil se je tudi po drugih deželah. Mnogo devic je v tem redu doseglo visoko stopnjo svetosti. Nuna tega reda je bila tudi častita sestra Marija iz Agrede, ktera je v svojem razodenju toliko mičnega in spodbudljivega o Marijinem življenju pisala, kar je v teh bukvah večkrat že omenjeno bilo.

II. Red obiskovanja Device Marije.

V zgodbah svetnikov berem, da je v postnem času leta 1604 pridigal v škofijski cerkvi v mestu Dijon za Božjo čast ves vnet mož, ki je s svojo posebno krotkostjo in s svojo zares prečudno vnemo za Božjo čast sedemdeset tisuč krivovercev v naročje svete katoliške cerkve nazaj pripeljal. Tega imenitnega pridigarja poznajo vsi udje naše bratovščine. On je spisal prelepe bukve, ki so polne zlatih, nebeških nauk in ktere je naša družba že pred leti udom podala. In kdo pobožnih kristjanov ne pozna prelepih bukev „Filoteja“? Te

zlate bukve je spisal sveti Frančišek Salezij.

Ko je ta sveti mož pridigal v Dijonu, ga je pazljivo poslušala mlada, žlahtna gospa v črni, žalovalni obleki. Ta žena je bila sveta Joana Frančiška Chantal, takrat že vdova.

Že v zibelki je zgubila svojo telesno mater. Komaj se je zavedela, že si je Marijo v svojo mater izvolila. V hišo njenega očeta so pa zahajali včasih tudi krivoverci. Nekdaj je eden teh krivovercev zasmehoval in tajil versko resnico, da je Jezus Kristus v presvetem zakramentu Rešnjega Telesa resnično in bistveno pričujoč. Joana Frančiška, še le pet let stara, sliši v veliki družbi to bogokletstvo. Vsa vneta za Božjo čast stopi pred prevzetnega krivoverca in mu resnobno pravi: „Vi toraj ne verujete, da je Jezus Kristus v presvetem zakramentu Altarja resnično pričujoč? In vendar je on to sam rekel. Vi ga imate toraj lažnika. Ako bi se vi prederznili, in bi se lotili časti našega kralja, bi se moj oče do zadnje kaplje kervi za kraljevo čast potegnili, in ako bi bilo treba, bi vas celo umorili. Kaj morete enkrat pričakovati od Boga vi, ki njegovega Sina lažnika imenujete?“

Krivoverec, ves osramoten po vnemi majhnega otroka, tiho dé in hoče malo junakinjo potolažiti z raznimi darili. Deklica pa, vsa vneta za svojo sveto vero, vzame darila, pa jih v pričo vse družbe verže v peč in pravi: „Tako se bo krivovercem godilo. Vsi bodo v peklu goreli, ker ne verujejo besedi našega Gospoda Jezusa Kristusa.“

Ta prelepa častivka Jezusa Kristusa je ravno tako goreče častila ljubo Mater Božjo. Ko se je po volji svojega očeta omožila, skerbela je pred vsem, da je sebe in vso svojo hišo v varstvo preblazeni Devici izročila. Vse jej je bilo na

tem ležeče, da so njeni otroci imeli priserčno zaupanje in otroško ljubezen do ljube Matere Božje.

Ktere Bog ljubi, njim pošlje mnogo britkosti, da si zaslužijo lepši krono v nebesih. In zares velika britkost zadene bogoljubno Joano. Njenega moža je prijatelj po nesreči na lovu obstrelil, da je kmalo potem umrl.

Rada bi bila prec zapustila ta svet, da bi v samoti le Boga samega ljubila; toda sveta dolžnost do svojih jo je še vezala. Imela je starega očeta in troje majhnih otročičev. Zato si je v svojem srcu napravila duhovni samostan ter si v prednico tega samostana zvolila preblašeno Devico Marijo. Njo je častila, ž njo se je pogovarjala, njo je poslušala, njo je ubogala, kakor da bi bila osebno pričujoča. Da je Joana tako priserčno z Materjo Božjo občevala, za to je vedel tudi njen dušni vodnik, sveti Frančišek Salezij, kteremu se je sveta vdova po tisti lepi pridigi v Dijonu v dušnih rečeh izročila. Večkrat jej je sveti Frančišek kaj koristnega napisal. Enkrat jej piše, naj nikdar ne gre iz svojega duhovnega samostana, da bi ne vprašala svoje prednice, in naj jo zvesto uboga, ker le to želi Marija od nje, kar njen Božji Sin.

V znamenje vedne vdanosti se zaveže z obljubo, da hoče na čast Materi Božji vsaki dan moliti sveti rožnivenec s šesterimi odstavki, kar je tudi celo svoje življenje opravljala in za to vsaki dan pol ure odločila. Zraven je še pristavila dvanajst Češčena si Marij, kakor v duhovno krono nebeški kraljici posvečeno.

Sveti Frančišek Salezij je dalje časa to misel imel, da bi ustanovil družbo pobožnih žen, ki bi sicer v samostanu skupno živele, pa tudi dela usmiljenja zunaj samostana opravljale. In ravno tako misel je imela pobožna vdova Joana

Frančiška. V zgled, kterega naj bi ta nova družba posnemala, sta si obadva zvolila Marijo, Mater Božjo, ki je sicer najraje v tihi samotni hišici v Nazaretu živela, pa je to samoto vendar zapustila in urno šla čez hribe, da je svojo teto Elizabeto obiskala, jej stregla in z nebeškim naznanilom razveselila. Zato naj bi se ta nova družba imenovala „Red Marijinega obiskovanja.“

Ko je sveta Joana Frančiška svoje otroke preskerbela, zapustila je mesto Dijon, in se podala v Anecij, kjer je sveti Frančišek Salezij svoj škofovski sedež imel. Tukaj je gospa Chantal na delapust praznika presvete Trojice, 6. rožnika l. 1610, s tremi družicami v nov samostan stopila. In papež Pavl V. je leta 1518 poterdil „Red Marijinega obiskovanja.“

In Marijin red se je urno razširil po katoliškem svetu. Vsaki samostan je imel šolo za hčere višjih stanov; in s takimi šolami si je pridobil prav velike zasluge. Vsaki dan opravljajo te nune Marijine dnevnice. S posebno slovesnostjo obhajajo Marijine praznike.

Kakor je sveta Joana Frančiška sama preblašeno Devico ljubila in častila, tako je svojim sestram češčenje Matere Božje priporočevala. V vsaki potrebi, dušni ali telesni, se je k Mariji zatekla, pri njej pomoč iskala, in da je toliko bolj gotovo zaželeno pomoč prejela, je navadno devetdnevnicu opravila.

Bila je svojim duhovnim sestram prelep zgled ponižnosti, poterpežljivosti in popolne vdanosti v voljo Božjo. Celó svoje življenje je Mater Božjo posebno lepo častila; pa tudi smertno uro je vanjo vse svoje zaupanje stavila. Na zadnje je večkrat priserčno zdihovala: „Mati milostljiva, Mati usmiljena, varuj me pred sovražnikom in sprejmi mojo dušo!“ In

ko je malo podobico Matere Božje poljubila in še zdihnila: Jezus, Marija! je srečno umerla 13. grudna l. 1641.

12. Red naše ljube Gospe.

Tridesetega listopada l. 1565 je bil rojen blaženi Peter Fourier. Bil je posebno velik častivec Matere Božje. Ko je postal mašnik po redu svetega Avgušтина, je s svojimi vnetimi pridigami širil češčenje preblazene Device Marije. Imel je priserčne želje, da bi ustanovil red pobožnih devic, ki bi pri ženskih pospeševal ljubezen in češčenje ljube Matere Božje.

Bil je župnik v župniji Mataincourt. Med svojimi duhovnimi ovčicami je dobil za to pripravne device. V malem tergu Himont je živela skerbno zrejena, s telesnimi in dušnimi prednostmi bogato obdarovana, prav ljubeznjiva deklica, Alica je bilo njeno ime. Sicer čednega obnašanja pred svetom, se je rada lepo oblačila in celo v plesu je iskala veselja. Ko pa neki dan pride s svojimi starši in z drugimi povabljenimi gosti na ženitnino svojih znancev in jo okrogla godbami med vertinec neumnega plesa, na mah zagleda, kako hudobni duh naprej pleše in noro mladost za seboj na vervi vleče. Prevzame jo tolika sramota in oblije jo toliki strah, da precej sklene, nikdar več iti na ples, in tisto uro se z obljubo vednega devištva Bogu posveti.

Alica je kmalo dobila tovaršico, mlado deklico Gante Andre. Obedve ste si v vodnika svojega duhovnega življenja zvolili pobožnega župnika Petra, ki je prav dobro upljal na njeno dušno izrejo, s svojim bogoljubnim zgledom in s svojimi vnetimi pridigami, v katerih je pogosto rad govoril od minljivosti in slepote tega sveta in od veljave lepih čednosti, posebno še od prelepe deviške čistosti.

Mlade, vnete deklice so ga prosile in prosile, naj bi dognal svoj namen, da ustanovi družbo na čast in češčenje preblazeni Devici. Modri duhovni oče pa jih ima še dolgo na ostri poskušnji.

Sveti Božični dan l. 1598 ste Alica in Gante še z dvema tovaršicama pervikrat k očitni službi Božji prišle v črni obleki, v znamenje, da se hočete svetu in njegovi nečimernosti odpovedati.

Kmaló se jim pridruži še več drugih devic. Od svojih staršev niso nič zahtevale; s svojimi rokami so se živele, pa močno se zatajevale. Črni kruh, mleko, sadje in sočivje je bilo v revno in pičlo hrano tem večjidel v dobrih, premožnih hišah odrejenim devicam. Slama na golih tleh jim je bila v počitek; in to le nekatere ure.

Podučevati in verno izrepati žensko mladost, to je bilo poglobitno delo reda naše ljube Gospe. Tudi ta red je poterdil papež Pavl V. leta 1615. Blagoslov nebeške kraljice je zares očitno pospeševal to njenemu češčenju posvečeno delo; tako, da je ustanovitelj njegov, blaženi Peter Fourier, pri svoji smerti naštel dve in dvajset hiš tega Marijinega reda. Pred nesrečno francosko ustajo je bilo po Francoskem do sto samostanov tega reda. V mnogih mestih so te pobožne device od roda do roda izrejevale kerščanske device in dobre matere ter so v njihova serca vcepile priserčno češčenje naše ljube Gospe in Matere Marije.

13. Še nekteri redovi Materi Božji posvečeni.

Že v starodavnih časih so pobožni menihi in čiste nune s posebno vnemo ljubile in častile preblazeno Devico in nebeško kraljico Marijo, kakor smo do sedaj premišljevali.

Pa tudi v novejših, tudi v naših časih je veliko novih družb in posebno veliko bratovščin, ktere imajo češčenje ljube Matere Božje kot svoj poglavitni in posebni namen. Imamo tudi več redov novejših časov, ki pod Marijinim varstvom razširjajo čast Božjo in slavo nebeške kraljice ter ravno tako pospešujejo zveličanje človeško. Naj še o teh novejših redovih le nekoliko v misel vzamem!

1. „*Red Oblatov neomadežanega spočetja*“ je eden novejših redov. Škof Marzelski, Jožef Eugen Mazenod, je njegov začetnik. Zbral je več mašnikov skupaj, ki so v začetku revno ljudstvo učili in jetnike po ječah obiskovali. Izročili in podvergli so se pa ti mašniki popolnoma nasledniku svetega Petra, rimskemu papežu, naj jim on odloči ktero koli delo. Rimski papeži so jih razpošiljali v razne dežele, kot misijonarje. V varhinjo so si ti misijonarji izvolili preblašeno Deviso Marijo, brez madeža spočeto.

Amerikanski škof Ignacij Bourget jih je poklical leta 1841 v svojo škofijo Montreal. Po njegovem zgledu je več ameriških škofov te Marijine častivce razposlalo po svojih velikih in preobširnih škofijah.

Ko je sveti Oče Pij IX., oni veliki Marijin papež, ktereга mnogi kristjani svetnika častijo in se njegovi priprošnji priporočujejo, 22. kimovca l. 1871 ustanovil nove škofije po skoraj neizmerni zahodnji Ameriki, je ta kraj, posvečen svetemu Bonifaciju, izročil tem Marijinim častivcem. Več škofov in mnogo mašnikov je v tem kraju iz tega reda. V teh ledenih pokrajinah stanujejo zadnji ostanki indijanskih, divjih rodov. Akoravno so ti nesrečni divjaki gerdim hudobijam vdani, imajo vendar veliko željo po resnicah sv. vere. Vkoreninjena jim je misel, da le katoliška vera ima tiste pripomočke, da človeku lastno spridenost

ozdraviti zamore. In Marija, ona nebeška Mati zapuščenih Evinih otrok, pošilja svoje izvoljene, zveste sinove med zares usmiljenja vredne ljudi. Le-ti Marijini poslanci gredo v kraje, kjer se zapuščeni divjaki iz časnih ozirov zbirajo, in postavijo na taci krajih mične cerkvice, napravijo šole in samostane, ki se ve da ne zadostujejo velikim potrebam; ker jim manjka pripomočkov in za to vnetih ljudi. Brez posebne pomoči nebeške Matere bi ti misijonarji nikakor ne mogli prenašati velikih težav, s kterimi se morajo v svojem svetem poklicu bojevati. Ne le, da se odpovejo vsem složnostim, ktere vživajo izobraženi ljudje; oni se borijo tudi z ostro zimo, ker one kraje le oslabei solnčni žarki po strani nekoliko ogrevajo. In kedar te večno merzle kraje mlo solnce na pošev (kakor pri nas v terdi zimi) obsije, jih komaj toliko ogreje, da se led toliko otaja, da je še bolj nevarno po njem hoditi po širokih močvirjih in po globokih jezerih. Ne daje pa ljubo solnce toliko gorkote, da bi mokro zemljo usušila in premerznjeni natori kako življenje obudila. Ubogi, v ljubezni do bližnjega toliko vneti misijonarji se preživijo zares revno. Same ribe so jim v živež. Ni ga ljubega kruha, ne olja, in nikakoršnega sočivja. Za perst debela repica, na pol zrele podzemeljice je edino zelišče, ki po nekterih rupah teh merzlih krajev včasih priživotari.

V teh pustih krajih mora goreči misijonar včasih čakati cele mesece; ker divji ljudje pridejo na kraj, kjer je misijonar, le o času kupčije s kožuho vino. Ako pa hoče on obiskati divjake, zamore to le v hudi zimi, ko led derži človeka. Se ve da je taka pot neizrečeno težavna in vselej nevarna.

Škof Vital Grandin, ki je ud reda misijonarjev neomadežanega spočetja, je

v svojem sporočilu leta 1869 tako le pisal: „Veliko teh divjakov je, ki še nikdar mašnika videli niso; skoraj vsaki pa pozna kupce; tako, da po teh neizmernih, moji skerbi izročenih krajih se ne zgubi nobena koža divje zveri, vsaki dan pa se pogubi mnogo duš, z Jezusovo Kervijo odkupljenih. Nas je premalo, da bi potrebne misijone ustanovili in imamo pripomočkov premalo, da bi jih ohranili. Da bi naši divjaki že zdaj k temu kaj pripomogli, ne moremo pričakovati. Oni menijo, da nam veliko dobroto skazujejo, ako nam prepustijo svoje otroke, da jih hranimo, oblačimo in učimo; zraven pa mislijo, da imajo pravico, ravno to zahtevati tudi za svojo lastno osebo. Se ve da ti ubogi Indijani nič ne vedo, koliko truda jim mi darujemo, in pri vsej naši revščini nas imajo za Bog zna kake bogatine. Ko so videli, da sem na svojem popotovanju v skletih zimi se v dva koca zavijal, rekli so med seboj: „Kako bogat je vendar škof; ker ima dvojno odejo!“

„Še druga težava je, da je namreč denar tem divjakom brez vse veljave, in preskerbeti se moramo z mnogotero robo v zamenjo nam potrebnih reči. In ako pri svojih zidanjih, pri domačih opravilih, ali na popotovanju kakega delavca potrebujemo, koliko sitnih zaprek imamo ž njimi! Z nami hočejo jesti; drago jim moramo plačati; njihovo delo pa je prav slabo. Marsikterim moramo naprej plačati, da oblečejo ali saj nekoliko zagernejo sebe in svoje, da zamorejo priti na delo; ali ko obleko dobijo, so dela kmalo siti in ne prikažejo se več. Enkrat sem moral več mescev sebi, enemu bolnemu bratu in trem indijanskim fantičem sam prati. Ako bi imeli več bratov (to je, svojih služabnikov, ki bi misijonarjem potrebne reči oskerbovali), imeli bi manj stroškov in bi lahko več misijonarskih

postaj napravili. Bratje, ki jih imamo, so nevtrudljivi, in z vso ljubeznijo opravljajo najtežja in na videz najbolj revna dela. Tako je skerb svetega Jožefa v majhni nazarenski hišici za vse potrebe, ki sta jih imela preblažena Devica Marija in njeno Božje Dete Jezus, kterege misijonarji nadomestujejo, ko njegov svet evangelij vernim ljudstvom oznanujejo.“ — O koliko nebeško krono si služijo ti Marijini služabniki!

2. Pod Marijinim varstvom je v Ameriki „*družba misijonarjev neomadežanega serca*“, ktero je ustanovil leta 1815 pobožni mašnik Raugan. V Novem-Jork-u in v Brooklynu ima svoje samostane. Posebno skerb ima ta družba za vse, ki se iz raznih krajev sveta v Ameriko preselijo; podpira bogoljubne družbe; tudi sveto detinstvo, in je po večih krajih vpeljala šolske brate, ki neizrečeno veliko dobrega storé.

3. Ravno tak namen ima še druga družba, „*družba Marijina*“, ki jo je blizu Lyona tudi leta 1815 ustanovil častiti Janez Marija Kolin.

4. „*Družba presvete Kervi*“, če tudi nima Marijinega imena, pa posebno lepo pospešuje češčenje naše ljube Matere in kraljice nebeške, Marije. V središču svete katoliške cerkve, v Rimu, je to družbo ustanovil v duhu svetosti umerli kanonik Gaspar Bufalo, tudi leta 1815. Urno se je širila ta družba po Evropi, Afriki in Aziji, da je leta 1830 že 150 hiš štela.

Imenitni misijonar oče Franc Salezij Bruner je leta 1843 zbral še osem mašnikov in šest novincev, ter je šel ž njimi čez široko morje, v Ameriko. Eno leto pozneje so šle za njim tudi „*sestre predrage Kervi*“, ki so se za to več let pripravljale na Švicarskem v Lövenburgu pri materi očeta Brunerja.

Ti misijonarji so v novem svetu prvo sveto službo Božjo obhajali v Auglajze Kounty, ravno na sveti večer, zato so svoj mali samostanček imenovali „Marija pri jaslicah“. Tako urno pa so se množile „sestre predrage Kervi“, da so iz te majhne hišice veliko novih samostanov napravili, in leta 1862 jih je bilo že do štiri sto. Prav veliko cerkev in šol so postavili ti veliki častivci Matere Božje. Čudni vspanje pa pripisujejo le mogočni priprošnji svoje nebeske Matere; zato ima vsak ud te družbe tudi Marijino ime. S koliko vnemo mašniki, bratje in sestre te družbe svojo varhinjo, preblazeno Devico Marijo častijo, nam kaže življenje prezgodaj umerlega misijonarja očeta Wilibalda Willi. — Naj malo opišem tega priserčnega častivca Matere Božje, kakor je o njem pisal začetnik te družbe.

Wilibald je imel do zakladnice nebeških darov, do ljube Matere Božje, kot resnično dete Marijino, prav priserčno ljubezen. Vsako priliko je v to porabil, da je pospeševal češčenje Marijino. V spovednici, pri očitnih pridigah, kjer koli in kakor koli je le mogel, se je prizadeval, da bi pridobil več častivcev ljube Matere Božje. To pa je vedel tako na tihem, s toliko modrostjo, tako ponižno vpeljati, da se je delal, kakor da bi pri tem nobenega deleža ne imel, kakor da bi vse le kdo drugi storil. Od velike ljubezni in priserčnega češčenja, ktere ga je do naše ljube Gospe in Matere Marije imel, in to že od svojih otročjih let — bi se dale napisati cele bukve. Le nekaj malega naj omenim še od tega gorečega častivca Matere Božje. Ko je bil prosinca leta 1851 v mašnika posvečen, se je posebno veselil, da bo prvo sveto mašo imel na Marijin praznik, na Svečnico. Njegova otroška ljubezen do nje, ki je milosti polna, ga je gnala, da je

s privoljenjem svojih višjih romal pet in štirideset mil daleč h kapeli, ki je Materi Božji posvečena, „žalostna Mati Božja pri svetem grobu“ imenovana, da je tukaj pervikrat Najvikšemu nekervavo daritev nove zaveze opravil. Še poprej je memogrede obiskal kapelo, tri mile od tod ležečo, posvečeno ljubi Materi Božji dobrega sveta.

Preden se je podal v Ameriko, je večkrat šel na visok hrib Citajli, kjer je kapela Materi usmiljenja posvečena; hodil je v kapelo žalostne Matere Božje v svojem rojstnem kraju, v Ems-u. Večkrat je romal na imenitno Božjo pot Matere Božje v Einsiedeln — v puščavi. — Ker je dobro vedel, da je vse na tem, da človek stopi v stan, ktere ga mu je Bog odločil, zato se je svojega poklica zagotoviti hotel na kraju, kjer dobri Bog svoje milosti po svojej izvoljeni Materi v vsej obilnosti deli. Saj ravno v tem Marijinem svetišči je slišal prvi klic Božji, naj se posveti službi Božji, in naj postane mašnik Gospodov. Tukaj je svoj sklep storil in poterdil. Tukaj je sklenil, pridružiti se redu predrage Kervi; tukaj je sklenil, misijonom v ptujih deželah se posvetiti in s svojim življenjem Materi Božji častivcev pridobiti. Tukaj se je že leta 1850 poslovil od svoje matere in od svojega očeta, od svojih bratov in sester, in sicer na praznik Marijinega vnebovzvetja, da bi le v Mariji očeta in mater, brate in sestre imel. Kakor je ta ločitev britka njegovim rodbincem, tako je polna priserčnega veselja za njegovo ljubečo dušo. Ko so njegovi ljudje solze prelivali, bilo je njegovo obličje mirno in veselo, kakor da mu Marija govori, kar je Bog nekdanj Abrahamu rekel: „Pojdi iz svoje dežele, in od svoje rodbine, in iz hiše svojega očeta, in pridi v deželo, ki ti jo bom pokazal.“ (I. Mojzes 12, 1.)

Ko je skoz Francosko potoval, je v Parizu v cerki naše ljube Gospe zmagovalke presvetemu in prečistemu sercu Device Marije se posvetil, ter je priserčno prosil Gospoda, naj na priprošnjo svoje preljubljene Matere mu dodeli potrebne milosti, da bo v vseh rečeh njegovo presveto voljo na tanjko spolnovati zamogel. Na barki, v kateri je popotoval še z drugimi trideseterimi redovniki, je vsem stregel in na sé skoraj pozabil. V Ameriki so mu odločili semenišče v Thompsonu, pri cerkvi Marije, kraljice angeljev. Tukaj je molil in se učil, kakor so mu viši odkazali, da se je pripravljaj na duhovski stan. Tu se je Wilibald zatekal h kraljici angeljski, ki je sedež modrosti, ter se je njej vsega izročil. In Gospodu je dopadel ta dar. Kakor je nekdanj dobrotno sprejel Salomonovo prošnjo, s katero je prosil darú modrosti; tako je Bog tega Marijinega ljubljence bogato obdaroval z modrostjo, z razumnostjo in učenostjo. Ko so ga pozneje poslali, da bi ustanovil nov samostan, ga je posebno razveselila misel, da bo z revščino začetni mogel. Rekel je, da se mu zdi, da lahko gre v revno hišico Matere Božje v Nazaret; zato je ta kraj imenoval „Marijin dom“.

Ta ljubezen do Matere Božje v sercu mladega misijonarja je obrodila obilno sadu, kjer je Wilibald misijonaril. Po vseh hišah njegovi skerbi izročeni so radi prebirali prelepe bukve svetega Alfonza „Slava Marije“. Povsodi so molili vsaki dan sveti rožnivenec. Iz vseh krajev so na vse zgodaj, tudi v hudi zimi s svetilnicami hiteli v samostansko cerkev, da so še pred službo Božjo sveti rožnivenec molili. Vsi so bili v razne bratovščine zapisani. — O blagor kraju, ki ima tako vnetega dušnega pastirja, kakor je bil Wilibald!

5. Naj omenim še eno družbo Mari-

jinih častivcev, ki nam kaže, koliko premore človeška dobra volja, ako jo milost Božja podpira. In ta je „*družba svetega križa*“, ktera nam tudi iz daljne Amerike kliče, kako tudi mi delajmo v slavo in čiščenje naše ljube Gospe in Matere Marije.

Začela se je ta družba na Francoskem leta 1834. Sveti Oče Pij IX. so jo leta 1856 poterdili. Ima pa „družba svetega križa“ trojne ude: Mašnike svetega križa, sestre Marijine in brate svetega Jožefa.

Že leta 1848 so prišli ti veliki častivci Matere Božje v Ameriko; in sicer v kraje Michiganskega jezera, kjer so tudi naši rojaki misijonarili. Na prijazenem otoku so postavili dvoje stanovanj za novince, eno za duhovne, drugo za brate. Oče Sorin je pričel to naselitev. Pomagal mu je oče Cointet, mlad mašnik, vnet častivec ljube Matere Božje. V svoj dnevnik si je zapisal: „Od svoje perve mladosti sem Materi Božji posvečen; njeni skerbi sem ohranjenje svete čistosti izročil. Zvesto hočem premišljevat čednosti svete Matere; ker sem se zavezal, njej enak postati in priserčno želim, njej vso ljubezen skazovati.“ V kolikem uboštvu sta živela ta dva perva misijonarja, kako sta zares posnemala revščino nazareške družine, spoznamo iz nekega pisma prednikovca, ki pravi: „Več let je bila obleka očeta Cointetova in njegovega prednika zadosti bogata, ko sta pa en par čevljev in en sam klobuk imela. Čevljev oče Cointet ni hotel poprej nositi, dokler niso že stergani bili. Klobuku se je ravno taka godila; vendar klobuk je doma mala kapica nadomestovala. Kedarkoli je oče Cointet kam šel ali jahal in je imel klobuk na glavi, so vsi vedeli, da je gospod prednik doma.“

Kjer sta se naselila ta dva vneta častivca Matere Božje, stoji zdaj veliko

učilišče „Naše Gospe“, kjer uči štirin-trideset učenikov. Blizo zraven je „Marijina šola“, kjer uči do sto „Marijinih sester“. Tudi drugod imajo „Marijine sestre“ več šol. In „Jožefovi bratje“ imajo manjše in višje šole v Indiani, Ohiji, v Illinoisi in v Jovi.

Marija je Mati vsem tem hišam; zato so vsa ta poslopja ozaljšana s podobo Matere Božje. Zares mogočno je poslopje, vseučilišče „Naše Gospe“. Visoko, verh hiše je velika podoba Matere Božje, ki ima na glavi krono, ki je 3100 mark veljala, katero je nek Marijin častivec podaril, ko je Baltimorski veliki škof Martin Spalding to poslopje ravno zadnji dan Marijinega mesca leta 1866 slovesno blagoslovil.

Tako gleda Marija, nebeška kraljica, ta njej posvečeni kraj. Milo se ozira na učence po delavnišnicah in po polji; na brate, ki se po tihih celicah pripravljajo na imenitni poklic misijonarjev; na učečo mladost, ki čebelam enako nabira potrebnih vednosti; tudi na zavod „Marijinih sester“ se ljubeznivo ozira nebeška kraljica. Povsodi se vidi, da Marija je duhovna Mati temu velikanskemu podvzetju. Vsi učenci so zapisani v „družbo Marijinih otrok“ in v bratovščino „živega rožnegavenca“. Vsako saboto večer slovesno pojejo lavretanske litanije. Marijin mesec je edentrideseet dni slovesni praznik. Vsaki večer je blagoslov s presvetim Rešnjim Telesom in pridiga. Velika procesija obide kraje, ki so ozaljšani s spominom na nebeško kraljico. Edendvajset umetno ubranih zvonov (največi tehta 160 centov) s prelepo godbo, vsako uro drugačno, spodbuja pobožnega častivca k češčenju ljube Matere Božje. Vsak Marijin praznik na novo razodeva priserčno ljubezen do Marije.

Na ljubeznjivem gričku blizo vseučilišča je postavil bogoljubni prednik ka-

pelo „Naše ljube Gospe angeljske“, ki je zidana po obrisu tistega preimenitnega svetišča „Naše ljube Gospe angeljske“ blizo Asiza na Laškem. Rimski papeži so to kapelo obogatili s tistimi duhovnimi dobrotami, kakor v Asizu. V to kapelo pridejo učenci vsaki mesec enkrat, da vso noč molijo presveto Rešnje Telo.

Pa tudi „sestre Marijine“ imajo zraven svojega samostana posebno kapelo, ponarejeno po sveti lavretanski hišici, ki ima tudi duhovne dobrote, kakoršne ima Marijina hišica v Loreti. Tako ste v teh kapelah vpodobljeni najimenitnejši Božji poti Matere Božje na Laškem, ter ste prelep in vspešni pripomoček, da v serca učeče mladosti vcepijo djansko ljubezen do Matere Božje in v njih oživijo vero prvih kerščanskih časov.

Po vseh amerikalanskih škofijah so „sestre Marijine“, ki neizrečeno veliko dobrega storé in v svojih obilnih šolah vterjujejo pravo kerščansko življenje in priserčno češčenje Matere Božje. — Ko po svetno olikani Evropi menihe in nune preganjajo, da bi menda ložej divje živeli, jih po Ameriki povsodi kličejo in spoštujejo, da bi lepše, svetejše in tudi srečnejše živeli.

6. Tem Marijinim častivcem se po pravici prištevajo tudi „*Marijini bratje*“. Ko je leta 1848 prekucijski duh skoraj celo Evropo vznemiril, in je posebno po Francoskem gerdo rogovilil in mašnike Gospodove preganjal; je iz svoje domovine bežal tudi pobožni mašnik Jurij Jožef Chaminade iz „Bordeaux“. Na svojem begu je prišel na Španjsko in v imenitni Marijini cerkvi je neki dan klečal pred čudodelno podobo Matere Božje. Tukaj je nebeški kraljici obljubil, ako Marija Francosko pred neverstvom obvaruje, da hoče ustanoviti družbo mašnikov na čast njenemu neomadežanemu spočetju, ki bo posebno ubogo mladost v svetih

resnicah podučevala in za njeno kerščansko izrejo skerbela. Ko se je ljudstvo umirilo in je zopet nazaj v Bordeaux prišel, nabral je kmalo več bogoljubnih mladenčev iz raznih stanov. Namen tej družbi je bil prenoviti katoliško življenje. In da bi ta namen dosegli, prejemale so večkrat svete zakramente, so priserčno častili neomadežano Mater Božjo in so se med sabo opominjali in spodbujevali, zraven pa uboge, revne otroke učili in podpirali.

Molili so vsaki dan dnevnic neomadežanega spočetja preblazene Device Marije in vsaki dan o določenih urah nekaj drugih molitev. Vsak večer pa so povečevali brez izvirnega greha spočeto Devico Marijo, preden je to še bila verska resnica. Molili so to-le lepo molitvico: „S priserčnim veseljem te častimo v tem stanu, v katerem se vse godi pod tvojim varstvom, v katerem smo se zavezali, tebe slaviti, tebi služiti, tvojo čast širiti in za tvoje neomadežano spočetje se potegovati.“

Ker so za Božjo čast vneti in za dušno zveličanje skerbni škofje spoznali, koliko dobrega stori ta Marijina družba, vpeljali so jo po škofijah in leta 1865 so jo sveti Oče, nepozabljivi Marijin papež, Pij IX. poterdili. Kmalo so se „Marijini bratje“ razširili po vsej Evropi.

Imenitni, že dolgo let sloveči ameriški misijonar, oče Weninger, ki je rojen Slovenec, je „Marijine brate“ tudi v Ameriki vpeljal. —

Še je veliko družih družb bogoljubnih devic, ki pod varstvom nebeške kraljice delajo za blagor svojega bližnjega. Največi del teh družb uči žensko mladost ter se prizadeva izrediti Bogu posvečene device, kerščanske, pobožne matere in dobre in skerbne gospodinje. Imajo pa te družbe razna imena. Ene se imenujejo: „Sestre naše ljube Gospe“;

druge „Lavretanarice“ od lavretanske hišice. Tudi so „sestre Marijinega darovanja“, „sestre Marijinega vnebovzetja“, „sestre presvetih Imen Jezusa in Marije“, „služabnice neomadežanega Marijinega serca“, „usmiljene sestre Nazareške“, „sestre naše ljube Gospe usmiljenja“, „sestre dobrega pastirja“.

Da bi vse te družbe opisal, to ni skoraj mogoče, tudi ni moj namen. Že iz dosedanega popisa vidimo, koliko priserčnih častivcev in koliko vnetih častivk ima naša ljuba Gospa in Mati Marija. Vsi ti redovi in vse te družbe imajo sveti namen, da za Bogom stavijo svoje zaupanje na mogočno kraljico nebeško in da to svoje zaupanje in svojo posebno ljubezen do preblazene Device Marije želijo vcepiti v serca vseh ljudi.

Sklep.

Preljuba kerščanska duša! V tem oddelku „življenja preblazene Device in Matere Marije“ sem ti nekoliko opisal, kako pobožni verni svojo ljubo nebeško Mater častijo v praznikih, v bratovščinah in v redovih ali družbah, Gospodovi Materi posvečenih. Vse to prelepo in zares milo češčenje preblazene Device Marije se mi zdi podobno krasnemu, lepo vredjenemu vertu. Pervo, s cerkveno veljavo vpeljano češčenje Matere Božje mi pomeni sadunosna, košata drevesa tega duhovnega verta. Razno-verstno češčenje Gospodove Matere mi je kakor po redu vsajeno zelišče, v mične gredice posajene, lepo dišeče cvetlice, ki se med drevesi vijejo in ta Marijin vert okusno in prijetno zaljšajo. Vsako stoletje posadi v ta vert, nebeški kraljici na čast, novo zelišče, nove cvetlice. Ker poprejšni sadeži ne vsahnejo, je, če tudi devetnajst stoletij stara, cerkev v vednem cvetju mladosti in novosti.

Marsikdo se čudi, marsikdo morebiti celo zaničuje, ker se vedno kaj novega zgodi v češčenje naše ljube Gospe in Matere Marije; in si morebiti misli: Čemu toliko novih praznikov? čemu toliko bratovščin? čemu toliko redov in družb? čemu vedno kaj novega? — Ljuba duša moja! ne da bi kako slabo mislila ali celo to češčenje slabo sodila! K sklepu tega spisa premisli nekoliko z menoj to-le:

Ne misli, da je to znajdba človeškega oslavljenega uma. Vir ali studenec tem pobožnostim, katerih sicer sveta cerkev ni sama vpeljala, pa jih je vselej preiskala, poterdila in sprejela — vir tem pobožnostim je vselej ena ali druga verska resnica, ali vsaj resnica, ki iz verske resnice izhaja. Korenina vsemu češčenju Matere Božje je v razodeti, verski resnici, ter ni nikoli le človeška izmišljava. Zato predmet ni nov, ampak leži vselej v rodovitnosti Božje resnice, položene v vert svete kerščanske cerkve. Novo pri tem je le, da je eden ali drugi prečudni cvet na vertu verskega življenja s posebnim žarkom obsijan, da obudi splošno pazljivost in tako nekatere duše posebno zanimiva, da to cvetko bolj občudujejo, bolj na tanjko premišlujejo, z večjo ljubeznijo ogledujejo, ter jo potem tudi zunanje in djansko častijo. Toraj take pobožnosti niso nič drugega, kakor verske resnice, ki tako meso in kri na se vzamejo, ker se v primerjenem češčenju djansko razodevajo. Reč je stara, le obleka je nova.

Kako se je to češčenje začelo? Videli smo pri praznikih, pri bratovščinah in pri redih, Materi Božji posvečenih. Ako nočemo sami sebe slepiti, moramo spoznati, da češčenje ima svoj začetek v svetem Duhu, kateri pihlja, kjer, kakor in kedar hoče (Jan. 3, 8.), pa se razodeva po okoljščinah časov in po značaju pra-

vovernih. Imenitni učenik Faber pravi: „Dar pobožnosti je daljnogled, ki zapazi veličastvo nebeških zvezd in jih v posamezne dele razdeli. Pač mora imeti slabe pojeme od rodovitnosti Božjih skrivnosti in od moči človeškega mišljenja tisti, ki bi ne vedel, da premišljevanje Božjih skrivnosti že blizo devetnajst sto let umetnost in pobožnost kerščanske cerkve bogati in jih bo vedno bogatila.“ Sveti duh mora cerkev vpeljati v vso resnico. „On, Duh resnice, vas bo učil vso resnico“, je rekel Jezus. (Jan. 16, 13.) To je del skrivnostnega občevanja svetega Duha s svojo cerkvijo, da tek njenega življenja vodi, jej po potrebi nove studence luči in tolažbe odpira, njeno delavnost na posebne namene obrača ter jo za vse čase ohrani.

Da so take pobožnosti po Božji volji, kaže nam njihov začetek, njihov razvitek in tudi njihov blaženi sad. Da jih je sveti Duh vpeljal, moramo spoznati, ako pomislimo, kdo je, ki je novo češčenje pričel? kako se je to novo češčenje širilo vkljub vsem nasprotnostim? kako je sveta cerkev ga sodila? in kako blaženi so bili njegovi nasledki? — Začetniki novega češčenja nebeške kraljice so bile večjidel osebe brez vse veljave. Ko so svoje mnenje razodele, zmenil se ni skoraj nihče zanje; celo zasmehoval jih je svet, zaničeval ali celo hudobno preganjal. Večkrat je preteklo veliko časa, da je novo češčenje prestopilo prag samotne celice, kjer se je zbudilo. Tega smo se prepričali pri marsikterih bratovščinah ali pri raznih redovih. Da so bile premagane vse nasprotnosti, včasih celo dozdevna nemogočnost, to razodeva čeznaturno moč, ki je bila v takem novem češčenju. Poterjenje cerkveno vtisne slednjič takemu češčenju pečat pravovernosti; in to je ob enem pripoznanje dobrega sadu. Ker cerkev s svojim poter-

jenjem večjidel čaka, da se prepriča, bo li to češčenje pravovernim všečno in koristno.

Kakošni so nasledki takega češčenja? Ž njim bo v verskih resnicah zakrita milost vzdignjena, odperta. Nihče ne more preračunati, koliko rek Božjih milosti po takem češčenju nebeske kraljice pravovernim priteče. Tako resnično češčenje zamore cele kraje rešiti večne pogube. Kdo bo preštel duše, ktere je tako češčenje Matere Božje večnega pogubljenja rešilo, ker so na Marijino priprošnje pričeli sveto, spokorno živeti in so v tem češčenju našli studencev neusahljivih milosti.

Res, bistveno potrebno ni to češčenje; ali neizmerno zgubo bi imelo kerščanstvo, ako bi tolikega češčenja naše ljube Matere ne bilo. V tem češčenju razvija sveta cerkev svojo lepoto, svojo ljubeznjivost, kaže moč svojega vednega življenja ter ravno s tem spričuje, da se ne derži terdo le starega, ampak da rada napreduje po potrebah raznih časov, da le verske resnice nedotaknjene ostanejo. Tako so nastali novi prazniki, nastale nove bratovščine in novi redovi.

Celo na priprosti narod se moramo ozirati pri vpeljevanji novega češčenja naše ljube Matere Božje. Skoraj da no-

bena nova pobožnost nima svojega začetnika v višji duhovščini, večjidel se prične v sredi priprostega ljudstva. Cerkev tako češčenje le opazuje, vreduje in poterdi. Ravno v tem se poterjuje dar posebnega razodenja in nekega pre-roškega poklica v priprostem ljudstvu. Tako je postreženo vsakemu po nagnjenji in po potrebi slehernega posebej, da v različnosti teh pobožnosti dobi lahko vsak, kar mu je potrebno, in da se vdeleži milosti Božjih po tisti poti, ktera mu je najbolj složna, ktero si sam zbere. Zares se zdi, kakor da bi mili Bog v teh pobožnostih za nami hodil, in nam delil svoje milosti, kakoršne mi sami hočemo; edino, da bi nas rešil. Kdo se bo vstavljal, ko nam ljubi Bog tako milo ponuja svojo usmiljeno roko?

Češčenje naše ljube Gospe in kraljice nebeske je živ dokaz, da v sveti cerkvi Jezus Kristus živi in da on dela ž njo. Marsikomu je priserčno češčenje Matere Božje potreben pogoj njegovemu večnemu zveličanju. To češčenje ni le lepšava ali potreben kinč; ono je hrana duhovnemu življenju, je vodotoč neštevilnih milosti. Zato bodimo sveti Materi cerkvi hvaležni in se tega zares preblaženega pripomočka na vso moč poslužujmo.

Nebeška kraljica, — darov ključarica, — usmili se nas!

Otroci smo tvoji, — pa v revščini svoji — se oziramo v té.

Glej, greh nas zatira, — da duša umira; — pomagaj ti!

Ti hodi pred nami; — saj tebi smo vdani; — ti kaži nam pot!

Ti naša si Mati; — ni treba se bati; — saj prosiš za nas!

Nebeška kraljica, — darov ključarica, — usmili se nas!

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00000320646

COBISS

